

СИЛА И ЖИВОТЪ

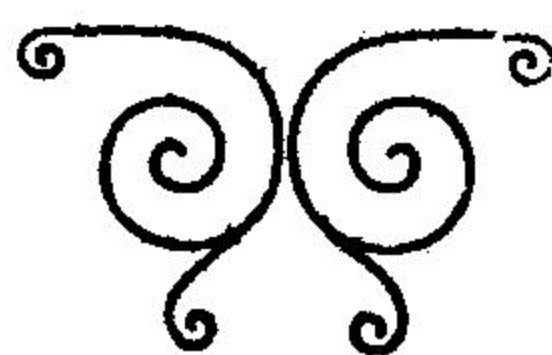
БЕСЪДИ

ДЪРЖАНИ ОТЪ ДЖНОВЪ

(ПО СТЕНОГРАФСКИ БЪЛЕЖКИ)

Трета серия.

СОЛТА

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА КНИГОИЗДАТЕЛСТВО ГУЖГУЛОВЪ И КОТЕВЪ

1920.

СИЛА и ЖИВОТЪ

БЕСЪДИ

държани отъ ДЖНОВЪ

(ПО СТЕНОГРАФСКИ БЪЛЪЖКИ)

ТРЕТЯ СЕРИЯ

второ издание

стр.	стр.
1. Сольта 1	9. Трапезата на Новия
2. Видѣлината 13	Завѣтъ 121
3. Рождението 27	10. Отхвърления камъкъ 137
4. Двамата господари 37	11. Гърбавата жена 155
5. Раздѣлено царство 55	1. Учителъ и Господъ 177
6. Изгрѣващето слънце 73	2. Малкия законъ 199
7. Свѣтило на тѣлото 89	3. Стария книжникъ 221
8. Гредата 103	4. Двамата свидѣтели 241
	5. Деньтъ на доброто 265

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА КНИГОИЗДАТЕЛСТВО ГУЖГУЛОВЪ И КОТЕВЪ

1920.

Солта.

«Вие сте солта на земята; ако солта
избесолѣе, съ какво ще се осоли?» ¹⁾

Своята рѣчь на планината Христосъ, започва съ деветѣтъ блаженства. Блаженствата, за които Той говори, иматъ отношение къмъ другъ свѣтъ, тѣ не се отнасятъ къмъ земния животъ. За земнитѣ хора Христосъ казва: „Вие сте солта“. Азъ ще говоря за солта, защото на земята животъ безъ солъ не може да съществува. Физическиятъ свѣтъ е свѣтъ на солта, а не на свѣтлината, която е пѣкъ свѣтъ на ангелитѣ. — „Вие“ Кои „вие„? Не взимайте тази дума въ ограниченъ смисълъ. Само за онѣзи, които вѣрватъ, „Вие“ подразбира всички у които има пробудено божествено съзнание. Всички хора, у които е пробудено това съзнание, сѣ солта на земята. Всички окултисти, кабалисти, мистици подъ думата „солъ“ разбиратъ „сила на равновѣсие“ — онзи елементъ на силата, който държи нѣщата въ равновѣсие. За да ходите по улицитѣ, трѣбва да имате равновѣсие. Когато построяватъ морскитѣ параходи, на дѣното имъ турятъ товаръ, солъ, да ги държи въ равновѣсие, за да се не обърнатъ въ морскитѣ вълни. Подъ думата „солъ“ разбиратъ онази сила, която сгъстява материята, пази я отъ разлагане и дава условия, за да може по висшитѣ сили въ свѣта да работятъ. Солта е единъ необходимъ елементъ на земята за здравословното състояние на човѣшкото тѣло. Когато организмътъ изгуби солта си, той изгубва своята основа и, вслѣдствие на това, се явяватъ всички болести. Казватъ за нѣкого: „Той е неврастеникъ“. Азъ казвамъ: той е изгубилъ солта си, неговата нервна система е изгубила солта си, у него енергията изтича. Ако бихме разгледали съ окото на ясно-

¹⁾ Ев. Матея, 5; 13.

ната се каратъ, не се спогаждатъ, дай малко отъ тази солъ, веднага мирътъ и съгласието ще настане. Дѣца се каратъ — дай малко солъ; сѣдни се каратъ — дай малко отъ тази солъ; воюватъ нареди — дай малко отъ тази солъ, и веднага ще настане между тѣхъ миръ и съгласие. Казвате си: „Какъвъ алхимически елементъ е тази солъ, каква мощна сила има тя“! Свещеникъ, който има тази солъ, като влѣзе въ църквата, всички ще млъкнатъ, ще се обърнатъ къмъ него. Солъ искатъ хората, а ако нѣмате такава, никакъвъ успѣхъ не може да имате. Това като ви говоря, не е за осѣждане, никого не осѣждамъ, а само цитирамъ единъ недостатъкъ, който не е само у българитѣ, а го има у всички. Всѣки, който е на земята, има недѣзи. Ако бѣхме свършени, щѣхме да бѣдемъ между ангелитѣ, при Бога. Но понеже трѣбва да се възпитаеме, Богъ ни е изпратилъ на земята, мѣстото на мъдростта, дѣто се изучаватъ тѣзи велики уроци.

Днесъ ви проповѣдвамъ за солта. Защо? — Всички искате да бѣдете щастливи. Наистина, всѣки може да бѣде щастливъ, но трѣбва да придобие и искусството да задържите това щастие, а не само да го придобиете. Ставате сутринъ, имате добро разположение и казвате: „колко съмъ щастливъ“! Минаватъ 5—10 минути и вече изгубвате това разположение, това щастие. Защо? — нѣмате солъ въ себе си. Подъ „солъ“ се разбира свѣтътъ съ всички свои форми. Защото вие не можете да задържите една есенция безъ форми, затова казвамъ, че свѣтътъ е реаленъ-дѣйствителенъ. и реаленъ-недѣйствителенъ. Реаленъ-дѣйствителенъ е този свѣтъ, който има всички форми съ тѣхното съдържание, а реаленъ-недѣйствителенъ — който има форми безъ тѣхното съдържание. Има хора, които сѣ реални-недѣйствителни, защото иматъ тѣло, а нѣматъ солъ. Ако нѣмате солъ, не може да разберете, какво нѣщо е божествената видѣлина, божествената доброта и любовъ. Само чрѣзъ солъ, само чрѣзъ равновѣсие на вашия умъ и сърце, като бѣдатъ въ едно спокойно състояние, ще може да проумѣете този божественъ свѣтъ.

Христосъ казва: „Солъ, която е обезсолѣла, трѣбва да се изхвърли навънъ и да се тъпчи“. Затова много пѣти съмъ говорилъ, че страданията сѣ необходими, тѣ сѣ

пътът към осоляването; осоляването е пътът към видѣлината; видѣлината — към любовта, а любовта — към Бога.

Встѣпимъ ли въ Пѣтя да търсимъ Бога, веднага свѣтътъ ще вземе другъ видъ отъ този, който е ималъ досега. Всички, които ме слушате тази сутринь, нѣкога мислите, че свѣтътъ има смисълъ, а нѣкога, че нѣма, че е много тягостенъ. Имате приятели — не ви разбиратъ, дѣца — не ви обичатъ, между вѣрващи сте — не ви разбиратъ. Изкуството е сега да разберете у кого е грѣшката — тѣ ли нѣматъ соль или вие. Дѣто има соль, тамъ е правото, дѣто нѣма соль — нѣма право. Щомъ нѣмашъ соль, ще кажешъ: „Трѣбва да ме потѣпчатъ“. Всички хора сѣ частички отъ Бога, отъ Неговия великъ организъмъ, и като тѣй, безразлично е, кой ви тѣпче; не забравяйте, че това е отъ Бога — въ всички случаи божествени рѣцѣ или крака ви тѣпчатъ. Това е хиляди пѣти по-приятно, отколкото да ви тѣпче нѣкоя мечка, както българитѣ практикуватъ. Единъ англичанинъ разправя своя една опитност. Отива той въ Индия, съ цѣль да изучава животътъ на индийцитѣ. Като любитель на спорта, взима единъ день пушката си и отива въ една непроходима гора на лсвъ. Носилъ си пушката въ дѣсната рѣка, и по едно врѣме силенъ ударъ въ лѣвата му рѣка го повалилъ на земята. Ударътъ билъ причиненъ отъ една тигрица, която го взимала и отнася въ своето логовище, при малкитѣ си тигренца. Тигрицата казала на дѣцата си: „Дръжете този англичанинъ, потѣпчете го добрѣ, дайте му единъ добъръ урокъ, и ако се опита да си дигне главата, вие го тѣпчете отгорѣ“. Англичанинътъ поискълъ да си дигне главата да види, какво правятъ наоколо му, но тигрицата рекла: „Не гледай нагорѣ, нѣма нищо, азъ уча дѣцата си“. „Не ме бѣше ядъ“, казва англичанинътъ, „че ми счупиха лѣвата рѣка, но че ми бѣ натѣпкана главата и нѣмахъ възможност да гледамъ“. Всѣки, който нѣма соль, ще попадне въ ноктитѣ на тигъра. Когато нѣкои млади се взематъ по любовъ, отиватъ на църква, свещеникътъ имъ чете молитва, всички ги цѣлуватъ. Слѣдъ единъ мѣсець тѣ се раздѣлятъ. Тигърътъ е взелъ невѣстата или младоженеца. Тѣзи хора сѣ обезсолѣли и ще бѣдатъ изхвърлени. Ако стане раз-

водъ между тѣхъ, тѣ сѣ обезсолѣли, и такива хора не трѣбва да се събиратъ на едно мѣсто. Мжжъ или жена, нека се потѣпчатъ. Българитѣ се лѣкуватъ, като се тѣпчатъ: То е единъ приятенъ масажъ, приятна разтривка. Тази соль е необходима за васъ, тя е необходима за организма, на физическото поле, за вашитѣ чувства и мисли. Законътъ е общъ, както за физическия свѣтъ, тъй и за ангелския, тъй и за божественния. Съврѣменнитѣ философи кръщаватъ качествата отъ духовния свѣтъ различно, напр., човѣкъ съ соль, тѣ го наричатъ мораленъ, а човѣкъ безъ соль — немораленъ. Казватъ за нѣкого: „Този човѣкъ е високо интелигентенъ, разуменъ“, подразбира се, че у него има законъ за равновѣсието, има соль. Разумността — е соль, т. е. подъ думата „разумность“ се разбира онова състояние, когато всичкитѣ човѣшки способности сѣ въ условия за работа. Сольта съставлява почвата. Безъ соль не може да има нищо въ свѣта, па и земята безъ соль би била една пустиня, всичко би изгинало. Сольта е торъ, който се е набралъ отъ години. Слѣдъ нея идатъ други сили, които градятъ нашия организъмъ. За да не изгубите сольта си, вие трѣбва да се пазите отъ незаконни пожелания.

Ще ви приведа единъ митически разказъ: нѣкога, въ миналото, въ единъ царски дворъ се родила дъщеря, най красивата мома въ свѣта. Като пораснала, баща ѝ намира другаръ, за да се оженятъ, младъ, добъръ момъкъ. Тѣзи млади били толкова обични на небето, че Господъ изпратилъ единъ ангелъ-прѣдставителъ, да присѣтствува на тѣхната свадба на земята. Като дошълъ на земята, ангелътъ се влюбилъ въ момата и не искалъ да се върне на небето. Започналъ да обмисля начинъ, какъ да има тази мома. Чакалъ го Господъ день, два, мѣсецъ, ангелътъ не се връща. Като разбралъ, каква е работата, за да покаже на ангела лошитѣ послѣдствия отъ незаконнитѣ пожелания, Господъ го прѣобърналъ на пойна птица, да ходи отъ клонъ на клонъ между всички птици, и тѣ да я избѣгватъ. Хвърка той отъ единъ клонъ на другъ, но всички птици го избѣгватъ. Той не могълъ да си обясни тѣзи страдания. Единъ день кацва на едно дърво и започва да окайва своя животъ. Въ това врѣме.

подъ дървото дохождатъ четирма разбойници да си подѣлятъ плячката. Раздѣлили си всичко по равно. Слѣдъ това рѣшили двама отъ тѣхъ да отидтъ въ града да накупятъ храна, и хлѣбъ, та да си устроятъ пиръ. Тѣ отишли. купили храна, но изъ пътя имъ дошла мисль, да турятъ въ храната отрова, та като ядатъ другитѣ двама, да се отровятъ, а тѣ да си раздѣлятъ и тѣхното богатство. Двамата разбойници подъ дървото, като чакали другаритѣ си, рѣшили, като се завърнатъ другитѣ двама, да ги застрѣлятъ и да взематъ и тѣхното богатство. Ангелътъ знаеялъ, какво зло намислили и еднитѣ, и другитѣ. Като наближили двамата разбойници отъ града, отдалечъ още ги застрѣляли, останалитѣ яли отъ храната, но се отровили. Едва сега ангелътъ разбралъ, какви сж послѣдствията отъ незаконнитѣ желанія и защо той страда. Когато Господъ ви изпрати на свадба, въ която той взима участие, да нѣмате окоето на този ангелъ. Пази се да не кажешъ, ако си мъжъ: „На мене ще е тя“, или ако си жена: „На менъ ще е той“, защото ще пѣете на дървото горѣ дълго врѣме. Питамъ ви: „Не сте ли в е такива птици, изхвърлени отъ небето?“ Нѣкои питатъ: „Я ни кажи, защо сме слѣзли отъ небето“. Всички сме слѣзли, за да научимъ, че незаконнитѣ желанія иматъ лоши послѣдствия и да разберемъ, че човѣкъ, които нѣма соль, е далечъ отъ Бога. Хората искатъ свобода, затова Господъ ги праща на земята, но имъ казва: „Живѣйте споредъ закона на моята свобода“. А лошо е у хората това, че всѣки иска свобода само за себе си. Споредъ Божия законъ, трѣбва да разбираме отношенията, които съществуватъ между насъ. Законътъ на солта е туй: което желаетъ за себе си, не го отказвай на другитѣ. Давай имъ възможность и тѣ да развиятъ своитѣ способности. Ако нѣкой има нива или лозе, не му завиждай, а благодари за това, че си има всичко. Виждашъ, нѣкой ездѣ на конь, не казвай: „Е да е на мече този конь!“ Благодари, че си има конь. — Той е достоенъ за него. Виждашъ хубава къща, добръ мебелирана, не я пожелавай. Ако имашъ соль, ще имашъ всичко, което ти е потрѣбно и необходимо. Кажете на Господа: „Соль искамъ отъ сега нататъкъ“. За да убѣдишъ съврѣменнитѣ хора въ тази велика истина,

ще трѣбва дълго време да аргументирашъ, съ нѣкои може да се направи опитъ, а съ трети изведнѣжъ можешъ да се разберешъ. На хора, у които духовното зрѣние не е развито, трѣбва да се аргументира: то е пипане въ духовния свѣтъ. Чрѣзъ чувството на послѣдователностъ, стѣпка по стѣпка, тѣ ще си съставятъ ясно понятие за нѣщата, които не могатъ да схванатъ изведнѣжъ. Въ разсѣжденията си за Бога ние употребяваме същата аналогия, за да си съставимъ понятие за Него. Всички философски школи съ тѣхнитѣ дебели томове, въ които се третиратъ въпроси за Бога, сѣ все пипания, едни по-близо други по-далечъ отъ истината. Нѣкои сѣ напипали малкото прѣсте на Бога и казватъ: „Какви малки прѣстчета има Богъ“. Нѣкой напипалъ рѣкага му и казва: „Каква голѣма рѣка има Богъ“! Нѣкои е напипалъ плешката или главата Му и, споредъ това, има и познания за Него. Но това е само външната страна на Бога — проявената природа. Ще бѣде чудно, ако нѣкой, като се качи на керемидитѣ на моята къща, каже: „Азъ разбирамъ сега г-нъ Дъновъ той е твърдъ, защото напипвамъ твърди керемиди“. Ако нѣкой напипа нѣщо меко ще каже: „Колко е мекъ г-нъ Дъновъ“! Азъ мога едновременно да бѣда твърдъ и мекъ. Подъ „твърдъ“ какво разбирате? Твърдъ като камъкъ или твърдъ въ своитѣ убѣждения? Слѣдователно, отъ външнитѣ пипания ние не можемъ да имаме вѣрни понятия за нѣщата, а само ще имаме смѣтни схващания. Ако нѣмате достатъчно количество солъ, ще бѣдете безсолни и ще кажете: „Животътъ не е нищо, освѣнъ ядене и пиене“. Не съмъ азъ противъ яденето, не мислете това, защото като е дошълъ човѣкъ на земята, ще яде и ще пие. Не прѣпорѣчвамъ гладуването, неестествения постъ. Азъ постъ разбирамъ въ друго отношение — всѣки да яде толкова, колкото е необходимо за обновление на неговото тѣло. Всѣки день трѣбва да употребяваме извѣстно количество хлѣбъ, вода и въздухъ за съграждане на нашето тѣло. Нѣкои мислятъ, че като те ядатъ, ще станатъ по добри; не, ако не ядешъ по лошъ ще станешъ. Искашъ да направишъ човѣка по-добъръ, нахрани го, ако е гладенъ; напои го, ако е жаденъ, и като го нахранишъ съ хлѣбъ и вода, дай му малко отъ твоята солъница, и той ще се подобри. Ако не го нахранишъ, ще направишъ прѣстъпление. Ако

срѣщнешъ нѣкого, който се е отчаялъ и иска да се самоубие, не му давай съвѣти, че това не е добрѣ, че не трѣбва да се отчайва, но вземи го у дома си, нахрани го, напои го споредъ твоя обичай, и слѣдъ единъ-два часа, като му се смели храната, кажи му: „Хайде сега да се поразговоримъ“. Накарай човѣка да се поразположи и да се изкаже, защо животътъ му е толкова мраченъ. Дай му указания и посочи му пътя, по който да върви. Затова Господъ ти го изпратилъ прѣзъ този день. Често ние се молимъ: „Отче нашъ, Който си на небето, да се свети името Ти, да дойде царството Ти, да бѣде волята Ти“, но ако така не изпълнишь волята Му както Той ти посочва, значи ти си безъ соль прѣзъ този день. Може да направите този опитъ: ако сте неразположени, срѣщнете своя близъкъ, който е още по-неразположенъ, извикайте го у дома си, нахранете го и нѣма да заблѣжите, какъ Богъ и двама ви е осолить. Едча жена, недоволна отъ мъжа си, срещне друга още по-нечастна, като се събератъ двѣтъ да се поразговорятъ — Богъ ще осоли и двѣтъ

Това е положителна християнска философия. Често казватъ: „Не трѣбва да ядешъ много фасулъ, много месо: утайки оставатъ“. Но се запитайте. защо хората ядатъ тъй много? За да придобиятъ соль Когато добиятъ достатъчно соль, нѣма да ядатъ много Когато станете нормални, тогава ще може да се говори за една по висша философия на живота. Може да направите слѣдния опитъ, защото всички сте отъ реалния свѣтъ. Може да си кажете: „На Джновъ му дошло на ума да ни говори за солта, та ние не знаемъ ли отъ каква необходимостъ е тя за насъ“? Говоря ви за солта, за да направите този простъ опитъ. Спрете се, помислете 5—10 минути за солта, за нейното влияние върху организма, чувствата, душата и ума, и вижте тогава, дали ще стане у васъ нѣкакво измѣнение и какво ще почувствувате. Защо, именно, солта е толкова активенъ елементъ? Често хора ми се оплакватъ, че били неразположени, нещастни, а азъ имъ казвамъ: „Знамъ това, защото и азъ съмъ на земята“. „Да, но твоето положение е съвсѣмъ друго отъ това, въ което сме ние“. Разликата е само въ това, че азъ имамъ повече соль. Ще ти дамъ отъ моята соль, но ще трѣбва

добрѣ да я използвавашъ, да я разпрѣдѣлишъ добрѣ. Като имашъ малко подкваса, ще си задържишъ отъ нея за другъ път. Като ядете млѣко, оставете си отъ него подкваса, а не да казвате, че дѣцата я изяли. Прѣпорѣчвамъ на съврѣменнитѣ хора да не дояждатъ, защото такива хора Богъ ще ги задигне. Въ такъвъ случайвие ще приличате на онзи българинъ, на когото дали пари на заемъ, и той тръгналъ да си накупи съ тѣхъ непотрѣбни прѣдмети. Заемодавецътъ, като видѣлъ това, поискалъ паритѣ си назадъ, за да ги прѣброи, новече не му ги върналъ, като казалъ: „Ти не си човѣкъ, който може да използва паритѣ и затова не ги заслужавашъ“. Когато Богъ види, че вие не употребявате живота на мѣстото му, и злоупотребявате съ него, Той си го взима. Колцина отъ васъ сте били здрави, весели, щастливи, но сега сте отпаднали. Защо? — Защото не умѣете да използвате живота. Когато имате соль въ себе си, ще бъдете здрави хора съ здраво сърце и тѣло. Съсрѣдоточете ума си къмъ солта, къмъ този елементъ на равновѣсие и подигане, и постарайте се да го схванете. Този елементъ индуситѣ го наричатъ „Прана“, т. е. сила, която носи животъ въ себе си. Той се намира въ въздуха, въ храната и въ водата — отъ тамъ се извлича. Сега ще ви кажа, какъ да ядете. Ще започнемъ въ този свѣтъ съ яденето. Когато започнете да ядете, първото условие, което ви се налага, е да изхвърлите отъ себе си всѣко недоволство. И малко хлѣбъ ако имате, ще трѣбва да го обикнете, за да може тази енергия, която се съдържа въ него, да проникне въ вашия организъмъ, слѣдъ което вие ще почувствувате една приятност. А сега какво става? Жената готвила цѣли четири часа, какво не е турила въ яденето за вкусъ, и дѣйствително отлично ядене е приготвила, дохожда мъжътъ отвѣнъ недоволенъ, намръщенъ, жената като остава като попарена и ето че всичката соль отива. Втория денъ — жената пакъ недоволна отъ нищо, ядете и не усвоявате нищо отъ тази соль, защото сте недоволни. Недоволни сѫ и мъжътъ и жената. Мъжътъ казва: „жена ли е това?“ Дѣцата казватъ: „майка ли е това?“ Вториятъ пътъ мъжътъ купува месо, масло и яйца, пакъ недоволни всички въ къщи. За да си доволенъ, пригответи се и си кажи: „всчко е отлично, жено“. Като дѣвчите храната, то-

ава ще видите, колко вкусна, ще бъде тя, каква приятност, какво щастие и доволство ще изпитате. Сега се оплаквате: „Какъ се живѣе съ $\frac{1}{4}$ килограмъ хлѣбъ“. Въ $\frac{1}{4}$ клгр. има достатъчно солъ, за да се живѣе. Но нашето недоволство създава неприятности. Казвате си: „Празенъ ли ми е коремътъ, нищо не разбирамъ отъ това ядене“. Празенъ е не твоя коремъ, а твоя умъ и сърце. Правиль съмъ различни опити съ храната, ялъ съмъ по двѣ ябълки и малко хлѣбъ, и съмъ бивалъ доволенъ. Не е въ многото, а нѣкой пѣтъ и малкото съ благодарностъ се благославя. Не прѣнебрѣгвайте тази малка солъ въ свѣта, тя е като малкото житно зрънце, отъ което се раждатъ велики нѣща. Първото нѣщо, което ни прѣдстои, то е да прѣвъзпитае това чувство на недоволство, което съществува у насъ. Мжжътъ донесълъ $\frac{1}{4}$ клгр. месо, $\frac{1}{4}$ клгр. хлѣбъ, да се благодари на Бога за това: Тогава ще се умножи, защото въ живия магнетизъмъ има една сила, споредъ която всички частици, които иматъ еднакви вибрации съ централния магнетизъмъ, се привличатъ. Ако сте доволни отъ храната, която употребявате, ще можете да съберете отъ нея толкова елементи, колкото съ необходимъ, за да ви задоволятъ. Нѣкои казватъ: „Не трѣбва да се пие вода, тя е за жабитъ — за насъ е винцето“. Ще пиете вода и то на гладно сърце, отъ 100 до 150 грама на глътки. Ще изпивате на день по половинъ до 1 клгр. вода, отъ която ще извадите необходимата храна за вашитъ артерии. Ще дишате дълбоко и то прѣзъ носа, а не прѣзъ устата, за да не поглъщате много прахъ. Като се научатъ свърѣменнитъ хора да приематъ тѣзи елементи така, — храната, водата и въздуха — другото благословение ще дойде само по себе си. Не мислете, че у васъ, въ вашата душа, нѣщата тепърва ще се създадатъ. Не, у васъ има много заспали чувства. Човѣшката душа е богата и чака условия, за да се развие. Първото, което трѣбва да се развие у васъ, то е благодарността за всичко, което имате. Пазете си окото да не бъде като окото на оня ангелъ, за който ви разказахъ. Ако всички приложите този великъ „законъ за благодарността“, то най-малко 50% отъ всички работи на земята ще се уредятъ. Па и ангелитъ като погледнатъ отъ горѣ, че сме тръгнали изъ Пѣтя, ще дойдатъ да ни помогнатъ. Не мис-

лете, че вие сами работите въ свѣта. Разровете земята и вижте колко червейчета помагатъ на орача, колко микроби приготвятъ почвата заедно съ земледѣльца и колко други още елементи, образуватъ житното зърно. При всичко това, ние сме дѣца, които, каквото и да донесе баща имъ, все сж недоволни. Всѣко дѣте трѣбва да благодари на баща си за всичко, което той му донася. Дѣте, което не цѣлуе баща си, когато той му донесе нѣщо, то нѣма соль. Нѣкои родители казватъ: „Моето ангелче“, ангелче е то, но безъ крила. Дъщеря, която не благодари на баща си и майка си и не ги цѣлуе, тя е ангелъ безъ крила.

Вие които ме слушате, ще говорите на другитѣ по сѣщия начинъ. Тогава ще провѣримъ чрѣзъ опитъ, че тази соль е необходима за всички. Днесъ Господъ тъпчи хората, осолява свѣта, и англичани, и германци, и руси, и французи и др. Отсега нататкъ иде доброто. Желая ви, като си отидете въ кѣщи, да добиете поне единъ грамъ солчица, за да бъдете полезни членове на вашето сѣмейство, общество, народъ, да сте благодарни за всичко и само тогава ще придобиете благо. Тогава ще бъдете умни, добри, трудолюбиви и работливи.

Бесѣда, държана на 25 мартъ 1917 година въ София.

Видѣлината

„Вие сте видѣлината на свѣта“. ¹⁾

Миналата бесѣда говорихъ за солта — първиятъ божественъ елементъ въ живота, а днесъ ще говоря за втория елементъ — Видѣлината. Ще се постарая да прѣдамъ думитѣ Христови на съврѣмененъ езикъ, който се говори въ XX вѣкъ. Какво подразбира Христосъ подъ думата „видѣлина“? Всѣка дума има свой смисълъ. Само когато тя произвежда извѣстенъ ефектъ въ ума или сърцето на човѣка, само тогава е разбрана. Ако вземете кибритена клечка, може да разберете нейния ефектъ само, когато я запалите, иначе, тя е безмислена. Слѣдователно, думитѣ въ говоримия езикъ сж кибритени клечки, и всѣки трѣбва да има своя кутия и запалка, за да може да запали на врѣме своята клечка, сиръ всѣка дума да може да произведе своя ефектъ. Не трѣбва да бждемъ като малкитѣ дѣца — само да вадимъ клечки отъ кутията, да ги палимъ и да ги хвърляме. Това не е философия.

Има много съврѣменни писатели, които постоянно вадятъ клечки, палятъ ги и ги хвърлятъ. Питамъ, какъвъ ефектъ могатъ да произведатъ тѣхнитѣ тѣй запалени клечки? Вие сами сждете, какъвъ е ефектътъ отъ такова палене. Въ бждеще рѣчъта трѣбва да бжде осолена, да съдържа въ себе си видѣлина. За видѣлината имате още смѣтно понятие. Думитѣ „свѣтлина“ и „видѣлина“ сж отъ единъ и сжщъ коренъ, но свѣтлината е отражение на ви-

¹⁾ Ев Матей 5; 14.

дѣлината. Видѣлината е съединение на онзи божественъ елементъ, който се отнася вече къмъ човѣшкия умъ, сир. който ни прави да расъждаваме разумно, да имаме логика, съдържание и смисълъ въ нашата мисль. Въ съврѣмената наука физицитѣ спорятъ върху свѣтлината, дали иде отъ слънцето или е нѣщо друго. Има учень, които оспорватъ, че иде отъ слънцето, а поддържатъ, че тя е особена енергия, която, като дойде до земната повърхность, разбива се о нея и дава отражение на свѣтлина. Видѣлината е единъ вѣтрѣшенъ процесъ. Тя е единъ елементъ, който може да се опита всѣкога. Видѣлината е най реалното нѣщо въ свѣта. Тя е хиляди пѣти по-реална отъ този свѣтъ: тя създава човѣшката мисль, желанията, тя е проводникъ въ духовния свѣтъ и съществува въ видъ на съврѣмения етеръ; тя е обвивка на човѣшкия духъ, на човѣшкия умъ, и безъ нея никой не може да мисли и да чувствува. Всички, които сѣ слѣдвали въ училище, минали сѣ прѣзъ гимназия, изпитали сѣ трудности при рѣшаване на нѣкои задачи, знаятъ, че отношенията на тѣзи задачи не се проясняватъ изъ единъ пѣтъ, но, като поработятъ нѣколко врѣме върху тѣхъ, светне имъ нѣкаква свѣтлина и отношенията се проясняватъ. Видѣлината именно прояснява. Ще ви дамъ нѣкои правила, за да можете да провѣрявате всичко, защото не ви говоря само на теория, а ви говоря върху положителна наука, която може да се провѣри на опитъ. Видѣлината е здравословното състояние на човѣшкия умъ, атмосфера, въ която човѣкъ трѣбва постоянно да живѣе. Когато писателитѣ изгубятъ тази видѣлина, тѣ ставатъ безплодни; когато учителитѣ я изгубятъ, изгубватъ своитѣ методи и не могатъ да прѣподаватъ; когато майкитѣ я изгубятъ, липсва имъ търпѣнието и любовта и не могатъ да възпитаватъ. Ако нѣмате видѣлина въ себе си, не може да се прояви у васъ любовь, истина. Христосъ казва: „Вие сте видѣлината“. Кои „вие“? Първиятъ елементъ е солта, законътъ на равновѣсието, който държи всички сили въ равновѣсие; вториятъ елементъ е видѣлината, тя въздига и възраства нѣщата, сир. всички мисли и желания растатъ въ видѣлината и се развиватъ по-правилно. Човѣкъ, който живѣе въ видѣлината, е като плодно дърво, което расте на плодородна почва; въ него всички плодове узрѣватъ. Когато

въ вашия умъ има брожение на философски мисли, не се радвайте. още Това е, може би, едно цъвтене. За да опитате, да ли имате видѣлина, провѣрете да ли вашитѣ мисли, ще завържатъ, ще хванатъ корени. Когато човѣкъ не е готовъ да умре за една своя мисль, това значи, че тя не е родена въ него. Прѣди да пристѣпя да ви разясня по-надълго този въпросъ, ще наведа единъ примѣръ изъ българския животъ. Азъ имамъ за задача да оживя тѣзи примѣри, да имъ дамъ съдържание. Този примѣръ, който ще ви дамъ, е отъ мнозина слушанъ, но азъ ще му дамъ новъ характеръ. Разказватъ че нѣкой турчинъ, въ врѣме на потисничеството върху българитѣ, посѣтилъ единъ български чорбаджия. Като влѣзълъ въ стаята му, видѣлъ на стѣната три икони и до тѣхъ едно горящо кандилце. Иконитѣ били: Св. Богородица, Св. Георги на конь и Св. Никола. „Защо ти сж тѣзи три картини“? запитва той чорбаджията. — „Тѣ ме пазятъ отъ всички злини, и досега зло не ме е сполетѣло“, му отговорилъ чорбаджията. — „Чудно нѣщо, азъ имамъ толкова слуги, плащамъ имъ богато, но тѣ не ме пазятъ така“, казва турчинътъ. „Колко струватъ тѣзи икони“? попиталъ той. Купилъ той три икони, занесълъ ги въ къщи и поставилъ прѣдъ тѣхъ запалено кандило. Изпѣдилъ отъ къщата си всички слуги и казалъ „Вече не мй трѣбватъ слуги азъ си намѣрихъ вѣрни хора, които да мй пазятъ къщата“. Но една вечеръ влѣзли крадци въ къщата му и го обрали. Пристѣпилъ той къмъ Св. Богородица и ѱ казалъ: „Отъ тебе нѣма какво да се оплаквамъ, ти си млада жена, имашъ и малко дѣте, има съ какво да се занимавашъ“. Обърналъ се къмъ иконата на Св. Георги и казалъ: „и отъ тебе нѣма какво да се оплаквамъ: ти си младъ човѣкъ, трѣба да си ездѣшъ коня, да си правишъ удоволствие“. Обърналъ се най-послѣ къмъ Св. Никола и му казалъ „ти си старъ човѣкъ, нѣмашъ нито дѣте, нито конь да яздѣшъ, и за това тебе ще накажа“. И наистина, обърналъ иконата на Св. Никола надолу съ главата. Слѣдъ това Св. Никола намѣрилъ по някакъвъ начинъ ограбеното богатство, и съ това било отмѣнено наложеното му наказание. И турчинътъ казалъ: „Така те искамъ“!

Какво прѣдставлява Св. Богородица? Тя прѣдставлява

жената съ нейното сърце: дѣтето е сърцето, което тя възпитава. Човѣкъ е дошълъ въ свѣта да възпита, да възроди своето сърце, да го отгледа като дѣте. Питате: „Защо женитѣ раждатъ“? Чрѣзъ закона на раждането Богъ ви учи, какъ да възпитате своето дѣте, сир. какъ да отглеждате вашето сърце. Ако майката даде на дѣтето си чисто млѣко, то ще бѣде здраво; но ако млѣкото е покварено, дѣтето ще умре. Какво прѣдставлява иконата Св. Георги? Св. Георги прѣдставлява човѣшкия умъ, а коньтъ — неговото физическо тѣло. Човѣкъ трѣбва да ездѣ своя конь; който не ездѣ коня си, той ще го изгуби. Трѣбва добрѣ да храните коня, но не и да го прѣхранвате, да не прѣяжда. Какво прѣдставлява иконата Св. Никола? Св. Никола прѣдставлява човѣкъ съ добро сърце и добъръ умъ, който се е качилъ на най високото положение на живота, на разумния божественъ животъ. Той трѣбва да се занимава съ възпитанието на цѣлото човѣчество, за него всички хора трѣбва да бѣдатъ като дѣца; той трѣбва да се жертвува за другитѣ тъй, както майката жертвува себе си за дѣцата си. Както Св. Георги глади и добрѣ храни своя конь, тъй и разумнитѣ стари трѣбва да отглеждатъ младитѣ и съ своя умъ и сърце да ги подтикватъ къмъ разуменъ животъ. Затова казва Христосъ: „градъ върху планина не може да се укрие“. Ако вие имате видѣлина, ще можете да го откриете. Ако нѣкой хиромантъ, ви разгледа рѣката ще ви каже, имате ли видѣлина или не, тъй както, когато влѣзете въ единъ европейски градъ, по наредбата на града, по къщитѣ, познавате какви сѣ хората. Като влѣзете въ една къща, познавате какво обича домакинята. Ако прѣобладава червениятъ цвѣтъ, тя е жена на желанията, промѣнчива е. Ония, които носятъ червени шапки, пояси, схващатъ, че свѣтътъ е поле за борба, че трѣбва да се борятъ. Не отричамъ борбата, но тя трѣбва да бѣде основана на божественъ законъ, тя трѣбва да съгражда живота; разрушава ли го, тя е анархия. Въ борбата се цѣли свобода, а видѣлината има за цѣль тъкмо това — да ни направи свободни. А подъ думата „свобода“ се разбира божествена хармония въ нашитѣ мисли и желания, да се уреди всичко въ свѣта, сир. всѣки да бѣде на своето мѣсто; всѣки да използва условията, които се криятъ въ неговия мозъкъ, въ неговото

сърце. Съвременнитѣ учени постоянно теглятъ мозъцитѣ на умрѣли хора за разни изслѣдванія. Въ мозъка, именно се отбѣлѣзва човѣшката мисль. Той е градина. Каквато е почвата въ човѣшкия мозъкъ, такива ще бѣдатъ и неговитѣ мисли. Въ човѣшкия мозъкъ има сжщитѣ зони, както върху земята. Въ него мислитѣ растѣтъ тъй, както на земята растѣтъ цвѣтята. Всѣка мисль си има форма, която може да носи характера на овца, на вълкъ, на мечка, на лисица, на змия, на паякъ, на мравка, и всички тѣзи форми сж качества, които образуватъ човѣшкия характеръ. И тази видѣлина влиза по сжщия законъ, както свѣтлината слиза отгорѣ, и въздига всичко у човѣка, издига и добритѣ, и лошитѣ животни. безразлично, да ли тѣ сж вълци или овци. И, когато тѣзи животни се оплакватъ на видѣлината, че има страдания, тя имъ казва: „Не бойте се, догодина азъ пакъ ще ви създамъ, само поработете малко“. Когато се оплакваме, че въ нашия животъ има страдания. видѣлината казва: „Внимавайте, азъ ще създамъ у васъ необходимото“. Но тя не търпи съмнѣние, малодушие, безвѣрие — това сж отрицателни качества. Видѣлината, е единъ животъ на божествената хармония, и само човѣкъ, у когото има тази хармония, може да изпита величието на видѣлината. Видѣлината е единъ разуменъ елементъ. Съвременнитѣ физици казватъ за свѣтлината: ако се срѣщнатъ свѣтлини отъ два протовоположни полюса съ различни дължини и вибрации, тѣ се неутрализиратъ, и тогава се образува тъмнина. Сжщото е и съ видѣлината. Мжжътъ е единиятъ полюсъ на видѣлината, жената — другиятъ. Събиратъ се, за да образуватъ една божествена хармония. Тѣ ще образуватъ такава хармония, ако дължинитѣ на тѣхнитѣ вибрации сж еднакви. Тогава се създава у насъ чувството любовъ; тогава ние усѣщаме разширение на ума, на сърцето. Но непрѣмѣнно двамата трѣбва да произвеждатъ видѣлина. като казва: „вие сте видѣлината“, Христосъ подразбира всички други. Когато казва: „Азъ съмъ видѣлина“. Той подразбира: „Азъ и Отецъ Ми“. Единъ човѣкъ не може да оправи свѣта, и когато казва нѣкой: „Азъ ще оправя свѣта“, той не разбира закона. Трѣбва всѣкога двама, четирима, шестима, осмина и т. н. двойки, само двойки трѣбватъ, отъ които ученицитѣ пла-

чатъ. Двойкитѣ, сж законитѣ на съграждането. Тѣзи двойки сж въ стълкновение съ единицитѣ. Турете къмъ тѣхъ една единица, ще имате тройки, които слѣдъ това ще станатъ на четворки и т. н., постоянно ще прогресирате. Да допуснемъ, вие сте интелигентенъ човѣкъ, срѣщнете нѣкой вашъ приятель, заподозрете го въ нѣщо, безъ да знаете защо. За да заподозрете нѣкого трѣбва да имате факти. Не допускайте съмнѣние безъ научна основа. Нѣкой, като се съмнѣва, казва: „Не знамъ защо, но нѣщо чувствувамъ, усѣщамъ и затова се съмнѣвамъ“. Туй усѣщане не е още доказателство. Напр. нѣкой пияница казва: „Слабъ ми е стомахътъ, ще си пийна малко винце“. И разсждава по нататъкъ: „Защо да си не пийна повече? Като пихъ малко, чувствувамъ се вече добръ“. Но това чувствуване не е постоянно, то е само врѣменно, защото утрѣ ще се чувствувате злѣ. Като приложите това правило, че малко винце да се пие е добръ, послѣ злоупотрѣбвате и съ това разваляте ефекта, дѣйствието на виното. Човѣшкиятъ организъмъ е така нагоденъ, че не търпи нищо излишно. Отъ химията е извѣстно, че всѣки елементъ се съединява съ другъ въ точно опрѣдѣлени тегловни отношения; или единъ елементъ се съединява съ другъ съ точно опрѣдѣлено число атоми, и то толкова, колкото сж необходими, за да образуватъ едно здраво, постоянно съединение. Това е законъ. Така и човѣшкитѣ мисли се съединяватъ по сжщия законъ на видѣлината. Тази видѣлина въ духовния свѣтъ има сжщо своитѣ краски. Тѣ могатъ да бѣдатъ пасивни и активни. Пасивна е краската, която е отражение, а активна е, която иде направо отъ самия източникъ. Всѣка мисль, която произведе въ вашия умъ раздвояване, не е божествена, тя е само отражение на видѣлината. Напр. искате да градите къща, да станете инженеръ, да станете писателъ, да учите медицина, това раздвояване показва, че този прѣдметъ, къмъ който се стремите, не е за васъ. Прѣди освобождението на България. когато имаше само нѣколко професии, бацитѣ съвѣтваха синоветѣ си да станатъ лѣкари, защото тази професия е по доходна, доставя повече пари; или ги съвѣтваха да станатъ инженери, но не да учатъ професии, които не сж доходни. Какъвъ лѣкаръ или инженеръ, или свещеникъ ще стане той, когато у не-

го нѣма вътрѣшно влѣчение къмъ работата? Ще прилича на онзи лѣкаръ въ срѣднитѣ вѣкове, който ималъ много лесенъ методъ на лѣчение: лѣкувалъ своитѣ пациенти съ пущане на кръвъ и имъ давалъ да пиятъ топла вода, слѣдъ което пациентътъ умираше. Той се чудѣлъ: „Нима всички други лѣкари лѣкуватъ сполучливо своитѣ пациенти“? Така е и съ съврѣменнитѣ лѣкари: дадатъ нѣкое лѣкарство, и болниятъ умира, а слѣдъ това казватъ, че болниятъ ималъ слабо сърце, или пъкъ намиратъ друга нѣкаква причина, за да се оправдаватъ. Но не е тамъ причината. Този лѣкаръ трѣбва да разбира човѣшкия организъмъ, темперамента на всѣки свой пациентъ и да дава лѣкарства съобразно съ това. Сангвиникътъ и холерикътъ не могатъ да се лѣкуватъ по единъ и сѣщъ начинъ. Защо? Защото въ единия и въ другия организъмъ има различни елементи, които реагиратъ по свой особенъ начинъ. Споредъ мене, всички болести, които сега съществуватъ, се дължатъ на дисхармонията, която се явява въ божествената видѣлина. Колцина отъ васъ вѣрватъ, че има задгробенъ животъ? Но ще кажете: „Тѣй е писалъ еди-кой си великъ човѣкъ, тѣй е казалъ апостолъ Павелъ“. Но каква опитностъ имате вие за тази реалностъ? Ще кажете: „като умремъ, като отидемъ на онзи свѣтъ, тогава ще разберемъ, има ли задгробенъ животъ“. За да се разбере тази видѣлина, трѣбва да имате духовно зрѣние. Всички хора, у които е развито това чувство, иматъ извѣстни бѣлѣзи въ очитѣ, около зеницата, иматъ извѣстни петна, които показватъ, до каква степенъ е развито това чувство у тѣхъ. У съврѣменнитѣ западни хора това чувство е започнало да се явява като интуиция, прѣдчувствие и т. н.

Единъ день и прѣдъ васъ щѣ се открие единъ великъ свѣтъ, въ който видѣлината съществува. Тази видѣлина иде отвѣтрѣ, а не отвънъ. Съврѣменнитѣ окултисти казватъ, че, който има тази видѣлина, той има магнитизъмъ. Такъвъ човѣкъ е мекъ, отстъпчивъ, у него има любовъ, и той скоро прощава. Това, което разрушава, разваля съврѣменнитѣ хора, сѣ слѣднитѣ седемъ елемента: гордостта, гнѣвътъ, сладострастието, лѣнността, скжперничеството, завистта и лакомството. Гордостта не е отъ Бога. Богъ е създалъ човѣка да се самоуважава, но той

се е отдалечилъ отъ Него съ гордостъта. На такъвъ човѣкъ лицето, ржцѣтъ, носа, иматъ бѣлѣзи на гордостъ. Нѣма да се впускамъ да ви обяснявамъ какви сѣ тѣ. Вие сами трѣбва да изучавате тѣзи нѣща, има много автори, които сѣ писали по това. Когато почувствувате въ себе си гордостъ, че сте много нѣщо въ свѣта, идете прѣдъ огледалото и запомнете чертитѣ на лицето си, очитѣ си, запомнете цѣлото ваше разположение. Когато имате разположение на любовъ, благостъ, пакъ се огледайте. Христосъ казва: „Нѣма нищо скрито въ човѣка“. За слѣпитѣ хора всичко е прикрито. Нѣкои казватъ, че азъ съмъ ви челъ нѣкакви мистерии. За онѣзи, които иматъ очи, нѣма никаква мистерия. Въ моята кесия имамъ една ябълчна сѣмка — ето я — тя е мистерията, посѣйте я, слѣдъ десетъ години ще видите нейнитѣ цвѣтове, плодове и тогава ще разберете тази мистерия. Ще кажете: „Може да има нѣщо страшно въ всичко това“. Страхливитѣ нѣма да влѣзатъ въ Царството Божие. Но какво се отличава добриятъ отъ лошия човѣкъ? Който лъже, той говори бързо, а който говори истината, той говори тихо, спокойно и иска казаното отъ него да се провѣри. И азъ искамъ да провѣрвате всички нѣща. Мога чрѣзъ тази видѣлина да се съобщавамъ съ напрѣдналитѣ американци, китайци, японци, съ вашитѣ заминали за другия свѣтъ, свѣтътъ на божествената хармония. Щомъ имашъ любовъ къмъ онзи, който е заминалъ за другия свѣтъ, можешъ да говоришъ съ него интеллигентно, разумно. Има нѣкои медиуми, които не разбиратъ езика на духоветѣ, и като се мъчатъ да убѣдятъ другитѣ, че говорятъ съ дулове, почватъ да изопачаватъ истината и да полгватъ. Не лъжете, кажете си истината, защото на лъжата краката сѣ къси. Истината се движи съ голѣма бързина, и нейнитѣ крака сѣ дълги, за да може да помага на нещастнитѣ духове. Когато нѣкой казва: „Моитѣ крака сѣ дълги“, азъ казвамъ: „Щасливъ си, но бихъ желалъ краката на твоята душа, на твоеото сърце сѣщо да сѣ дълги, за да носишъ тази видѣлина“. Ако може да се развие у насъ тази видѣлина, ние ще можемъ да избѣгнемъ 90% отъ тѣзи злини, които сега ставатъ. Видѣлината е единъ отъ основнитѣ елементи за отгледването на добри синове и дъщери. На всички жени прѣпорѣчвамъ това правило: да не допу-

ащатъ въ своя умъ мисли, които носятъ отрицателни качества; онѣзи, които сѣ изгубили смисъла на живота, нека да посрѣщатъ всѣка сутринъ изгрѣва на слънцето.

Наблюдавайте изгрѣва на слънцето въ продължение на единъ мѣсецъ, и вижте тогава, какво ще почувствувате. На пролѣтъ, когато цвѣтята никнѣтъ, дърветата цвѣтятъ, наблюдавайте ги и провѣрвайте резултата — въ това ще намѣрите смисъла на живота. Какво правятъ съврѣменнитѣ хора? Спятъ до 10 ч сутринъ и надвечеръ, когато слънцето залѣзва, излизатъ да се радватъ на неговитѣ загасващи лъчи. На есень, когато листата падатъ, тогава излизатъ по разходка. Трѣбва да се изучава природата въ своето врѣме. А сега на какво приличатъ хората? Нѣкой чеге Евангелието и се чуди, какво е искалъ да каже Христосъ съ извѣстни думи. Христосъ е чель много добрѣ тази книга на божествената природа. Азъ чета книги и се питамъ винаги: има ли писателятъ видѣлина или не, и какви краски липсватъ у него. Слѣдъ прочита на всѣка книга азъ мога да ви опиша, какъвъ е нейниятъ авторъ, каква глава има, какво е лицето му, какви сѣ ржцѣтъ му, какво мисли и пр. Нѣкои искатъ да знаятъ, кой и какъвъ съмъ азъ. Азъ съмъ това което ви говоря. Ако ви украдя, такъвъ съмъ; ако ви излѣкувамъ, такъвъ съмъ. Ще питате: „Защо той да ни лѣкува? Безразлично е кой ще ви помогне, азъ или другъ нѣкой. Споредъ мене азъ трѣбва да дамъ нѣкому излишъка отъ моитѣ знания, отъ моя животъ, защото той не е мой. Тази видѣлина, която иде отвжтрѣ, трѣбва да я прѣпратя навънъ „Всички вие сте видѣлина“. Отъ 2000 години християнитѣ четатъ този стѣхъ и не могатъ да го разбератъ. Затова хванете вашия Св. Никола и го обърнете съ главата надолу: той е длъженъ да пази вашата къща и имането ви, защото той е вашиятъ разумъ. Кажете му: „Ти или добрѣ ще разсѣждавашъ, или съ главата надолу ще те обърна“. Питате: „Какво нѣщо е видѣлина“? Когато влѣзе тя въ вашата душа, лицето ви ще бѣде красиво, очитѣ блестящи, отъ ржцѣтъ ви ще излиза една приятна топлина, ще изпущате хубава миризма. А какъ миришатъ съврѣменнитѣ хора? Лошо, много лошо. Теменужкитѣ и другитѣ цвѣта ви помагатъ да замаскирате вашата естествена миризма. Тази теменужка, която вие употребявате, говори: „Богъ

се проявява въ скромността на живота, а не въ гордостта. Ако вие сте долина, и имате добра почва, Богъ ще насади въ васъ най добритѣ сѣмена; а ако сте голъ, горделивъ върхъ, нѣма да има нищо по васъ, освѣнъ вѣчни снѣгове“. Този е езикътъ на теменужкитѣ, и когато хората се прѣскалъ съ тѣхния парфюмъ, нека научатъ езика имъ. Съ това, обаче, не ги обвинявамъ. Бихъ желалъ всички да имате тази миризма и краска на теменужката. Като изкажете една дума или напишете нѣщо, въ него трѣбва да има прѣкрасна миризма. Споредъ схващанията на тази видѣлина, всички хора сж цвѣтове. Що е единъ учителъ, проповѣдникъ, земледѣлецъ, баща, майка, братъ или сестра? Тѣ сж велики божествени цвѣтя. Разбрали ли сте какъвъ цвѣтъ има майката? Като влѣзете въ живота на видѣлината, ще разберете какъвъ цвѣтъ е майката. По прѣкрасни цвѣтове отъ майка, отъ баща, отъ братя, отъ сестри, отъ близни въ свѣта нѣма. Имате ли тѣзи цвѣтове вътрѣ въ себе си? Кой досега не е изпжждалъ видѣлината десетъ пѣти отъ себе си? Кой не е осакатявалъ цвѣтоветѣ на майка си, на баща си, на близнитѣ въ себе си? Отсега нататкъ трѣбва да градимъ, да градимъ. И ако искате да подигнете българския народъ, трѣбва да градите. България се нуждае отъ соль и отъ видѣлина, която възраства нѣщата, и затова учеитѣ хора трѣбва да мислятъ върху това. Безъ соль и безъ видѣлина — нѣма България. Българскиятъ народъ има единъ коренъ долу въ земята и единъ клонъ въ божествения свѣтъ: този народъ трѣбва да роди плодове на клона си горѣ. Само така може да се охарактеризира единъ народъ или една душа. Душитѣ, наистина сж индивидуални, но сж едноврѣменно и колективни. Колективността е законъ на хармонията. Видѣлината можемъ да чувсгвуваме съ душата си, съ сърцето си, съ волята си. — Друго нѣщо, което руши видѣлината, е гнѣвътъ. Гнѣвливиятъ човѣкъ е човѣкъ безъ воля. На едно мѣсто въ Писанието се казва: „гнѣвете се, но не съгрѣшавайте“. Гнѣвътъ е извѣстна енергия, неизползувана въ добро направление. Всѣки е изпиталъ слѣдъ гнѣвъ едно отслабване, което показва, че е настанало демангнитизиране. — Трети елементъ, който спѣва видѣлината, е сладострастието. То е гробътъ на любовта. Колко млади моми и момци сж отишли прѣждеврѣменно въ

гроба отъ него! Любовта е хармония, а сладострастието — отрова. — Четвърти елементъ, който съсипва видѣлната, е лѣнността. Ако отидете въ Америка, ще видите, че въ училищата, освѣнъ наука, дѣцата учатъ и съотвѣтни за тѣхъ занаяти. Тамъ всѣки работи, всѣки самъ си изкарва прѣхраната и счита за унижение да очаква подаяния. Тамъ уважаватъ всѣки момъкъ или мома, които работятъ. Бихъ желалъ въ България всѣки да се стреми къмъ трудъ; това се отнася до гражданитѣ, защото за тѣхъ се явява опасностъ отъ лѣнността, а не за селенитѣ. — Пети елементъ, който руши видѣлната, е завистъта. Завистъта и гордостъта сж братъ и сестра. Човѣкъ, кѣто завижда, е и гордъ. Оня, когото е обладала завистъта, се наслаждава, когато гледа, че другитѣ страдатъ. Спомнете си за оная Шекспировѣ драма, дѣто скжперникътъ еврейнъ сключилъ договоръ да се отрѣже месо отъ длъжника, и настоявалъ за изпълнението на договора, макаръ длъжникътъ да е билъ вече въ положение да плати. Има и много други примѣри, дѣто се проявявала тѣй злорадно завистъта. Двама се сѣдили, и сѣдѣтъ, като ги изслушалъ, принесълъ се, че на единия ще наложи наказание два пѣти по-тежко, и ги запиталъ, какво наказание искатъ да имъ се наложи. Онзи, комуто прѣдстояло по-малко наказание, прѣдложилъ, да се извадятъ очитѣ на другия — „Но и на тебе ще извадимъ едното око“, казалъ сѣдията. „Нека“, отговорилъ той, „но затова пѣкъ на другия ще се извадятъ и двѣтѣ“. Човѣкъ съ такава жестокостъ не може да има видѣлина. Завистъта се явява и у политическитѣ хора. Въ България има доста много. Дайте мѣсто на благороднитѣ хора! Ако у нѣкой човѣкъ има спомнатитѣ петъ порока, спънете го, той не е на мѣстото си.

Като казва: „вие сте видѣлина“, Христосъ, разбира хората на бъдещето. Когато Господъ създаде свѣта съ неговитѣ звѣзди, луна, слънце, Той каза: „Това е за бъдещитѣ хора“. Нѣкой ми казва: „Кажи ми, какъвъ е миналиятъ ми животъ“ Той е написанъ на тебе. Сега може да имашъ разстроенъ организъмъ, това обаче не значи, че си боленъ. Щомъ се махнатъ условията, които прѣчатъ на видѣлната, това растройство ще изчезне — Другъ порокъ, който прѣчи на видѣлната, е лакомството — да

имаме много. Ще ви приведа единъ примѣръ за лакомство. Въ Испания имало единъ милионеръ, който заробилъ цѣли области. Всички се оплаквали отъ него, и за това испанскиятъ царъ заповѣдалъ да го затворятъ. Въ затвора, когато искалъ вода или хлѣбъ, езимали му по 1000 л. за чаша вода и кѣсче хлѣбъ. „Това е най-голѣмата жестокостъ, която се върши спрямо мене казва“, затвоникътъ „Това е твоето наказание, му отговорилъ царътъ, „иди си сега и не прави другъ нѣтъ това, което не искашъ и на тебе да правятъ“. За това Богъ ви праща всички тѣзи злини. Казвате за нѣкого: „Той се е родилъ малоуменъ“. Не е вѣрно, че майка му и баща му сѣ го родили такъвъ, той самъ си е майка и баща. За това нѣщо има двѣ теории: едни казватъ, че майкитѣ прѣдавали своитѣ качества на дѣцата си; други, че дѣтето сѣществува въ невидимия свѣтъ като разумно сѣщество и си избира подходяща майка, подходяща срѣда, и ще влияе на майка си, като ѝ внушава добри мисли. Брѣменната майка може да опрѣдѣли, какъвъ ще бѣде нейния синъ споредъ това, какви мисли въ това врѣме я вълнуватъ. Ние можемъ да се протавимъ на божествения свѣтъ, но когато законътъ му започне да дѣйствува, силата ще прѣмахне нашето безразсѣдно съпротивление.

Вие, мъже и жени, които сте тука, сте видѣлина. За мене злото не сѣществува. Азъ разбирамъ, че въ божествената хармония зло не сѣществува, но извънъ божествената хармония има зло. Ако рѣшите да водите добъръ, благороденъ животъ, вие ще имате тази видѣлина, тя ще бѣде съ васъ. Тази видѣлина е разумна, и всички стари мистици, които иматъ тази видѣлина, виждатъ необятенъ свѣтъ, пълненъ съ най-хубавитѣ цвѣтове, съ които се пълни тѣхната душа. Когато сте разположени, имате тази видѣлина. Само че не можете да я задържите за дълго. Нѣкой път си мислите, че азъ добръ проповѣдвамъ, но казвате: „Кой знае каква цѣль има“. Целта ми е да изпълня волята Божия. Не съмъ отъ онѣзи, които лъжатъ; досега никого не съмъ лъгалъ, нито сѣ ме излъгали. Съ нищо друго не може да ме подкупите, а само съ добро, истина, любовъ и мъдростъ. Ако искате да служите на Бога и рѣшите това да правите, само тогѣва Богъ ще слѣзе отъ своето величие и ще ви

направи добри хора и велики духове. Азъ ви проповѣдамъ за живия Господъ, за Господа на XX. вѣкъ — който събаря затвори, пуца затворниците и носи хармония, редъ и порядъкъ, радость и веселие. Той носи такива блага, за които хората не сж помислювали. Ще прѣвърне тази земя въ райска градина, и вие, българитѣ, ще живѣете въ нея. Всички ще бъдете живи, пакъ ще ви срѣщна и ще видите дали е вѣрно това, което ви говоря, или не. Това не сж илюзии, както може да си мисли нѣкой. Въ илюзиитѣ има слѣдното качество: за пр., може да храните нѣкого съ илюзии, като му казвате, че сте му дали да яде, но слѣдъ 40—50 дня той ще отслабне и ще умре. Съ илюзиитѣ човѣкъ отпада и оглупява. Но ако вашата душа се храни, ободрява, живѣе отъ нѣкаква мисль, това не е илюзия. Желалъ бихъ всички българи и българки да бъдатъ велики — велики въ добродѣтель, велики въ любовь, велики въ правда, велики въ мъдрость, велики въ онази божествена истина на видѣлината, за която азъ ви говоря. Разсѣждавайте за видѣлината, тя е съ васъ, опитайте я, бъдете самостоятелни, влѣзте като пчелитѣ въ всѣки цвѣтъ, за да си съберете медецъ. Не оставяйте тамъ да прѣнощувате — то е сладострастие — а вземете си меда и идзте въ вашия кашеръ.

Това е искалъ да каже Христосъ съ думитѣ: „Вие сте видѣлина“ и „Градъ, поставенъ на планина не може да се укрие“. Като влѣзете въ този градъ, ще разберете смисъла на вашия земенъ животъ. Вие си въобразявате, какъвъ ще бѣде бъдещия ви животъ. Той е вътрѣ въ васъ и зависи отъ сегашния ви животъ. Сжщото е и съ всѣка буба, която има въ себе си всички елементи, необходими за прѣврѣщане на пеперуда. Нѣма да се мине дълго врѣме, и вие ще бъдете като тази пеперуда. Сега вие вървите по земята въ права линия и се питате, има ли другъ животъ: Като станете пеперуди, вие ще видите, че има другъ животъ, и съ вашитѣ крилца, вашиятъ умъ и вашето сърце на видѣлината, — ще кацнете на най-хубавото божествено дърво, дървото на живота, ще разберете смисъла и ще бъдете радостни и весели.

(Бесѣда, държана на 1 априль 1917 г.)

Рождението

„Защото днесъ се роди вамъ въ града Давидовъ Спасителъ, Който е Христосъ Господъ“. ¹⁾

„Роди се“ — това е най ободрителната дума въ живота на земята. Какво съдържа тази дума? Раждането съдържа възвишеното, мощното и силното, което потиква цялото човѣчество къмъ съвършенство. Често запитватъ „Какъ може да се влѣзе въ Царството Божие?“ „Какъ можемъ да се освободимъ отъ ограниченията на законитѣ, на природата, и можемъ ли да ги владѣемъ?“ Азъ отговарямъ: „когато се родите“. Говоря за думата „раждане“, а не за „прераждане“,; човѣкъ се е прѣраждалъ хиляди и милиони пѣти. Започналъ своя животъ отъ микробъ, увеличавалъ се, прѣработвалъ се, за да се роди, най сетнѣ, като човѣкъ въ пълната смисълъ на думата. Прѣраждането е процесъ, а раждането единъ завършенъ цикълъ отъ този процесъ. Като се казва въ Евангелието „Днесъ се роди“, разбира се, че онзи, който е заченатъ прѣди милиони години, най-сетнѣ се е родилъ. Кой се е родилъ? Христосъ Господъ — Той се е родилъ. Думата „раждане“ съдържа велика идея, която Богъ е вложилъ въ Духа. И когато всѣки отъ васъ почувствува, че се е родилъ, тогава ще се избавите и ще разберете смисъла на живота. Защото мнозина отъ васъ не сте се родили още, а се прѣраждате и въ прѣраждането трѣбва да се родите единъ день, и ангелитѣ да кажатъ за васъ: „Роди се въ града Давидовъ“. Въ всѣко сърце и въ всѣка душа трѣбва да се роди Христосъ. Съврѣменнитѣ хора казватъ: „Той се е родилъ въ Иерусалимъ“ и отиватъ тамъ на поклоне-

¹⁾ Ев. Лука, 2; 11.

ние, но при все това тѣ не разбиратъ смисъла на туй раждане: въ тѣхъ нѣма стремежъ да живѣятъ като Христа Той се роди между еврейтѣ, които бѣха избрания народъ, но и тѣ не разбраха дълбокия смисълъ на неговото раждане — това което той носѣше въ себе си за цѣлото човѣчество: Божията любовъ.

Всѣко раждане се придружава съ страдание. За да се роди, следователно, Христосъ въ човешката душа, непременно трѣбва да се прѣмине това страдание. То е сжщото, както когато майката ражда — трѣбва да прѣтърпи извѣстни страдания, да вземе всички грижи за дѣтето. По сжщия законъ и всѣки народъ или човѣчество, въ което трѣбва да се роди Христосъ, трѣбва да взематъ всички грижи, да подготвятъ почвата, да се роди и да отрасне това дѣте. Може би, тази идея да е малко смѣтна, но това да не ви безпокои: то зависи, доколко нѣщата сж далечъ или близо и съ каква свѣтлина можемъ да ги разгледаме. Всѣки може да разбере нѣщата до толкова, доколкото гой има свѣтлина. Ангелитѣ, като възвѣстватъ: „днесъ се роди Спасителъ“, определятъ, каква радостъ носи той на човѣчеството: миръ — най-високото изявление на Бога. Господъ се изявява като миръ. А мирътъ е законъ на хармонията, на единството на разсъдѣка, на възвишения характеръ, на любовта, на мъдростта, на истината, на добротата, на правдата — това е мирътъ. Може да се роди само онзи, който носи миръ — вие не можете да се родите, докато не разберете тѣзи дълбоки истини, докато не придобиете мира въ себе си.

Сега нека разгледаме психологически думата „раждане“. Тази дума има отношение къмъ мистицизма. Единъ християнинъ, който иска да стане мистикъ, да проучи божествената природа, да се удостои съ името „човѣкъ“, трѣбва да разбира добръ думата „раждане“. Чели сте въ Битието, че Богъ направи човѣка отъ прѣстъ, вдѣхна въ него и той стана жива душа. Тогава е царилъ процеса на „вдѣхването“, а сега — процеса на „раждането“. Азъ бихъ ви обяснилъ думата „вдѣхване“, но и моето обяснение ще бѣде непонятно, защото въ тая дума има нѣщо необяснимо за сегашнитѣ хора. Обаче, ще дойде день да я разберете. Сега да прѣминемъ на

противоположноститѣ, които изисква законътъ за раждането, който е законъ за вѣчното развитие. Чрезъ тоя законъ Господъ напълно се изявява на нашата душа и чрезъ него Духътъ положително работи. Всичкитѣ ви възделения, сѣ подъ закона на раждането; чрезъ него се проявява и усъвършенствува висшето, божественото съзнание у човѣка. Обикновеното човѣшко съзнание е тъмно понятие. Върху раждането има различни схващания. Ако ви попитатъ за тази дума ще кажете: „раждане значи да се зачене и роди дѣте,..“ Раждането не се разбира по отношение на тѣлото, а по отношение на човѣшката душа, т. е. зачеване на онзи божественъ зародишъ, за който ви говорехъ, и раждането му, и когато кажемъ: „роди се човѣкъ“, освѣнъ процеса на завързването и растенето, ний подразбираме и процеса на знанието и мъдростта. Докато нѣма знание човѣкъ, не може да каже че се е родилъ. И животнитѣ, и рибитѣ, и микробитѣ се прѣраждатъ и иматъ стремежъ да завършатъ този цикълъ на прѣраждането. „Въ българския езикъ думата прѣраждане“, подразбира прѣработване на нѣщата. Да преживяшъ, като вола, не е нищо друго, освѣнъ да прѣработвашъ. Значи, и ние тука на земята не вършимъ друго, освѣнъ прѣработваме извѣстна опитностъ, която сме придобили отъ милиони години.

Нѣкои питатъ: „Откъде идемъ?“ — Отъ голѣмото море. Може да запитате: „колко години сме стояли тамъ и какъ е станало нашето излизане?“ Като ви е пекло хиляди години, слънцето на живота ви е вдигнало нагърѣ и по закона на изстудяването на тѣлата вие сте слѣзли долу. Значи, Духътъ ви е вдигналъ, както слънцето вдига паритѣ отъ морето, и ви е пратилъ на земята. Не мислете, че тукъ е голѣмо нещастие за васъ — то е голѣмо благо. Казвамъ ви, че нѣма на свѣта по-велико знание отъ това, да знаете да страдате. Най-високото проявление на любовта е страданието. Който не е разбралъ смисъла на страданието, той е още жиготно, микробъ, който ще се прѣражда много, и, обратното, оня, който е разбралъ смисъла на страданието, той се е родилъ, той е човѣкъ. Страданието е дѣлъ само на човѣка. Животнитѣ не страдатъ, както човѣкътъ: ударитѣ за тѣхъ сѣ само масажъ. Кучето квичи отъ пръчката, коя-

то се слага върху му, но щомъ се махне тя, и страданието прѣстава. Въ страданието е дълбокия смисълъ на живота, тъй наречената „мирова скръбъ“. Тайната на живота се крие въ страданието. Ако искате да усвоите божествената мъдростъ и тайнитѣ на природата, казвамъ ви, че нѣма другъ пътъ, освѣнъ страданието. Когато човѣкъ иска отъ Бога да го прати на земята, Богъ го пита: „Искашъ ли да минешъ прѣзъ закона на страданието? Ако искашъ да те пратя“. Ако каже: „не искамъ“, ще му рече: Стой при Мене, въ голѣмото море, защото, щомъ излѣзешъ отъ него, ти си вече работникъ, който трѣбва да се труди и страда на земята. А що е земята? Тя е голѣмата жена, ваша майка, която ражда и отглежда хората. Веднѣжъ като ви приеме въ себе си, тя ще ви държи милиони години да ви прѣработи, докато най-послѣ ви извади готови и каже: Ето моето дѣте, което вече може да ви говори съ божествения езикъ на нѣщата.

Ще направя малко отклонение. Въ раждането се крие една велика сила на движението; то е най-силниятъ импулсъ, който може да се даде на човѣка. Ако бихте се прѣнесли на слънцето съ окото на единъ ясновидецъ, вие бихте разбрали, съ каква грамадна енергия изпраща своитѣ лъчи. Вие казвате, че топа билъ много силенъ, понеже могълъ да изхвърля една граната съ такава сила, че я праща на 120 км. разстояние. А прѣдставете си съ каква сила и бързина всѣка секунда слънцето хвърля вълнитѣ отъ своитѣ лъчи и колко километра прѣминаватъ, докато се спратъ на едно мѣсто! Споредъ физицитѣ, тѣ сѣ 300,000 километра въ секунда. Можете ли да си прѣдставите тази сила? Тия лъчи постепенно отслабватъ и намаляватъ свѣтлината, понеже свѣтлината завѣси отъ силата на движението. Колкото по-силно е движението, толкова по-силна е и свѣтлината, докато този изстрѣлъ срѣщне крайния прѣдѣлъ и се спре и прѣобърне на тъмнота. А знаете ли що е тъмнота? То е обратниятъ процесъ; изстрѣльтъ на свѣтлината е отдолу нагорѣ, а движението на тъмнотата, което достига крайния прѣдѣлъ — е движение отгорѣ надолу, т. е. отъ периферията къмъ центъра. То е най-слабото движение. И тъй, тъмнотата е горѣ, а свѣтлината е долу. Ама ще кажете: „Нали знаемъ, тъмното мѣсто — това е адътъ“, Адътъ що е? Нѣкои

мислятъ, че адътъ е специално мѣсто на мъчение. Що е мѣсто на мъчение? Жена, която иска да роди, мъчи се; сжщо и земята е заченала, и милиони и милиарди същества въ нея и надъ нѣя се мъчатъ да родятъ. То е адътъ Нѣ-кои не искатъ да бждатъ тамъ, а искатъ да бждатъ на небето и казватъ: „Азъ не искамъ такъвъ адъ“. Докато не минете прѣзъ ада, човѣци нѣма да станете. Затова именно раждането подразбира този адъ. И той не е така страшенъ. Човѣкъ, който се е родилъ и е прѣгрѣшилъ, отклонилъ се е отъ закона; прѣдстои му падане и то ужасно. Пакъ ще бжде туренъ въ топа на слънцето, изхвърленъ съ силенъ изстрѣлъ и ще пътува въ пространството милиони години и нѣкъдѣ ще се спре — ще зависи, съ каква сила ще бжде хвърленъ отъ Господа. И ако бжде хвърленъ съ голѣма сила и пътува 100 милиона години, толкова години ще му трѣбватъ да се върне. Колкото по-силно се движи въ пространството, толкова по-бавно ще се движи назадъ къмъ Бога. И когато вече го наближи, Богъ ще го привлече съ по-голѣма бързина. И тъй, да се роди човѣкъ, то значи да достигне крайния прѣдѣлъ, до който неговата душа е хвърлена въ пространството, дѣто ще се спре и поеме своята еволюция наново. И когато завърши така своитѣ прѣбраждания, той ще се роди.

Човѣчеството, съ прѣгрѣшението на Адама и Ева, изгуби надежда. Родиха имъ се двѣ дѣца, но смъртта ги завладѣ; нѣмаше кой да ги утѣши, и тѣ, като нѣкои богати, които нѣматъ дѣца, се оплакватъ: „Нѣмаме наследници — всичко туй ще остане на чужди хора, и сж обезсърдени. Човѣчеството се намираше въ такова положение, но Богъ му даде безсмъртно дѣте, за да го избави — то е Христосъ.

Въ вашитѣ умове често се раждатъ нови мисли. Слушахъ веднажъ единъ виденъ проповѣдникъ да казва: „Азъ имамъ толкова много идеи, че въ 10 — 20 години не биха могли да се изкажатъ“. Но само слѣдъ десетъ проповѣди той изповѣда, че е изхвърлилъ всичкия си материалъ. Когато мислите, че имате много идеи, вие сте въ закона на прѣбраждането. Нали най-напредъ сж създадени по-низшитѣ животни — бърбъзанци, мушици и пр. Многобройниѣ ваши мисли толкова струватъ, че не можете да ги впрегнете да свършатъ една свѣстна работа; тѣ

не могат да усъвършенствуватъ вашия животъ. Обаче, когато дойде оная основна божествена мисль, тя ще бжде жива и едно съ васъ; ще се развива, като новородено дѣте Туи, което християнството нарича „идване на Духа“, то е тази божествена мисль, която едни наричатъ „подсъзнание“, други — „съзнание“, трети — свърхсъзнание“; теософитѣ я наричатъ „събуждане на висшето Его“, окултиститѣ — „появяване на сублимното“ и пр. Когато дойде въ васъ туй положение, вие ще усѣтите миръ, постоянна радостъ, която не се мѣнява. Нѣкой ще каже: „Азъ имамъ тази радостъ“; не се минава половина часъ и гледашъ тази негова „радостъ“ извѣтряла! Тази радостъ е прѣходна, несъобразна съ закона. Какъ може единъ скжпоцѣненъ камъкъ да изчезне? Ти се заблуждавашъ: то не е радостъ, а е мушичка еднодневка, която умира, и ти почвашъ да плачешъ. Нѣкой казва: „Азъ имамъ миръ, спокоенъ съмъ“; утрѣ му дойде нѣкое вълнение, веднага започва да бръчка мускулитѣ на очитѣ си; кждѣ е тогава мирътъ? Не го напуска, но той не е билъ дѣйствителенъ миръ. „Азъ съмъ християнинъ, 10 години се подвизавамъ, чель съмъ еди-кои писатели — Спенсеръ, Спържи, Ап. Павель“. Всички тѣ много хубаво казватъ, ами ти какво казвашъ? Защото, каго отидешъ при Господа, нѣма да те пита, какво е казалъ Ап. Павель и какво е направилъ Спенсеръ, а какво ти си направилъ. Нѣма да занесешъ тамъ Ап. Павла, нито Спенсера: тѣ сами ще отидатъ при Господа, но ти съ кого ще отидешъ?

И тѣй, тази е основната идея, върху която днесъ трѣбва да мислимъ.

Зная, нѣкои между васъ иматъ криви схващания за Духа: нѣкои мислятъ, че Св. Духъ и лошиятъ духъ сж едно и сжщо. Добриятъ и лошиятъ духъ сж нѣща диаметрално противоположни. Нѣма такъвъ законъ, дѣто единъ източникъ да излива и сладка, и горчива вода: както горчивата вода е винаги горчива, и сладката винаги сладка, тѣй и доброго е винаги добро, а злото винаги зло. Какво нѣщо е доброто и какво злото, това е единъ много дълбокъ въпросъ, и ако мислите, че въ 5—10—100 години ще го изучите, вие се лъжете; трѣбва най малко 1000 години да ви учи Христосъ, тогава ще имате какво годѣ понятие върху едното и другото. Съ това ни най малко не искамъ

да ви обезсърдча, но искамъ да ви кажа, какви сж законитѣ, които направляватъ нашия животъ, за да се освободите отъ нѣкои свои илюзии. Всѣки день, всѣки часъ въ живота има своята програма; ние трѣбва да завършимъ тази основна работа на деня, отъ която зависи нашиятъ прогресъ. При туй, нѣма защо и много да се безпокоите дали ще се развиете: ще се развиете, азъ ви го казвамъ положителю. Нѣкои питатъ: „Дали ще се разгня? — Като те хвърлятъ на земята, не само ще се развиешъ, но и оттаткъ ще минешъ. „Колко врѣме трѣбва? — Хилядо години. — „Много е“. Но 1000 е човѣшко число; то не е много голѣмо число. Сто години е много пѣти повече отъ 1000; 10 години е още по-вече. Въ този процесъ е обратното: 1000 години е най малкото число, 100 години е по-голѣмото. Вие сте смутени. Числото 1000 има три нули, които показватъ тритѣ условия, тритѣ етапа, презъ които ще минете. Въ 1000 години трѣбва да формирате три тѣла — въ крайната нула ще формирате вашето физическо тѣло, като минете въ втората нула, ще формирате вашето сърце, а като влѣзете въ третата, ще формирате ваш я умъ. Като дойдете при единицата, вие ще се родите, ще възлѣзете нагорѣ и ще кажете на Господа: „Ето ни прѣдъ тебе, Отче, — сега и ние можемъ да работимъ за тебе“. Това е раждането И съ раждането на Христа се отбѣлѣза една велика епоха въ свѣта — явяването на Сина Божий. Затова всички ние трѣбва да тържествуваме.

Врѣменнитѣ страдания, които имате, сж най-голямо благословение за васъ. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ страданието, защото само чрѣзъ него Господъ ще ви даде благословение. Когато нѣкой ми се оплаче отъ своитѣ страдания, азъ му казвамъ: „Дай ми отъ твоитѣ страдания, азъ ти давамъ моята радостъ. И прибавямъ: „Сега усѣщамъ приятностъ отъ живота“ Той си казва: „Този човѣкъ е много добъръ“, но и азъ казвамъ въ себе си: „Благодаря, защото ми даде повече, отколкото взе; за менъ скръбта по-вече струва“. И Господъ прѣдпочете да напусне Своего велчие, Своята слава, да слѣзе на земята да страда. За това има причини и то е най-великата любовъ, която Господъ изяви. Когато почнемъ да схващаме, да разбираме вътрѣшно страданието, ще дойдемъ до

истинския процесъ, който християнинътъ нарича „спасение“. Не можемъ да бъдемъ спасени, ако не признаемъ, че страданията сж благословение. Спри се и кажи: „Страдание, ти си ми потрѣбно, за да се родя“. Ако страдашъ повече туй показва, че си по-близо до Бога. Когато страданието дойде до крайния прѣдѣлъ, веднага се ражда радостъ. Майката изпитва най-голѣмтѣ страдания, когато ражда; въ този краенъ моментъ всички бѣгатъ и се криятъ: но когато се роди дѣтето, всички се радватъ. Да, за да се роди, всички трѣбва да викатъ — и жената, и мъжътъ. Менъ ми разправяха за една случка въ с. Николаевка, станала прѣди 50—60 години. Жената на единъ виденъ турчинъ я заболяло зжбъ, Въ селото имало единъ българинъ, който вадѣлъ зжби. Турчинътъ я завелъ при него да ѝ извади зжба; кадъната се качила горѣ — къщата имала два етажъ — а турчинътъ останалъ да варди долу. По едно врѣме жената започнала да вика, но и мъжътъ почналъ да вика долу. Зжбарътъ взелъ да се чуди: Азъ вадя зжба на одного, защо вика другиятъ? Така и ние сме свързани — когато чужди зжбъ се вади, трѣбва и ние да викаме. Азъ ви говоря това, понеже се подвизавате въ една епоха на велики страдания. Трѣбва да гледате на нѣщата като мистици, а не като обикновени безучастни зрители; да знаете, че страданията сж най-голѣмото благословение, което ни дава Господъ. Единъ день ще го провѣрите. Избиватъ се хора, настава гладъ, моръ, бащи и майки изгубватъ дѣцата си, сестри обезчестени, сѣмейства опозорени — отъ всички тѣзи страдания вие трѣбва да извлѣчѣте полза, на страдащитѣ да изпратите радостъ и да кажете: „Дайте ни отъ вашитѣ скърби“. Вие седите и казвате: „Добрѣ, че не сме на бойното поле и че не гладуваме“. Каква опитностъ ще извлѣчете отъ това? Напротивъ, влѣзте въ положението на душитѣ, които страдатъ, идете и имъ помогнете; тогава ще бъдете благословени. „Ама, какъ можемъ да помогнемъ?“ — То е най, лесното нѣщо: ако не можете непосредствено, можете духовно да помагате на хората. Всѣки човѣкъ е длъженъ да вземе поне половината отъ скърбитѣ на другаря си и да му даде своята радостъ. Казвате му: „Господъ да те благослови!“ Господъ чрѣзъ васъ благославя хората. Ама казвате: „Нека намѣри друго, не чрѣзъ мене“. Електри-

ческиятъ токъ, като мине прѣзъ желѣзна прѣчка, магнитизира я. Ако божествениятъ токъ не мине прѣзъ васъ, какъ мислите да се подигнете? И сега всинца мислите, че вашитѣ идеали сѣ разрушени, съсипани. Не сѣ съсипани. У васъ сѣ се наплодили много мушички, бръмбарчета, риби, птици, млѣкопитаещи и когато се очистите отъ тѣхъ, вие ще станете умчи. Когато постепенно съградите вашия храмъ, ще дойде и ще се роди въ него Господъ. Че се е родилъ Исусъ Христосъ прѣди 2000 години въ Иерусалимъ, това ни най-малко нѣма да ви ползува. Може да пѣете тази пѣсенъ още 4000 години, тя нѣма да ви помогне. Ще се издигнете само тогава, когато ангелитѣ влѣзатъ въ вашата душа и кажатъ: „Днесъ се роди въ дома Давидовъ Спасителъ“. И като се роди Христосъ, тамъ ще бѣде и Иродъ и Пилатъ, и първосвещеникътъ Кайафа. Сега, ще кажете: „Ама това дѣте — то е беля, я да се освободимъ отъ него“, и може да го дадете и на Пилата да го разпне, и то ще отиде при други. Както Христосъ напусна евреитѣ и отиде при езичницитѣ, така и вашето дѣте ще отиде при други — при ония, които ще му дадатъ подслонъ. И вие ще бѣдете избранъ, но изоставенъ народъ! И като ви питатъ: „Защо страдате“, ще отговорите: „Защото прѣдадохме нашето дѣте на Ирода и Пилата, за да го разпне“. Затуй казвамъ, че трѣбва да се застъпвате за вашия Господъ и да кажете: „Ще живѣя съ Господа; живѣе ли Той, и азъ ще живѣя; умре ли, и азъ ще умра“. И както слѣдъ страданията Христосъ възкрѣсна, така и вие ще възкрѣснете — ще научите закона за безсмъртието. Има хора, които сѣ близо при възкресението; апостолитѣ сѣ възкрѣснали и работятъ на земята, Цс кажете: „Защо не ги виждаме“? Възкрѣсналиятъ може да види възкрѣсналия, както музикантинътъ разбира музиканта, както докторътъ разбира доктора и т. н. Трѣбва да имате тази способностъ да разбирате, и затова именно стоите на земята.

И тъй, Христосъ се яви. Сега Той живѣе, Той е между васъ, Той работи въ всинца ви. И туй, което хората наричатъ „възкресение“, то е раждане, тъй наричатъ християнитѣ възкресението — да излѣзе изъ гроба. За менъ вие всинца сте гробове — нѣкои по-голѣми, други по-малки. Виждамъ разни надписи върху вашитѣ надгроб-

ни паметници: еди-кой Иванъ, толкова години живѣлъ; еди-коя Елена, живѣла толкова години; другъ пъкъ като умрѣлъ, пакъ билъ заровенъ въ сѣщия гробъ. Колко пѣти е умирала тази Елена и носи своя надгробенъ паметникъ, съ надписи на всички свои роднини. Питате: „Кога ще възкрѣснемъ?“ Днесъ можете да възкрѣснете, но надгробнитѣ ви камъни сѣ много тежки. Трѣбва да слѣзе нѣкой ангелъ да ги отмахне. Ако за Христа трѣбваше да слѣзе ангелъ да отвали камъка от гроба Му, колко повече трѣбва да слѣзе за васъ. Христосъ въ 33 години прѣтърпѣ едно велико промѣнение, което въ своя край се нарича „възкресение“. Подъ думата „възкресение“ разбирамъ борбата и побѣдата на едно дѣте върху смъртта. И затова се ражда човѣкъ — за да се бори и побѣди смъртта. Когато побѣдите смъртта, ще дойде деньтъ на възкресението. Нѣкой казватъ: Когато се роди Христосъ и ангелитѣ отгорѣ възвѣстиха миръ на човѣцитѣ, защо хората не се поправиха? — Защото не сѣ научили Христовото учение, както трѣбва Христосъ пакъ ще проповѣдва въ този свѣтъ; ще Го видите, положително ви казвамъ. Нѣкои отъ васъ нѣма да го видятъ. Защо? Много естествено — защото сѣ слѣпи. И дълго врѣме ще викатъ, като онзи слѣпецъ: „Сине Давидоеъ, милость къмъ менъ, допри рѣката Си на очитѣ ми!“ Като ви пипне очитѣ, Той ще ви попита: „Виждате ли?“ — Виждаме, Господи, хората, като дървета“. Послѣ пакъ ще ви пипне: — „Сега какво виждате? — „Хората мърдатъ“. Това какво означава? Че вашитѣ мисли и желания първо сѣ неподвижни, като дърветата, а когато почнете да виждате, нѣщата ставатъ живи, като хората. Тогава ще разберете, какво нѣщо е и добродѣтелята. Христосъ е дошълъ да покаже, че трѣбва да се боримъ съ смъртта, да я побѣдимъ и да възкрѣснемъ. Това означава рождението.

Бесѣда. държана на Рождество Христово, 1915 г.

Двамата господари.

„Никой слуга не може на двама господари да слугува. Не може да работите на Бога и на Мамона“ ¹⁾

Въ свѣта работятъ два разумни принципа. Като казва, че не може да служите едновременно на тѣзи два принципа, Христосъ подразбира, че не може да бждете два пѣти по-активенъ, отколкото може да издържите, т. е. въ единъ котелъ не може да се произведе по-голъмо напрежение, отколкото той може да издържа. Тѣзи два принципа не могатъ да се събератъ въ единъ котелъ. Въ окултизма тия принципи се наричатъ първи и втори, а въ науката „положителенъ“ и „отрицателенъ“. Положителниятъ принципъ е всѣкога по-силенъ, а отрицателниятъ по-слабъ. Творческата сила всѣкога се проявява прѣдимно въ слабия принципъ. Това, което гради въ свѣта, то не е силното, а слабото. Затова онѣзи хора, които разрушаватъ, всѣкога сж по-силни, отколкото добритѣ, мекитѣ хора. Вие може да усѣтите тѣзи два принципа у васъ едновременно, напр., когато станете активни, когато се разгнѣвите и извикате: „Скоро редъ и порѣдъкъ“, тогава всички слуги, жени, дѣца, се изплашватъ и се подчиняватъ. Но този принципъ не е творчески, той нищо не създава. Само когато се оттеглите вътрѣ въ себе си, като се успокоите, тогава всичко взима своя нормаленъ редъ. Първончалниятъ принципъ, отъ който произлиза злото, умразата и лъжата, самъ по себе си не е лошъ. Вие имате особени понятия за умразата и лъжата. За да може човѣкъ да лъже трѣбва да е уменъ: глупавъ човѣкъ не

¹⁾ Ев Лука 16; 13

може да лъже. Това е най-голямата философия, а въ съвременното общество наричатъ го „висша дипломация“. Тази дипломация и женитѣ я иматъ. Когато мъжътъ е по-силенъ, въ първия принципъ, жената ще го глади, ще го нарича „миличъкъ“ и най-послѣ съ мекота ще го укроти, за да асимилира този висшъ принципъ. Слѣдъ като се уравнисятъ тѣзи два принципа, почватъ да работятъ заедно: първия принципъ отъ излишъка си дава на втория. Христосъ казва: „Не може да служитѣ едновременно на Бога и на мамона, не може да служите едновременно на първия и на втория принципъ, не можете да служитѣ едновременно на умразата и на любовта“. Това сж двѣ нѣща, които се изключватъ, понеже сж диаметрално противоположни: не се движатъ въ една посока. Вземете, напр., двама търговци, тѣ могатъ да работятъ заедно, защото иматъ еднакви интереси, движатъ се въ една посока, но единъ търговецъ и единъ лѣкаръ не могатъ да работятъ заедно.

Подъ думата „Господъ“ се разбира най-възвишеното, най-благородното начало, което твори. Този принципъ е мекъ и пластиченъ, но съ това той не е ограниченъ и е безсмъртенъ — въ този принципъ, втория, не съществува смъртъ. Въ първия принципъ съществува смъртъ, и то само затова, защото силниятъ, съ силата, която има въ себе си, самъ се разрушава. Само силнитѣ хора могатъ да се самоубиватъ. Вземете за примѣръ скорпиона, ако бжде заобиколенъ съ огънь и не може да излѣзе отъ тамъ, той извива опашката си и се самоубива. Той прѣдпочита да се самоубие, отколкото да изгори живъ“. Първиятъ принципъ е сѣздалъ коzmоса, материалния свѣтъ, всички видими свѣтове съ вашитѣ тѣла и тѣхнитѣ енергии и сили, които сж необходими за съграждането имъ. Когато искате да се откажете отъ първия принципъ, вие трѣбва да повърнете всичко, което той ви е далъ. А като му повърнете всичко, какво ще остане въ васъ? Вие ще се върнете въ втория принципъ, ще станете едно съ съ Бога. Нѣма да има тогава ни Иванъ, ни Драганъ, нѣма да има ни ангелъ, ни дяволи, и въ свѣта ще настане едно общо състояние на тишина и спокойствие. Нѣма да става въпросъ, коя отъ двѣтѣ воюващи страни ще побѣди, какво ще стане слѣдъ войната; всички тѣзи въпроси ще се разрѣшатъ, всичко това ще се слѣе въ първия.

принципъ, и той ще се оттегли въ себе си. Когато човѣкъ иска да стане енергиченъ, трѣбва да се подсоли: злото въ свѣта е подсоляване, и човѣкъ трѣбва да стане лошъ за да се осоли. Когато човѣкъ се обезсоли, Богъ изпраща първия принципъ, за да образува солта. Но човѣкъ не трѣбва да слугува на този принципъ. Христосъ го взима както се проявява на земята, а не както се проявява горѣ, между ангелитѣ. Човѣкъ не може да бѣде едновременно богатъ и благочестивъ. Азъ не вѣрвамъ на такава благочестие. Когато кесията на единъ човѣкъ е пълна съ злато, съ сребро, и той претендира да е светия, съмнѣвамъ се въ неговата святостъ. Всички богатства на свѣта принадлежатъ на Господа, и въ момента, когато помислишъ, че силата, влиянието, което имашъ, е твое, ти слугувашъ на първия принципъ. Тоя принципъ е индивидуаленъ, той разединява всички същества, защото не е майсторъ да обединява, а да разединява. Той може да създаде хиляди хора, но не може да създаде условия при които тѣ да живѣятъ, и най послѣ той се разгнѣвява, започва да бие и ги умъртвява. За обяснение на тая мисль, ще ви разкажа единъ анекдотъ. Единъ селянинъ нѣмалъ никакъ дѣца и често молилъ Бога да му подари дѣца. Единъ день взелъ единъ чувалъ, въ който имало цѣла крина житни зрънца и се помолилъ на Бога да превърне тѣзи зрънца въ дѣца. Богъ чулъ молбата му, и всички зрънца се прѣобърнали въ дѣца. Като станалъ сутринъга, всички дѣца започнали да викатъ, плачатъ, искатъ да ядатъ. Това много разгнѣвило селянина, и той казалъ: „Тѣзи дѣца ще ми изядатъ главата“, и взелъ да ги бие и избива. Едно отъ дѣцата успѣло да се скрие задъ вратата и, като дошълъ неговия редъ, започнало да плаче и да му се моли: „Остави поне мене живо“. Това е първиятъ принципъ у васъ — злото, което дѣйствува, и когато дойде, казва: „Азъ ще руша“. Но когато дойде въ свѣта вториятъ принципъ, който хората наричатъ любовта, майката, силата на нѣщата, той веднага смекчава първия принципъ, и, съединени така, двата раждатъ най-великото, най-възвишеното въ свѣта. Като служите на Господа, само чрѣзъ Него може да влияете на първия принципъ: само Господъ е въ сила да ви избави отъ смъртта. Не служите ли на Господа, ще бѣдете по-

гълнати от първия принципъ, защото законътъ е такъвъ. Откъдѣто изтича водата пакъ тамъ се връща; откъдѣто излизатъ паритѣ, пакъ тамъ се връщатъ; откъдѣто излиза силата, пакъ тамъ се връща — всичко се връща назадъ. Всички тѣзи нѣща сж излѣзли отъ първия принципъ. А въ любовта имате едно проявление на абсолютния Богъ въ свѣта, Когото никой не знае какъвъ е — незнаенъ Богъ, за Когото хората нѣматъ никакво понятие въ свѣта. Този Богъ, Когото вие не знаете и му се покланяте, Него азъ ви проповѣждамъ, казва Павелъ. Само Той държи въ себе си тѣзи два велики принципа, чрѣзъ които се проявява. И тѣй, понеже единиятъ принципъ разрушава, а другиятъ гради, вие не може едновременно да разрушавате и да градите. Като мразите — разрушавате, а като любите — градите, създавате. Нѣкои подразбиратъ, че първиятъ принципъ има нагледъ у хората желание да съгражда, но той пакъ поглъща. „Обичамъ те, обичамъ те, но ще те изямъ“, така котката си играе съ мишката, най-послѣ я стисне и погълне. Това наричатъ хората любовъ! Нѣкои, като говорятъ за индуската философия, подъ „нирвана“ разбиратъ сливане съ Бога, а не съграждане. Това е отчасти вѣрно: ще има и сливане и съграждане. Трѣбва да се влѣзе въ съгласие съ втория принципъ и да се живѣе съ него. Въ втория принципъ има вѣченъ стремежъ да докара всички същества въ едно, да ги обедини; то е стремежътъ на Христа, да се прояви Богъ индивидуално въ всѣка душа. Богъ иска да създаде въ свѣта малки къщички, въ които да живѣе. Велико е онова същество, което може да разбере този дълбокъ принципъ. Мнозина съвременни философи сж оплетени отъ тѣзи два принципа. У всички песимисти, анархисти и тѣмъ подобни, като ги вземете въ религиозно и обществено отношение, първиятъ принципъ е взелъ надмощие. Азъ слѣдя тѣзи нѣща и имамъ за това цѣла статистика. Мжжъ и жена се оженятъ, но слѣдъ 2—3 години жената го изтощи, разсипва, уморява го и втори пътъ се оженва. Уморява и втория мжжъ. Оженва се трети пътъ, но и съ него става същото. Най-послѣ казватъ: „Тази жена е кутсузъ“. Случава се и обратно: мжжъ не може да живѣе съ жена, въ него първиятъ принципъ е наддѣлѣлъ и като вземе жена ще я умори. За такъвъ

мъжъ и за таква жена вториятъ принципъ трѣбва да е толкова силенъ, че да се уравни съ първия. И въ религиознитѣ общества често се срѣщатъ такива спорове, въ които изпжква първиятъ принципъ. Напр., често се явява въпросъ, кой да заеме първо мѣсто до олтара въ църквата. На физическото поле не е възможно да има много столове до олтара, и, ако речете да си наредите всички грѣбъ прѣдъ олтара столове, свещеникътъ нѣма да се вижда. Сѣщитѣ въпроси се пораждатъ и между учители, кой да бѣде директоръ. Колко директори може да има? Само единъ. Подобни въпроси се пораждатъ между военни, между проповѣдници — все за първенство. Тази борба е естествена, тя е единъ великъ божественъ процесъ, прѣзъ който сѣ минали всички ангели. Много отъ тѣхъ сѣ минали изпита, минали са прѣзъ първия принципъ и сѣ влѣзли въ втория, и сега служатъ на Бога, а други не сѣ го минали, паднали сѣ и сѣ останали да служатъ на първия принципъ, на мамона, затуй ги наричатъ демони. И между хората има служители на първия и на втория принципъ. Слѣдъ врѣме, когато човѣчеството завърши своето развитие, вземе своя вѣнецъ, всѣки ще отиде на мѣстото си. Затова Христосъ казва: „Безъ Мене — подразбира втория принципъ — нищо нѣма да направите“. Тукъ е дълбокия смисълъ — останете ли сами да се борите въ свѣта, ще станете слуги на първия принципъ и тогава ще се проявятъ въ васъ всички отрицателни качества; умора, завистъ, отвращение, недоволство, които постоянно разрушаватъ. Въ този принципъ не може да намѣрите благо за свѣта, не може да видите никакъвъ смисълъ въ живота. Затова казва Христосъ: „На Бога и на мамона едноврѣменно не може да служите“. Ако служите на мамона, ще бѣдете въ дѣното на ада, ще бѣдете въ вѣчно недоволство и никога нѣма да разберетѣ дори, защо сте мъжъ или жена. Може да минете прѣзъ всички форми на създаването, но всѣкога ще бѣдете недоволни, понеже човѣкъ самъ по себе си никога не е доволенъ. А подъ думата „недоволство“ се разбира, че не може да бѣдешъ доволенъ отъ своя външенъ изгледъ. Защо човѣкъ е недоволенъ? Неговиятъ духъ е много по-великъ, изисква по-широка дѣйностъ отъ онази, която проявява. Имашъ малко тѣло, а духътъ иска по-големо. Започва една вѣчна

борба. И въ тази борба казвате: „Правото е на силния“, то е първият принцип, а когато кажете: „Правото е на слабия“, то е вторият принцип. Нѣкой направилъ прѣстѣпление, но като даде на съдията 2.—3000 лева, той го оправдава също както въ срѣднитѣ вѣкове съ индулгенциитѣ — щомъ си купишъ индулгенция, прощаватъ ти се грѣховеѣ. Обаче, въ съграждането на нашия животъ Христосъ не търпи разединение. Щомъ сте раздѣлени въ себе си, трѣбва да се дигнете надъ туй разединение и да работите вътрѣ въ Бога. Само тогава ще разберете вътрѣшния смисълъ на тия сили, които дѣйствуватъ въ вселената. Онѣзи, които сѣ тръгнали въ Пътя, посветенитѣ, иматъ по-голяма опитностъ. Защо? Тѣ страдатъ по-вече, отколкото свѣтскитѣ, защото въ християнството едновременно съ първия принципъ се усилюва и вториятъ. Дѣто се проявява любовта, ще се прояви и първиятъ принципъ, който остава само една сѣнка — сѣнка на битието. Подъ „сѣнка“ разбирамъ принципъ, който умъртвява. Първиятъ принципъ самъ по себе си е тъменъ и носи тъмнина, а вториятъ принципъ всѣкога носи свѣтлина на ума. Щомъ дойде първиятъ принципъ, усѣщате голѣма скръбъ, безсмисленостъ въ живота, дойде ли вториятъ принципъ, веднага се разполагате, подигате се. Въ първия принципъ търсите изходъ, и, ако не го намѣрите, дохажда ви мисълта на скорпиона — да се самоубиете, за да се освободите отъ неблагоприятнитѣ условия на живота, които сами сте си създали. И тъй, първиятъ принципъ е крайно алченъ, ненаситенъ, въ него желанията нѣматъ граница. Какъвъ животъ може да има въ това, което е ненаситно? Какъвъ смисълъ може да има въ единъ животъ, който се движи постоянно въ права линия? Напр., пътувате прѣзъ вселената съ бързината на свѣтлината — какъвъ смисълъ може да има за васъ това движение? Да влѣзешъ въ една, двѣ, три и повече къщи, нѣма смисълъ. Има смисълъ да се запознаешъ съ ония, които живѣятъ тамъ, да встѣпишъ въ общение съ тѣхния умъ и сърце. Запознаване, приятелство въ свѣта е да влѣзешъ въ съгласие съ този божественъ принципъ, който тукъ, на земята, е изразенъ въ Христа.

Първиятъ принципъ е създалъ много илюзии въ човѣшкия умъ. Понеже той носи всички сѣнки, той е силенъ, създалъ е комбинации, съ които може да даде възмож-

ностъ да се изрази божествената любовъ: любовта намира въ него изразъ, той ѝ става като почва. Неговото желание е да подчини втория принципъ — любовта, но тя не се подчинява. Тя е законъ, който регулира нѣщата въ свѣта. Първиятъ принципъ се бои отъ втория, защото, когато се изпрѣчи прѣдъ втория, проявява се свѣтлина и, като види своя образъ, почва да се плаши. Сжщо когато отидете при нѣкого, който ви обича, сърцето ви почва да тупа. Той казва: „Дохождате при майстора си — тъй мнозина съмъ поглѣщаль“. Мжже, жени, дѣца — на всички треперятъ сърцата. Мжжъ или жена — и двамата иматъ скрита мисль — първиятъ принципъ — искатъ да владѣятъ, но като усѣтятъ, че този принципъ не се поддава, казватъ: А, тукъ е моятъ майсторъ; тукъ е вториятъ принципъ, божествениятъ, който носи изразъ на животъ и безмъртие“. Писанието казва: Любовта изпѣжда вънъ всѣки страхъ“, и за да бъдемъ щастливи, непрѣмѣнно трѣбва да се съединимъ съ Христа — иначе, пътятъ ни е изгубенъ. Щомъ не служимъ на Бога, ще служимъ на мамона. Ако служимъ на Бога, съборили сме мамона — ако не служимъ на Бога, ще дойде мамонъ и ще каже: „Ти ще ми служишъ“! Това всѣки отъ васъ трѣбва да знае. Нѣкои казватъ: „Азъ искамъ да съмъ свободенъ“. Свободенъ ще си, ако служишъ на любовта, иначе ще слугувашъ на мамона и ще бъдешъ робъ. Едноврѣменно на Бога и на мамона не можете да служите — по никой начинъ! Често нѣкои казватъ: „Азъ да го набия, та да ми има страхъ“ Ти можешъ да го набиешъ, можешъ да го наплашишъ, но той нѣма да те обича. Азъ бихъ желалъ да видя нѣкого отъ васъ, който чрѣзъ бой е обикнатъ отъ другъ. Такъвъ човѣкъ не съмъ срещналъ. Това го говоря не само азъ, говорили сж го всички велики хора, всички светии.

Когато първиятъ принципъ вземе надмощие въ човѣшкото сърце, човѣкъ става сухъ, коравъ, започва да затвърдява. У него всичко закоравява — сърцето, мускулитѣ, ржцѣтѣ, краката, артериятъ и т. н. Тогава лѣкаритѣ казватъ, че въ такъвъ човѣкъ се явила болестъта „артериосклероза“. Азъ казвамъ, че това се дължи на първия принципъ, който е втвърдилъ сърцето и обсебилъ човѣка. Като забѣлѣжи, че първиятъ принципъ е завладѣлъ човѣка,

Богъ започва да разединява, т. е. започва да дѣйствува вториятъ принципъ. Като влѣзе въ първия принципъ Любовта, почва да го организира въ себе си. Това е борба, която дѣйствува механически въ свѣта. Тя се явява въ всички слоеве на обществото, въ умоветѣ на философитѣ, въ религиознитѣ общества — навсѣкждѣ. Тя ще се явява, докато вториятъ принципъ вземе надмощие и организира нашитѣ сърца, нашитѣ тѣла, и ние станемъ безсмъртни. Желанието на Христа, желанието на втория принципъ е да вземе надмощие надъ клѣткитѣ, монадитѣ, и да ги направи неразрушими, безсмъртни. Само тогава ще минемъ отъ прѣходното къмъ неизмѣнното, ще влѣземъ въ областта на вѣчното съединение — вѣчната божествена хармония. Затова е създаденъ свѣтътъ, за да минатъ сърцата и умоветѣ на хората отъ първия принципъ въ втория. Процесътъ е отлѣво надѣсно. Какъ работите вие, напимѣръ? Отивате налѣво, за да дѣйствува дѣсната ръка по-силно. Има и изключения, нѣкои сж лѣвичари, но изобщо, когаго се работи, отива се отлѣво надѣсно. Този принципъ е станалъ причина да се измѣсти сърцето малко на лѣва страна. Съврѣменнитѣ физиолози обясняватъ измѣстването на сърцето съ това, какъ е лежало дѣтето въ утробата на майка си. Но причината не е тази. Слѣдъ врѣме сърцето трѣбва да се прѣмести въ срѣдата между двата дроба, и само тогава ще има хармония между мъдростта и любовта. Сега, като говоря за вашето сърце, подразбирамъ такава хармония и между вашитѣ мисли и желания. Всѣкога вашитѣ желания иматъ надмощие надъ вашия умъ. Вие мислитѣ много добрѣ и казвате: „Азъ ще направя това, ще направя онова“, но, като се разсърдите, разрушавате всичко. Мжжъ и жена се обичатъ, но единъ день жената среща другъ мжжъ, по красивъ отъ нейния, съ хубави мустачки, черноокъ, и казва: „Намѣрихъ го, най-сетнѣ!“ И този домъ, който се гради двадесетъ години, се разрушава. Тази жена е нещастна: Намѣрида е тя първия принципъ. Сжщото нѣщо се отнася и за мжжетѣ, и за дѣцата. Едно дѣте намира баща си глупавъ, лошъ, и казва: „Онзи баща е по добъръ отъ моя“. Често нѣкои дѣца сравняватъ своята майка съ други майки и казватъ: „Майката на онѣзи дѣца е по хубава, по-добра отъ нашата“ и веднага въ тѣхния домъ се явява

дисхармония. Промъкналъ се е първиятъ принципъ. Азъ ви говоря за тази философия не въ нейната дълбочина, но само да ви изтъкна, колко сте слаби. Прѣдъ мене вие сте такива, както ви виждамъ, слаби; вие сте още гвоздеи, които тепърва трѣбва да се забиватъ отъ чука! Като дойде чукътъ, ще ви пита: „Познавашъ ли ме?“ „Познавамъ те“ Ще се забиешъ и даже навънъ ще излѣзешъ. Ще познаете, че сте гвоздеи, и че силата не е въ васъ, а въ чука. Чукътъ пъкъ казва: „Видишъ ли, като те ударя, наждѣ отивашъ“; силата, обаче, е въ дрѣжката на чука, а не въ чука“. Тази сила е въ ржката, а не въ дрѣжката. Ржката пъкъ казва: „Силата е въ мозъка, а не въ самата ржка“. Ако мозъкътъ не даде заповѣдь да се дигне ржката, какво щѣ стане съ нея? Така е и съ хората. Двама приятели, два гвоздеа се събиратъ и се разговарятъ. Единиятъ казва: „Азъ съмъ забитъ 20 с. м. знаешъ ли колко товаръ закачватъ на мене? Никой не може да ме изтръгне, най-голѣма работа върша азъ“. Това сж разсѣждения на гвоздеи. Влиза нѣкой християнинъ въ църква и казва: За Господа азъ направахъ еднѣ какво си, обърнахъ едного къмъ Господа“. Обърналъ си го! Ти си като крадецъ, когато вземе кисията на нѣкого и я отвори; бръкналъ си въ сърцето му и си го задигналъ, и оставашъ онзи човѣкъ да си оплаква днитѣ и живота, Нѣкои майки смѣтатъ, че сж дали животъ на дѣтето си и го изпратятъ въ „Майчинъ домъ“. Дала си му животъ! Ти не трѣбва да лъжешъ това дѣте. Вториятъ принципъ не търпи лъжа. Между лошитѣ хора лъжата, силата, умразата, завистъта — всички тѣзи нѣща сж съвмѣстими; тѣ сж естествени нѣща и когато двама лоши хора се набиятъ, усѣщатъ врѣменно удоволствие. Така е и съ единъ вълкъ, лъвъ — когато тѣ разкъсатъ и изядатъ една овца, врѣменно сж доволни; слѣдъ 5 — 6 часа, обаче, тѣ иматъ нужда да разкъсатъ друга жертва. Такива примѣри има много и въ съврѣменната цивилизация. Случило се е нѣщо подобно въ Америка, констатирано отъ съдебнитѣ власти въ Ню-Йоркъ. На единъ американски лѣкарь му правѣло голѣмо удоволствие да убива хора, и дѣйствително, въ кжсо врѣме той убилъ 25 души. Взелъ той една жена за своя секретарка и първо нея убилъ. И какъ? Започналъ да я рѣже парче по парче, като наб-

людавалъ ефекта отъ своето дѣло, отрѣзалъ ѹ прѣститѣ на краката, на рѣцѣтѣ, извадилъ очитѣ ѹ, отрѣзалъ носа, ушитѣ, докато най-послѣ я умъртвилъ. Това сѣщото направилъ и съ други 24 души, слѣдъ което ги турялъ въ една печка и ги изгарялъ. Въ този човѣкъ е настѣпвало животинско озлобение, когато е умъртвявалъ жертвитѣ си. Той билъ изслѣдванъ френологически въ Нью-Йоркския затворъ: челюститѣ и очитѣ му били обезобразени. Той е билъ подъ влиянието на първия принципъ. Често въ такива прѣстѣпници се явява желание да пуснатъ голѣми бради. Голѣмата брада е признакъ за присѣствието на първия принципъ. Отъ това не искамъ да отидете въ друга крайностъ и да ме разберете криво. Голѣмата брада дава по-вече сокове въ човѣка, обаче, въ прѣстѣпника тя ще бѣде остра, груба. Когато вашитѣ косми станатъ остри, първиятъ принципъ е взелъ у васъ надмощие. За да познаете, колко сте добри, опитвайте всѣка сутринъ вашитѣ коси, вашата кожа. Когато кожата ви стане суха и почне да надебелява, у васъ е първиятъ принципъ. Този принципъ ще ви погълне тѣй както змията поглѣща жабата. Той ви улавя за крака, и ако се не обърнете къмъ Господа, ще слѣзете въ дѣното на ада, ще познаете другата философия на живота, ще познаете, какво е да служишъ на мамона. Никой не може да избѣгне отъ тази вѣчна сѣдба на нѣщата. Затова Христосъ казва: „Обърнете се къмъ Мене“.

Животътъ въ сѣврѣменното наше състояние се проявява въ двѣ посоки: въ доволството и недоволството, въ качване и слизание. Други посоки на мисълта нѣма. Право е, че богатъ човѣкъ не може да бѣде светия, но и сиромыхъ не може да бѣде светия, ако е недоволенъ. Подъ думата „богатъ“ разбирамъ човѣкъ, който е недоволенъ отъ себе си; „сиромыхъ“ — човѣкъ, който е доволенъ отъ себе си. Като забогатѣе човѣкъ, става недоволенъ отъ положението си; купува една кѣща, втора, трета, мебели — търси начини да разшири този кръгъ. Недоволенъ — богатъ; доволенъ — сиромыхъ. Но като казвамъ „доволенъ“, не разбирамъ да си индиферентенъ тѣй, както въ Индия има факири, които се хипнотизирватъ и заспиватъ. Имало единъ, който въ продължение на 20 години сѣсрѣдоточавалъ мислитѣ си и стоялъ не-

подвиженъ дотолкова, щото птицитѣ го смѣтали за дърво и започнали да правятъ гнѣзда на главата му. Не разбирамъ такова състояние на доволство, — да се завѣдятъ птички въ главитѣ ви. Богъ е създалъ за тази цѣль дървета, а ти, за да си доволенъ, трѣбва да работишъ за Бога, да слугувашъ Нему. Да си доволенъ, то значи: ако днесъ си спечелилъ 3 лева, радвай се за това и благодари на Бога. Утрѣ, като станешъ, ако спечелишъ пакъ 3 или 4—5 лева, пакъ благодари на Бога. Не казвай: „Малко спечелихъ“. „Доста е на деня неговото зло“ Единъ грошъ спечелишъ, благодари на Бога; десетъ гроша спечелишъ — пакъ благодари на Бога. Достатъчно ти е това. Едното прави човѣка щасливъ. Двама като те любятъ, не могатъ да те направятъ щасливъ, ще бъдешъ нещастенъ. Любовта може да съществува между двама души, между трима тя не съществува. За да се прояви третиятъ елементъ, и двамата трѣбва да вложатъ по равно количество, и тогава ще произлѣзе тѣхното дѣте. Бащата казва: „То обича мене повече“. Майката казва: „Не, мене повече обича“. Нѣкой път бащата се намръщи, защо дѣтето обича повече майката, или обратно. Защо ли? Защото този принципъ у двамата не се е уравнилъ. Вашитѣ добродѣтели, вашитѣ сили всѣкога ще съотвѣтствуватъ на вашето вътрѣшно състояние — ни по-вече, ни по-малко. Това е цѣла истина. Когато хората говорятъ за мене, казвамъ: заслужавамъ си го, пада ми се. Онзи, който говори лошо за мене, не му се сърдя — той работи върху мене. Нека той да ми направи добро, и азъ трѣбва да му благодаря. Затова казва Христосъ: „Любете вашите врагове“. Ти не можешъ да побѣдишъ този врагъ, първия принципъ, съ друго, освѣнъ съ любовъ: зло съ зло не се побѣждава. Да се снишавашъ, да се гушишъ, то не е любовъ, а да го любишъ съ всичката си душа. Ще кажете: „Този човѣкъ има право да ме мрази“. Не мислете, че вълкътъ, като хване една овца и я изяде, Господъ му казва: „Не направи добръ“. Не, Господъ му казва: „Много добръ правишъ“. Овцата, като се оплаче на Господа, Той ѝ казва: Хуб-во правишъ, че плачешъ; ти си длъжна да плачешъ, а той е длъженъ да те изяде“. Овцата излѣзе на полето, откъсне трѣва и я изяде, Господъ ѝ казва: „Това е твоята работа, ти изяде трѣвата, единъ

денъ тебе вълкъ ще изяде“. Това е сегашната еволюция въ живота, но това не е животъ въ истинския, дълбокия му смисълъ. Да трошишъ хиляди години камъни, за да правишъ пътищата, да носишъ вода — това не е животъ. Може да бждешъ нѣкое товарно животно, да прѣнесешъ прѣзъ живота си 10,000 тона злато, но какво отъ това? Това не е животъ. Челъ съмъ еди какво си, билъ съмъ на църква и съмъ слушалъ единъ проповѣдникъ. Какво отъ това, що знаешъ? Прѣнесълъ си 10,000 тона злато, какво знаешъ? — Знамъ, че елементитѣ могатъ да се съединяватъ и какъ се съединяватъ, — Какво огъ това? Азъ зная по-вече. — Какво отъ това? Ако бихъ знаелъ отъ колко частици е съставенъ материалниятъ свѣтъ, какво ще ми допринесе това знание? Ако имамъ много богатство и не умѣя да го използвамъ, каква облага отъ това богатство? Ако имашъ жена, която те обича, а твоето сърце е закоравѣло, и дѣцата ти, когато те цѣлуватъ, не чувствувашъ нищо, каква облага отъ това, че имашъ жена и дѣца? Философията въ любовта е да дадешъ и да вземешъ едновременно, та обмѣната да бѣде правилна. Казвате: „Той не ме обича“ — това е първиятъ принципъ. „Той е недоволенъ“ — това е пакъ първиятъ принципъ; съмнѣвашъ се — това е първиятъ принципъ; нѣма Господъ — това е пакъ първиятъ принципъ. Когато казватъ философитѣ, че всичко въ свѣта се движи, това е вѣрно, защото първиятъ принципъ е въ вѣчно движение. Животътъ се проявява въ втория принципъ, въ правилното съграждане на нѣщата. Вториятъ принципъ дѣйствува въ васъ. Всѣки трѣбва да съединитѣзи два принципа съ Христа. Така само ще бъдете навсѣкждѣ полезни: на обществото на народа, на женитѣ, на дѣцата си и т. н. Това е казалъ Христосъ на евреитѣ прѣди 2000 години, но тѣ приеха първия и отхвърлиха втория принципъ и затова ги сполетѣ голѣмо нещастие. И днесъ хората съ тази война изпитватъ първия принципъ на гърба си. И той ще дѣйствува, докато хората се изтощатъ. Слѣдъ като си свърши работата той ще се прояви любовта, т. е. Богъ. Хората казватъ; „Който много мрази, много люби“ Това е наполовина вѣрно. Богъ прѣдоставя енергията си на втория принципъ, и когато тя дойде, разумниятъ Му Духъ почва да гради. Не мо-

жешъ едноврѣменно да любишъ и да мразишъ. Не се лъжете, това е лъжлива философия, лъжливо учение. Когато дойде божественниятъ принципъ въ насъ, само тогава можемъ да любимъ и да кажемъ: „Богъ е любовъ“. Само тогава ще разберемъ истинския смисълъ на материалния свѣтъ, понеже любовта е необходима за развитието на нашия животъ. Както кжщитѣ сж необходими за хората; както гнѣздата — за птицитѣ, така и този принципъ е необходимъ за свѣта. Нѣкои питатъ: „Защо Господъ направилъ така свѣта?“ — То не е ваша работа — другояче не можеше да бѣде направенъ. Питатъ нѣкои: „Защо Господъ не направи онова? — Защото не можеше Той да измѣни на Своего естество. „Защо Той не се изяви?“ — Защото не можеше да измѣни на Своего естество. „Защо не направи свѣта по-добъръ, защо не ни туря на правия пътъ?“ — Той ви е турялъ, но вие не го разбирате, защото мислите по своему, а между вашитѣ мисли и Божиитѣ има такава разлика, каквата отъ земята до небето. Каратъ се двама и казватъ: „Защо, Господи, не слѣзешъ да ни примиришъ?“ Господъ не е въ раздѣлението. Когато единъ день се очукате и станете на пѣськъ, Господъ ще погледне отгорѣ (съ окото си) и ще види, дали ще може да стане нѣщо отъ този пѣськъ. Като гледа Господъ на днешнитѣ хора, като гледа на тѣзи земни философи и на враждуващитѣ царства, поусмихва се малко и оставя тѣзи дѣца да се борятъ, чукатъ и плачатъ. Искаме нѣкой пътъ да жгнемъ Господа, като нѣкой комаръ да го поухапемъ, да почувствува. Той, разбира се, спокоенъ и не иска да знае отъ това, но ни чука съ прѣста си, и насъ ни закарватъ тогава на гробищата. Всѣки, който ухапе Господа, отива на гробищата — тамъ го изпраща Богъ. Царе, князе, полковници, съдии, свещеници, проповѣдници и философи Господъ ги чука безразлично. И за васъ е сжщото нѣщо. Ако много философствувате, ще хвъркнете. И вие сте като комаритѣ, гледате да поужилите нѣкого, но като тръгнете да отидете при Господа, не бива да мѣкнете и своето жило, жилото на комаря, а да се спрете, да си дигнете нагорѣ очитѣ и да въздъхнете. Не мислете, че Господъ спи и не вижда. Още когато сте тръгнали отъ земята, Господъ ви вижда. И ако сте тръгнали съ любовъ къмъ Него, Той ще

ви погледне, ще се смили и ще каже: „Разбралъ си смисъла на живота — ела при Мене“. Който обича да хапе, Господъ го оттласква, докато си научи урока. Азъ ви давамъ тѣ и мисли, за да разсждавате и да съградите вашия животъ не тѣй, както сте го градили досега. Най-първо, откажете се да хапете. Когато се оплаква мъжътъ отъ жена си, че тя хапе, Господъ какво ще направи? Ще я чукне, тя ще умре, и гой ще се освободи. Жена, като се оплаква отъ мъжа си, Господъ какво ще направи? Ще го чукне, и мъжътъ умира. Синъ извадилъ своето жило, Господъ го чукне и той умира. Така постъпва Господъ. Нѣкои мислятъ, че Господъ постъпва като хората, че прави каквото Му скимне. Това не е вѣрно. Той не прави абсолютно никакви погрѣшки — въ тсва отношение Той е всемъждъръ. И Неговото дълбоко, вътрѣшно желание е да се примиримъ, да живѣемъ братски, да не се изнасяваме, да не крадемъ и т. н. „Какво има да се примиряваме, какво сме изяли и изпили въ този свѣтъ?“ — питате. Срѣщите нѣкой човѣкъ — не ви поздравлява и се обиждате. Какво ви е дълженъ? И двама сте еднакво малки бубулечки, които се движите по земята. Другъ казва: „Ама ти трѣбва да бъдешъ кавалеръ, не ме тласкай!“ Друга е силата, която тласка. Ако вземете 100,000 малки пѣсъчета и ги бълникате въ едно шише, тѣ ще се питатъ: „Защо се тласкаме, защо се караме?“ Ако влѣзете въ този първи принципъ, и той ви клатушка, вие ще питате: „Защо, Господи, ни мъчишъ?“ Като се прѣсне шишето, вие се разсипвате, Господъ ви освобождава. Така Господъ се е завзелъ сега да чука. Той чука съ срѣдния прѣстъ; Срѣдниятъ прѣстъ е законътъ на Сатурна, на съдбата. Въ закона на божествената правда, всѣки ще пожъне, каквото сѣе. Искамъ да бъдете свободни отъ вашитѣ стари навици и очитѣ на вашия умъ трѣба да сѣ отворени, когато Господъ почва да чука. Щомъ си извадилъ жилото, Господъ ще те чукне. Ако те чукне вечеръ, нѣма да осъмнешъ. А като те поглади, помилва, ти ще възкрѣснешъ. Бихъ желалъ Господъ да поглади всички хора, т. е. вториятъ принципъ да ги поглади. Това е християнската философия и съ нея може да се обяснятъ всички противоречия, които съществуватъ между хората. Недоразуменията произлизатъ отъ това, че ние не си ра-

збираме отъ езика. Искате да ви дамъ факти. Какви факти мога да ви дамъ? Ако ти давамъ пари, не мисли, че те обичамъ: може да кроя да ти задигна къщата. Мжжъ дойде при нѣкой бѣденъ, помага му. Жената на този бѣденъ човѣкъ е красива; знаете ли какви побуждения има този благодѣтель? Отдѣ знаете, че той е искренъ — че нѣма да задигне жената? Какво доказателство имате за това? Само едно доказателство има, а то е: откато се е родилъ, докато умре, ако не направи никаква пакостъ, той е искренъ, нѣма измама. По силно отъ това доказателство въ човѣшкия животъ нѣма. Така всѣки трѣбва да живѣе. Ако философствувамъ само и не живѣя, както трѣбва, това е лъжа въ моя животъ. Ако живѣя, съобразно съ този великъ законъ въ живота, нѣма лъжа. Вие всичко това знаете. Гледамъ нѣкои, като идатъ отвѣнъ, сериозни сж, а като влѣзътъ, поухилятъ се. Това е изкуствено. Знаете ли, какъ турцитѣ казватъ за жена, която се усмихва? Тѣ казватъ: „Въ считѣ ми се засмѣ“; мислятъ, че тя е вече съ тѣхъ. Усмихването за тѣхъ е лошъ признакъ, а ние го смѣтаме добъръ признакъ. Да, ама ако ви хване за крачето, като жаба ще ви погълне. Не визирамъ вашия личенъ животъ, а просто констатирамъ единъ фактъ, който става вътрѣ въ мене, става и въ всички васъ. Студътъ и топлината, свѣтлината и тъмнината — азъ усещамъ. Тѣзи нѣща произлизатъ вѣнъ отъ насъ. Това не сме ние, то сж нѣща отдѣлни отъ насъ. Свѣтлината и тъмнината не прѣдставляватъ нашия животъ, но когато тѣ се съединятъ въ единъ принципъ, проявява се животътъ, т. е. третиятъ принципъ. И този принципъ може да се прояви само на екуатора на живота.

Прочие, не можемъ да служимъ едновременно на Бога и на мамона. Ако служимъ на Бога, ще бъдемъ щастливи, а ако служимъ на мамона, ще бъдемъ несчастни; ако служимъ на Бога, ще бъдемъ здрави; ако служимъ на мамона ще бъдемъ болни и бѣдни; ако служимъ на Бога, стомахътъ ни ще бѣде здравъ, ако служимъ на мамона, ще бѣде разстроено; ако служимъ на Бога, ще бъдемъ почитани отъ обществото, ако служимъ на мамона, хората ще ни прѣзиратъ; ако единъ народъ служи на Бога, ще бѣде възвишенъ, а ако служи на мамона, ще се сникшава и изражда; ако служимъ на Бога, умътъ ни ще

се развива правилно, ако служимъ на мамона, умътъ ни ще се смущава и потъмнява. Това сж двата принципа. Ставашъ сутринъ, смутенъ си, ще отидешъ при Господа, ще отпратишъ ума си къмъ Него, и ако Той положи ржката си отгорѣ, ще вложи равновѣсие и ще измѣни настроението ти. Затова казва Христосъ: „Елате при Мене всички, които сте обрѣменени, и азъ ще ви успокоя и утеша“. За да избѣгнете лошитѣ послѣдствия отъ първия принципъ, който носи нещастие, всѣки день дружете съ Христа. Първиятъ принципъ самъ по себе си не иска да носи нещастия, а ги туря на другитѣ: такова е неговото естество.

Днесъ научихте да се пазите отъ срѣдниѣ прѣстъ на Господа. Когато благославятъ свещеницитѣ, съединяватъ палеца и безименния прѣстъ и вдигатъ другитѣ два нагорѣ, но тѣ самитѣ отдавна сж изгубили ключа, забравили сж смисъла на Божията наука. Затова ще ви държа друга бесѣда. То е цѣла философия, която е съществувала 10,000 години прѣди християнството. Но ще кажете: „Прѣди толкова години свѣтътъ не е билъ създаденъ, какъвъ свѣтъ имаше прѣди Адама“? Прѣди падането на Адама имаше другъ Адамъ, една друга велика култура. Като падна Адамъ, хората се изродиха, и сега ние казваме: „Ние сме първиятъ Адамъ“. Вашиятъ първи Адамъ е ягорида, която само на края на опашката си е божествена и послѣ еволюира. Като нѣмало отъ що, Господъ взелъ малко прѣстъ, направилъ отъ нея Адама и го оставилъ да живѣе въ единъ малкъ рай, като градинаръ. Казваме, че нашиятъ първи баща билъ голъ. Голъ е билъ, защото мъжъ, които се оставя да го води за носа една жена, е глупавъ. Жена, която се оставя да я води една змия, и тя е глупава. То е още по-смѣшно даже. Не е синъ Божи този Адамъ, когото вие знаете. Христосъ е билъ прѣди Адама, прѣди Аврама. Той е, Който се нарича Синъ на Бога Живаго. Христосъ, когато дойде, каза: „Азъ съмъ Онзи, Който бѣше прѣди Адама и Аврама“. Той живѣлъ въ онази велика епоха, велика култура, когато ангелитѣ сж пѣли въ божествената зора на живота, въ златния вѣкъ на човѣшкия животъ. Когато дойде грѣхътъ въ свѣта, тогава дойде великиятъ баща — дяволътъ, който живѣе сега вътрѣ въ васъ, и затова вие сте чада на дявола. Ако не познаете, че сте въ грѣха си, ще умрете; всѣкога ще служите на

мамона и никога нѣма да бѣдете щасливи. Когато казвамъ „вториятъ Адамъ“, разбирамъ Христосъ. Той е вторъ по отношение къмъ закона на любовта, но по изявлението на Бога, Той е първото начало. Сега вѣрвамъ, че, като се върнете у дома си, ще започнете да търсите въ себе си третия принципъ. Онѣзи, които малко се занимаватъ съ математиката, да започнатъ да изучаватъ уравненията и тогава въ резултата на едно уравнение, ще намѣрятъ третия принципъ. Въ първата частъ на уравнението ще турите вашия умъ, въ втората частъ — вашето сърце, а въ третата частъ ще влѣзе вашето тѣло, и въ тия отношения ще намѣрите, какъвъ ще бѣде вашиятъ животъ. Турете въ умоветѣ си мисълта да се съедините съ Христа. Животътъ е въ съединението и въ хармонията. Всѣка горчива дума, всѣко недоволство да изчезне и всѣко желание, да ухапете вашия ближенъ, да изгасне. Това значи да служимъ на Бога. Какво служене ще бѣде, ако искамъ въ дадена бесѣда да ви изоблича, като имамъ прѣдъ себе си вашитѣ грѣхове и да ви кълва. Това е лъжливо учение. Кълването е много лесно нѣщо; то значи да взема единъ чукъ и да ви удрямъ, а единъ денъ вие ще издигнете сѣщия този чукъ върху моята глава. „Съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти отмѣрятъ“. Тѣй че, отъ това, което слушате, не мислете, че азъ ви кълва, защото азъ мога и да мълча, но азъ ви говоря една велика истина, която слѣдъ дълги години вие сами ще я научите. Това съмъ научилъ азъ слѣдъ дълги години, които съмъ прѣкаралъ въ материята тукъ на земята. Оплаквате се: „Лошъ е моятъ мъжъ“; ще кажа: първиятъ принципъ е у него. Мъжътъ казва за жената, че е зла; казвамъ: първиятъ принципъ е у нея. Дъщерята е недоволна — първиятъ принципъ е у нея. „Българскиятъ народъ се бие“ — първиятъ принципъ е у него. Ще разсѣждавате, защо се биятъ хората и защо свѣтътъ е лошъ. Ще разсѣждавате върху всичко това и кога да е ще го разберете. „Да бждемъ добри“ — то е вече втория принципъ. Когато ще се укроти всичко, когато настане миръ, ще дойде третиятъ принципъ.

**И тъй, турете си мисълта да служите на [Бога —
тамъ е вашето спасение.**

**Да бѣде благословението на любовта на живия Гос-
подъ съ всички ви.**

Бесѣда, държана на 21 януари 1917 г.

Раздѣлено царство

„А Исусъ, като знаеше тѣхнитѣ помисли, рече имъ: „Всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, запустѣва, и всѣки градъ или домъ раздѣленъ противъ себе си, нѣма да устои“. ¹⁾

„Раздѣляй и владѣй“, това е девизътъ на съврѣмения свѣтъ, това е девизътъ на всѣки домъ, на всѣка майка, на всѣки баща, на всѣка дъщеря, на всѣки синъ, на всѣки началникъ, на всѣки царъ, на всѣки народъ и на всѣка култура. Ако нѣкой ме пита, кои сѣ причинитѣ, по които човѣчеството страда, ще кажа: лозунгътъ „раздѣляй и владѣй“. Слѣдователно, докато имате този лозунгъ, нещастieto ще върви подиръ васъ тѣй, както сѣнката върви слѣдъ господаря си. Христосъ казва: „Всѣко царство, всѣки организиранъ животъ, всѣки организиранъ народъ, раздѣли ли се, нѣма да устои“. Ще ви докажа, защо именно нѣма да устои. Всѣки домъ подразбира условията, отъ които изтичатъ богатата, защото царството се съгражда върху дома. Христосъ казва: Ако царството се раздѣли, и домътъ нѣма да устои“. Слѣдователно, и царството, и домътъ ще пропаднатъ заедно, или на търговски езикъ казано — ще фалиратъ. Фалиментътъ не е нищо друго, освѣнъ това, че ставашъ слуга, волъ, впрѣгатъ те на нивата и онзи съ остена казва: „Понеже ти си се училъ да раздѣляшъ и владѣешъ, хаиде сега — дѣй“. Днесъ всички българи на нивата все това учение проповѣдватъ „Дий, дѣй, синко, раздѣляй и владѣй, раздѣляй една бразда отъ друга“. Казвате: „Колко сѣ хубави тѣзи ниви“! Питамъ:

¹⁾ Ев. Матей, гл 12;25.

не може ли житото да расте, безъ да се дѣли земята? Едно врѣме, прѣди да е сѣществувалъ човѣкътъ, какъ сѣ расли всички плодове и цвѣтя? Начинътъ, по който днесъ се култивиратъ всички растения и овощия, е новъ. Мажътъ казва: „За да готви жената добръ, трѣбва да се набие“. Господарката казва: „За да си гледа слугинята добръ работата, не трѣбва да излиза често изъ града, и да се понабива отъ врѣме на врѣме“. Върне ли се отъ нѣкждѣ слугинята, веднага господарката ѝ се сърди и пита, кждѣ се е бавила толкова врѣме. Обаче, какъвъ е резултатътъ отъ днешния редъ и порядъкъ въ живота? Днесъ всѣки, богатъ и сиромашъ, гладенъ и ситъ, усеща една нервностъ, едно недоволство, има нѣщо да му липсва. Какво ще стане, ако сърцето, стомахътъ, очитѣ, ржцѣтѣ, краката или друга нѣкоя частъ отъ тѣлото ви се отдѣли? Днесъ въ живота, се постѣпва по закона на дѣленieto както се отдѣлятъ дъщери и синове отъ родителитѣ си. Влѣзете въ нѣкое религиозно общество, и тамъ виждате дѣление. У всички хора сърцето, стомахътъ, мозъкътъ, дробоветѣ не сѣ на мѣстото си, раздѣлени сѣ. За свѣтскитѣ хора казватъ, че се каратъ за пари, ами религиознитѣ хора за какво се каратъ? Значи паритѣ не сѣ причина за каране, тѣ сѣ само поводъ за това. Защо маже и жени се каратъ, защо братя и сестри се каратъ, какъвъ е поводътъ между тѣхъ? Лъжливо учение, е дѣто хората мислятъ, че като се раздѣлятъ ще бѣдатъ пощастливи. Може да се дѣлятъ само неорганизиранитѣ нѣща, а организиранитѣ не се дѣлятъ. Добродѣтелитѣ не може да раздѣляшъ, защото раздѣлишъ ли ги — ражда се злото. Ако шишетата, въ които носите вода, се пукнатъ и се раздробятъ на части, кждѣ ще остане водата ви? Ако мастилницата на нѣкоя ученичка се счупи и мастилото ѝ разлѣе, какво ще стане съ бѣлата рокля на ученичката? — Тя ще се боядиса. Мастилницата ще каже: „Понеже учението е — раздѣляй и владѣй, то и азъ се раздѣлихъ, и тамъ, до кждѣто е черно, е моя държава“. Христосъ казва: „Всѣки домъ, раздѣленъ противъ себе си, нѣма да устои“, т. е. никакъвъ разуменъ животъ не може да прогресира за по дълго врѣме, щомъ се появи раздвояване. Домътъ е емблема на любовта, а щомъ и въ любовта се яви раздвояване, тя нѣма да устои.

Яви ли се неустояване, ражда се злото, умразата, противоположноститѣ, а всичко това не е нищо друго, освѣнъ празнини. Пързото впечатление отъ празнинитѣ е неловкостта. Ако настѣпимъ въ нѣкоя мочурлива почва, дѣто нѣма основа, ние потъваме. И тѣй, раздѣлянето причинява празнини въ живота, а тѣ сѣ мѣстото на злото. Въ съвършения животъ, за да се организира едно общество, необходимо е да се запълнятъ всички празнини. Имате здрави зѣби, но слѣдъ време се явява една малка дупчица, въ която храната се застоява, загнива, и зѣбътъ започва да се заразява и мирише. Защо мирише? — Защото въ зѣба има празнини, той е започналъ да се дѣли и между неговитѣ частици се явява стѣлкновение. Нѣкои ме питатъ: „Защо ме боли глава“? — Защото имашъ празнини вътрѣ. „Стомахътъ ме боли“ — Защото имашъ празнини вътрѣ. Пожелае ли коя и да е частица да се отдѣли отъ нѣкой органъ напуска своята длъжностъ, и ако нѣма друга клѣтка да я замѣсти, на това мѣсто се поражда болезнено състояние, което не е нищо друго, освѣнъ прѣкъсване на божествената връзка, която е съществувала. Чувствувате несполуки въ живота: то се дължи на този великъ законъ. Въ такива случаи лѣкаритѣ се произнасятъ, че клѣткитѣ на това мѣсто сѣ заболѣли. Когато у насъ стане раздѣляне, изпитваме една неловкостъ. Кога става раздѣляне? — Когато се яви алчността, т. е. чувството да владѣемъ да властвуваме, което се нарича индивидуализиране. Чрѣзъ раздѣляне се образуватъ държавитѣ, домоветѣ и т. н. Този процесъ е допустимъ въ еволюцията на живота, допустимъ е въ природата, но нѣма животъ. Въ козмогонията това се нарича хаосъ. Прѣди милиарди години между боговетѣ въ пространството е имало голѣми боеве въ които сѣ си служили съ грамадни топове. Отъ изстрѣлитѣ на тѣзи топове се образували свѣтоветѣ. Отъ умора тѣзи богове се смалили, станали сѣ малки човѣци и днесъ разсѣждаватъ за велики въпроси: „Раздѣлихме свѣта и го създадохме“, а не съзнаватъ, че сѣ отъ тѣхъ създадени. Азъ казвамъ: „Вие дадохте на Господа материала, вие донесохте камѣнитѣ, а Господъ отъ тѣхъ създаде свѣта“. По сѣщия начинъ се образува и човѣшкото тѣло. Най на прѣдъ между малкитѣ клѣтки е имало борба и като се уморили, Господъ ги събралъ въ едно, и днесъ тѣ всички

съставляват човѣшкия организъмъ. Казваме: колко чудно е създаденъ човѣкътъ! Въ този процесъ на раздѣляне е влѣзълъ процесътъ на обединение. Христосъ казва на своитѣ ученици: Въ никоя работа не може да се успѣе, ако има раздѣление“. Приемешъ въ себе си нѣкоя мисълъ, но казвашъ: „Дали съмъ правъ“? Казвамъ: раздвоенъ си, затова нѣма да имашъ никакъвъ успѣхъ: Замислишъ да направишъ една кжша или наука да учишъ, но се колебаешъ; нѣма да успѣешъ, раздвоенъ си, Мома или момъкъ, съмняватъ ли се единъ въ другъ, да се не женятъ. Така днесъ мъже и жени почватъ да си играятъ, образуватъ огънь прѣзъ цѣлия си животъ, докато изгорятъ, е слѣдъ тѣхъ изгарятъ дѣцата имъ. Така ще изчезне цѣлата фамилия, защото въ нея влѣзло раздѣление. И ученитѣ казватъ тогава: „Изроди се тази фамилия“. Азъ казвамъ: въ тази фамилия има раздвояване. Може да ме пита нѣкой: „Ще влѣза ли въ Царството Божие“? — Ако има у васъ раздѣляне, нѣма да влѣзете. „Ще станемъ ли учени хора, ще бъдемъ ли спасени, ще бъдемъ ли добри“? — Ако сте раздѣлени, нѣма да бъдете учени, нѣма да успѣете, нѣма да станете добри. Ще ме питате; „Но може ли човѣкъ безъ да се дѣли“? — Може Процесътъ на дѣленieto е механически а не духовенъ. Въ свѣта не трѣбва да има никакво духовно дѣление. Това, което вие наричате дѣление, напр. при израстването на едно дърво, то не е дѣление, а размножаване. Размножаването е органически процесъ. Раздѣлянето е скѣсване връзкитѣ съ самия източникъ на живота. Често съврѣменнитѣ хора сами си създаватъ лоши мисли. Виждаме нѣкой човѣкъ, който се стреми къмъ Бога, но се съмнѣваме въ чистотата на неговитѣ побуждения и казваме: „Причинитѣ, които го каратъ да се стреми къмъ Бога, не сѣ религиозни, не сѣ благородни побуждения, а нѣкой дяволъ е влѣзълъ въ него“. Ние постѣпваме като нѣкой еврейнъ. Днесъ всички обвиняватъ еврейтѣ, но думата еврейнъ не е лоша, тя съдържа дълбокъ смисълъ. Всѣки, който носи кръстъ, който страда, той е еврейнъ. Защо страда? — Защото не е научилъ дълбокия смисълъ на тази дума. Тогава нѣкои ще ме попитатъ: „Ами какво означава думата българинъ?“ Нѣкои филолози изкарватъ, че тази дума е произлѣзла отъ думата булгуръ, но произхождението ѝ не е отъ тамъ. То-

гава азъ ще попитамъ; „Ами булгуръ, отъ кждѣ е произлѣзла?“ Въ първоначалния езикъ всѣка дума е имала точно опрѣдѣлено значение. Всички съврѣменни езици сѣ прѣводи отъ единъ старъ божественъ езикъ, който е и първоначалниятъ. Отъ него имаме три езици, които сѣ първитѣ прѣводи: китайски, еврейски и санскритски. Китайцитѣ пишатъ отгорѣ надолу, той е първиятъ прѣводъ. Евреитѣ пишатъ отъ дѣсно къмъ лѣво, а на санскритски езикъ се пише отъ лѣво къмъ дѣсно, т. е. отъ изтокъ къмъ западъ. Така и ние пишемъ. Китайскиятъ езикъ е положителенъ, а другитѣ два — сѣ пасивни; и отъ тѣхъ се образували останалитѣ езици. Турската дума „иш“ означава първоначалното сѣщество, което работи. Евреитѣ иматъ йодъ-тъ, а другитѣ, както французитѣ, (двойно) ю. Турцитѣ казватъ: „иш-бу“, то значи, че трѣбва да слушаме онова сѣщество, което работи вътрѣ у насъ. Ние знаемъ този коренъ и казваме: „шия“, т. е. работя нѣщо. Това значи: Този, Който ме е изпратилъ първоначално на земята, научи ме да работя.

Христосъ казва: „Всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, нѣма да устои“. Да вземемъ слѣдния примѣръ: ако дѣтето, което е въ утробата на майка си, пожелае още първия мѣсецъ да се отдѣли, или пъкъ майката иска да го изпѣди, тя ще пометне. Това може да стане прѣзъ врѣмето отъ първия до деветия мѣсецъ, Дойде ли деветия мѣсецъ, дѣтето вече не се отдѣля, а се ражда. Този процесъ е достигналъ вече своята крайна цѣль, и затова дѣтето се ражда. Всѣко нѣщо, което е започнало извѣстна работа, свършва веригата, своя цикълъ. Слѣдователно, всѣко царство, което не свършва пѣтя си, нѣма да устои. Това има приложение и къмъ вашия животъ. Искамъ да спазвате този законъ. Нѣкои ме питатъ: „Защо ни дойдохъ тѣзи нещастия“? — Раздѣлили сте нѣщо въ себе си. Какво ще стане, ако вашето сърце и умъ се раздѣлятъ? Нѣкои казватъ: „Като имамъ умъ, сърце не ми трѣбва“. Други казватъ: „Да имамъ сърце, умъ не ми трѣбва“. Това сѣ заблуждения. Нѣкоя мома казва: Азъ търся момъкъ съ малко умъ, но съ по-вече пари“. Щастieto не е въ паритѣ. Често хората казватъ: „За да не страда човѣкъ, не трѣбва да обича никого“. Нещастията произлизатъ отъ факта, че когато се породилъ у насъ една божественъ

на мисъл или божествено чувство, ние искаме да ги пометнемъ, а отъ това се раждатъ и голѣми страдания. Слѣдователно, такъвъ домъ, такова общество, такива учени хора — всички се израждатъ и на мѣстото имъ се явяватъ нови хора.

Въ прочетения стихъ, Христосъ прави двѣ сравнения: Всѣко царство и всѣки домъ Христосъ казва: „Ако азъ изпждамъ лошитѣ духове чрѣзъ Божия Духъ, у васъ е настанало царството Божие“. Христосъ не казва, че дѣли, но казва, че изпжда лошитѣ духове навънъ. Пжда и раздѣлямъ, това сж двѣ различни понятия. Мжжъ да изпжди жена си, или да се раздѣли съ нея, това сж двѣ различни нѣща. Да изпждишъ човѣка, то значи, да му намѣришъ мѣсто да работи другагѣ, а да раздѣлишъ, значи да го извадишъ отъ онази връзка, която му дава условия да работи. Когато нѣкой човѣкъ ти каже, че нѣма Господъ, той те е раздѣлялъ. Когато нѣкой мжжъ убѣди нѣкоя жена, че тя може да живѣе и съ другъ мжжъ, той я е раздѣлилъ. Тя започва вече да живѣе и съ втори и съ трети — и свършва катастрофално. Това е общъ законъ. Турцитѣ казватъ: „Юварлаянъ ташъ темелъ тутмасъ“. То значи: камъкъ, който се търкаля, основа не хваща. Нѣкои казватъ: „Да смѣнимъ идеитѣ и да се търкаляме отъ едно мѣсто на друго, това сж двѣ различни нѣща. Да, да смѣняшъ идеи е едно, а да търкаляшъ идеи — друго. Да смѣняшъ волове, това е едно нѣщо, а да ги направяшъ на пастърма, на суджукъ, това е друго нѣщо. Сега ние искаме да преустроимъ съврѣменното общество, но първото нѣщо е да се научимъ да не дѣламъ. А за това трѣбва да научите изкуството да съединявате. Да раздѣляшъ е много лесно изкуство, но да съединявашъ е много мъчно. Когато се яви у васъ думата раздѣляне, нека се яви веднага противоположната ней — съединение, — веднага ще се научите да прѣвършате раздѣлянето въ съединение. Може да раздѣляшъ, но само непотрѣбното въ твоя организъмъ. Слѣдователно, законътъ, който стои скритъ въ този стихъ, е: първото и най важното нѣщо е да не се раздвоява доброто. Религиознитѣ, добритѣ хора не трѣбва да се раздвояватъ.

Въ Америка има много видни проповѣдници, но често срѣщу тѣхъ започватъ клюки, искатъ да ги замѣс-

тятъ съ други. Нима като се смѣнятъ съ други, та свѣтътъ ще се поправи? Другадѣ, виждате народътъ недоволенъ отъ царя си, билъ лошъ, смѣнятъ го съ другъ. Такива нескончаеми раздвоявания се явяватъ и вътрѣ въ насъ. Злото е, обаче, въ това, че искаме да смѣняме единъ съ другъ. Не мислите ли, че вториятъ царь, като знае, че има сваляне, смѣняване, не ще вземе всички мѣрки, за да запази трона си, не ще се ограда съ войска, съ конница, не ще устрои бѣсилки, затвори за прѣстѣпниците и т. н.? А какво е това, което той върши? — Раздвояване. Съ това той казва: „Намѣсто азъ да извубя трона си, ти ще изгубишъ твоето мѣсто“. Питамъ: какво ти прѣчи този царь, че стои на своето мѣсто, на своя тронъ? Какво ти прѣчи пѣтельтъ, че се е качилъ на единъ плетъ или на едно дърво и кукурига? Азъ съмъ виждалъ дѣца, които, като видятъ, че нѣкой пѣтель изкукурига, взиматъ камъни и хвърлятъ върху него. А той казва: „Защо да не пѣя на това мѣсто?“ Ти, като пѣтель, едно мѣсто може да заемешъ. Но въ тоя свѣтъ има мѣста за хиляди пѣтли. Тогава казвамъ: въ живота пѣтлитѣ трѣбва да пѣятъ, а кокошките да кудкудякатъ. Пѣтлитѣ съ пѣнието си прѣдвѣщаватъ хубаво врѣме, а кокошките съ кудкудякането си означаватъ, че божествената работа, която имъ е дадена, е вече свършена. Ако кокошката се опита да пѣе като пѣтель, това не е на добро. Пѣтельтъ, като пѣе, казва на кокошката: „Има благоприятни условия, за да снесешъ яйцето си“. Послѣ, обикаля около кокошката и я пита: „Свърши ли работата си?“ — „Да“. „Е, добрѣ, радвамъ се, че свършихме една отлична работа за Господа въ тоя свѣтъ“, отговаря пѣтельтъ. А сега хората питатъ: „Защо пѣе пѣтельтъ, защо кудкудяка кокошката?“ Кокошката казва: „Нова работа ми дай“. За нѣкого казватъ, че пѣе като пѣтель или кудкудяка като кокошка. Азъ уважавамъ всички мъже, които пѣятъ като пѣтли, и всички жени, които кудкудякатъ като кокошки, но слѣдъ като си свършили работата. Религиознитѣ хора често кудкудякатъ прѣди да сж свършили работата, прѣди да сж снесли яйцето. Въ какво се състои снасянето на яйцето? Тѣ иматъ единъ проектъ: „Да направимъ едно дружество и започватъ да разказватъ, какво ще бѣде по-нататкъ, а не дѣйствуватъ. Момата си направи единъ уставъ и за-

почва да мечтае, какъ ще се ожени, какъ ще живѣе съ мъжа си, какъ ще наглежда дѣцата си, какъ ще ги възпитава, а това е кудкудякане прѣди да е свършена работата. Като поставитѣ единъ планъ, вие запѣйте, това е пѣсенъта на пѣтеля, а като свършите работата си, кудкудякайте. Като мисли човѣкъ, трѣбва да пѣе, а като чувствува, трѣбва да кудкудяка. Като казвамъ, че човѣкъ трѣбва да пѣе когато мисли, това сж синоними — подразбирамъ, че между мисълъта и пѣсенъта има извѣстно подобие. Кудкудякамъ и чувствувамъ сж сжщо синоними. Азъ развивамъ една философия и ми е безразлично, дали вие пѣете или кудкудякате. Това значи, че хората сж свободни да си пѣятъ или кудкудякатъ, т. е., комуто Господъ е казалъ да пѣе, той да си пѣе, а комуто е казалъ да кудкудяка, да си върши тази работа. Щомъ пѣтельтъ се откаже да пѣе, а кокошката да кудкудяка, има раздвояване. Много жени питатъ: „Защо Господъ ме е направилъ жена?“ — Да кудкудякашъ, а това е една отлична работа. Това значи, че трѣбва да съобщишъ на свѣта, че работата е свършена. Когато пѣтельтъ запѣе, това показва, че работата е въ началото, а когато кокошката кудкудяка, показва, че работата е на края си. Но азъ казвамъ, че опашката на змията е много по важна отъ главата ѝ. Змията хваща своята жертва съ опашката си. Вълкътъ хваща своята жертва съ устата си, коньтъ убива жертвата съ краката си, но по-вечето животни си служатъ съ опашката. Опашката е жената, т. е. онзи членъ отъ общия организъмъ, който свършва работата. Главата започва работата, а опашката я свършва. Нѣма да се впускамъ по-дълбоко да разправямъ за опашката. Нѣкои казватъ. „Не искаме да бъдемъ опашки“. Питамъ: „Какво струва главата безъ опашката?“ Цѣлото тѣло е опашка на главата. Слѣдователно, ние трѣбва да се освободимъ отъ тѣзи изопачени понятия за опашка и глава и да знаемъ, че нѣкога сме опашки, а нѣкога глави. Когато извършимъ нѣкое движение, тогава сме опашки, а когато намѣримъ онзи великъ законъ на организиране, тогава сме глави. Много жени сега сж опашки, а въ бъдеще ще станатъ глави, а много мъже, които сега сж глави ще станатъ опашки. Но има разни глави: чеснови, лукови, волски, глави на мухи, на глисти и др. То е много

общо казано — глави. Каква глава искашъ да бѣдешъ? Да имашъ главата на единъ пѣтелъ, който пѣе, или опашката на една кокошка, която кудкудячи — ще вършишъ ли тогава възвишена работа? Като вземешъ едно яйце, което кокошката снася, ще научишъ, какъ е създаденъ свѣтътъ: то съдържа разгадката на цѣлата вселена. Всички илгии се криятъ въ това яйце. Цѣлиятъ свѣтъ не е нищо друго, освѣнъ едно увеличено кокоше яйце. Когато кокошката снася яйцето си, тя кудкудяка, което значи: „Както азъ снесохъ това яйце, така и Господъ направи свѣта“. Вие взимате яйцето, сварите го, и не разбирате, какъ е направенъ свѣта. Така постѣпваме и ние съ много прѣкрасни мисли, които дохождатъ у насъ. Ние трѣбва да вземемъ яйцето и да го опитаме не съ стомаха си, а съ ума си. Ние продаваме всичко хубаво у насъ. Дойде една прѣкрасна мисълъ у нѣкоя мома, която прави красиви чертитѣ на лицето ѝ — носа, устата, очитѣ, и тя започва да продава себе си. Казватъ ѝ, че нѣкой момъкъ ималъ 1000 лв., но тя не го харесва; за другъ ѝ казватъ, че ималъ 5000 лв., и него не харесва, търси нѣкой богатъ графъ — и продава лицето си. Яви се нѣкой писателъ, надаренъ съ способности отъ Бога, седне да съчинява нѣщо, но си мисли, колко ще спечели. Мисли ли за използуване, той не може да вложи никаква божествена идея. Вземете съврѣменнитѣ романисти, пишатъ нѣкой романъ, въ който главната героиня принадлежала, умрѣла. Азъ не разбирамъ, защо героятъ или героинята трѣбва да умре. Това значи, че този авторъ разбира, какво героинята се отдѣлила отъ источника на божественото. Мома или момъкъ, които примиратъ, се отдѣлятъ отъ Бога. Когато нѣкой човѣкъ прѣяде, той примира, което значи, че е ялъ неестествена, нечиста храна. Хората, които ядатъ естествена храна не примиратъ, Днесъ ученицитѣ, като четатъ нѣкой романъ, харесва имъ, че героятъ примира и се стараятъ да му подражаватъ. Затова момъкътъ говори нѣщо на момата, тя примира отъ любовъ, а той я свѣстява.

„Всѣко царство, раздѣлено въ себе си, нѣма да устои“. Тѣзи момъкъ и мома, ако се оженятъ, нѣма да живѣятъ добръ помежду си. Имайте прѣдъ видъ, че това, върху което ви говоря съ отношения и вътрѣ въ природата. Азъ и говоря за онѣ великъ законъ въ природата, за онази

жива, велика истина, съ която и вие може да се свържете, т. е. за новото учение въ свѣта. Законътъ въ тази велика божествена истина е слѣдниятъ: съврѣменнитѣ учени ще те вържатъ и развържатъ, ще те впрѣгатъ и разпрѣгатъ, затова и осгенъ ще има. Това не е религия. Въ божественото учение самъ ще се вържешъ и развържешъ. Като дойдете при мене и ми кажете, че искате да слѣдвате моето учение, ще ви питамъ: „Готови ли сте да се развързвате и завързвате“? Сега ние искаме, всички съврѣменни хора да се прѣвърнатъ отъ едно животинско състояние въ разумни същества. Азъ искамъ сами да си туряте юларя и сами да го изваждате. Питамъ вола; ти, който имашъ воля, знаешъ ли, защо ти е туренъ юлара и може ли да се освободишъ отъ него? Вие ходите на църква, правите поклони, кръстите се, питамъ: защо се кръстите, какво научихте въ този животъ отъ това нѣщо? Трѣбва да знаете, че щомъ си турите ржката на челото, това е знакъ, че тази глава трѣбва да мисли, т. е. моятъ пѣтель пѣе ли; като турите долу прѣститѣ, значи кокошката кудкудяка ли, има ли любовь въ сърцето ми; на дѣсно като си турите прѣститѣ, значи яйцето снесено ли е, а на лѣво — мѣти ли се това яйце? Това значи да вършишъ една велика работа за Бога. Вие ще кажете, че азъ тълкувамъ тия работи по свой начинъ. Вие ги разтълкувайте по другъ начинъ. Тѣй че, като се прѣкръстишъ, тури въ дѣйствие тази мисль. Искамъ да кажа, че всѣко наше дѣйствие, всѣка наша мисль и всѣко чувство трѣбва да има опрѣдѣлена стойностъ вътрѣ въ нашата душа. Забѣлѣжете въ този свѣтъ вие ще имате мѣнотии по слѣдната причина: има кокошки, които не кудкудякатъ, защото не снасятъ, или, ако снасятъ, мѣтятъ го въ чужди гнѣзда или пѣкъ мѣтятъ чужди яйца. У насъ се поражда недоволство, когато мѣтишъ чужди яйца. Да ви приведа, какво значи чуждо яйце. Всѣко яйце е емблема на единъ животъ. Ти търсишъ божествения животъ, ще го намѣришъ въ едно божествено яйце; търсишъ интелектуаленъ животъ, ще намѣришъ такова яйце; търсишъ любовь, ще намѣришъ такова яйце. Въ това отношение хората сж много практични, разумни: когато искатъ да се излупи славейче, тѣ поставятъ съотвѣтствуващо яйце; когато искатъ ябълки, поставятъ сѣменца отъ ябълки. Не можешъ да посѣешъ

едно сѣме, а да получишъ другъ резултатъ. По сѣшия начинъ постѣпватъ хората въ този свѣтъ, които раздѣлятъ. Това раздѣляне сѣществува вътрѣ у васъ и отъ това произлизатъ всички нещастия: то е унищожаване на човѣшката сила. Въ сѣврѣменната наша култура сѣществува тоя законъ на раздѣляне. Вие имате синове и дѣщери и искате да успѣятъ въ живота. Ако може да внесете единство въ вашитѣ души, ще може да внесете единство и у вашитѣ синове и дѣщери, и тѣ ще успѣятъ.

Направете нѣколко опити, а не само единъ. Първиятъ опитъ може да излѣзе сполучливъ, но то още не значи, че всички други ще излѣзатъ всѣкога сполучливи. Сполучливъ е единъ опитъ само тогава, когато при всички случаи е успѣшенъ. Азъ съмъ виждалъ фокусници, които най-майсторски сѣ забивали по 12 ножа до гърдитѣ на нѣкоя жена, безъ тя да пострада. Всѣкиятъ имъ опитъ излѣзатъ сполучливи. Като гледате, вие си казвате: „Тази жена ще бѣде убита“. Такива майстори трѣбва да бѣдете и вие. А какво вършите днесъ? Забивате ножа право въ сърцето или въ главата на нѣкого. Нѣкой води религиозенъ животъ 5 - 6 години, и послѣ го напуска. Защо? — Забилъ му е нѣкой ножъ въ главата или сърцето. Раздѣляне е станало у него. Въ моитѣ очи Богъ не е една потрѣба на свѣта, а една необходимостъ. Самиятъ животъ, самата мисль и воля сѣ проявления на Бога. Всичко възвишено и благородно у насъ е божествено проявление. Възъ отъ това, никакъвъ Господъ не сѣществува. Нѣкои казватъ: „Азъ искамъ да видя Бога“. — Ти не може да видишъ Бога, докато най-напрѣдъ не го почувствуваши; не може да видишъ плода на ябълката, докато не я посѣеши. Мнозина отъ васъ, безъ да сте снасяли яйце, казватъ: „Това свършихъ, онова свършихъ“. — Не, докато пѣтелътъ не пѣе и кокошката не кудкудяка, работата не е свършена. Единъ трѣбва да мисли, а другиятъ да чувствува; единъ да започва работата, а другъ да я свършва. Искамъ и вие да свършите тази работа. Ще ми отговорите: „Ние сме хора неспособни, некултурни“. Азъ не искамъ да обърнете земята, тя и така се върти, искамъ да свършите работата, за която сте опрѣдѣлени. Казвате: „Не мога да оправямъ свѣта“. Той е оправенъ. „Не мога да помагамъ на бѣднитѣ“. — Не си само ти, цѣль свѣтъ се грижи за тѣхъ. Питамъ:

какъ прѣживѣватъ онѣзи малки мушици, за които вие не се грижите? Слѣдователно, въ съврѣменната наша философия, въ нашитѣ умове има празнини, вслѣдствие на което се явява дисхармония, явяватъ се болезнени състояния. Христосъ казваше на евреитѣ: „Вие сте се раздѣлили, а всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, нѣма да устои“. То значи: понеже вие не вѣрвате въ мене, вашето царство нѣма да прогресира. Сжщо и религията ви. И наистина, тѣхното царство до тамъ се спрѣ. Този законъ е вѣренъ за всички народи. Всѣки народъ, който казва, че не може съ право да се живѣе на този свѣтъ, не го очаква добро. На българитѣ, напр., не имъ върви на войни. Това показва, че съ принципа „раздѣляй и владѣй“ не се успѣва. Умъ и сърце ни трѣбватъ. Вие, като народъ, трѣбва да се научите да мислите добрѣ и да чувствувате правилно. Нѣма народъ, който да не чувствува днешното потисничество. Всички народи, които сж потискали други, ще бждатъ зачертани като организация. Всички такива царства сж изчезнали, и сж останали само тѣзи, въ които нѣма раздвояване. Павелъ казва: „Нѣма нито евреинъ, нито елинъ, нито скитъ, нито варваринъ“. Вие казвате: „Той е християнинъ, но е англичанинъ, онзи е германецъ и т. н.“. Въ Христа нѣма дѣление. Евреитѣ сж хора на сърцето, но понеже сж много близо до стомаха, тѣ сж хора материалисти, обичатъ паритѣ. Тѣ сж близо и до духовното и до материалното, затова прободоха Христа въ сърдечната област. Тѣ казваха: Не ни трѣбва тази зона, искаме да станемъ великъ народъ“ и затова изгубиха туй, което имъ бѣше дадено, и 2000 год. прѣкарватъ безъ царство. Сега ги турятъ пакъ на старото мѣсто. Еврейското царство ще бжде малко. Господъ имъ каза: „Земята ви ще бжде ни голѣма, ни малка“. Тѣй че сърцето вече е опрѣдѣлено. Ще ме питате: „Ами българитѣ кждѣ сж“? Българитѣ сж въ черния дробъ, защото сж много жлъчни, обичатъ много земята, и казватъ: „Житце, житце трѣбва за насъ“. Черниятъ дробъ е необходимъ, но като се увеличи много, настѣпватъ нещастията. И малкъ като стане, ще бжде лошо. Черниятъ дробъ трѣбва да функционира, за да образува жлъчката. Слѣдователно, ако българитѣ изчезнатъ, въ свѣта ще има запичане, а отъ това и голѣми страдания.

Днесъ всички питатъ: „Какво ще стане съ насъ въ

конференцията“? Господъ казва на тѣзи, които сега заседаватъ, да внимаватъ за черния дробъ, защото, ако се пукне жлъчката му, всички култури ще идатъ по дяволитѣ. Вие ще намѣрите, кѣдѣ седятъ другитѣ народи. Тѣй че не пѣшкайте, не се безпокойте: Господъ се грижи за черния дробъ, той е много необходимъ, безъ него не може. Слѣдователно, между васъ не трѣбва да има раздѣление. Между сърцето и черния дробъ има тѣсна връзка, тѣ много си симпатизиратъ. Сърцето е много чувствително, а черниятъ дробъ е по-пасивенъ, та се обичатъ И тѣй, разрешавамъ въпроса съ българитѣ: като черенъ дробъ, тѣ сѣ на мѣстото си, и жлъчката нѣма да се пукне. Благодарете, че сте българи, и не се безпокойте, какво ще стане съ васъ. Старайте се, всички да имате единство въ мислитѣ си, безъ раздвояване, безъ страхъ. Страхъ може да има, но да е на мѣстото си; сиромашия да има, но посрещайте я и я изпращайте учтиво. Като дойде сиромашъ, измийте краката му, нахранете го и тогава го изпратете. Така постѣпвайте и съ богатството. Знайте, че въ всички наши вѣрвания, всѣко учение е на мѣстото си, затова Христосъ казва, че между насъ не трѣбва да има никакви дѣления. Днесъ въ България има много раздѣления, много партии и всѣка се надпрѣварва, коя да властвува, но по-добрѣ ще бѣде, всички да се обединятъ, да свирятъ всички заедно, като въ единъ оркестъръ. Въ дадения моментъ трѣбва единство, а не раздѣляне. Съ това дѣление българитѣ си пакостятъ много. Азъ не ги обвинявамъ за това нѣщо, но обръщамъ внимание на тѣхъ, защото клѣткитѣ на черния дробъ сѣ най глупави, най некултурни, но въ тѣхъ се съдържатъ условията на бѣдещата култура. Но и между разнитѣ черни дробове има голѣма разлика. Напр., между черния дробъ на единъ волъ и този на единъ човѣкъ има разлика; между черния дробъ на единъ ангелъ и на единъ серафимъ сѣщо, има разлика, клѣткитѣ на неговия дробъ мислятъ като васъ. Не мислете, че като сте черенъ дробъ, та сте много културни; но това състояние, въ което се намирате на земята, е много несигурно, защото между васъ има много раздѣления И вие българитѣ, не знаете на кой Господъ да служите: англофили, русофили, германофили, затова се кръщавате съ много имена Казвамъ: обърнете се къмъ Господа и Нему се прѣкръ-

стете Той ще ви направи умни, добри, за да може да снесете това яйце и добръ да го замътите, защото иначе ще излѣзе запъртъкъ. Между политиката и религията има тѣсна връзка. Казвамъ, че сегашната култура е съ надписъ: „Съединявайте се, обединявайте се“. Въ Писанието се казва: „Ако ржка съ ржка се съединява, нѣма да се успѣе“, защото и крадцитѣ се съединяватъ. Българитѣ като направятъ хоро. хващатъ се ржка за ржка, това е печалба. Защо се въртятъ? За да се вдѣхновятъ въ движението на живота, и слѣдъ това момъкътъ и момата се оженватъ. Женидбата е странно движение. Не се въртете, а вървете по права линия. Правя слѣдната аналогия: четиритѣ колела на колата при движение се въртятъ, но какво научаватъ? Нищо, само се дига много прахъ наоколо имъ. Ако питамъ осъта, какво е научила, ще каже: „Не се въртѣхъ и нищо не научихъ“. Ако питамъ воловетѣ, които се движатъ въ права посока, какво са научили, ще ми кажатъ: „Нищо, само прахъ вдигахме“. Същото ще ми каже и този, който кара колата. Но културата не се състои въ нищо. Ще се въртишъ и нѣма да се въртишъ, ще се движашъ и нѣма да се движишъ, ще държишъ поводитѣ и нѣма да ги държишъ — въ това се състои културата. Като се върнемъ у дома, ще направимъ единъ прѣводъ и ще кажемъ: колелетата се въртѣха, осъта стоеше, воловетѣ се движеха, поводъ имаше. Ние сме една божествена каруца, която се движи, за да занесе божествения животъ отъ едно мѣсто на друго — на воденицата, у дома, за да си направимъ погача, която ще ядемъ, като се върнемъ дома. Къде е домътъ? — На полето, по-близо до Господа. Бихъ предпочелъ да ямъ на открито, всрѣдъ природата, при нѣкой чистъ изворъ, отколкото да съмъ въ най-хубавата гостилница въ София. Домътъ е всрѣдъ природата и тогава той е по-близо до Бога. Като казва, че всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, нѣма да устои, Христосъ подразбира, че всѣко насилническо царство, всѣки насилнически домъ ще се раздѣли, ще изчезне. Следователно, това прѣстѣпно учение трѣбва да се отхвърли, и за въ бъдеще между васъ да нѣма раздѣление. Ако има раздѣление между васъ, вие ще видите само гърба на живота, защото той ще върви въ една посока, а вие въ друга. Ако

има раздѣляне между васъ, вие ще видите само гърба на Бога, гърба на царството, сѣнката на нѣщата. Не се дѣлете, а събирайте се по нѣколко сестри помежду си и привличайте хората при себе си. Сега, азъ ви виждамъ, вие се дѣлите на партии. Щомъ ви видя, азъ ви познавамъ, кой е радославистъ, кой — демократъ, кой — радикалъ. По какво познавамъ? — По главитѣ ви, които иматъ народняшка, радославистка и др. форми. Всѣка глава има своя форма. Като си радикалъ, знаешъ ли да вадишъ корени? Знаешъ ли законитѣ имъ? Като си демократъ, знаешъ ли законитѣ на демокрацията? Нѣкой казва: „Азъ съмъ свещеникъ, азъ съмъ християнинъ, или учителъ, трѣбва да знаешъ прѣдмета си на теория и на практика. Не знаешъ ли това, не си още нищо. Виждамъ ви нѣкой път въ качеството на професори, но дѣ е вашиятъ опитъ? Ще кажете: „Ние тѣй учихме“. Да, но азъ ви казахъ и да се въртите и да не се въртите; да се въртишъ, значи да си въ периферията, а да не се въртишъ, да си въ центъра. Човѣкъ, който се владѣе е въ центъра. Ако се откажете отъ това учение да раздѣляте, всички зимни дни ще бѣдатъ хубави, и вие нѣма да се простудявате. Азъ нѣма да се простудя, макаръ и да има течение, мене нищо не ме хваща, защото азъ не раздѣлямъ, при другъ законъ съмъ, при друга печка. Който не раздѣля, той нѣма да се простуди. Господъ казва: „Ако ме слушате, ако не раздѣляте, вашиятъ свѣтъ ще бѣде ясенъ и всички благословения ще дойдатъ отгорѣ ви“. Ако слушате Господа, ако не раздѣляте и работите за Него, Той ще ви се изяви. Какъ? — Като музикантъ въ една къща. Той влѣзе въ къщи, и ако е разположенъ, взема цигулката и започва да свири, но ако не е разположенъ, нѣма да свири. Вие искате Господъ да ви свири. Но като дойде Господъ и види, че струнитѣ сѣ скъсани, какъ ще свири? Казвате: „Искаме чудеса“ — Глупави чудеса не съществуватъ. Въ свѣта съществува само една велика мъдростъ, при която всичко трѣбва да бѣде на мѣстото си. Не раздѣляйте, а обединявайте и прѣпращайте на всѣкъдѣ добри мисли. Питате: „Може ли това нѣщо?“ — Може. Въ моя речникъ има само една дума: Може. Нѣкои казватъ: „И тогава може да раздѣляме“. Не, това не може, защото, който раздѣля, той изнемогва. Ти

можешъ да изнемогнешъ. На такъвъ човѣкъ казвамъ: ти можешъ да станешъ богатъ, за да осиромашѣешъ. А на друго казвамъ: ти можешъ да станешъ богатъ. Тѣй че резултатътъ на тѣзи двѣ „може“ е: едното богатство, а другото — сиромашия. Това е, което се подразбираше отъ думитѣ, казани отъ Христа на евреитѣ: „Азъ съ Духъ Божи изпѣждамъ лошитѣ духове, турямъ редъ и порядъкъ, а не разединявамъ, а вие ще бъдете поставени въ една школа да научите закона на обединяването“. Нека българитѣ научатъ този урокъ отъ евреитѣ, и да не бъдатъ поставени въ тѣхното положение. Евреитѣ ще кажатъ: „Не е простено на българитѣ, дѣто за 2000 год не сѣ научили този законъ Грѣхъ имъ на душата, ако не те слушатъ сега“. А днесъ всички казватъ: „Лоши хора сѣ евреитѣ“ Не, много добри хора сѣ тѣ, защото споредъ мене, „най-лошитѣ“ хора въ този свѣтъ сѣ най-добритѣ въ онзи, а „най-добритѣ“ хора въ този свѣтъ сѣ най-лошитѣ въ оня : свѣтъ.

Не раздѣляйте ума отъ сърцето си, съединявайте се всички мъже и жени; нека всички народи се съединяватъ въ тази бъдеща култура; нека човѣшкиятъ духъ се съедини съ Бога. Само тогазъ ще имаме една възвишена култура, която ще внесе въ свѣта миръ и радостъ, които очакваме.

Бесѣда, държана на 8 декември 1918 год.

Изгрѣващето слънце.

„Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта,
за да не остане въ тъмнина всѣки,
който вѣрва въ Мене“. ¹⁾

Думата „азъ“ отъ прочетения стихъ замѣства сегашната дума духъ. Идеитѣ на старитѣ и младитѣ хора, когато се различаватъ по форма, не се различаватъ по съдържание, а когаго се различаватъ по съдържание, не се различаватъ по смисълъ, и най-сѣтнѣ, когато се различаватъ по смисълъ, не се различаватъ по сѣщество. Тази разлика между млади и стари е естествена. Младитѣ и старитѣ, които наблюдаватъ двѣтѣ фази — изгрѣването и залѣзването на слънцето, иматъ двѣ различни перспективи въ живота. За еднитѣ свѣтлината се увеличава, а за другитѣ — намалява, слѣдователно, тѣ не могатъ да гледатъ еднакво на свѣта. Кажатъ ли хората, че се различаватъ единъ отъ другъ, азъ правя слѣдното сравнение: отъ изгрѣва на слънцето до обѣдъ, хората иматъ единъ видъ идеи, а подиръ обѣдъ, до залѣзъ на слънцето, иматъ другъ видъ идеи. Тѣй че, когато хората кажатъ, че се различаватъ, азъ питамъ: „Какви идеи иматъ, идеи на изгрѣващето или на залѣзващето слънце, сутринни или вечерни схващания“? Има друга категория хора, на които идеитѣ се различаватъ отъ залѣзъ-слънце до полунощъ и отъ полунощъ до изгрѣва на слънцето. Има четири вида хора, които се различаватъ по идеи. Двѣтѣ категории спадатъ къмъ видѣлината, а другитѣ двѣ — къмъ тъмнината. Като говоря за видѣлина и тъмнина, подразбирамъ движението на земята въ нейнитѣ

¹⁾ Ев. Иоана. 12; 46

отношения къмъ съзнателния животъ. Има ли движение, ще има и свѣтлина, и тъмнина. А то се подразбира, че земята се движи къмъ центъра, къмъ слънцето. Къмъ него тя се стреми. Движението значи любовъ. Любовта движи всички същества. Когато известна материя има кинетическа енергия, т. е. такава, която произвежда движение, това значи проявление на любовта въ всичкитѣ ѝ форми. Видѣлината е една отъ формитѣ на любовта. Христосъ казва: „Азъ“, т. е. „Духътъ“, но не това, което виждате, защото виждате само сѣнкитѣ на нѣщата, просто отражението на свѣтлината отъ повърхнината на тѣлата. Казвашъ: „Видѣхъ единъ човѣкъ на пѣтя“. Какво видя? — Сѣнката му. Отражението на неговото тѣло влиза въ очния нервъ, прави сътресение, произвежда впечатление, проектира сѣнка навънъ и послѣ казвашъ, че си срѣщналъ еди-кой си господинъ. Просто неговата сѣнка ви е срещнала. Питамъ ви: когато изгрѣва слънцето, вие ли го посрѣщате или то васъ? Който прилича, или който се привлича, посрѣща? Това е философия. Когато нѣкой каже, че се движи, искамъ да зная, дали той се привлича или той привлича. Като се движишъ, ти може да си привличанъ, а и да привличашъ. Да привличашъ, е едно, а да се привличашъ, е друго — това сж двѣ различни положения. Когато те привличатъ въ движението, ти си ограниченъ, а когато привличашъ, ти си свободенъ. Като казвате, че сте дошли на земята, то е защото тя ви привлича. Вие се привличате отъ нея, приковала ви е тя тукъ и ви държи. Вие ли ходите или тя ходи? — Азъ мисля, че земята ходи въ васъ. Това сж само нахвърляни философски мисли. Земята ходи и се движи. Тя е отлична дама, толкова изящно ходене азъ не съмъ виждалъ, не съмъ виждалъ друга дама да ходи тъй гѣвка и прилично. Като се движи въ пространството, тя не произвежда никакъвъ шумъ. Никакъвъ прахъ не вдига, както съврѣменнитѣ дами. Земята е толкова учтива, че не иска да събуди никого, като минава, затова никой не я усеща. Понеже тя е впила очитѣ си къмъ слънцето, своя любовникъ. А съврѣменнитѣ госпожи правятъ обратното. Всички, които роптаятъ въ тоя свѣтъ, не сж впили своя погледъ или, другояче казано, тѣ сж хора безидейни. Като казвамъ безидейни хора, не разбирамъ, че у такива

хора нѣма никакви идеи, но тѣхниятъ погледъ, тѣхното движение, тѣхниятъ стремежъ не е тъй фиксиранъ въ известна посока, както на земята. Христосъ като казва: „Азъ дойдохъ“, съ това Той не подразбира идването на единъ човѣкъ, а на една велика идея, и ние се лъжемъ, като мислимъ, че единъ човѣкъ идва или е дошълъ. Дойде нѣкой проповѣдникъ и ние казваме: „Той ще оправи свѣта“. Дойде Христосъ прѣди 2,000 години, и тогава казва: „Той ще оправи свѣта“, но свѣтътъ пакъ не се оправи, дойдоха слѣдъ него много други, свѣтътъ пакъ не се оправи, споредъ нашето схващане. Защо? — Защото свѣтътъ не се оправя тукъ, а на друго мѣсто. Азъ ще ви задамъ единъ въпросъ: когато единъ художникъ рисува една велика картина, дѣ отправя той ума си? — Въ платното и тамъ прави корекция. Идеята въ ума му е съвършена, но кѣто се проектира вънъ, на платното, тя не е тъй съвършена, както въ ума. Слѣдователно, животътъ, който е вътрѣ въ насъ, е съвършенъ. Казватъ, че животътъ на едни е свѣтски, а на други — духовенъ. Животътъ, самъ по себе си, не може да бѣде нито свѣтски, нито духовенъ, но когато животинското живѣе въ човѣка, той става свѣтски, а когато човѣшкото се проявява въ човѣка, той става духовенъ. Ако турите въ съвѣстѣ чиста вода нѣкое горчиво или сладко вещество, тя ще приеме неговия вкусъ, но това значи ли, че самата вода е сладка или горчива? Тя не е нито сладка, нито горчива — това не е разбиране — а вие я правите такава. Така е и съ хората: едни внесатъ въ чистия, божественъ животъ нѣкой елементъ, който го опорочва и го прави свѣтски, а други внесатъ доброто въ живота, и той става духовенъ. По тази причина нѣкои хора сж много духовни. А днесъ хората сж опорочили живота си, че азъ не виждамъ никаква разлика между духовнитѣ и свѣтскитѣ хора. Когато дойдатъ да защитятъ идеитѣ си и единиятъ, и другиятъ си държатъ кѣшитѣ, взиматъ наемитѣ си. Единиятъ минава за сладъкъ, а другиятъ — за горчивъ; горчивиятъ е такъвъ за хората, а не за себе си, и сладкиятъ е сладъкъ пакъ за хората, а не за себе си. Това сж понятия на хората. Слѣдователно, свѣтлината и тъмнината сж два процеса за разбиране на всички съществуващи отношения. Свѣтлината е ясно понятие, а

тъмнината смѣтно, забъркано понятие за нѣщата. Сега мнозина между васъ минаватъ за свѣтски хора. Въ нѣкои отношения бихъ желалъ да бъда свѣтски човѣкъ, а въ други — духовенъ. Ако искамъ да си почина, да седна подъ сѣнката на нѣкое гѣсто, сѣнчесто дърво, при нѣкой изворъ, ще бъда духовенъ. А ако съмъ съ мотиката въ ръка, ще бъда свѣтски човѣкъ, защото на много червейчета ще прѣрѣжа главитѣ. За туй духовнитѣ хора не взематъ мотики и носятъ прозвището мързеливци, а свѣтскитѣ — работни. Свѣтскитѣ хора разрешаватъ въпроситѣ съ острието на меча си, а хората на идеитѣ — съ перото си. Свѣтскитѣ хора сѣ черноработчи, пролетарии, а духовнитѣ хора — буржоа. Не е лошо човѣкъ да бъде буржоа. Слѣдъ като нѣкой е работилъ дълго врѣме на нивата, като пролетарий, послѣ ще си почива и ще стане буржоа, ще оправя свѣта отъ своето становище. За да има редъ въ свѣта, не трѣбва да се почива по-вече, отколкото е потрѣбно, но и не трѣбва да се работи по-вече, отколкото силитѣ ни позволяватъ. Свѣтлината и тъмнината сѣ двѣ фази въ природата; които се смѣнятъ: въ свѣтлината работимъ, а въ тъмнината почиваме; когато работимъ, свѣтлината е отвѣнъ, а тъмнината отвѣтрѣ, а когато почиваме, свѣтлината е отвѣтрѣ, а тъмнината отвѣнъ.

Само така, като мислятъ и разбиратъ живота, свѣтскитѣ и духовнитѣ хора ще намѣрятъ допирнитѣ точки на съгласието помежду си, да уяснятъ закона на труда. Христосъ казва: „азъ дойдохъ“, т. е. Духътъ е дошълъ. Като дойде духътъ у васъ, той ще ви даде ясна прѣдстава за живота. Христосъ е дошълъ за васъ, за да не ходи въ тъмнина всѣки, който вѣрва въ Него. Азъ ще взема вѣрата не въ обикновения смисълъ, както я разбиратъ мнозина. Вѣра може да има само чистиятъ, безгрѣшниятъ човѣкъ, само той може да вѣрва въ всичко и да не се съмнява въ никого. Това е вѣра, а не „вѣрване“. Вѣрата е качество на ангелитѣ. Нѣкои казватъ: „Азъ имамъ вѣра“. — Не, ти имашъ вѣрване. Твоята вѣра е като паяжината. мѣни се 100 пѣти на день: вѣрвашъ и не вѣрвашъ. Срѣщнахъ единъ день единъ младъ студентъ, който се е занимавалъ съ известни окултни науки и ми казваше, че той вѣрвалъ, че има Господъ. Но послѣ, като почналъ да

изучва социализма, изповѣда, че стѣпкалъ своята идея за Бога и сега вече станалъ човѣкъ. Подъ думитѣ „стѣпкалъ своя богъ“, азъ разбирамъ, че е стѣпкалъ своя егоизъмъ. Когато нѣкой каже, че вѣрва въ бога, то значи, че вѣрва въ себе си и се счита за божество. Всички съврѣменни хора сж „божества“. Тѣй че едниѣ или другитѣ, които казватъ, че вѣрватъ или не вѣрватъ въ бога, то значи, че едниѣ сж доблестни да заявяватъ, че вѣрватъ въ себе си като божества, а другитѣ криятъ това. Свѣтътъ днесъ е пѣленъ само съ божества, съ христовци, богородици, свети ивановци, николовци и т. н. Свѣтътъ страда отъ тѣхъ. Нѣма го още истинския Господъ! Кждѣ е той? Ето кждѣ е: въ онзи моментъ, когато въ душата си възлюбишъ всички хора, тоза Господъ ти е испратилъ единъ лжчъ. Когато всички противорѣчия изчезнатъ отъ твоя умъ, когато ти съзнаешъ своята длъжностъ и си готовъ да се жертвувашъ, истинскитъ Господъ е проговорилъ въ тебъ; ти и Той сте едно и сжщо въ тоя моментъ. Христосъ казва: Азъ додохъ съ тоя Господъ, Който живѣе въ менъ, додохъ съ Него, чрѣзъ него за да дамъ видѣлина на всички, за да повѣрватъ“. Кой? — Онѣзи малкитѣ, чиститѣ души. Коляко велико нѣщо е да бѣде човѣкъ чистъ въ свѣта! Върху тази чистота почиватъ всички идеи, всичкото щастие, здраве и цѣлото блаженство на човѣчеството. Ако човѣкъ бѣде чистъ, нѣма да ходи въ тъмнина, ще има ясна прѣдстава за живота и ще може да го нарежда тѣй както би трѣбало. Зная двама брата отъ Варна, единитѣ отъ които постѣпи въ военното училище, стана офицеръ и постепенно напредваше въ по-висшъ и по-висшъ чинъ, докато се издигна до чинъ полковникъ. Другиятъ му братъ не свърши нищо и затова постѣпи, като простъ войникъ, да изслужи военната си повинностъ. Единъ день, войникътъ срѣщналъ брата си на улицата и не му отдалъ честь. Полковникътъ го спира и го запита, защо не му отдалъ честь. Войникътъ отговорилъ: „Нали си ми братъ, мога и да не те поздравя“? — „Азъ съмъ прѣди всичко офицеръ, а послѣ твой братъ и затова трѣбваше да ме поздравяшъ“, отговаря полковникътъ братъ. „Арестувамъ те за два деня“. И сега свѣтътъ е пѣленъ съ полковници отвѣнъ и прости войници отвѣтрѣ, съ буржоа и пролетарии — емблема на свѣтлина и тъмнина. Кога е станалъ

буржоа и кога пролетарий? Ти не си роденъ нито буржоа, нито пролетарий, а си роденъ човѣкъ за мислене — да разбирашъ закона на свѣтлината и тъмнината. Свѣтлината подразбира богатство, а тъмнината — сиромашия, но и въ свѣтлината има различия, има разни степени свѣтлина. Напр., има свѣтлина при изгрѣването на слънцето, има свѣтлина къмъ обѣдъ, а има свѣтлина и при залѣзването на слънцето. Онзи буржоа, на когото слънцето е изгрѣло, ще гледа на нѣщата по единъ, начинъ, а този, на когото слънцето е залѣзло, ще гледа на нѣщата по другъ начинъ.

Днесъ Христосъ разрѣшава единъ великъ общественъ въпросъ — въпросътъ за тѣй наречената класова борба. Това не е идейна борба. Тя е същата, която съществува отъ 8000 години, изразена въ същото положение: „Слѣзти, да се кача азъ“. Досега сж управлявали малцинствата, а въ бъдеще ще управлява мнозинството. До сега сж работили „меншевикитѣ“, а за въ бъдеще ще работятъ „болшевикитѣ“. Това може да стане. Ще кажете: „Какъ е възможно единъ благородникъ да работи за простия човѣкъ, за пролетария“? Ще ви запитамъ: какъ е възможно майката и бащата, които сж буржоа, да работятъ за своитѣ дѣца, пролетариитѣ въ свѣта, да ставатъ рано сутринъ, да ги нахранятъ, да имъ доставятъ всички сръдства за съществуване, да жертвуватъ за тѣхъ безсъни нощи и т. и.? Родителитѣ знаятъ, че по такъвъ начинъ трѣбва да изпълнятъ задълженията си къмъ своитѣ дѣца, защото единъ день този пролетариятъ ще отмъщава. Майката, която е любовъ, работи, сжщо и бащата — трѣбва тия буржоа да си турятъ прѣстилкитѣ, да шѣтатъ на пролетарията, защото този пролетариятъ единъ день ще ги изпѣди отъ къщата имъ, ще имъ вземе на сила паритѣ и ще ги кара да работятъ. Това е било и ще бѣде. До кога? Докато изчезне тази класова борба, която е чисто материалистическа. Това е една прѣходна стадия въ живота на човѣчеството. Слѣдъ хиляди години, ще дойде друга епоха, когато хората ще живѣятъ по другъ начинъ и тази борба ще се замѣни съ редъ и порядкъ въ живота. Днесъ ние разглеждаме човѣка въ отношенията къмъ подобнитѣ му, споредъ изречението: човѣкъ за човѣка е вълкъ. Обаче, азъ казвамъ, че човѣкъ на човѣка е братъ.

Ако вземемъ Дарвиновата теория за произхода на видоветъ, и прослѣдимъ при какви условия се родилъ и живѣлъ вълкътъ, ще видимъ, че първоначално той не е ималъ тѣзи качества въ характера си, които послѣ е развилъ, вслѣдствие на условията, при които е живѣлъ. Вълкътъ прѣдставлява една далечна култура на миналото. И той се проявява сега въ човѣшкото общество и въ живота. Защо? — Защото хората, не разбиратъ ония велики закони, които управляватъ живота. Ще ви прѣдставя фигурално отношенията на хората въ днешния животъ: допуснете, че коренитѣ на едно дърво иматъ дълбоко съзнание въ себе си, и по едно врѣме отъ него се отдѣля едно малко коренче, което върви по своя пѣть, но срѣща голѣми прѣпятствия. Това коренче не може да си намѣри изходъ и затова се връща пакъ при баща си и го прѣкрѣстосва. Бащата не знае, че това е неговиятъ синъ и започва да се бори съ него. Така днесъ всички хора се борятъ съ себе си, съ своитѣ дѣца, като се мъчатъ да ги изрѣжатъ и да се освободятъ отъ тѣхъ. То сѣ все сѣщитѣ корени, които сѣ срещнали прѣпятствия въ живота, защото иначе не щѣше да има дисхармония. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да покажа истинския пѣть на всички, които вѣрватъ и иматъ чистотата на ангелитѣ“. Човѣкътъ още разсѣждава, дали ще живѣе слѣдъ смъртта си или не, дали животътъ има смисълъ или не. Това не е животъ, а само утайки на тъмнинага, въ която той живѣе. Единъ е животътъ, и той не може да умира, нито да се ражда. Ако излѣя водата отъ своята кана, тя умира ли? Каната никога не е била жива и не може да умре. Слѣдователно, въ физическото си състояние човѣкъ е една кана, въ която е налѣнъ животътъ. Каната е само едно условие, а животътъ е всичко. Като се напълни каната, оживява, а като се изпразни, умира. Животътъ въ тѣлото е разнороденъ, а въ смъртта — еднороденъ. Сегашнитѣ учени казватъ, че материята била еднородна. Това е 50%, вѣрно. Отъ еднородното не може да се роди разнообразие. Ако въ битѣ нѣмаше разнородностъ, отъ тѣхното еднообразие не би могло да се роди нищо. Що е разнообразие? — Това сѣ всички необходими форми, въ които битието, животътъ трѣбва да се прояви. Животътъ не може да се прояви само въ една форма, а се проявява въ редъ безко-

нечни форми. Когато тия форми се съчетаятъ и дадагъ изразъ на една по-велика форма, казваме, че животътъ е еднороденъ, т. е. всички форми иматъ едникъвъ стремежъ къмъ проявлението на една по-висша форма. Но по отношение на тази велика форма, която е еднородна — това не значи, че тя е сама, съ нея има още такива форми, които се съединяватъ и образуватъ други свѣтове. Като изучаваме природата, виждаме, че съществува този великъ законъ на еднородство и на разнообразие. Това, обаче, не бива да ни спъва. Човѣкъ, който е на тъмнина, е на почивка, той дава наставление на младитѣ; той ще бѣде писателъ, поетъ, князь и ще стои подъ сѣнката долу. А щомъ е пролетариятъ, ще работи, само когато има светлина. Следователно, Господъ създаде свѣта не за буржоата, а за пролетарията, т. е. за работницитѣ, които прогресиратъ. Ще уподобимъ богатитѣ хора на събрано богатство отъ миналото, а беднитѣ хора — на богатство, което сега се събира. Тѣй че богатитѣ хора сж на миналото, а бѣднитѣ хора сж на бъдещето. Изберете си тогава: богатъ ли си — ти си човѣкъ на миналото, бѣденъ ли си — ти си човѣкъ на бъдещето Въ еврейския езикъ има само двѣ врѣмена: минало и бъдеще. Нѣма настояще. Тѣ казватъ, че всѣко нѣщо, което става, е минало, а което иде, е бъдеще Настоящото е само единъ прѣходенъ моментъ, то е точка и не заема никакво пространство. Бѣдете прочее, хора на бъдещето. И тѣй Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да дамъ свѣтлина на хората; на бѣднитѣ — хората на бъдещето — за да не ходятъ въ тъмнина, по пътя на богатитѣ, т. е. на миналото. Всички грѣхове сж грѣхове на миналото Ние носимъ грѣха като сѣнка, и всѣки, който иска да се освободи отъ него, трѣбва да стане човѣкъ на бъдещето; иначе, той ще носи грѣха си тѣй, както змията носи кожата си. Когато нѣкой каже, че иска да живѣе въ бъдеще, разбирамъ, че той иска да живѣе безъ грѣхъ Когато нѣкой иска да бѣде богатъ, разбирамъ, че той иска да грѣши. И тѣй, бѣднитѣ хора сж на доброто и на свѣтлината, а богатитѣ хора сж на грѣха и тъмнината. Може да ви се видятъ тия думи горчиви, но нека излѣзе нѣкой да докаже, че това не е истина. Азъ не считамъ богатъ човѣкъ само оня, който има пари, но и този, който има знания и си-

ла употребява това не за доброто на своитѣ блжжни, а за тѣхното спъване въ зло. Него наричамъ буржоа. Хора, които вършатъ волята Божия, наричамъ пролетарии или хора на бъдещето. Пролетариитѣ наричамъ още пчелички, работници на новата култура. Думата „пролетарии“ е класова, тя не е точенъ изразъ, а трѣбва да се каже работници на новата култура, на новата наука. Коя е новата наука? — Да живѣемъ всички въ свѣтлина, да бъдемъ всички щастливи и да не разваляме нито своето щастие, нито щастieto на другитѣ. Азъ мога само съ двѣ думи да разваля щастieto ви и за 100 години да го не намѣрите. Прѣдставете си, че ви извикамъ и поставя срѣщу васъ една бомба съ запалка. Ако експлодира бомбата, какво ще стане съ васъ? Така и въ всѣка ваша мисль има запалително вещество, което като експлодира, образува всички ония условия, които наричаме зло. Тѣй пояснявамъ злото — като материя, която не можемъ да контролираме, защото не е подчинена на нашата воля. Материята, която е подъ нашата воля и можемъ да я контролираме, азъ наричамъ добро. Външниятъ свѣтъ се контролира отъ друга воля, вътрешниятъ отъ нашата. Ако и Господъ, който контролира материята отвънъ, изгуби своята нишка, то всѣко съществуване би изчезнало. А за това трѣбва да държимъ юздитѣ на коня си, защото изпуснемъ ли ги, коньтъ избѣгва и катурва всичко, а отъ това ставатъ и нещастията. Това сж общи и прости идеи. Всѣки денъ вашиятъ конь т. е. вашиятъ умъ, върви съ дигната опашка и уши, смѣль е, отъ нищо не се бои, но мине нѣкой покрай него, каже му нѣщо, и той веднага се стрѣсва. Нѣкой богатъ еврейнъ върви смѣло по пѣтя, но срѣщатъ го и му казватъ, че му оставатъ още два дена да живѣе. Уплашва се коньтъ т. е. умътъ на този еврейнъ, веднага той взима мѣрки, затваря магазина си и казва: „Ще празнувашъ отъ сега нататѣкъ“. Така всички хора се плашатъ. Отъ войната до днесъ все слушамъ да се говори какво ще стане съ България. Мнозина се плашатъ повече, отколкото трѣбва. България не е единствената величина, има и други величини. Кажете ми, имаше ли българи, сърби, французи, германци, англичани, когато Господъ създаваше свѣта? — Нѣмаше ги, тѣ отпослѣ сами дойдоха. Може да ми възразите, но азъ

питама: майката ражда ли дѣцата си като професори, учители, свещеници, сѣдии и др.? Тя ражда дѣца, които отпослѣ ставатъ учени, генерали, доктори, инженери и др. подобни по служба. Службитѣ, които изпълняваме въ живота, сѣ разнитѣ роли, които играемъ на сцената. Докато сме на сцената, ние сме облѣчени въ форми, актѣори сме; слѣземъ ли отъ сцената, ние сме вече братя. Като отидемъ на небето, ще се посмѣемъ на тази борба, като си припомнимъ разнитѣ случаи отъ живота си на земята. Съ единъ примѣръ ще ви изясня положението, въ което се намирате. Единъ индуски богъ, като се наситилъ на хубавия си животъ на небето, пожелалъ да му се позволи да слѣзе на земята, да си поживѣе. Позволили му, и той си избралъ формата на свиня и затова се въплотилъ въ едно младо прасенце. Започналъ да живѣе като всички прасета, ровилъ се изъ нечистотитѣ, излежавалъ се на сѣнка и тлъстѣлъ. По едно врѣме се оженилъ, родили му се дѣчица около 10—15; живѣлъ си мирно и щастливо. Почакали го на небето година, двѣ, три, десетъ, той не се връща. Повикали го оттамъ, но той не искалъ да се върне. „Менѣ ми е тукъ много добрѣ“, казвалъ. Рѣшили да му взематъ прасенцата, та да го принудятъ да се върне, но и при това нещастие, пакъ не искалъ да се върне. Взели послѣ и жена му, но пакъ не успѣли, той започналъ да си търси друга жена. Рѣшили най-послѣ да поразятъ него самия и затова му изпратили тежка болестъ, която го и върнала на небето. Като се събудилъ на небето, започналъ да се смѣе на живота си който прѣкаралъ на земята. Много съврѣменни хора иматъ опитността на този богъ, но не знаятъ, какво сѣ били по рано. Много хора иматъ опитността на този буржоа, роватъ и рѣшаватъ разни въпроси на земята. Идатъ разни нещастия да вразумятъ хората, но като напуснатъ свинската форма, тогава ще разбератъ, какво е било тѣхното състояние. Какво прѣдставлява свинската форма? — Тя е крайниятъ материализъмъ, който сега съществува. Въ какво седи той? — Именно въ това: събиратъ се хората и говорятъ за това онова, за онзи свѣтъ, за доброто въ свѣта, но тѣ си иматъ своитѣ гѣски, кокошчици, винце и си живѣятъ широко. Бѣднитѣ хора, като ги слушатъ така да говорятъ, казватъ си: Тѣзи хора все за онзи свѣтъ говорятъ, за Бога живѣятъ,

но знаятъ какъ да живѣятъ на този свѣтъ, И така, на бѣднитѣ хора харесва живота на богатитѣ, тѣхния материализъмъ, тѣ го възприематъ кѣто идеалъ и се стремятъ да го постигнатъ. Този идеалъ става прицѣлна точка въ живота на бѣднитѣ и съ това се създава учението за материализма. Бѣднитѣ хора казватъ на богатитѣ: „Ние искаме да живѣемъ като васъ“. Понеже богатитѣ хора станаха причина за отклоняване на бѣднитѣ отъ правилния пѣтъ, Господъ ще ги тури на тѣхното мѣсто, за да изправятъ грѣшкитѣ си. Такъвъ е законътъ. И за това Христосъ казва: „Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта, за да разясня нѣщата“. Въ природата нѣма противорѣчия, но ние сами ги създаваме. Какъ? — Часть отъ материята, която Богъ ни е далъ, ние не може да я управляваме и затова създаваме злото. Всички грѣхове иматъ началото си въ материята. Всѣки грѣхъ има форма. Покажете ми единъ грѣхъ, който да нѣма форма. За нѣкой човѣкъ, казватъ, че е егоистъ. Въ какво се състои егоизмътъ му? — Искане да има кѣщи, пари, да господствува надъ жена си и т. н. За нѣкои хора казватъ, че сѣ алчни, че мразятъ хората и т. н. Всички грѣхове си иматъ своята материална подкладка. Като изгладимъ всички лоши форми, и грѣхътъ ще изчезне. Слѣдователно, лошитѣ форми създаватъ злото, затова се прѣпорѣчва на хората да си създаватъ красиви форми. Събератъ се двама учени и прѣлагатъ разни теории за слънцето, за неговото състояние и т. н. Други учени започватъ да спорятъ, кое мнѣние е по-вѣрно и се раздѣлятъ, като послѣдователи на единия или другия. Днесъ всички учени спорятъ върху това, кой отъ авторитетитѣ на науката има повече послѣдователи. Двама свещеници се свадятъ, кой отъ тѣхъ да има повече послѣдователи енорияши и т. н. Христосъ и Мойсей не се съгласяватъ, не се споразумяватъ въ свѣта. Христосъ и Мохамедъ нѣматъ съгласие помежду си на земята. Въ свѣта нѣма такъвъ Мойсей, нѣма такъвъ Мохамедъ, нѣма такъвъ Христосъ. Онзи Христосъ, Мойсей или Мохамедъ, които сѣ причина за дѣлене на хората, не сѣ служители Божии. Когато човѣкъ е изпратенъ да донесе нѣкая велика божествена идея, той нѣма право да поробва хората и да търси своето благо. И Христосъ казва: „Азъ, Духътъ, нося тази свѣтлина на хората, които вѣрватъ, т. е., които

иматъ чистота“. Сега, на примѣръ, вие вѣрвате ли въ това, което азъ ви казвамъ? — Ще кажете, че не сте го още провѣрили. Ами въ Христа вѣрвате ли? — Вече 2000 години! какъ хората провѣрватъ Христа. Колкото вѣрвате въ мене, толкова вѣрвате и въ Христа. Евреитѣ вѣрватъ ли въ Мойсея? Азъ до сега не съмъ срѣщалъ човѣкъ въ свѣта, който вѣрва напълно въ своя учителъ. Тѣзи хора, които казватъ, че вѣрватъ въ Христа или въ кого и да е друго, не говорятъ самата истина. Да вѣрвамъ въ Христа, не значи да се изправя въ църквата и да стоя благоговѣйно, но да бъда въ такъво разположение, въ такъво състояние, каквото е ималъ Христосъ въ душата си. Не ви говоря за религията, сити сме вече на религии. Ние трѣбва да живѣемъ въ божествената любовъ, въ божествената обичъ, въ божествения духъ. Сегашнитѣ религии нека останатъ за буржоата, за хората на миналото, а божествениятъ животъ е потребенъ за хората на бъдещето. Нѣкои мислятъ, че ние искаме да туримъ хората въ ново заблуждение. Далечъ отъ мене такава мисль; въ мене има любовъ, която е движение отгорѣ надолу. Разбирамъ какво е обичъ, т. е. движение на човѣшката душа отдолу нагорѣ; разбирамъ какво е божествениятъ духъ, т. е. сила, която държи всичко въ хармония. Докато вие имате сегашнитѣ религиозни схващания, никога не ще може да се споразумѣемъ съ васъ. Може ли да кажете, като Христа: „Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта“? Може ли да бъдете видѣлина на себе си и на своитѣ близки? Това се изисква отъ всички ви, защото всички можете да станете, въ този смисль, спасители на свѣта. Докато очакваме спасението на свѣта отъ единъ човѣкъ, той никога нѣма да се изправи и уреди, а трѣбва всички да се загрижимъ за неговото изправяне и уреждане, а това ще постигнемъ като поддържаме божествения редъ на нѣщата и се стремимъ да не го нарушаваме. Когато нѣкой ме пита, дали вѣрвамъ въ Христа, азъ намирамъ, че това е най-баналниятъ въпросъ, защото това е равносилно, да ме пита нѣкой. дали вѣрвамъ въ свѣтлината, въ любовта. Азъ ходя въ свѣтлината, каква нужда има да вѣрвамъ въ нея? Всѣки день азъ приказвамъ съ Бога, какъ да не вѣрвамъ въ Него? Щомъ ми задаватъ такива въпроси, то значи, че искатъ да ме снематъ отъ положението ми, да ме на-

правятъ демонъ, антихристъ, буржоа. Азъ не искамъ да
 бѣда нито буржоа, нито пролетарий тѣй, както сега раз-
 биратъ хората. Азъ не ви говоря за историческия Христосъ,
 но за Този, живия Христосъ, който е въ васъ и между
 васъ. Избийте тоя клинъ отъ ума си, да мислите, че
 Христосъ е вънъ отъ васъ. Този Христосъ е Духътъ, и
 когато Го разберете, ще Го видите въ всѣки човѣкъ. До-
 като търсите Христа само въ единъ човѣкъ, никога нѣма
 да Го намѣрите. И другъ пѣтъ съмъ ви казвалъ, че когато
 нѣкой човѣкъ иска да ви проучи, ще може ли да ви раз-
 бере само по единъ вашъ косъмъ? Ако нѣкой обича нѣ-
 кого и вземе единъ косъмъ отъ косата му, може ли да
 се каже, че въ това се крие цѣлата му любовъ? Това ще
 бѣде цѣла идилия! И азъ виждамъ религиозни хора, изва-
 дятъ единъ косъмъ отъ Христа, погледатъ, погледатъ го
 и пакъ го турятъ на мѣстото, не го разбиратъ. Всички
 взиматъ не само косми, но и парченца отъ кръста Му, и
 свѣтътъ пакъ не се оправя. Защо? — Защото се занима-
 ватъ само съ физическата страна на Христа. А Христосъ
 е казалъ: „Който изпълнява волята на Отца ми, той ще
 живѣе въ свѣтлина“. Съ това нѣмамъ прѣдъ видъ личния
 животъ на хората, но искамъ да чистя вадитѣ. Азъ съмъ
 рѣшилъ да изчистя мѣтната вода, не защото я мразя, а
 да даде мѣсто на чистата вода и да полива градинитѣ,
 дѣто сѣ насадени пиперъ, зеле, моркови и други зеленчуци.
 За градинитѣ е потрѣбна мѣтна вода, а чистата вода е
 потрѣбна за пѣтниците на живота, които се връщатъ къмъ
 Бога. Каква идея е тя! Когато Господъ създалъ свѣта
 безъ народности, свѣтътъ билъ щастливъ, но днесъ, от-
 какъ дойдоха старитѣ египтяни, асирийци, сирийци, рим-
 ляни, гърци, филистимци, щастието изчезна отъ земята.
 Съврѣменната наука и животътъ ме интересуватъ и при
 всичкитѣ противорѣчия, които срѣщамъ, азъ пакъ нами-
 рамъ много полезни работи, Азъ се възхищавамъ много
 повече отъ едно босо дѣте, отколкото отъ едно богато
 и добрѣ облѣчено. Тога бѣдно дѣте е отлично, защото съ
 него може да се разговаряшъ, то е скромно; въ облѣче-
 ното дѣте има външни форми, неискрени, чрѣзъ които то
 иска да покаже, че не е просто. Срѣщамъ единъ пиянъ
 човѣкъ, който се е напилъ много. Той ми се извинява и
 казва: „Извинете, господине. азъ съмъ магаре. понапилъ

съмъ се добръ“. Казвамъ му: „Ти не си магаре, защото магарето не пие, но си откровенъ човѣкъ, за което те и уважавамъ“. Понѣкога човѣкъ, като се напие, може да стане буржоа, защото работниятъ човѣкъ никога не се напива. Всички пияници сж буржоа.

И тъй, да се върнемъ къмъ Бога и да живѣемъ безъ религията на умразата, завистъта и користолюбието. Съ това не искамъ да кажа, че трѣбва да се изхвърли религията, нека си съществува класовата борба, защото и тя е тъй потрѣбна, както сж потрѣбни онѣзи глисти, които разработватъ почвата. Земледѣлецътъ казва: „Изорахъ нивата“. — Не, не си я изоралъ ти, а тѣзи глисти, които живѣятъ дълбоко въ земята. Тъй и въ класовата борба: пролетариитѣ, буржоата сж глиститѣ, които сж работили редъ години и сж окислили почвата. Слѣдъ това ще дойдатъ ангелитѣ съ своитѣ рала, ще посѣятъ тази почва и ще кажатъ: „Достатъчно сте работили, ние ви благодаримъ, защото ще имате за хиляди години какво да ядете и пиете и ще бѣдете всички братя“. Християнитѣ казватъ: че при тѣзи блажени врѣмена ще бѣдатъ въ рая, турцитѣ казватъ, че ще иматъ цѣли планини съ пилафъ и т. н. Каква идилия е то — пилафъ безъ купони! Христосъ, обаче, казва: „Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта“, а видѣлината е смисъла на живота, тя е храна на ума, душата и сърцето. Това значи да сте доволни въ себе си, сити въ живота и да имате енергия и желание за работа въ живота. Сега, като се върнете въ къщи, ще почнете да философствувате: „Може ли човѣкъ да живѣе безъ религия“? Когато Господъ създаде свѣта, нѣмаше религия. Религията се яви въ свѣта, когато дойде дяволътъ. По-напрѣдъ хората живѣеха въ любовъ, и всѣко учение, което не се ръководѣше отъ любовта, не се признаваше за божествено. Споредъ мене, религията е единъ санаториумъ, една болница за болни хора е религията. Когато една мома се разочарова отъ живота, и когато момъкътъ изгуби своята възлюбена, тѣ ставатъ религиозни. Слѣдователно, всички религиозни хора сж фалирали буржоа, а ония хора, които служатъ на Бога отъ любовъ, тѣ сж хора безъ религия. Тѣзи, които сж въ болницата, не ги съвѣтвамъ да излѣзатъ отъ нея преждеврѣменно, а ако искатъ да излѣзатъ трѣбва да запитатъ

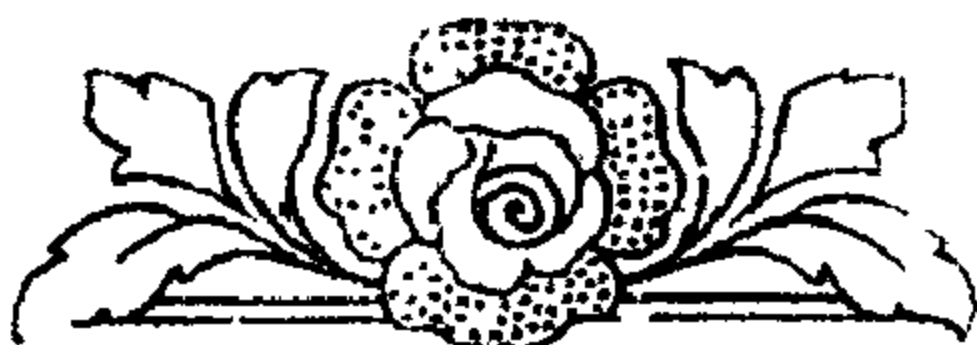
лѣкаря, дали е време за това, дали организмътъ имъ функционира правилно, и ако лѣкарътъ имъ разрѣши, нека влѣзатъ въ широкия пътъ на живота, дѣто се живѣе безъ религия. „Свободни сте“, трѣбва да каже той, ще ви подпише свидѣтелство да бъдете свободни. Църквата за сега е една болница, а свещеницитѣ и проповѣдницитѣ сѣ прислужницитѣ и лѣкаритѣ. Сега на нѣкои отъ васъ прѣдстои да излѣзатъ отъ болницата. И азъ съмъ на вратата ѝ. Макаръ и да съмъ незванъ отъ никого проповѣдникъ, пророкъ безъ портфейлъ, ще ви запитамъ: „Приятенъ ли бѣше животътъ ви въ болницата, научихте ли си урока тамъ“? Ще кажете: „Охъ, съсипаха ни тѣзи инъекции“. Лѣкарътъ казва: „Човѣкъ, който не живѣе въ Бога, ще опитва нашитѣ губерки и ще живѣе въ болницата“. Азъ казвамъ: „Не нося никакви губерки, ножове, никаква аптека нѣмамъ, торба не нося, но дишайте чистъ въздухъ, гледайте нагорѣ, не ходете въ тъмнината, нека слънцето да ви огрѣе, за да не влѣзете пакъ въ болницата. А влѣзете ли отново въ болницата, опасно е вече, защото положението се осложнява. Докторътъ пакъ ще се яви, ще употреби всички научни срѣдства, ще гледа, какъ температурата постоянно се повисава, и вече болниятъ ще фалира и ще го изнесатъ отъ болницата. При такава висока температура нѣма животъ, а ще го внесатъ въ аутопсионната стая, ще му разтворятъ мозъка, стомаха, червата и ще видятъ, по какви причини сѣ го уволнили. Христосъ казва, че може да се живѣе и безъ термометри. Не се смущавайте отъ това, кое е полезно въ живота и кое не — всичко е полезно, но да прѣстанемъ да мислимъ, че животътъ е само въ болницата. Болница, църква, концертна зала, училище, това сѣ нѣща прѣходни, а животътъ подразбира нѣщо много по-сериозно въ себе си. Въ истинския животъ не трѣбва да има никакво смущение, а постоянна работа.

Съ три думи ще ви опрѣдѣла това, което Христосъ казва. мѣчене, трудъ и работа. Нѣкой ученикъ казва: „Много се мѣчихъ, докато влѣзохъ въ гимназията, много се трудихъ, докато я свърша“. Като се помѣчите и потрудите, иде работата — това е ученето, което сега ви проповѣдвамъ. На тѣзи, които се мѣчиха, казвамъ да не се мѣчатъ по-вече, а да се трудятъ. На тѣзи, които сѣ

се мъчили и трудили, казвамъ: „Не трѣбва повече да се мъчите и трудите, а елате при мене, азъ ще ви науча да работите. Това сѣ думитѣ Христови, който казва въ цитирания стихъ: „Азъ, моятъ Духъ ще дойде да ви научи, какво да правите“. Сега е моментътъ за тѣзи, които сѣ свършили училището, да се спратъ, да покажатъ свидѣтелството или дипломата си, защото прѣди това сѣ били невѣжи. Днесъ навсѣкждѣ въ свѣта искатъ дипломи; нѣмашъ ли такива, не можешъ да станешъ нито учителъ, нито министъръ, нито сѣдия и т. н. Бѣдешия животъ нѣма да бѣде животъ на миналото. Христосъ казва: „За въ бѣдеще нѣма да има нужда отъ свидѣтелства“, а сегашниятъ животъ ще служи за основа на бѣдещия, ще изработи нови форми, и ние знаемъ, какви ще бѣдатъ тия форми: братство съ любовь.

И тѣй, онѣзи, които не сѣ влѣзли въ училището и не познаватъ свѣтлината, ще се мъчатъ и трудятъ. Малко сѣ тѣзи, които работятъ, тѣ сѣ само нѣкои поети, художници и музиканти. Работата е да нѣматъ абсолютно никакво смущение въ ума. Христосъ казва: „Азъ ви нося божествената любовь, влѣзте въ нея, проязете вашата обичъ, и тогава Духътъ ще дойде, ще влѣзе въ васъ, и вие ще разберете вътрѣшния смисълъ на живота“.

Бесѣда, държана на 4 май 1919 година.

Свѣтило на тѣлото

„Свѣтило на тѣлото е окото; и
тѣй, ако е окото ти чисто, всичкото
ти тѣло свѣтло ще бѣде“ ¹⁾

Какво е разбиралъ Христосъ подъ думитѣ: „Свѣтило на тѣлото ти е окото“. Споредъ съврѣменнитѣ схващанія, окото не може да бѣде свѣтило на тѣлото. Христосъ влага една дълбока идея въ тази мисль. Онѣзи, които не сѣ проучвали устройството на окото, малко разбиратъ неговото естество. И азъ казвамъ, че даже 1/1000 часть отъ устройството на окото още не е проучена. Ако азъ бихъ се опиталъ да опиша окото, бихъ влѣзълъ въ стълкновение съ всички учени хора. Първата функция на окото е да събира и да разпрѣсва лъчитѣ; събира ги отвънъ навътрѣ, а отвътрѣ ги разпрѣсква. Когато този процесъ въ живота се измѣни — ако започне да събира лъчитѣ отвътрѣ навънъ, а ги разпрѣска отвънъ навътрѣ, тогава се ражда дисхармония въ човѣшкия умъ. Вие имате по двѣ очи, и затова ще ме запитате: „За кое око говори Христосъ, за дѣсното или за лѣвото“? И наистина, Христосъ не казва, ако очитѣ ти сѣ свѣтли, а казва: „Ако окото ти е чисто“. Оттукъ се вижда, че Христосъ говори за едно око, което е вътрѣ, въ центъра на мозъка. Това око не е което наричатъ пинелевъ вѣзелъ, а азъ го наричамъ „око на душата“.

Христосъ взима думата „око“ въ единиченъ смисълъ, като общъ принципъ, който вкѣючва всичко въ себе си. Когато говоримъ за Бога, ние разбираме единица, която включва всичко въ себе си. Когато говоримъ за тази еди-

¹⁾ Ев. Матей, 6 ; 22.

ница раздѣлена, размножена въ себе си, разбираме всичкитѣ ѣ проявления въ свѣта. Хората тълкуватъ това подраздѣление различно; ученитѣ хора го наричатъ закони, причини и послѣдствия, еволюция, мисли, чувствувания и т. н. Христосъ казва, че вѣтрѣшното око е едноврѣменно и слънцето на човѣка. И когато човѣкъ изгуби своето слънце, той умира. Съ други думи; когато човѣкъ ослѣпѣе духовно, той умира, а когато прогледа духовно, той оживява. Че тази мисълъ е вѣрна, вижда се отъ думитѣ на Христа: „Които чуятъ гласа на Сина Човѣчески, тѣ ще възкрѣснатъ“. Може да ви се вижда чудно, че не се казва, който чуе гласа на Бога, той ще възкрѣсне, а се казва: който чуе гласа на Сина Човѣчески. Синъ Човѣчески е гласъ на мъдростта. Това възкресение не е, което подразбира църквата; то е възкресение, чрѣзъ което се придобиватъ знания за разбирање на законитѣ, по които се управлява свѣтътъ и се развива животътъ. Мисълта на съврѣменното общество е единична и колективна. Животътъ е започналъ съ образуването на окото. Най напрѣдъ, когато Господъ създалъ човѣка, Той направилъ окото, а послѣ самия него. Нѣкой може да оспорва това, но азъ ще ви го докажа. Прѣди да роди майката взиматъ мѣрки да наредатъ кжщата, да стоплятъ стаята, ако е зимно врѣме и т. н. Слѣдователно, онѣзи, които казватъ, че човѣкъ може да живѣе безъ око, поддържатъ, че нѣма разумность въ природата. На туй око, казва Христосъ съответствува човѣшкото сърце. Между духовното око и сърцето има тѣсна връзка. Това не е само теория но твърдения, които може да се провѣрятъ всѣки день на опитъ. Който не е на правия пътъ, животътъ му е все отъ нещастия и страдания. Ако нѣкой се интересува да знае защо страдаме, бихъ отговорилъ, че страданията сж резултатъ на това, че ние сме въ противорѣчие съ духовното око. Христосъ казва: „Ако окото ти е чисто, цѣлото ти тѣло ще бѣде свѣтло. И наистина, ако окото ни е чисто, ние ще виждаме всичкитѣ прѣдмети. Често очитѣ ни се развалятъ отъ храната, която приемаме; ако храната е нездравословна, тя покваря кръвта, а покварената кръвъ поврѣжда очитѣ и става нужда да се правятъ операции. Защо? — Защото животътъ ни не е съобразенъ съ божественитѣ закони. Както въ физическото око се явяватъ

наслоявания, по същия законъ и въ духовното ни око се явяватъ подобни наслоявания, които създаватъ нещастия, както за индивида, така и за семейството, обществото, народа и цѣлото човѣчество. Но нѣкой ще каже: „Господъ ще ни спаси“. Всички хора за спасение говорятъ. Нѣма защо Господъ да ни спасява: Той ни е създалъ спасени. И най-глупаво е да говоримъ, че Господъ ще ни спаси. Когато казваме, че искаме да се спасимъ, това показва, че ние избѣгваме отъ Божието спасение, въ рамкитѣ на което се намираме. Що е спасение? — То е свѣтлиятъ животъ на редъ и порядъкъ, но излѣземъ ли отъ него, не ще бъдемъ вече спасявани отъ Господа, а отъ хората. Тогава нѣма да се раждаме отъ Бога, а като грѣшимъ много, ще бъдемъ заставени да се прѣвраждаме въ плътъ и кръвъ. Ще обикаляте тогава около нѣкоя жена или мъжъ, ще ги молите да ви спасятъ, — да ви създадатъ ново тѣло, но това ще бъде само прѣдговоръ на спасението. Като поживѣете нѣколко години тукъ на земята, ще отидете на ново въ пространството, дѣто ще прѣкарате също извѣстно врѣме и пакъ ще дойдете тукъ на земята. Синъ Човѣчески ще ти проговори и ще ти каже: „Създадохъ ти отъ ново око, гледай този пътъ да не го покваришъ“. Азъ искамъ да извадите отъ това една аналогия за сегашния животъ и да видите, какво ще остане отъ васъ, като изхвърлите всичкитѣ си черупки. Нѣкои казватъ: „Ще умремъ“. — Ще умрете и пакъ ще оживѣете. Орѣхътъ, който стои на дървото, има много облѣкла, но като узрѣе и падне, той хвърля най-горното си облѣкло, а като се посѣе, хвърля и другитѣ си облѣкла, за да може отново да поникне и оживѣе. Свалянето на тия облѣкла не значи смъртъ, а показва, че си по-близо до живота. Тогава опрѣдѣлямъ живота по два начина: физическиятъ животъ постоянно се промѣня и измѣня, а духовниятъ се промѣня, безъ да се измѣня. Всѣки, който се промѣня и измѣня, той е въ рамкитѣ на плътта, на прѣходното, а този, който се промѣня безъ да се измѣня, той е въ рамкитѣ на духа. Ще кажете: „Какъ е възможно човѣкъ да се промѣня безъ да се измѣня“? — Прѣдставете си, че азъ съмъ единъ благородникъ, на когото прѣдстои нѣколко пъти на день да се срѣща съ различни лица. Затова ще бъда принуденъ да се обличамъ и събл.чамъ нѣколко пъти на денъ

съ различни дрехи, споредъ хората, съ които имамъ срѣщи. Сутринята се обличамъ въ черни дрехи, черна шапка и рж-кавици официаленъ костюмъ. Върна се отъ тази срѣща, слѣдъ обѣдъ ми прѣдстои да се срещна съ по обикновено лице, затова се обличамъ въ бѣли дрехи, бѣла шапка и така излизамъ. Който ме срещне този день, ще пита: „Кой е този господинъ, който се облича по нѣколко пѣти на день съ различни дрехи“? — Това е господинътъ съ многото костюми, който постоянно се мѣни, но не се измѣня. Това е свойството на човѣшкия духъ да се мѣни, но да не се измѣня. Когато дойдемъ, обаче, до онова вътрѣшно състояние, когато се измѣняме вътрѣшно, тогава изгубваме своята индивидуалностъ, изгубваме това, което сме спечелили. Това азъ наричамъ законъ на падането. Лъчитѣ, които се проектиратъ като извѣстна енергия, съ падането на земята, оставатъ на нея дълги години, докато дойде день да се върнатъ при своя баща, отъ който сж излѣзли. Защо тѣзи лъчи излизатъ отъ Бога? — Защото и тѣ сж съгрѣшили. Ако тѣ не бѣха грѣшни, вие не щѣхте да усѣщате това парене и изгаряне, а щѣха да прѣдизвикатъ една нѣжна свѣтлина и приятна топлина. Тѣй че, тия лъчи, които сж паднали веднѣжъ на земята, колкото и да сж свѣтли, и тѣ сж съгрѣшили, тѣхното око е хванало малко мръжа. Тия лъчи сж живи, и вие ще се чудите, какъ е възможно да живѣе свѣтлината? Този въпросъ ще оставя да го разрѣшите вие. Човѣкъ самъ по себе си е единъ божественъ лъчъ. Съврѣменната биология казва, прѣзъ колко стадии е миналъ човѣкъ, докато достигне това състояние, въ което днесъ се намира. Той е миналъ прѣзъ много видоизмѣнения, клѣтките му сж прѣтърпѣли много дѣления и най-послѣ имаме окончателната форма, която пакъ продължава да се видоизмѣнява. Всичко това е станало отъ потика на тая ж-ва свѣтлина. Ако проучите подробно развитието на човѣка, ще видите, колко струва неговото устройство, колко скѣпи сж материалитѣ, отъ които е образувано неговото тѣло и тогава никога не щѣхте да грѣшите и не бихте допуснали нито една лоша мисль или желание. Нѣма по голѣма заблуда отъ тази, да мислите, че човѣкъ, като грѣши, не врѣди на спасението си. Въ какво се състои грѣхътъ? — Грѣхътъ се състои въ това, че мислимъ, какво придоботитѣ нѣща

могатъ да ни доставятъ по-голѣмо щастие. Но съ това ние се ограничаваме, и завистъта става нашъ спътникъ. Всички християни, отъ различнитѣ школи, искатъ свобода, пари, за да живѣятъ за смѣтка на другитѣ. Е добръ, въ началото на XIX вѣкъ френската революция даде свобода на народитѣ, но каква свобода иматъ днесъ? Може ли да се нарече това свобода? Говоримъ за свобода, за това, че жената се е подигнала въ умствено отношение, че заема по-добро положение въ обществото и т. н. Но какво е това повдигане на човѣчеството прѣзъ тѣзи 2000 години? — То се равнява на 1/50-милионна частъ отъ милиметра. Такъвъ е резултатътъ на усилената дѣйностъ на цѣлото човѣчество. Като знаете това, изчислете, колко е вашиятъ ефективъ въ това общо развитие. Подигнете това число въ 10 степенъ и така ще намѣрите коефициента на вашето съзнание, на вашата култура и развитие. Само по този начинъ ще може да проучаваме божественитѣ нѣща. Това слънце, т. е. божествениятъ стомахъ на слънчевия логосъ (тѣй се нарича по теософски), свѣти и ни дава всичката топлина. Всѣки човѣкъ си има свое слънце, което, по сѣщия законъ, се намира въ човѣка, въ залѣзването си или въ изгрѣва си. Случва се нѣкога, вѣнъ е зима, много студено, а вътрѣ, вашето слънце е въ пролѣтъта сѣ; нѣкога въ физическия свѣтъ е топло, а вашето слънце не съотвѣтствува на него и вие усѣщате една студенина. Това може да се обясни по различни начини. Нѣкога вие не сте разположени духомъ, азъ казвамъ тогава, че вашето слънце не е на мѣстото си. Нѣкой пѣтъ въ вашето слънце има петна, тѣй както и въ физическото слънце. Какъ обясняватъ тѣзи петна? Свѣрѣменнитѣ учени хора обясняватъ, че на слънцето нѣкога се е образувалъ единъ тъменъ пластъ, то изгубило всичката си топлина, вслѣдствие на което на земята настаналъ ледениятъ периодъ. Азъ него твърдя, това сѣ научни теории. Споредъ тѣхъ, въ слънцето е станало нѣкаква промѣна: кората му се разпукала, слънцето започнало сегашната си дѣйностъ, станали потоци и се образувалъ днешниятъ свѣтъ. Отъ разтопяването на леденитѣ пластове е станалъ потопътъ. Въ бъдеще вие ще проверите това. Христосъ казва, че свѣтило на тѣлото ти е окото, и ако окото ти бѣде чисто, цѣлото ти тѣло ще бѣде

свѣтло. Когато Христосъ казва, че тѣлото ти ще бѣде свѣтло въ зависимостъ отъ чистотата на окоото ти, Той разбира, че въ тебе ще има онзи божественъ животъ, който ще ти дава всичката възможностъ да се развивашъ и да не бѣдешъ дребнавъ. Сегашнитѣ хора мязатъ на малки бубулечки, мислятъ, че сж много учени и силни хора. Когато нѣкому е пълна кесията, той разрѣшава важни въпроси; но изгуби ли паритѣ, изгубва съ това и силата си. Другъ нѣкой критикува съ своя малкъ мозкъ всичко, което Богъ е създалъ. казва, че не е добръ направено това онова, а туй, което неговата малка земя е направила, е добро. Знаете ли, колко голѣма въ дължина и въ широчина е земята (главата) на българина? — Въ дължина е най-много 21 с. м., а въ широчина — 16 с. м. Е, и съ тази величина на своя умъ, българинътъ иска да прѣустрои цѣлия общественъ строй и да говори за всичкитѣ велики тайни! Това е не само съ българина, но и съ всѣки човѣкъ. Защо умиратъ хората? — Отъ малко умъ, отъ малко храна, отъ малко въздухъ, отъ малко кръвъ.

Подъ думата „кръв“ подразбирамъ божествения животъ. Да имашъ кръвъ, значи да имашъ този чистъ неопетненъ божественъ животъ, който не трѣбва да бѣде нито горчивъ, нито сладкъ. Отношенията въ живота сж такива: ако единъ човѣкъ въ единъ животъ е горчивъ, въ другия ще бѣде сладкъ, а ако въ този животъ е сладкъ, въ слѣдния ще бѣде горчивъ. Въ духовенъ смисълъ топлината азъ уподобявамъ на обичъ, свѣтлината — на истина, а въздухътъ — на човѣшката мисълъ. Както въздухътъ влиза въ бѣлитѣ дробове, окислява кръвта и я прѣчиства, по сжщия законъ въ мозъка влизатъ мисли, които прѣчистватъ човѣшкитѣ желания. Желанията сж човѣшката кръвъ. Като разберемъ така тази наука, ще може правилно да я приложимъ въ устройството на обществото и съ това ще може да прѣмахнемъ още въ самото начало всичкитѣ злини въ живота. Хората казватъ, че всѣко нѣщо си има причинитѣ и послѣдствията. Питамъ: „кои сж побужденията на извѣстни причини“? Нѣкои казватъ: „Еди-кой си убилъ нѣкого отъ голѣма умраза“. Добръ, но защо го мразѣше толкова много? Другъ пътъ казватъ, че еди-кой си обичалъ много нѣкого. Защо го

обича? Ако причината да мрази и да обича нѣкого е една и съща, тя произлиза отъ Бога. Щомъ не е една и съща, не произлиза отъ Бога. Тѣзи причини сѣ слѣдствие отъ нѣкой другъ живогъ. Мнозина говорятъ за законитѣ въ природата и обществото и казватъ, че този свѣтъ е свѣтъ на закони между законитѣ има извѣстно съотношение, но тѣ показватъ, че съществата, които се управляватъ отъ закони, не живѣятъ въ миръ. Не само ние, но и по-висши същества отъ насъ, които сѣ въ слънчевата система, и тѣ не живѣятъ въ миръ. Ето защо Богъ е поставилъ извѣстни ограничения, извѣстни разстояния между тѣхъ, за да нѣма споръ. Между системата на алфа-центорисъ и нашата система има едно разстояние отъ 25 билиона мили. Това пространство е толкова голѣмо, че въ него може да се поставятъ още 3000 системи като нашата. По този начинъ тѣ не може да се каратъ. Когато Господъ иска да направи хората добри, Той ги поставя на толкова голѣмо разстояние. Ако ме пита нѣкой: „На какво разстояние трѣбва да сѣ мъжътъ и жената единъ отъ другъ?“ Ще отговоря: на 25 билиона мили. Числото 25 е образувано отъ 2 и 5, сборътъ на които дава 7. Числото 7 е съвършено, то подразбира закона на хармонията, но съврѣменнитѣ хора съ своето учение до извѣстна степенъ сѣ развалили всички прѣгради, които Богъ е поставилъ между едно и друго същество. Защо? — Жената иска да обсеби мъжа, да го владѣе. Че какъ ще може да го обсеби, когато той е далечъ отъ нея на 25 билиона мили. Днесъ хората търсятъ начини, какъ да си влияятъ единъ на другъ — Да, може да влияешъ, но никога не можешъ да владѣешъ. Всѣки, който се опитва въ това, той може да завлада само себе си. Желанието за владение се вижда и въ нѣкои религиозни общества. Едно ново течение иска да завладѣе друго, да го прѣтопи въ себе си. Единъ народъ иска да завладѣе другъ. Хората умиратъ все отъ тази лакомия, да иматъ много. Онези, който иска много, не разбира божественитѣ закони. Не трѣбва да искаме много, защото имаме повече, отколкото ни трѣбва. Сегашнитѣ хора, макаръ че иматъ толкова малко мозъкъ — 16 с. м. на широчина и 21 с. м. на дължина не сѣ го обработили, както трѣбва. Земята на човѣка не е обработена. У българитѣ, напр., е обработено от-

прѣдъ на мозъка едно пространство само отъ 6—7 с. м. и тѣ мислятъ, че сѣ носители на велика култура. Питамъ ви: какво може да построишъ на такъво малко пространство, отъ 6 с. м. височина и 12 с. м. широчина? Следователно, всички ние живѣемъ въ закона на илюзиитѣ, мислимъ, че всичко знаемъ Казвате: „Намъ не ни трѣбва никаква философия“. Не, има една философия, философията на твоето око, на твоята душа, и нея трѣбва всички да знаете. Въ какво се състои разбирането на този законъ? Когато човѣкъ проектира една мисль по божественъ начинъ, тя вече твори у него. Възприеми една божествена мисль, безъ каква да е користолюбива цѣль, изслушай нейнитѣ упѣтвания, и ти ще придобиешъ всичко, което пожелаешъ. Като казвамъ, че ще придобиешъ всичко, което желаешъ, разбирамъ това, което се промѣня, но не се измѣня. Тогава ще живѣешъ въ една непрѣривна връзка на любовта. Като говоря за любовъ, не разбирамъ вашата, човѣшката любов. Вашата любовъ е като тази между пѣтлитѣ и кокошкитѣ. Увѣрлятъ маяко жито или царевица на кокошкитѣ и пѣтлитѣ, тѣ всички се събратъ заедно да ядатъ, но остане ли едно двѣ зрънца, веднага пѣтелтъ разгонва кокошкитѣ и изяжда самъ послѣдното зрънце. До послѣдното зрънце бѣше тѣхната любовъ. Всички общества, били тѣ религиозни или свѣтски, живѣятъ, кѣткаты се като кокошки и пѣтли, живѣятъ въ миръ и любовъ, но дойде ли послѣдното зрънце, казватъ: „Хайде сега на страна!“ Пѣтелтъ изкукуригва и казва: „Кокошкы на страна отъ мене, вие трѣбва да знаете да пѣете като мене“ Що е пѣенето? Да пѣешъ, значи да можешъ да мислишъ. Докато вѣрваме въ лъжливитѣ обещания на хората, всѣкога ще бѣде така, всѣкога ще бѣдемъ изпѣждани отъ мѣстото, дѣто сѣ ни повикали по рано: Така се лъжатъ момци и момци. Нѣкои момѣкъ започне да лъже момата, че ще ѝ купи това онова, ще живѣе добрѣ съ нея и т. н. Момата вѣрва. На друго мѣсто момата лъже момѣка Въ съврѣменното общество ние не говоримъ на истински езикъ Като се върнемъ у дома, ние казваме: „Човѣкъ не трѣбва да бѣде много откровенъ, да не вѣрва на хората“. — Прѣди всичко ти трѣбва да бѣдешъ човѣкъ, да живѣешъ тѣй, както Богъ те училъ едно врѣме, да не чакашъ никакво благо отъ никого, да уповавашъ на Бога,

на своята душа, а послѣ на ближнитѣ си. Когато Христосъ казва, че ако око̀то ти е чисто, цѣлото ти тѣло ще бѣде свѣтло, Той разбира, че ако око̀то ти е чисто, ще видишь най-напрѣдъ Бога, послѣ своята душа, а най-послѣ своитѣ ближни. Ако око̀то ти не е чисто, ще започнешъ по обратенъ процесъ: ще видишь най-напрѣдъ ближнитѣ си послѣ себе си, а най-послѣ Бога, а съ това ще обърнешъ свѣта съ главата надолу. Питамъ васъ, които сте събрани тукъ: „Кой ви даде животъ? Баща ви ли и майка ви? Кой сж вашитѣ баща и майка? Записали ли сте името имъ съ златни букви, ще намѣря ли нѣщо отъ тѣхъ, ако дойда у васъ, или само дрехитѣ и нѣкой портретъ имате?“ Въ това отношение ние приличаме на старитѣ евреи. Тѣ измѣнѣваха, убиваха своитѣ пророци, притриваха главитѣ имъ съ трионъ, а слѣдъ смъртта имъ правеха паметници и ги величаеха. Така постѣпиха и съ Христа, а днесъ паметници му строятъ и пѣсни Му пѣятъ. И въ църквитѣ все пѣсни пѣятъ за Христа, а навънъ нищо не се чува за Него. И ние пѣемъ, пѣемъ за Бога, но когато дойде въпросъ да се замислимъ и за ближнитѣ, веднага прѣдпочитаме себе си. Господарьтъ третира злѣ слугата си, обира го, а съ това се създаватъ отношения на буржоа и пролетарии. И едниѣ и другитѣ не се разбиратъ. Господъ не е създалъ нито буржоа, нито пролетарии, а човѣци. Като ви говоря, азъ не искамъ съ това да ви морализирамъ, защото морализирането не е нѣщо хубаво, то е дресиране на човѣка. Азъ ви говоря върху единъ божественъ законъ, за да знаете, какъ да раждате дѣцата си. Когато ги викате тукъ на земята, ще трѣбва да имъ кажете всичко истинно. Знаете ли какъ сж раждали хората прѣди грѣхопадането? Мжжътъ и жената тогава сж водили чистъ, дѣвственъ живогъ. Мжжътъ е познавалъ само една жена, и жената само единъ мжжъ; не сж се женили, както сега, по нѣколко пѣти. Нѣкой ще ме запитатъ: „Като е тъй, по колко дѣца трѣбва да раждаме?“ — Само едно. Защо? — Защото Господъ има само единъ, единороденъ синъ. Господъ казва на хората „Ако искате да живѣете добръ, вашиятъ синъ трѣбва да бѣде готовъ да напусне свѣта и да помага на своитѣ брата и сестри, тъй както Христосъ се пожертвува за човѣчеството“, Като синове и дѣщери на вашитѣ майки, вие не сте го-

тови да служите на човечеството. Ще кажете: „И ти, който проповѣдвашъ, не си готовъ“. — Прави сте, азъ сега се приготвлявамъ. Докато не се свърши окончателно една работа, тя още не е готова. За тази работа, върху която сега работя, ми сж потрѣбни най-малко 10 милиона години, за да я докарамъ поне до единъ край. На мене ще тѣбватъ толкова години, и на васъ по толкова, и работата ще се свърши. Ще кажете: „Е, колко дълъгъ периодъ отъ врѣме е потрѣбенъ!“ То е кжсъ периодъ. Това врѣме е само една приятна разходка за човѣшкия духъ, защото врѣмето и пространството иматъ отношение къмъ ограничения животъ. Единъ светия, който живѣлъ въ единъ манастиръ, мислилъ дълго врѣме за онзи свѣтъ и си казалъ: „Какво ще правятъ хората на небето; година, двѣ ще прѣкаратъ хубаво, ами послѣ“? Единъ день, въ манастира прѣлетѣло едно много хубаво птиченце и светията пожелалъ да го хване. Започналъ да го гони, тичалъ дълго врѣме подиръ него. Изведнѣжъ му дошло на ума, че закѣснѣлъ. Като се върналъ въ манастира, намѣрилъ голѣми прѣобразования, голѣми промѣни въ хората, и никой не го позналъ. Този светия е изгубилъ 400—500 години, за да гони едно птиченце, а колко години ще сж потрѣбни за нѣкоя велика мисль? Така че, когато животътъ е осмисленъ, той никога не омръзва. Когато чакате вашия възлюбленъ, врѣмето тече много бавно, но когато чакате опрѣдѣления часъ, за да ви обѣсвятъ, той дохожда много скоро. Ние изпитваме нѣщата споредъ нашето вътрѣшно състояние. Христосъ казва, че ако вашето око е чисто, вие нѣма да забѣлѣзвате какъ минава врѣмето. Вие ще се радвате. Днесъ кога се радвате? — Като си опечете едно прасенце, кокошчица, пуйчица, наточите си винце, седнете на масата, затракатъ вилици, зачукатъ се чаши, пие се за здраве, за хаиръ на мира. Да, но тѣзи кокошки и агънца сж недоволни отъ вашата радостъ, не я сподѣлятъ. Вашата радостъ е тѣхна скърбъ. Единъ день отношенията ще се измѣнятъ. Отъ вашитѣ тлѣстии ще се образува трѣвата, която овцитѣ спокойно ще хрупатъ. Това ще имъ бѣде отплата за тѣхното месо, което вие редъ години сте употребявали. Такъвъ е великиятъ кармиченъ законъ. Христосъ казва: „Като разберемъ така живота, нещастията ще из-

чезнатъ, и живота ще бѣде свѣтълъ“. Вие не знаете, защо овцитѣ пасатъ трѣвата. Това е единъ врѣмененъ методъ, а за въ бѣдеще, храната може да се възприеме отъ цѣлото тѣло, отъ поритѣ му, безъ да се дѣвче. Ще попитате: „Какво трѣбва да правимъ“? — Да държите всѣкога отворено, свѣтло и чисто окото, което Богъ е вложилъ въ вашата душа, за да може да се грѣете на неговата топлина и свѣтлина. Знаете ли, защо съществува свѣтската любовъ? Когато нѣкой се ожени, българитѣ казватъ, че го е хванала „слѣпата сѣбота“. Защо се говори така за любовта, за женидбата? — Това показва, че тази любовъ не произтича отъ духовното око, а е слѣпа. Затова, именно азъ наричамъ свѣтската любовъ любовъ на слѣпи хора. Често мома и момъкъ се хващатъ подъ рѣка. Какво означава това нѣщо? — Това показва, че единиятъ отъ тѣхъ е безъ око и затова има нужда да го водятъ подъ рѣка; ако и двамата иматъ това око, не се позволява да се хващатъ подъ рѣка. Нѣкой ме пита: „Да хвана ли жена си подъ рѣка“? — Щомъ е слѣпа, ще я хванешъ, но ако има око, ще ѝ кажешъ: „Жено, отъ мене до тебе разстоянието трѣбва да бѣде единъ метъръ“ — този е спасителниятъ моментъ въ живота. Слѣдователно, ако нашето око свѣтѣше добрѣ, ние никога не бихме позволили да дойде нѣкой близо до насъ. Ако трѣбва нѣкога да се доближимъ, ще обърнемъ окото си и тѣй, на тъмно, ще се доближимъ. Така ние ще трѣбва да образуваме единъ народъ. Народътъ, споредъ мене, е едно велико условие за душата. Тѣй че ние трѣбва да използваме условията, въ които живѣемъ, и никога не трѣбва да критикуваме цѣлъ единъ народъ или цѣло общество. Обществото, народътъ, човѣчеството сѣ условия, създадени отъ Бога, и ние трѣбва да ги използваме. Отдѣлнитѣ хора може да критикуваме, но не и цѣло общество. Ние трѣбва да използваме всички условия, които ни дава това око, а то е тѣсно свързано съ човѣшкия умъ, сърце и воля. Христосъ казва: „Ако цѣлото ти тѣло е свѣтло“, то значи: ако използвашъ разумно всички възможности, които сѣ вложени въ тебе, ти Синъ Човѣчески ще станешъ и ще бѣдешъ въ пълна хармония съ Сина Божий. Не може да има култура, не може да има благороденъ свѣтъ, докато съврѣменни-

тѣ хора не развиятъ въ себе си това вътрѣшно око. Това може да ви докажа по единъ естественъ начинъ. Всички растения дължатъ живота си на слънцето. Така също за да растатъ и да се развиватъ нашитѣ мисли и желания, трѣбва това око да изпраща своята топлина и свѣтлина върху мислитѣ и желанията ни и съ това да ги полива и наглежда. Това око е вътрѣ въ мозъка ни. Намѣримъ ли окото, ще намѣримъ и слънцето си. Не мислете, че сърцето е единъ органъ, който изпълнява своя опредѣлена функция. Сърцето е общество отъ най-разумни клѣтки, които извършватъ най-възвишената работа, тѣ извършватъ работата на душата. Прѣпоръчвамъ ви да развиете това свѣтло око, за да не правите грѣшки въ живота. Азъ уподобявамъ грѣха на зародиша на яйцето, който се крие въ него, вътрѣ въ тази черупка. Въ това яйце има всички условия, отъ които може да се развие бъдещиятъ животъ. За да се развие този животъ, потребно е яйцето да се постави подъ квачката, дѣто като прѣстои 21 день, майка му ще започне да клочи и да му казва: „Когато дойде моментътъ да излѣзешъ, ще пробиешъ яйцето“. Пилецето протрива стѣната отвѣтрѣ и съ това настѣпва моментътъ на избавлението. Този процесъ настѣпва отвѣтрѣ навънъ. Ние чакаме другитѣ да ни избавятъ. Не оставяйте други да пробиятъ вашето яйце. Подъ това око Христосъ разбира движещето се око, т. е. душата на всѣки човѣкъ, която съдържа въ себе си всички възможности за едно правилно развитие. Ако окото ти е чисто, ще можешъ да разрѣшавашъ правилно всички въпроси, благодарение на свѣтлината, която имашъ. Нашиятъ животъ е въ свръзка съ миналото и бъдещето. Това, което ви говоря, не е отъ характеръ да ви спаси, ако вие сами не работите; моята проповѣдь е само едно клокане на квачка. Тогава казвамъ: онѣзи, които сѣ замѣтили и сѣ близо къмъ излизането, нека употребятъ ключето си за пробиване стѣнитѣ на яйцето и нека направятъ послѣдни усилия да извадятъ главата си вънъ. Като излѣзатъ пилешата, квачката казва: „Клокъ, клокъ“, и започва да ги води, да ги учи, какъ да кълватъ зрънцата. Това е божественитѣ естественъ законъ. Ние искаме да дойде съ насъ Господъ, но Той само проповѣдва. Всѣки проповѣдникъ е една квачка. Има квачки, които проповѣ-

дватъ, но нищо не излиза отъ тѣхъ, защото тѣ нѣматъ яйца. Ако си квачка безъ яйца, помоли се на Бога да те насади нѣкѣдѣ. Всѣка майка и баща сѣ квачки. Христосъ казва: „Ако окото ви е непокварено, то ще освѣтява цѣлото ви тѣло, ще разберете смисъла на живота и ще бѣдете въ свръзка съ миналото, настоящето и бѣдешето, а ще бѣдете сѣщо и въ непрѣривна връзка съ любовта. Но тази любовъ, която днесъ господствува въ свѣта — да ви пази Господъ отъ такава любовъ! Свѣтската любовъ е като една мѣтна рѣкичка, която полива зелето, пипера и другитѣ зеленчуци. Но слѣдъ врѣме и тази мѣтна рѣкичка се прѣцѣжда и прѣчиства. Въ нашето яце, обаче, не трѣбва да има никакви нечистотии, никакъвъ компромисъ, за да имаме свѣтло бѣдеше. Поне за една година дръжете въ себе си слѣдната мисль: „Искамъ окото ми да бѣде свѣтло, чисто, за да бѣде такова и цѣлото ми тѣло“. При такова, положение вие бихте спечелили много повече, отколкото ако бихте слушали всички проповѣдници въ свѣта. Онзи слънчевъ лѣчъ, който иде отгорѣ, произвежда много подобъръ резултатъ отъ всичкитѣ печки въ свѣта. Такъвъ е божествения законъ.

Спрете сега ума, мисльта, волята и сърцето си върху това око и запитайте се всѣки единъ въ себе си, кой день отъ замѣтването сте. Ако сѣ се изминали 10 дни отъ замѣтването, ще кажешъ: „Мамо, още не е врѣме“. На 15-тия день майката започва да клока, но ти ще кажешъ: „Мамо, още не е врѣме“, Като дойде 21-ия день, ще кажешъ: „Мамо, врѣме е вече“. Така и азъ ви казвамъ: клѣкъ, клѣкъ, но въ това отношение съмъ профанъ и не зная, въ кой день на замѣтването си е всѣки отъ васъ. Това ще познаете по вашитѣ пориви, желання и мисли. Ако отъ днесъ всички проповѣдници, свещеници, учители, сѣдии въ цѣла България, па и въ цѣла Европа, започнатъ да мислятъ за това око, щѣхте да видите, какъвъ добъръ резултатъ щѣше да има. Ако българитѣ направятъ първи този опитъ, ще видятъ, какъ въ една година ще има подобрене и въ умствено, и въ душевно отношение. Мислете за окото, за което Христосъ е говорилъ, защото то е въ всички, и въ васъ ще се породи божествена мисль, обичъ и добрина. Когато намѣритѣ това око, ще бѣдете всички безсмъртни: то съживява. Това е искалъ да каже Христосъ.

Всѣки, който иска да бѣде безсмъртенъ, да намѣри своето око Тази е мисълта. която Христосъ е вложилъ въ този стихъ.

Бесѣда, държана на 11 май 1919 година.

Гредата.

„Лицемѣре, извади първо гредата отъ своето око и тогава щешъ чисто видѣ, за да извадишъ сламчицата отъ братовото си око“ ¹⁾,

Миналата бесѣда говорихъ върху думитѣ: „Ако окото ти е свѣтло, цѣлото ти тѣло ще бѣде свѣтло“. Въ това око има греда, която прѣчи на неговата чистота. Христосъ казва: „Извади гредата отъ своето око, за да може да виждашъ ясно, та да извадишъ сламчицата отъ окото на брата си“. Какъ да се извади тази греда? Подъ думитѣ „греда“ и „сламка“ Христосъ разбира два противоположни принципа, — принципи на отрицание въ човѣшкия животъ. Греда въ окото си има този човѣкъ, на когото окото е съсредоточено въ физическия свѣтъ, потъналъ съвършено въ материята. Гредата — това е законъ на противорѣчия. Подъ думата „сламка“ се разбира законъ на постоянни промѣни. Христосъ взима два образа: греда и сламка. Гредата е издѣлана отъ дърво. Знаете ли, кои дървета ставатъ за греди? Най-хубави греди ставатъ отъ джбови дървета, които се употребяватъ и за строежъ на къщитѣ. И ако прослѣдите джба, той живѣе въ най-низкитѣ мѣста на земята; той е най-стариятъ материалистъ, и затова неговата кожа е тѣи напукана. Между бивола и джба има извѣстно съотношение. Биволтъ, като се напече, влиза въ локвитѣ, за да се нацапа съ калъ и да се разхлади, да не го хапятъ мухитѣ. Що е топлина? — Тя е символъ на любовта. Следователно, хора, които иматъ разположение къмъ любовта, влизатъ въ локвитѣ да се накалятъ, та да

¹⁾ Ев. Матей, 7; 5.

не ги хапятъ мухитѣ. Тѣ сж съобразителни хора. Като мине нѣкой стършелъ покрай вола, той веднага дига опашка и бѣга. Биволтъ не прави такова нѣщо. Мине ли покрай него стършелъ и подсвирне, биволтъ напуща нивата отива, та се скрива въ нѣкое блато. Може би, вие ще ми кажете: „Знаемъ, какво ще ни кажешъ върху тази греда“. — Не знаете, какво може да' ва кажа. Азъ съмъ отварялъ и ровилъ много книги, въ които се разглеждатъ разни въпроси отъ евангелието, но върху този важенъ въпросъ е писано много малко, когато върху най-маловажнитѣ — има писани цѣли колони. Въ съврѣмения свѣтъ всичко е така. За сжществени работи нищо не се пише, а за не-сжществени — цѣли томове се посвещаватъ. Тѣй че тѣзи маловажни въпроси, по които е толкова писано, прѣдставляватъ сѣнки по отношение на сжщенитѣ, важнитѣ въпроси. Сѣнкитѣ сж нужни само тогава, когато важното нѣщо е опрѣдѣлено, тогава има нѣкакъвъ смисълъ. Когато нѣкой великъ художникъ ще рисува нѣкое лице, той поставя сѣнки на това лице, за да може лицето добръ да изпъкне. Не е вса едно при това, отъ дѣ се туря сѣнката, дали отъ дѣсно или отъ лѣво. Ако сѣнката на лицето е отъ лѣво, това показва, че художникътъ, когато е рисувалъ, е билъ обърнатъ на западъ, т. е. слънцето е било на залѣзване. Отъ това ще сждя, че животътъ на този художникъ е билъ на залѣзване или, съ други думи, той слиза въ материалния свѣтъ. Ако сѣнката на прѣдмета е хвърлена отъ дѣсна страна, то значи, че художникътъ е рисувалъ своята картина, когато слънцето е изгрѣло. Ето защо, за глупавитѣ хора е безразлично, откъдѣ пада сѣнката, а за умнитѣ не е. Важно е, откъдѣ пада сѣнката върху вашето лице. Защо казва Христосъ, че трѣбва да се извади гредата на вашето око? — Защото тази греда хвърля сѣнката си навътрѣ, а у човѣка, който иска да наблюдава живота, сѣнката трѣбва да бжде навънъ: Ще ме попитате: „Защо трѣбва да е така“? — Ако сѣнката е вътрѣ въ вашия животъ, вие нѣма да разберете смисъла му. А това е много естествено. Напр., ако вашата къща остане тъмна, а улицитѣ бждатъ освѣтлени, вие ще знаете, какво става по улицитѣ, кой е миналъ, какъ е облѣченъ и т. н. но нѣма да знаете, какво става въ стаята ви. Слѣдователно, ако тази греда е въ вашето око, то

смисълът на вашия вътрешен живот ще остане неразбранъ. Вие може да станете реформаторъ, моралистъ, да морализирате другитѣ хора, да поправятъ кѣшитѣ, градоветѣ, но не ще може да промѣните тѣхния вътрешенъ животъ. Христосъ казва: „Извадете тази гредѣ“. Какъ се е образувала тя? — Тя се е образувала отъ навика въ човѣшкия умъ, придобитъ отъ много вѣкове. И всѣки отъ васъ може да провѣри сѣнката си, навънъ ли е или навътрѣ. Христосъ казва: „Извади“, а не казва: „Събирай“. Събирането и изваждането сѣ два първоначални процеса. Първиятъ процесъ е събиране, а вториятъ — изваждане. Досега вие сте събирали, образували сте тази гредѣ, която е резултатъ на миналото. Тѣй че $a + b = c$; c е гредѣта. За да се освободимъ отъ този общъ резултатъ, Христосъ казва да се извади a и b отъ c , и окото ще ти бѣде чисто. Какъ да ги извадимъ? Не можешъ да се освободишъ отъ c , докато не извадишъ a и b . Докато не извадишъ мъжката и женската вѣшка отъ главата си, никога нѣма да прѣмахнешъ гнидитѣ. A и $b = c$, което е гредѣта. Въ този смисълъ a е вашиятъ умъ, b е вашето сърце, не въ възходяща степенъ на своитѣ дѣйствия, но въ низходяща степенъ на своитѣ проявления. Ето защо Христосъ казва: „Ще спрешъ тѣзи два процеса“. Ще ме запитате: „Какъ ще ги спремъ“? — За да заработи умътъ на хората, тѣ трѣбва да се поставятъ въ трудъ, въ едно безизходно положение. Ще трѣбва да се намѣрите въ положението на онзи инженеръ на Наполеона, който билъ заставенъ отъ господаря си въ 25 минути да съгради единъ мостъ, иначе ще бѣде застрѣлянъ. Инженерътъ употребилъ всичкитѣ си способности и успѣлъ да съгради моста. Забѣлѣжете какъ нѣкоя котка като минава покрай опасни мѣста, гледа да мине безъ мъчности. Ако е умна, тя гледа да мине безъ трудности. Ако се е качила на нѣкоя стѣна, висока до 5—6 метра, и се намѣри на тѣсно мѣсто, тя ще се принуди да скочи отъ стѣната колкото и невъзможно да ѝ се виждало по-рано. Така и вие казвате, че това не можете, онова не можете. Христосъ казва: „Извади гредѣта отъ окото си и я постави на друго мѣсто — не въ твоето око, а въ кѣшатъ си“. Окото нѣма нужда отъ греди. Онзи учителъ, който прѣвъ е прѣпорѣчалъ да се постави гредѣта въ окото, а не въ кѣщата, той не е разбралъ божественитѣ закони.

Въ тѣлото може да има гредѣ, но въ окото по никой начинъ не трѣбва да има.

Подъ думата „сламки“ азъ подразбирамъ ония хора, които живѣятъ въ чисто чувствения свѣтъ. Сламкитѣ сѣ взети отъ житото. Тѣзи хора сѣ придобили грѣшки отъ постояннитѣ си удоволствия въ свѣта. Гредата е придобитата отъ единъ алченъ, користолюбъ въ животъ. На такива хора не може да разчитате. И тоя човѣкъ, въ чието око стои гредата, която е много тежка, неговото око постоянно се уморява и затова гледа все надолу. Мога да направя всѣки отъ васъ да гледа надолу. Какъ? — Като туря 100 оки товаръ на гърба му, той ще започне да разсѣждава и да гледа надолу. Нѣкои ще кажатъ за него, че е голѣмъ философъ. Да, има философи, които гледатъ надолу, но има и такива, които гледатъ нагорѣ. Когато гредата е въ вашето око, умътъ, сърцето ви всѣкога ще бждатъ обрѣменени, и вие ще бждете неразположени. По нѣкой път хора, които иматъ тия греди въ окото, успѣватъ да се скриятъ, да прикриятъ това свое състояние, но ако наскърбите, или обидите такъвъ човѣкъ, той ще започне да гледа надолу. Жена, която се е разгнѣвила на мъжа си, гледа надолу. Защо? — Защото гредата е започнала да проявява своето дѣйствие. Съ това азъ характеризирамъ единъ общъ принципъ. По сѣщия законъ, момитѣ и момцитѣ иматъ греди. Сѣщо и жененитѣ. Оженването, обаче, е само врѣменно. Споредъ мене, въ свѣта нѣма женени хора, а има само впрегнати. Затова азъ не говоря за жененитѣ, а за впрегнатитѣ. Азъ вѣрвамъ, че вие не сте впрегнати. А вие, които се мислите отъ жененитѣ, сте отъ блаженитѣ хора. Христосъ казва: „Извади гредата отъ окото си, за да бжде то чисто, та да може да извадишъ сламчицата отъ окото на брата си“.

Азъ разглеждамъ общо духовнитѣ принципи, върху които почива нашиятъ животъ. Напр., ако моята къща е построена върху божественитѣ закони, това не е само моя заслуга, но и заслуга на онзи инженеръ, когото съмъ повикалъ да я построи, да даде плана за нея. Така сѣщо и всички неудобства, които има къщата, не може да се приписватъ само на менъ. Ето защо, като дойде нѣкой господинъ, който разбира отъ строителство, и ми каже, че умивалникътъ или друго нѣщо не е на мѣстото си,

азъ трѣбва да го послушамъ. Ако единъ уменъ човѣкъ ми каже да прѣустрѣя къщата си, защото стѣнитѣ сѣтъ ики, азъ трѣбва да го послушамъ, трѣбва да се съглася съ наговото мнѣние, защото нѣкоя катастрофа може да ме изненада. Когато Христосъ се обръща съ тия думи за гредата, той е скрилъ тази велика мисль въ една дума. Често и българитѣ скриватъ подъ нѣкоя дебела греда паритѣ си. Едно врѣме хората сѣ криели нѣщо, затова сѣ имали нужда отъ греда. Често ние туряме дебела завѣса на прозорцитѣ си, за да не влиза свѣтлината отвънъ. Така и въ сегашния си животъ ние сме нещастни поради тази греда, която прѣчи на свѣтлината да влиза и да оживотворява материята на нашето тѣло. Ние, съврѣменнитѣ хора, имаме едно и сѣщо понятие за свѣтлината и за извѣстни периоди, когато свѣтлината не е една и сѣща. Ако вие се топлите на топлина, прѣдизвикана отъ дървета или лѣкъ на топлина, прѣдизвикана отъ въглища, ефектътъ върху васъ въ двата случая ще бѣде различенъ. Ако сте чувствителенъ, то като се отоплявате съ камънни въглища, ще прѣживѣете всичкитѣ перипетии, прѣзъ които тѣ сѣ минали; когато се отоплявате съ джбови дърва, ще прѣживѣете перипетиитѣ, които сѣ минали джбоветѣ, ще ги почувствувате като живи сѣщества. Черната краска на въглищата ще произведе съвсѣмъ другъ ефектътъ върху васъ отъ този, който бихте изпитали отъ топлината на дърветата. Съврѣменната култура трѣбва да се освободи отъ употребата на камъннитѣ въглища. Затова, за въ бѣдеще, трѣбва да се намѣрятъ учени хора, за да впрегнатъ слънчевата енергия. Трѣбва да си доставяме туй гориво отъ слънцето. Когато дойдемъ до това положение, да използваме слънчевата топлина и енергия ние ще бѣдемъ такива културни хора, каквито човѣчеството очаква. При сегашното положение, ние не може да се наречемъ културни хора. Христосъ казва: „Извадете тѣзи греди, тѣ сѣ не нужни вече“ Едно врѣме тази греда е била необходима, служела е за нѣщо, но днесъ, за съврѣменнитѣ хора, тя нѣма значение. Биволтъ, който отива въ локвата, за да се скрие отъ стършела, има своитѣ икономически съображения. Той разсѣждава така: „Вмѣсто да бѣгамъ 4—5 кл. м отъ единъ стършелъ. ще влѣза въ една локва, ще се покрия съ калъ, и така никакви стър-

шли нѣма да ме безпокоятъ. Така казватъ и съврѣменнитѣ хора: „Ние трѣбва да се осигуримъ материално, за да не ни безпокои никой, за да не ни безпокоятъ стършелитѣ“. Като искате да осигурите жена си дѣцата си, това сѣ стършелитѣ, които всѣки день и часъ ви безпокоятъ. Християнитѣ приличатъ на воловетѣ — тѣ бѣгатъ. Свѣтскитѣ хора пѣкъ, като биволитѣ, влизатъ въ нѣкоя лѣква, за да не ги уловятъ. Прѣди години, въ Русия се прокарвалъ единъ законъ противъ евреитѣ и билъ подложенъ на разискване и тълкуване. Единъ отъ прѣдставителитѣ на министерския свѣтъ билъ много противъ евреитѣ и затова настоявалъ за гласуването на тозъ законъ. Евреитѣ се опитали да противодѣйствуватъ по различни начини на свѣта, особено на този главенъ техѣнъ противникъ, но не успѣли. Единъ отъ евреитѣ намислилъ да се опита самъ направо до този министъръ и рѣшилъ да отиде при него. Явилъ се при стражара и казва: „Искамъ разрѣшение да влѣза при министра, да му кажа само три думи“. Позволено му било да влѣзе. Влиза при министра, прѣдлага му една голѣма торба злато и казва: „Вземи и мълчи“. Събрали се всички министри, подъ прѣдседателството на царя, на заседание върху еврейския въпросъ. Всички се изказали противъ този законъ и чакали да се произнесе министрътъ, който билъ противъ евреитѣ, но той мълчалъ. Царьтъ остава изненаданъ и запиталъ, защо сега мълчи? Министрътъ изважда торбата и казва: „Докато имамъ тази торба съ злато, не мога да говоря“. Тази торба съ злато е гредата. Ще дойде день, когато Господъ ще ви пита: „Защо мълчите“? — Прокарвали сте нѣкъкъвъ законъ, за който сте се ангажирали да мълчите. Днесъ всички богати, видни хора само мълчатъ. Който мълчи, той е дипломатъ. Въ дипломацията се прѣпорѣчва мълчането. Христосъ казва: „Извади гредата отъ окото си, за да можешъ да говоришъ“. „Извади гредата отъ окото си, за да виждашъ“. Между виждането и говоренето има извѣстна връзка. Не може да говоришъ, докато не виждашъ.

Сламчицата, която е въ очитѣ на нѣкои хора, е отъ съвсѣмъ другъ материалъ отъ този на гредата — тя е отъ жито. Знаемъ, че въ житото има само желание да се размножава, да заеме голѣмо пространство. То казва: „Дайте ми само 7—8 мѣсеци врѣме да се размножавамъ,

азъ ще си свърша работата, и послѣ ще напусна мѣстото си“. Съ гредата не е така: дѣбѣтъ иска десетъ, сто, петстотинъ, хиляда години, за да се развива и расте. Той установява собствеността. Учението за гредата е учение за собствеността. Ако теоятъ синъ е недостоеенъ, извади гредата отъ окото си и го лиши отъ всѣка собственостъ, за да не минава твоето имущество въ редъ поколѣния и да се вършатъ прѣстѣпления. Но ще кажете: „Нерде Шамъ, нерде Багдаты“ Ако има нѣщо, което спѣва нашия животъ, то е учението за собствеността. Дохождаме на земята и се ангажирваме съ къщи, нѣви, караме се съ баща, майка, сестри, братя, сѣдимъ се, докато дойде день да ни задигнатъ оттука. Синътъ казва: „Замина баща ми, не можа да разрѣши този въпросъ, но азъ ще го разрѣша, ще видя какъ да се разпрѣдѣли наслѣдството. Осемъ хиляди години човѣчеството рѣшава въпроса за собствеността, и тоя въпросъ още остава нерѣшенъ. Христосъ казва: „Извадете отъ вашето око тази собственостъ, за да се оправи свѣта“. Тогава малкитѣ спънки, малкитѣ сламчици ще изчезнатъ. Сега между обществото има морални, благотворителни дружества. Въ църквитѣ свещеницитѣ проповѣдватъ, учителитѣ просвѣщаватъ въ училищата, сѣдитѣ раздаватъ право въ сѣдилищата, но всички иматъ греди въ очитѣ си Господъ, когото азъ познавамъ и за когото ви говоря, не е Господъ на гредитѣ, на собствеността, и не е за хора, които спорятъ за собствеността. Собствеността нѣма никакъвъ Господъ. И хората, които се дѣлятъ на католици, протестанти, мохамедани и т. н., нѣматъ никакъвъ Господъ. Вашиятъ Господъ е Господъ на гредитѣ, а моя Господъ нѣма греди. Христосъ казва: „Лицемѣре, извади гредата отъ окото си!“ И ако ме попитатъ: „Кога ще се оправи свѣта?“ Ще отговоря: „Когато се извади тази гредата отъ окото ви“. — А кога ще се извади тази гредата? — Когато се възцари любовта. Тогава гредата може да се извади много лесно. Всички жени, които носятъ културата, може да извадятъ своята гредата, както и тази на своитѣ дѣщери и синове, още когато сѣ въ утробата имъ. Ако бѣхъ проповѣдвалъ Мойсеевия законъ, най-напрѣдъ бихъ наказалъ женитѣ: тѣмъ се пада най-голѣмото наказание. Понеже не проповѣдвамъ Мойсеевия законъ, а Христовия,

то казвамъ на женитѣ: „Понеже вие сте лѣкаритѣ, доста вече сте служили на вашитѣ стари любовници въ райската градина, откажете се отъ тѣхъ и служете на Господа“. Вече 8.000 години какъ женитѣ служатъ на този хубавецъ отъ райската градина и нищо добро не свършиха, затова имъ се налага да се откажатъ отъ него. Ще ми възразите: „Не ни нападай, ние сме чисти“. — Да, едно врѣме бѣхте чисти, но днесъ не сте това, както ви знаехъ. Тази греда — собствеността — влѣзе въ окото ви, заживѣхте съ закона за собствеността, дойде при васъ, въ райската градина, вашиятъ приятелъ и ви каза: „Излѣзте отъ тази райска градина, стига сте стояли тукъ като градинари; завладѣйте земята, тя е за васъ. Що сте глупави да стоите въ тази градина, вие ще станете равни на Бога“. И излѣзоха женитѣ отъ рая. Мойсей е описалъ въ една дълга и интересна история излизането на женитѣ отъ рая. Като прочетете цѣлия старъ завѣтъ, ще видите, какъ Господъ постоянно се обръща къмъ израилевата дѣвица, която нарича съ различни имена: постоянно я съвѣтва да се върне въ правия пътъ, къмъ баща си. Кждѣ ли не сте ходили слѣдъ излизането си отъ рая! Ходили сте въ Египетъ — той е материалниятъ свѣтъ, въ Вавилонъ, който е стариятъ свѣтъ, старата култура — култура все на собствеността. Сега вие сте въ Европа, която бърка пакъ същата каша, както египтянитѣ и вавилонянитѣ. Христосъ казва на съврѣменнитѣ хора, които прѣдставятъ избрания народъ: „Извадете тази греда отъ окото си“, т. е. махнете тази собственостъ отъ вашата земя, защото тя е причина за всичкитѣ спорове и войни. Единствената собственостъ, която човѣкъ има, това е неговото тѣло. Ако човѣкъ може да измѣня всѣки деъ частитѣ на тѣлото си, да управлява желанията и дѣйствиата на своитѣ органи, както и на мозъка, съ всичкитѣ му центрове, той ще бѣде отличенъ човѣкъ. Кажи си: „Сега не ми трѣбватъ никакви къщи, ниви, това е за бъдещата култура“. Бъдещето, като проекция на миналото, е за грѣшницитѣ, настоящето е за праведнитѣ. Когато нѣкой каже, че ще изправи въ бъдеще своя животъ, разбирамъ, че този човѣкъ е грѣшникъ, Когато нѣкой каже, че ще изправи още сега своя животъ, азъ разбирамъ, че този човѣкъ е праведникъ, които е извадилъ гредата отъ своето око. Тѣй че бъдещето, въ то-

зи смисълъ, е на грѣшницитѣ, които не измѣнятъ своитѣ желания, то е тѣхна собственостъ; а настоящето е на праведнитѣ, защото то не заема никакво мѣсто, то е една математическа линия. Всѣки праведникъ ще мине прѣзъ тази права линия. Азъ казвамъ: всѣки, който владѣе настоящето, ще влѣзе въ Царството Божие. И тогава бъдещето е на грѣшницитѣ. Миналото, т. е. всичко, което е станало, е въ рѣцѣтъ на Бога, а настоящето е наше. И тъй, ние сме си размѣнили ролитѣ. Богъ се занимава съ това, какъ да оправи нашигѣ грѣхове; ние се занимаваме съ Божията правда, която ще дойде за въ бъдеще, а хората на сегашното врѣме казватъ: „Ние ще работимъ за Бога, да реализираме Неговитѣ желания“ Отъ днесъ азъ искамъ да смѣкнете всички своитѣ греди и съмъ готовъ да ви помогна: но оставите ли това за утрѣ, нѣма да ме намѣритѣ. За настоящето азъ имамъ думата, за миналото — Господъ. Моята дума се обосновава на единъ много тънъкъ конецъ, който се нарича конецъ на любовта. Христосъ се обръща къмъ онѣзи, които сж учили това учение, които сж събудени. Затова и азъ нѣма какво да ви уча, но трѣбва да прилагате божественитѣ принципи, на които сте се учили вече. За прилагането на единъ божественъ принципъ има извѣстни методи. Човѣкъ, който иска да използва едно учение, трѣбва първо, да плати всичкитѣ си дългове, Споредъ мене, законътъ на самопожертвуването не е нищо друго, освѣнъ изплащане на дълговетѣ. А дълговетѣ сж направени по причина на собствеността. Ще кажете: „Е, тогава може“. Какво може? Може, напр., да стенешъ богатъ, ученъ и т. н. Не, съ това нищо не може да направишъ. Много хора сж прилагали това учение, много сж искали да бъдатъ богати, учени, здрави, но не сж го задържали за дълго врѣме. Учението може да има резултатъ само тогава, когато човѣкъ приложи закона на самопожертвуването за цѣлото човѣчество, само тогава ще се пожертвувате за себе си. Ако се пожертвувате за доброто на човѣчеството и го подигнете само единъ сантиметръ въ неговото положение, слѣдния пътъ, когато се върнете на земята, вие ще влѣзете въ тия благоприятни условия на живота, за които сами сте причината. Всички самоубийства въ свѣта, произтичатъ отъ закона за собствеността. Жена иска да владѣе мъ-

жа си, и ако не успѣва въ това, отчайва се и се самоубива. Жената дава наставления на мъжа си, какъ да гледа или да не гледа на чуждитѣ жени и т. н. Сега мъжътъ е попадналъ въ тия погрѣшки, защото е роденъ отъ жена. Женитѣ сж отговорни за грѣшкитѣ, въ които изпадатъ мъжетѣ, тѣ ги научиха на този законъ. Ще кажете, че азъ ви осжждамъ. Не, не ви сждя, не сждя никого, но казвамъ истината.

Христосъ казва: „Извади гредата отъ твоето око“, а греда въ твоето око е ревността, подозрѣнието, умразата, злото, алчността, завистъта и т. н. Гредата, гредата трѣбва да се махне! Тя е навсѣкждѣ: въ всички общества, църкви, религии, все греди виждамъ. Съврѣменнитѣ хора приличатъ на онѣзи двама германци въ Америка, които били добри приятели и си дали единъ день обѣщание да се цѣлунатъ. Обаче, коремитѣ имъ били голѣми, та не могли да се доближатъ единъ до другъ да се цѣлунатъ. Тѣзи двама приятели не могли да се приближатъ единъ до другъ и се раздѣлили съ голѣма скърбъ. Днесъ всички хора иматъ такига голѣми коремъ, та не могатъ да се доближатъ. Защо? — Гредата е всичката причина. При такава голѣма греда, за душата не може да има никаква цѣлувка. Нѣкоя мома срѣщъе единъ момъкъ, иска да го цѣлуе, но не може, изпъшка. Момъкъ иска да цѣлуе нѣкоя мома, сжщо не може — и той изпъшка. Всички хора все охкатъ, не могатъ да се цѣлунатъ. Докато не се извади гредата отъ окоето ние ще бъдемъ далечъ единъ отъ другъ. Днесъ правитѣ сж извратени, вслѣдствие на което хората не се разбиратъ, Нѣкой мъжъ погледне жената на другого, той веднага се разгнѣвява и си казва: „Чакай да те видя, какво ще правишъ, ще те слѣдя“. Мъже и жени навсѣкждѣ се ревнуватъ, а искатъ да научатъ нѣкаква нова философия, ново учение. Най-трудното нѣщо е да заслужи човѣкъ това име, да познава природата, и тя да му служи. Познавате ли вие тази майка, наречена природа, говорили ли сте съ нея? Тя е дѣвствена. Знаете ли какви сж нейнитѣ навици, погледи, приеми, закони и общество? Когато говоря на хората, че трѣбва да влѣзатъ въ хармония съ природата, съврѣменнитѣ служители на религията наричатъ това идолопоклонство. Днешниятъ редъ, който сжществува, е идолопоклонство, но то-

зи редъ ще бѣде пометенъ и ще остане само ексь човѣкътъ. Отъ днешния човѣкъ ще остане само празната му глава, която ще се съхранява въ музеитѣ, като остатъкъ отъ миналата култура. Бѣдешитѣ хора, като дохождатъ по музеитѣ, ще разглеждатъ главитѣ на сегашнитѣ видни владици, патриарси и епископи, ще вѣдятъ тѣхнитѣ греди, съ които сѣ живѣли толкова години, и ще кажатъ: „Знаменити хора, благосчастиви хора, такова благочестие, че отъ него само главата е останала“! За въ бѣдеше всички учители, свещеници, проповѣдници и съдии трѣбва да бѣдатъ безъ греди. Голѣма услуга бихъ направилъ на България, ако опрѣдѣля, кого да поставятъ за учителъ, кого за свещеникъ, кого за съдия и т. н. Ако се спазваше това, работитѣ въ България щѣха да трѣгнатъ напрѣдъ. А сега какво става? Свършва нѣкой за свещеникъ, натурата му по-вече отговоря за актьоръ, а тѣ го опопватъ. Такъвъ човѣкъ, като стане свещеникъ, по добръ ще бѣде, ако се нарече служителъ на църквата, но не и на Бога. Бихъ желалъ всички свещеници и учители да научатъ езика на природата и да видятъ, какво пише тя. Азъ проучвамъ всички камъчета, всички рѣкички, всички цвѣтя, и по тѣхъ мога да опрѣдѣля, каква е била природата прѣди 2,000, петъ и десетъ хиляди години. Тѣй че природата измѣня всѣки день своя костюмъ, затова вие трѣбва да учите, каква е тя днесъ. Настоящото е за праведнитѣ. Христосъ казваше на евреитѣ: „Извадете гредитѣ отъ очитѣ си, защото иначе нѣма да станете народъ“. Но тогавашнитѣ духовници, които бѣха окултисти и кабалисти, казаха: „Така ли! Намѣсто да извадимъ нашитѣ греди, ние прѣдпочитаме тебе да туримъ на тази греда“. Тия ваши греди разпнаха Христа. Той бѣ разпнатъ на двѣ греди: едната мъжка, а другата женска. Казвате: „Колко е приятно да се минава подъ тѣзи греди“! Христосъ казва: „Ако махнете частната собственостъ между братя и сестри, вашиятъ умъ и духъ ще бѣдатъ свободни, за да можете да станете добри хора“. Ако всички жени на бѣлата раса се проникнатъ отъ тази идея, то въ 100 години биха потикнали човѣчеството 4—5 хиляди години напрѣдъ. Но умъ трѣбва, а като нѣма умъ, нѣма това съзнание у хората, бѣсятъ единъ слѣдъ другъ, рѣжатъ имъ главитѣ. Сега и на поповетѣ рѣжатъ главитѣ. Искамъ да разбирате това, което

говоря. Азъ говоря принципално, а не за хатъра на този или онзи, и разглеждамъ въпроса въ широкъ смисълъ. Съ клане свѣтътъ не може вече да се поправи. Азъ не съмъ отъ тѣзи, които може да колятъ и бѣсятъ. Всички да знаятъ това. Отсега нататъкъ мене нѣма да разпъватъ. Вие сами ще се разпъвате единъ другото, докато се просвѣтите. Христосъ казва: „Лицемѣре, извади гредата отъ око̀то си“ Отъ всичко говорено, не схващайте нѣщо обидно, това е законъ за небето. Като минемъ прѣзъ границитѣ на духовния животъ, ще оставимъ гредата тукъ на земята. Казватъ за нѣкого: „Той замина за онзи свѣтъ“. — Не, той не е заминалъ още, още е тукъ на земята, затова трѣбва да му даватъ и по малко житце. Затворѣтъ е астралниятъ свѣтъ. Той заминалъ тамъ съ своята греда. А сламкитѣ въ нашитѣ очи сѣ всички малки недостатъци, които съществуватъ у насъ. За нѣкои казватъ, че много обичали да говорятъ, не знаели, какъ да си държатъ устата, не знаяли, какъ да се обличатъ, не ставали сутринъ рано, не работили много и т. н. Всичко това сѣ малки недостатъци, много малки погрѣшки, това сѣ сламки въ очитѣ на хората. Нима съврѣменнитѣ хора работятъ? Това не е работа, то е мѣчение, трудъ. Работата се върши винаги съ любовъ, трудътъ служи на дълга, а мѣчението става чрѣзъ насилие. Причина за всичко това е тази собственост. Жената, която е внесла този навикъ въ свѣта, е виновна за това зло. Всички жени учатъ дѣцата си и казватъ: „Гледайте да станете по богати, повече приходи да имате, искайте отъ мъжетѣ си всичко, каквото ви трѣбва! не имъ казвайте всичко, дръжете се въ резерва и т. н.“. Затова жената почва да иска това онова отъ мъжа си, безъ да се интересува отъ неговото положение, а той се вижда въ чудо и не знае, какъ да я задоволи. Какво става тогава? Единъ гъркъ въ Бургазъ се оженилъ за една много богата гъркиня. Тя му донесла 4,000 лири. Като се оженили, тя започнала да иска да ѝ се купи това-онова, харчила безразборно. Не минаватъ двѣ години и всички пари, които тя донесла, се изхарчили. Мъжътъ ѝ държалъ смѣтка за всичко, което тя харчила, когато смѣтката достигнала 4,000 лири, той ѝ казалъ: Паритѣ, които ти донесе, се свършиха вече. Затова, иди да искашъ отъ баща си, и ако той ти даде още, купувай си, каквото ти е потрѣбно“.

Кагато кажатъ, че нѣкой напусналъ жена си, казвамъ:
 „Изхарчилъ е човѣкътъ всичко, което тя е донесла отъ
 баща си, и понеже нѣма повече, той иска разводъ“. Защо
 не може да живѣятъ заедно? — Защото жената има го-
 лѣма греда въ окото си, иска да го обсеби, да не мисли
 за никоя друга жена, цитира му стихове отъ Писанието,
 които сѣ въ нейнъ интересъ. Казва му: „Първата клауза
 въ Писанието е, че човѣкъ ще напусне баща си и майка
 си и ще се прилѣпи къмъ жена си“. Да, но кой баща
 и майка? Христосъ казва: „Човѣкъ, който се жени, ще
 напусне тѣзи свои майка, баща, братя и сестри, кои-
 то сгрѣшили въ рая, и така ще се прилѣпи къмъ жена
 си“. Тежко и горко на онзи, който, като се жени, не се
 откаже отъ своитѣ майка и баща, които сѣ сгрѣшили въ
 рая. Слѣдователно, вие, като християни, трѣбва да прѣ-
 махнете частната собственостъ. Частната собственостъ е
 едно зло, както за всѣки човѣкъ, който иска да се раз-
 вива, така и за всѣки окультистъ мистикъ специално, кой-
 то иска да проучва тайнитѣ на природата. Частната соб-
 ственостъ е велико зло. Азъ не подразбирамъ държавния
 строй, но който иска да разбере човѣшкия животъ, трѣб-
 ва да се откаже отъ частната собственостъ. Това не зна-
 чи, че трѣбва да сме мързеливи, но да се научимъ да ра-
 ботимъ. Жената не трѣбва да чака да донесе нито баща
 ѝ, нито мъжътъ ѝ, а да се надѣва на своитѣ сили. Мъ-
 жътъ не се е оженилъ, за да донася въ къщи. Това не е
 женитба. Истинската женитба е сдружаване между двама
 млади, да работятъ идейно. Ако жената разбираше така
 брака, тя би се старала да облекчи мъжа. А какво става
 днесъ? — Жената не изпълнила своята работа, не изпъл-
 нила своя дългъ и затова, като се върне мъжътъ отъ ра-
 бота, започватъ разправиитѣ и недоразуменията. Зако-
 нътъ за частната собственостъ е за сегашнитѣ, които се
 женятъ. Казвате: „Тѣзи млади се обичатъ много“. Защо?
 — Защото момъкътъ е богатъ, има положение и ще до-
 стави всичко, което е необходимо на жена си; или пъкъ
 тя е богата, та ще може споредъ нея да напрѣдне и мъ-
 жътъ ѝ. Ако момъкътъ е бѣденъ, момата не го обича. По
 причина на тѣзи криви разбирания се явяватъ разнитѣ
 нещастия. Божествениятъ законъ ще асимилира старитѣ
 материали и ще ги прѣустрои. Вжгленътъ може да стане

диамантъ, като прѣустрои частицитѣ си така, че да се сгъстятъ, да се кристализиратъ, и тогава да мине въ нова форма. Слѣдователно, и нашиятъ животъ трѣбва да мине прѣзъ огънь, да се прѣустрои и прѣкристализира, и тогава ще добие нова форма. Тогава ще имаме и по-хубави кѣщи. Ще дойде день, когато, слѣдъ като живѣемъ по 10 години въ една кѣща, ще я съборимъ, за да направимъ нова Старата кѣща, въ която сме живѣли 10 години, е пълна съ лоши мисли. Като се каратъ маже и жени, трѣбва да изгорятъ старата кѣща и да направятъ нова; като се скаратъ учители и ученици въ едно училище, трѣбва да изгорятъ това училище и да направятъ ново. Така трѣбва да се постѣпва и въ църквитѣ. Ново училище, нова църква — това е Христовото учение. Да извадите гредата — това е Новото учение. Тѣй пише Господъ: „Ако искате да подобрите живота си, ще трѣбва да съборите всичко и ще градите на нови правила, безъ да оставяте гредата въ око̀то си“ Тогава вашитѣ схващания за природата, вашиятъ общественъ животъ ще се подобрятъ, и домоветѣ ще се подобрятъ. Като се върнете въ кѣщи, ще кажете: „Отъ днесъ започвамъ да вадя гредата отъ своето око̀то“. Но гредата не се вадѣ съ единъ калемъ, а много пѣти ще изваждате. Трѣбва верижно изваждане. Като научите този законъ на изваждането, ще дойдете до процеса на умножаването. Тогава ще разберете и закона: „Плодете се и множете се“. Първиятъ процесъ, на събиране, е дошелъ въ свѣта съ Адама, а вториятъ процесъ, на изваждане, е дошълъ въ свѣта съ Ева, затова Господъ е създалъ жената чрѣзъ изваждане реброто на Адама. Коя жена? — Райската жена, която обичала да има сношение съ „онзи“. Слѣдователно, мажетѣ ще се научатъ да изваждатъ женитѣ си. Женитѣ ще се научатъ да изваждатъ синовеѣ и дѣщеритѣ си, затова тѣ раждатъ. Раждането е законъ на изваждане. Съ този законъ Господъ учи женитѣ на изваждане и ги пита: „Искате ли другъ пѣтъ да имате собствѣности?“ Като ме слушате, ще си кажете: „Ето единъ човѣкъ, който нарушава закона за собствѣността, учение, което е съществувало отъ 8,000 години“. Не, този законъ е насаденъ отпослѣ, а въ природата той нѣма никаква основа. Земята е наша, и ние можемъ да разполагаме съ нея.

Ако обичаме братята и сестритѣ си, ние може да разполагаме съ това, което тѣ иматъ. Ако не ги обичаме, явява се законътъ за частната собственостъ. Частната собственостъ е дошла, когато любовта е прѣстанала да дѣйствува. Въ врѣме на раздори, жената казва: „Ще се разведа съ него, но ще го накарамъ да ми плаща“. Хора, които не изискватъ отъ живота нищо особено, може да живѣятъ съ тази идея за частната собственостъ; но тѣзи, които искатъ да разрѣшатъ тайнитѣ на природата, да проучатъ своето съществуване и смисъла на живота, за тѣхъ частната собственостъ е голѣма спънка, голѣмо зло. Трѣбва да прѣстанете да се осигурявате, а да работите. Човѣкъ може да си създаде нѣкаква работа, която да го задоволява. Но вие ще ми възразите: „Господъ дава, но въ кошара не вкарва“. Тази поговорка е създадена слѣдъ съгрѣшаването на Ева. Частната собственостъ, това е кошарата. Ева е скрила тази поговорка. Тази поговорка се подразбира така, че, ако искате да имате частна собственостъ, трѣбва сами да си вкарате овцитѣ въ кошарата. Господъ всѣкога дава богатство, но въ частната собственостъ не вѣрва. Днесъ хората се възхищаватъ отъ тази поговорка. Азъ намирамъ, че тя е човѣшко изобрѣтение. Христосъ казва: „Извади тази греда“, т. е. частната собственостъ, отъ око̀то си, никаква кошара не ти трѣбва“. Христосъ те извежда отъ кошарата и ще те заведе на паша. Това показва, че той не вѣрва въ частната собственостъ. И всички християни, които вѣрватъ въ частната собственостъ, иматъ църкви, секти и пр. Въ религиозно отношение тѣ считатъ, че трѣбва да се дѣлятъ на будисти, брамини и др., което показва, че вѣрватъ въ частната собственостъ. Азъ вѣрвамъ само въ единъ великъ божественъ принципъ, но въ никакви форми не вѣрвамъ. Господъ е създалъ принципитѣ, а формитѣ ние създаваме. Самъ си правя моето гърне, но не вѣрвамъ въ никакви гърнета. Днесъ хората се молятъ на гърнетата си. Като си направятъ кѣща, започватъ да ставатъ смѣли и да вѣрватъ, като си казватъ: „Вѣрвамъ вече въ Бога и мога да се кръстя“. Да пази Господъ кѣщата ми, другъ да не ми я вземе“, за това се кръсти той. Такъвъ човѣкъ не вѣрва въ Бога, а въ кѣщата си. Азъ не се кръстя по този начинъ и казвамъ на Господа: „Господи,

нѣма защо да пазишъ моята частна собственостъ, азъ не я признавамъ, не вѣрвамъ въ нея, прости ме, че толкова пѣти съмъ се кръстилъ и съмъ Те задължавалъ. Азъ искамъ, заедно съ Тебе, да ходя свободно по онѣзи бистри, пѣнливи потоци, по зеленитѣ и росни ливади, по кичеститѣ и гѣсти гори, да разсѣждавамъ и да бѣда свободенъ гражданинъ на цѣлата земя“. — Само така ще разберете Христа, само така ще бѣдете близо до Него. Като ви гледамъ днесъ, не ми се харесватъ очитѣ на всинца ви, извадете отъ тѣхъ гредата! И щомъ извадите гредата отъ очитѣ си, ще дойде Христосъ, вашиятъ пастиръ, и ще ви изведе изъ вашата частна собственостъ. Ще ви се дадатъ най-благоприятни условия за животъ, ще ви създаде нови тѣла, братя, сестри, общества и народи, за да може да живѣете и работите между тѣхъ. Достатъчно сте служили на стария си господарь. Нѣкой изгубилъ кѣщата си, умрѣло му дѣтето, отчайва се и се самоубива. Защо постѣпва така? — Защото вѣрва въ частната собственостъ. Господъ е взелъ сина или дѣщеря ти, защото вижда, че не ще може да живѣятъ въ тази кѣща. Когато заболѣ синътъ ти или дѣщеря ти, не се страхувай за него; знай, че болестъта е велико благословение за човѣка при сегашнитѣ условия на живота. Съ тия греди юнаци не може да бѣдете. Отсега нататкъ трѣбва да станете юнаци, герои, но затова трѣбва да се откажете отъ гредитѣ си. Като се върнете у дома си, направете си единъ голѣмъ поменикъ, спсредъ който ще изброите всички нѣща, отъ които ще трѣбва да се откажете за въ бѣдеще. Ще изброите всичко, отъ което се отказвате, така: „Отказвамъ се да принуждавамъ мъжа си да ми донася какво и да е, оставямъ го свободенъ, каквото може да направи споредъ любовта си; отказвамъ се да карамъ мъжа си да взима пари на заемъ, да построява кѣща, да ми купува скѣпи дрехи за великъ-денъ и да задоволява моите капризи, както другъ пѣтъ; отказвамъ се да ме води въ странство, на курортъ, бани, балове, театри и т. н.; отказвамъ се да принуждавамъ мъжа си насила да ме обича, оставямъ го свободенъ, както душата му го увлича“. Ще кажете: „Много опасно учение е това!“ Не, досега то е било опасно: колко сълзи сѣ били проливани за това, че мъжътъ на нѣкоя жена, нейната собственостъ, не я

обичалъ! Знаете ли колко този мъжъ е твоя собственостъ? Въ една къща има много кираджии, тъй че и твоятъ мъжъ е единъ отъ тѣзи кираджии, на които нѣмашъ никакво право. Турцитѣ казватъ: „Ахмедъ бурада, акълъ дишарда“, т. е. Ахмедъ е тукъ, но умътъ му е навънъ. Мъжътъ, ви, това е неговата сѣнка, но душата му, мисълта му е отвънъ. Най послѣ, какъ ще искашъ да те обича той, когато и ти не си въ къщата си; твоята къща е пълна съ кираджии. Днесъ ние сме излѣзли въ частната собственостъ, за да завладеемъ свѣта, а съ това сме изгубили висшето. И затова Христосъ казва: „Който намѣри частната собственостъ, ще изгуби себе си, живота си, а който изгуби частната собственостъ, ще придобие живота си“. Който е напусналъ учението на частната собственостъ, той се приближава къмъ Бога и къмъ бѣдештата култура, а който върва въ частната собственостъ, той се отдалечава отъ Бога. И вие ще вървите по този пътъ; смѣло ще вървите, юнашки ще разрѣшавате този въпросъ. Когато Господъ види, че вие поставяте на лице книгата, въ която ще започнете да бѣлѣжите всички пунктове, по които ще се отказвате, Той ще каже: „Азъ ще помогна съ своитѣ помощници на тази българка, която се заеме съ изваждането на гредата“. Да видимъ, коя е първата българка, която ще се заеме съ тази работа. Азъ знамъ много, които върватъ въ новото учение и сж готови да се откажатъ отъ частната собственостъ. но въ сжн ото време сж осигорени въ много банки. Ние трѣбва да сме върни на единъ принципъ не само по форма, но и по съдържание, и по смисълъ. А днесъ какво правятъ хората? — Спорятъ, дали има Господъ или не, дали има бѣдещъ животъ или не и т. н. Да, има и бѣдещъ, и миналъ, а има и настоящъ животъ. Настоящиятъ животъ е божествениятъ, а бѣдещиятъ и миналиятъ сж човѣшкиятъ животъ. Да живѣешъ като човѣкъ съ всичкото си сърце, умъ и душа, това е божественото вътрѣ въ тебе, това е настоящето.

Това е подразбиралъ Христосъ, като е казвалъ да извадишъ гредата отъ окото си, защото само така ще

разберемъ живота, само така ще тръгнемъ по правия пътъ на еволюцията на човѣчеството, по пътя на любовта. И тогава ще можемъ да се разберемъ.

Бесѣда, държана на 18 май 1919 година.

Трапезата на Новия Завѣтъ.

„И когато бѣ седналъ на трапезата въ къщи, ето, мнозина митари и грѣшници дойдоха и насѣдаха съ Исуca и ученицитѣ Негови“. ¹⁾

Ето единъ обикновенъ стихъ, безъ смисълъ“ и „безъ съдържание“, подобенъ на едно обикновено камъче, което държи богатството си не вънка, а вътрѣ. Азъ взимамъ думата митаръ въ съвременния езикъ въ смисълъ на прости хора. Бѣдниятъ и грѣшникътъ сж двама братя. Бѣдниятъ е лишенъ отъ пари, отъ злато, слѣдовъ, нѣма средства, а богатиятъ използва всѣкога бѣдния за работа. Грѣшниятъ е човѣкъ, лишенъ отъ мъдростъ, отъ знания, загова и грѣши. Проститѣ хора азъ наричамъ банкери. А съвременнитѣ банкери наричамъ бирници: по 5%, 10% — колкото могатъ, събиратъ данъцитѣ. И бирниците днесъ събиратъ даждията.

Всички тѣзи митари и грѣшници дошли и насѣдали на трапезата при Христа. Може да запитате: „Какъ е възможно такъвъ Учитель да позволи на подобни хора да седатъ заедно съ него на трапезата“? Подъ думата „трапеза“ азъ разбирамъ училище. но не старото училище, стария завѣтъ на Мойсея, а новата школа на Христа. Христовитѣ ученици прѣдставляватъ първитѣ ученици на новото училище, на новия завѣтъ. Митаритѣ и грѣшнитѣ прѣдставляватъ старата култура, старото учение, Мойсеевия законъ. Нима всички дѣца, които влизатъ въ училището сж все учени? — Повечето сж прости и невѣжжи. Колко дѣца има въ училището съ скжсани дрешки и

¹⁾ Ев. Матей, 9; 10.

панталонки, но се учатъ много по-прилежно отъ синоветѣ на богатитѣ хора. Слѣдователно, тия митари и грѣшници сж ученици, които сж дошли да учатъ новото учение.

Съврѣменнитѣ християни, като не разбиратъ дълбокия смисълъ на това учение, сж раздѣлили църквата на грѣшници и праведни, на дѣйствителни членове на църквата и оглашени. Оглашени има въ всички църкви и редъ години ги държатъ подъ изпитъ, докато станатъ членове на църквата. Такъвъ човѣкъ, слѣдъ като стои 10—15 години оглашенъ, като го питатъ какво е научилъ отъ християнството, той отговаря: „Като дойде Христосъ, той ще ни обясни“ Азъ бихъ желалъ съврѣменнитѣ християни да се поставятъ на матура, споредъ това, дали свършватъ единъ класъ или прѣдстои да излѣзатъ вече отъ училището. Тогава ние ще се намѣримъ въ едно противорѣчие, каквото виждаме въ слѣдния разказъ: единъ великъ, мъдъръ царъ отъ древността искалъ да изпита наклонноститѣ на своитѣ най-учени, най-добри поданици и затова имъ устроилъ слѣдния изпитъ: избралъ едно великолѣпно здание и въ него поставилъ десетъ много хубави прѣдмети. Повикалъ десетъ отъ своитѣ поданици, всѣки отъ които билъ прѣдставителъ на десетѣтъ тогава съществуващи съсловия. И у насъ съществуватъ такива съсловия. Тѣзи съсловия и тогава сж носили нѣкакво име, дадено имъ отъ тѣхния основателъ, тъй както всѣко новородено дѣте се кръщава съ нѣкакво име. Името се освѣщава отъ самия човѣкъ, а не е то, което прави човѣка; не е надписътъ, който прави търговеца честенъ, а честниятъ търговецъ прави честна своята фирма; не е кадилницата, която прави святъ свещаникъ, а самиятъ свещеникъ прави кадилницата му да свѣти; не е книгата, която прави човѣка уменъ и съдържателенъ, а човѣкътъ прави книгата умна и съдържателна. И тъй, този мъдъръ царъ събралъ на тази изложба всичкитѣ десетъ души, за да си избератъ по единъ отъ изложенитѣ десетъ прѣдмети. Тѣзи десетъ прѣдмети били: една скъпоцѣнна корона, която струвала милиони, единъ голѣмъ староврѣмененъ купъ, пълненъ съ злато, една златна сабя, златно перо, единъ далекогледъ, едно шише, пълно съ жизненъ елексиръ, който, споредъ староврѣменнитѣ алхимици, по-

дмладява хората, единъ пергелъ, едно житно зърно, една книга на великъ мъдрецъ и едно яйце. И повикалъ прѣдставителитѣ на тоя народъ, т. е. тия съсловия, да си избератъ, кой каквото си хареса. Първиятъ харесалъ златната корона Дигналъ я, за да я постави на главата си, вториятъ взелъ кюпа съ златото, третиятъ взелъ златната сабя и веднага я опасалъ, четвъртиятъ взелъ златното перо, петиятъ — далекогледа, шестиятъ — шишето съ елексира за продължаване на живота, седмиятъ — пергела, осмиятъ — житното зърно, деветиятъ — книгата на мъдреца и послѣдниятъ — яйцето Кой отъ тѣхъ е спечелилъ? Вие сте умни, какъ бихте разрѣшили тази гатанка? Първиятъ, който взелъ короната, станалъ царь, вториятъ — банкеръ, третиятъ — най-прочутиятъ генералъ въ държавата, четвъртиятъ — правникъ, най-великиятъ законовѣдецъ и писателъ, защото той се занимавалъ съ божественото право въ свѣта (сегашното право е човѣшко право); петиятъ, който взелъ далекогледа, станалъ астрономъ да изучава звѣздитѣ (отъ тогава започнала астрономията) шестиятъ, който взелъ жизнения елексиръ, станалъ лѣкаръ седмиятъ, който взелъ пергела, станалъ инженеръ; осмиятъ, който взелъ житното зърно, станалъ земледѣлецъ; деветиятъ, който взелъ книгата на мъдреца, станалъ учителъ, и послѣдниятъ, който взелъ яйцето, не спечелилъ нищо Всички тия хора сж спечелили по нѣщо, а този, който взелъ яйцето, не спечелилъ, както другитѣ, защото деветътѣ души придобили по единъ занаятъ. Послѣдниятъ мислилъ, какво да прави съ това яйце, тръгналъ да го продава тукъ тамъ, но никой не искалъ да му го купи Нагледъ туй яйце нѣмало никаква цѣна Най-послѣ му дошло на ума да го тури подъ нѣкоя кокошка, да види, дали може да се измѣти И наистина, отъ яйцето се измѣтилъ най-красивиятъ пѣтелъ, който, обаче, билъ много лакомъ и затова някои кокошки и пѣтли не го искали въ тѣхното съдружие. Заелъ се неговиятъ господарь да го храни, но трѣбвало много да жертвува за него, че почналъ да попросва Затова господарьтъ му се принудилъ да отива при другитѣ деветъ души, които спечелили нѣщо отъ своя прѣдметъ и да иска помощъ за своя пѣтелъ. И наистина, днесъ всички все за този пѣтелъ говорятъ. Образуватъ се благотворителни дружества, цѣльта на които

е да се подобри положението на този пѣтель, т. е. положението на този народъ, за който сѣ се събрали да работятъ. Създаде се нѣкоя нова партия и казва: „Въ нашата програма влиза подобрене положението на нашия народъ“. Днесъ всички имаме добри стремления, добри желання, но кое е най-сѣщественото? Дали тѣзи прѣдмети, които получили деветътъ души, сѣ изпълнили своето истинско прѣдназначение? Всѣки прѣдметъ, попадналъ въ добра или лоша рѣка, ще може да изпълни едно или друго прѣдназначение. Напр., съ една сабя или ножъ може да се направи операция на единъ боленъ и съ това да се подобри положението му, но може и да се отрѣже главата на нѣкой човѣкъ на бойното поле. Съ перото може да се напише нѣкоя отлична книга, но може да се напише и нѣкоя толкова лоша книга, че отровата ѝ да се разнася съ вѣкове, а може да се подпише и смъртна присѣда. Съ далекогледа може да откриете нѣщо ново, което да ползува човѣчеството, но сѣщеврѣменно може да откриете нѣкой робъ, който избѣгалъ отъ господаря си и да го прѣдадете на властта — прѣдатели да станете. Съ жизнения еликсиръ ще може да продължавате живота на хората, но съ него и ще разбогатявате. Много лѣти, като се разболѣе нѣкой богатъ човѣкъ, дигатъ се на кракъ и най-знаменититѣ европейски лѣкари, даватъ своята помощ, правятъ всичко възможно да помагатъ, защото ще бѣдатъ добрѣ възнаградени. А за нѣкой бѣденъ боленъ не се полагатъ толкова грижи, тамъ оставятъ да помага Господъ. Когато умираше рускиятъ царъ Александъръ III, всички европейски капацитети дойдоха въ Русия.

Азъ ще обясня стремежа на сѣврѣменното човѣчество. Когато Христосъ билъ на земята, съ Него на трапезага седѣли много митаря и грѣшници. Това сѣ двѣ категории хора отъ стария завѣтъ. Тѣ старозавѣтници още заематъ видно мѣсто въ сѣврѣменното общество, макаръ че сѣ ги кръстили съ нови имена. Държава, въ която хората се колятъ, бѣсятъ, въ която има затвори, тя е старозавѣтна. Въ Царството Божие нѣма никакви бѣсилки, затвори и застрѣлвания. Това е Христовото учение. Но ще кажете: „Какво да се прави съ тѣзи грѣшници, съ тѣзи прѣстѣпници, които сѣ тѣй много на земята?“ — Да-

йте всѣкому да си вземе това, което му е необходимо. Ако му дадете сабя, или перо, или далекогледъ, или пергелъ и пр. нѣкой отъ 10-тѣ прѣдмета, ще създадете работа на ума му, която ще го задоволи. Това сж птици, не го осжждайте, нека да опита. Не осжждамъ човѣка, който си е взелъ корона и я поставилъ на главата си да управлява. Нека опита и тѣзи си стремления. Ако Богъ е допусналъ вълци, мечки, разни бубулечки, които сж тѣй пакостни, то защо и ние да не допуснемъ всѣки да се прояви въ живота тѣй, както сж неговитѣ птици. Ако Богъ изпраща и на пакостнитѣ животни своята свѣтлина и храна, то какво може да имаме ние противъ? Затова и ние трѣбва да търпимъ всички, да бждемъ толерантни къмъ всички и да не се отвърщаваме отъ никого. Вълцитѣ и лисицитѣ не сж вънъ въ природата, тѣ сж между хората. Всички чешити ги имате вие; отъ всички тия видове вълци, лисици, мечки, бубулечки и др има у хората. Вие теглите куршумъ на вълка, че изялъ една овца, а въ обществото има хора вълци, които изяждатъ и по десетъ души. Вие нищо не имъ казвате. Дѣ е справедливостта? Нѣкой бѣденъ открадва единъ хлѣбъ, за да нахрани бѣдното си и болно сѣмейство, и го осжждатъ на затворъ нѣколко мѣсеци. А нѣкой богаташъ открадва хиляди, хиляди левове, за него казватъ, че той направилъ комисиона отъ нѣкоя сдѣлка. Една сврака изяде яйцето на една отъ вашитѣ кокошки, и вие я убивате; азъ оцѣнявамъ живота на една сврака на 1000 яйца; така че вие имте право да я убиеете само тогава, когато тя изяде тѣзи 1000 яйца. Сжщиятъ законъ турямъ и за единъ вълкъ. И него може да убиеете само тогава, когато изяде 1000 овци. Такова е божественото правило въ свѣта.

Митаритѣ и грѣшницитѣ, които се събирали около Христа, слушали новото учение, което Той проповѣдвалъ. Мнозина си казватъ: „Е, колко хубаво би било, ако и ние бѣхме на Христовата трапеза!“ — Че тази трапеза е била много проста, не мяза на царска трапеза; тамъ не е имало агнешко печено, кокошки, пълнени домати или кѣофтета, супа съ яйца, тиквички съ агнешко месо, карначета, печени на шишчета, момии, печени на скара и др. Тогава, като не е имало всички тѣзи хубави работи, какво е струвала такава една трапеза? А на една

трапеза, лишена отъ тия ястия, азъ не бихъ отишълъ. Казва се: „Тѣзи митари и грѣшници се събрали заедно съ Христа и съ Неговитѣ ученици“.

Новото учение е единъ великъ процесъ, то е една велика трапеза, на която има най-изящни яденета. Но най-напрѣдъ вие трѣбва да се научите да присѣтствувате на обикновената трапеза на стомаха. И съврѣменното човѣчество минава на тази трапеза. Нѣма да ви описвамъ сега, каква трѣбва да бѣде трапезата на стомаха и отстъпвамъ правото на васъ, защото вие сте по това специалисти. Втората трапеза, на която човѣкъ трѣбва да е присѣтствувалъ, е трапезата на дихателната система и слѣдъ това, като прѣмине прѣзъ процесъ на прѣчистването, тогава ще присѣтствува на единъ отличенъ банкетъ, какъвто свѣтътъ още не познава. На трапезата на стомаха има 10,000,000 куверти. Всѣки отъ гоститѣ дигне чашата; дигне вилцата и казва: „Охъ, колко е приятна тази работа“. Съ тѣзи 10,000,000 души или клѣтки и ние вземаме участие и прѣживѣваме тѣхната радостъ. Това не е алегория, а фактъ. Въ стомаха има 10,000,000 клѣтки, които ядатъ, ниятъ и вършатъ работа. Въ бѣлия дробъ има още повече гости, още по-голѣмо количество клѣтки, които вършатъ своята опрѣдѣлена работа. Когато се качимъ на единъ планински върхъ и подишаме чистъ въздухъ, клѣткитѣ на бѣлия дробъ дигатъ чашкитѣ и казватъ: „Колко ни е приятно тукъ, да живѣе нашия господаръ, че ни е извелъ на това високо мѣсто“. Като се качите горѣ въ чозъка, дѣто били поканени митаритѣ и грѣшницитѣ, трапезата е още по-величествена; тамъ има три билиона и 600 милиона клѣтки; толкова гости сж поканени да присѣтствуватъ заедно съ Христа и Неговитѣ ученици. Затова, като изпратишъ чрѣзъ ума си една велика мисълъ, въ тебе, въ твоя умъ, става такъвъ голѣмъ банкетъ, който не може да почувствувашъ нито въ стомаха, нито въ бѣлия дробъ. Следователно, умственитѣ прѣживѣвания сж най-висши. Това не е илюзия. Нима това, което прѣживявашъ съ стомаха и съ бѣлитѣ си дробове, е илюзия? Но казвате: „Имаме къща, ниви и т. н.“ Това е илюзия. Всичко, което се изгубва, е илюзия, а илюзията не е нищо друго, освѣнъ законъ на движение. Тия нѣща сж реални, но прѣходни. То значи, че единъ пътъ тѣ минаватъ

прѣзъ насъ, а другъ пѣтъ ние прѣзъ тѣхъ. Въ единъ случай нашитѣ мисли и желанія ще минатъ, като киноматографъ, прѣдъ насъ, а въ другъ случай ние ще минемъ прѣдъ тѣхъ, като пѣтници, и ще гледаме тия фотографии. Слѣдователно, въ съврѣменното общество и единиятъ, и другиятъ процесъ се мѣнятъ, само че онѣзи пѣтници, които обикалятъ земята, сж много малко. Разправятъ една характеристика за англичанитѣ, германцитѣ, французитѣ и руситѣ. Четирма отъ тѣзи народности били нѣкъдѣ изъ Европа на курортъ и заедно яли и пили. По едно врѣме, всички забѣлѣзали че въ пространството нѣкъдѣ, много високо, се виели двѣ голѣми птици. Англичанинътъ, като ги видѣлъ, веднага обърналъ вниманіе на посоката, отъ която идѣли, и като разбралъ, че идатъ отъ изтокъ, веднага задигналъ чантата си и взелъ първия параходъ, да отиде да ги изслѣдва. Французина веднага си взелъ шапката и отишелъ да провѣри, какво пишатъ вечернитѣ вѣстници за тѣхното явяване. Германецътъ отишълъ въ библиотеката да се справи съ литературата на ученитѣ прѣди него, дали не се загатза нѣщо за идването на тѣзи птици. А русинътъ легналъ на гърба си и като ги погледналъ, казалъ. „Е това сж орли“ Свършена работа! Ето какъ лесно славянитѣ рѣшаватъ всички въпроси. И българинътъ, като пийне $1\frac{1}{2}$ кило винс, каже: „Орли сж какво ще му мислишъ много, не искамъ много философия, това сж орли и свършена работа“! То е придобиване на знания Като придобиешъ знания, казвашъ: „Азъ зная този въпросъ, не ми трѣбватъ нито вѣстници, нито библиотека, азъ виждамъ, че това сж орли“. Не давамъ прѣимущество на никого отъ тѣзи четирмата, защото всички дѣйствуватъ съобразно своя темпераментъ. Всички хора проявяватъ своя характеръ споредъ своя темпераментъ. Когато изучавамъ живота на народитѣ, изучавамъ го обективно, измѣрвамъ го съ положителната наука и зная, какво се крие въ него. Въ свѣтлината на тази наука нѣма нищо скрито и покрито. Тогава ние казваме, че тоя човѣкъ е честенъ и почтенъ. Че кой не е честенъ и почтенъ? Нима вълкътъ, който изяжда агнетата отъ чуждитѣ стада, не е честенъ? Или тигрицата, която играе съ дѣцата си, не е ли почтена? Това, че вълкътъ постѣпва нечестно, е чуждо мнѣние Вълкътъ казва: „Азъ не искамъ да зная

мнѣнията на хората“. Казвате, че агнето и овцата сѣ благородни животни. Я питайте трѣвата, какво ще каже за тѣхъ: като минатъ отгорѣ ѿ, изпасватъ я, изтѣпкватъ я, и тя не може да расте. Казваме, че овцитѣ сѣ емблема на благородство. Коя овци? Вие се заблуждавате, като мислите, че тѣзи овци сѣ благородни. Има други овци въ свѣта, а не тѣзи, които нашитѣ овчари пасътъ: тѣзи овци сѣ сѣчки на истинскитѣ Христосъ казва: „Имамъ и други овци, които не сѣ отъ този домъ и тѣхъ ще събера“. Какво подразбира Христосъ подъ думата „агне“? Вие ще кажете: „Знаемъ какво нѣщо е агнето, то е родено отъ овца, хубаво, палавичко; като му отрѣжатъ главата, вкусно е на ядене“. Агнето означава огънь, който чисти живота. И когато казватъ, че Христосъ е агне, то значи, че той е божествениятъ огънь, който прѣчиства човѣчеството. Всѣки, който може да намѣри този божественъ огънь, той е намѣрилъ елексира тукъ на земята. Сега остава въпросътъ за овцата, да си помислите върху тая дума. Въ друга бесѣда ще ви говоря за овцитѣ Съ тѣхъ се разговарямъ всѣки день, вие ги срѣщате, и азъ намирамъ, че тѣ сѣ най-онеправданитѣ въ свѣта, но сѣ най-благороднитѣ и отъ тѣхъ нѣма по щастливи. Вълкъ не може да ги яде, червеи въ корема имъ не влизатъ, краста не ги хваща, отъ гладъ не измиратъ, отъ овчарски ножъ не се боятъ, вълната си на земята не хвърлятъ, млѣкото си не даватъ, сирене и масло не може да изкарате отъ млѣкото имъ. Но трѣбва да знаете, че красотата на вълната имъ носи животъ и благословение на цѣлия свѣтъ. Тѣ малко говорятъ, не сѣ много краснорѣчиви като ораторитѣ и говорятъ само въ промежутъка, въ врѣме на паузата, когато ораторътъ дигне чашата. Прѣзъ това врѣме тѣ успѣватъ да кажатъ само една дума. И всичко се дължи на тия овци. Всички велики изречения, които сѣ изказани още отъ паметъ вѣка и не сѣ изгубили своя смисълъ, сѣ казани отъ тѣхъ. Авторътъ на тѣзи велики изречения не е извѣстенъ, но благодарение на тѣхъ свѣтътъ съществува и сегашнитѣ автори се прославятъ. Днесъ нѣкой авторъ като напише една книга, казва: „Тази книга е написана отъ менъ, и никой нѣма право да я печати безъ мое позволение“. Като ме слушате да ви говоря така, навѣрно си мислите, че имамъ нѣкаква особена цѣль, азъ

просто искамъ да се поразговоря съ васъ, да ви дамъ едно угощение. Азъ не се занимавамъ съ философски работи, обаче не отнимамъ правото на тия автори, които могатъ да се занимаватъ съ философия. Царски корони не бутамъ, не взимамъ нито купа съ златото, нито далекогледа, нито пергела, нито перото, нито житното зърно. И яйцето не бутамъ. Азъ съмъ избралъ числото 11, то е нещастното число въ свѣта. По- нещастно число отъ 11 за евреитѣ нѣмаше. Числото 13 днесъ е нещастно за кутурния европейецъ: него мъчно можете да вкарате въ нѣкоя стая на хотела съ № 13. Защо е нещастно числото 11? Това число е безъ майка и баща въ свѣта, то е число на противорѣчия въ живота. Защо съществуватъ противоречията въ живота? — Има опрѣдѣлена причина, по която тѣ съществуватъ. И числото 4 е законъ на противорѣчия, но по причина на правдата. Въ свѣта има причини, които опрѣдѣлятъ всѣка дѣйность. Хубавитѣ цвѣта не може да търсите зимно врѣме, защото зимата изразява числото 4, а ще ги търсите въ опрѣдѣлено врѣме, опрѣдѣленъ сезонъ на годината, т. е. въ числата 1 и 2. Ако търсите разни видове плодове, ще ги намерите въ опрѣдѣлено врѣме прѣзъ годината — въ числото 3. За всички проявления въ живота сжщо има опрѣдѣлено врѣме. Българитѣ иматъ право, каго казватъ, че съществуватъ нещастни дни. То не е суевѣрие. Напр., тръгнете на пътъ за сѣверния полюсъ, но заминавате въ единъ отъ горещитѣ лѣтни дни. Ако не съобразите, че за сѣверния полюсъ ще ви трѣбватъ топли дрехи, като стигнете тамъ, вие веднага ще се простудите. Слѣдователно, зимнитѣ, студентѣ дни сж нещастни дни въ живота. Слушалъ съмъ нѣкои българи да казватъ: „Не излизамъ навънъ и не започвамъ работа въ вторникъ и петъкъ“. Прави сж тѣ, защото има, наистина, нещастни дни въ живота. Бихъ желалъ да видя нѣкой, който не е суевѣренъ да тръгне на пътъ прѣзъ нѣкой отъ нещастнитѣ дни и ще видимъ, до кждѣ ще стигне той. Ако този човѣкъ е ученъ, ще каже: „Не можахъ да стигна на опрѣдѣленото врѣме и мѣсто, защото бѣше мъгливо, имаше голѣма буря и т. н.“ Ако човѣкътъ е простъ, той ще отдаде неуспѣха въ работата си на това, че е тръгналъ въ вторникъ или петъкъ, тия дни сж фатални. Учения казва, че

гърмътъ става, понеже двѣ противоположни сили се съединяватъ. Простиятъ казва, че свети Илия бѣга съ колесница на двѣ колела по небето. Простиятъ човѣкъ знае, че електричеството е причина за образуването на облаците, но той приема още и друга нѣкаква, висша сила. Прѣданието казва, че свети Илия се разхожда по небето съ два коня на колесница, така че освѣнъ положителното и отрицателното електричество, има още два коня и единъ човѣкъ — т. е. една разумна причина, която направлява тия двѣ сили. Добрѣ, обяснете ми, като учени хора, какъ става това нѣщо: азъ съмъ на разстояние 50 километра отъ васъ и имамъ на разположение единъ голѣмъ топъ, който бие на 50 км. Когато дойде до васъ шрапнела отъ моя топъ, вие ще чуете и гърмежа, а същевременно ще опитате и резултата на този шрапнелъ. Питамъ ви, коя е причината, която докара до васъ шрапнела? — Ще кажете, че причината за това е ефектътъ, който прѣдизвиква взривното вещество. Това е вѣрно, но вие изяснявате само една трета частъ отъ истината; защото има и друга причина, която съединява тѣзи взривни вещества и вслѣдствие на тѣзи нѣколко сили се извършва тази експлозия. По тоя начинъ ще дойдете до самия умъ на изобрѣтателя. За всѣко явление въ живота има едно временно три причини. Ето защо ние не може да кажемъ, че сме много учени, защото не знаемъ и третѣ причини, които прѣдизвикватъ извѣстно дѣйствие. Не казваме, че знаемъ какъ е станало извѣстно политическо събитие, че лицата, които сж взели участие, сж подкупени и т. н. Обаче, причината, по която тѣзи лица сж били подкупени стои много подалече, отколкото ние я виждаме. То не е обяснение на тоя психологически моментъ. Какъ е възможно, човѣкъ който обича отечеството си, да се продаде за нѣкакви пари, били тѣ даже и нѣколко милиони? Причината може да е съвсѣмъ друга. Казватъ, че Юда е прѣдалъ Христа за 33 сребърника. Това не е още всичко, важно е коя причина го заставила да го прѣдаде. Причината за това прѣдательство е много по дълбока. Когато си обяснимъ истинската причина, ние нѣма да съдимъ никого: благодарете на този Юда, който изпълни тази незавидна роль на прѣдательство. Ако Христосъ не бѣше разпнатъ на кръста, нѣмаше да дойде и спасението на човѣчеството. Ще кажете:

„Ето единъ човѣкъ, който не говори логически“. Азъ ще ви обясня защо мисля така. Ако посадя едно житно зърно въ земята, не съмъ ли за него Юда? За това зърно врѣменно азъ съмъ прѣдатель, но сжщеврѣменно съмъ и неговъ спасителъ. Какъ би могло да се развива и размножава зрънцето, ако не бѣде посадено? Така че трѣбва нѣщата да се обсъждатъ умно, сериозно и да нѣма осжждане. Въ сегашнитѣ вѣстници има само нападки и критика. Това не е наука. Трѣбва винаги да се проучватъ истинскитѣ мотиви на нѣщата, на събитията и тогава да се произнасяме. И когато искаме да оправимъ човѣчеството, трѣбва да разбираме законитѣ, които управляватъ човѣшката душа. Нѣкои ме питатъ: „Мислишъ ли, че като говоришъ толкова много, ще оправишъ свѣта?“ — Казвамъ имъ, че нѣмамъ даже такава цѣль, но само давамъ банкетъ на гоститѣ си. Който отъ васъ е гладенъ, жаденъ, той ще дойде при мене, ще му дамъ единъ банкетъ, ще се нахрани и ще си отиде, пакждѣто иска. Като си излѣзе отъ моя домъ, нѣма да му запиша името, не искамъ да помни, че ми дължи. Даже ако има прахъ на дрехитѣ или обувката си, ще му дамъ четка да се изчисти; нека остави праха си въ моя домъ и да излѣзе съвсѣмъ чистъ. Какъ ще примиритѣ тия двѣ противорѣчия въ живота? Христосъ казва: „Въ който градъ не ви приематъ, като излѣзете отъ него, изтърсете праха си“ Кждѣ? — На улицата. А азъ казвамъ: „Като те нахраня и излѣзешъ отъ моя домъ изтърси праха си не на улицата, а въ моя дворъ“. Ако разбирашъ този великъ законъ, като ти дойде нѣкой на гости, ще трѣбва да изтърси праха си въ твоя домъ, за да разбогатѣеиъ. Това е единъ законъ, който може да провѣрите. А вие какво правите? Като ви дойде нѣкой на гости, карате го да си изтърси праха на улицата и тогава чистъ да влѣзе при васъ. Вие изхвърляте вашето благословение, и психологически у васъ се образува законътъ на разрушението. Въ божествения свѣтъ разрушенията не се допускатъ. Всичко въ свѣта трѣбва да твори. Защото злото и грѣхътъ сж само ребуси за хората. Казватъ за нѣкого, че билъ голѣмъ грѣшникъ. Това показва, че този човѣкъ е майсторъ на голѣмитѣ грѣхове, за това азъ бихъ желалъ да имамъ нѣкои отъ неговитѣ ребуси. Такива хора сж много изо-

брътателни. Нѣкои се опълчаватъ противъ дявола, но съврѣменното общество не знае колко то дължи на него. Вие трѣбва да благодарите на дявола. Ако той би изчезналъ само за единъ день отъ свѣта, би настаналъ голѣмъ смутъ: паритѣ щѣха да се обезцѣнятъ, свещеницитѣ нѣмаше на кого да проповѣдватъ, майкитѣ не щѣха да раждатъ, нѣмаше да има ядене, стомахътъ, дробоветѣ, мозъкътъ щѣха да се откажатъ да работятъ, всички щѣха да бѣдатъ свободни и т. н. А днесъ всички говорятъ за дявола, че билъ много лошъ. Когато имате кола, която изнася вашата смѣтъ, както и гази на вашитѣ познати, вие всички казвате: „Ехъ, колко лошо мерише този боклукъ!“ — Не, благодарете на тази кола, която ви изнася сметъта, иначе вие бихте се разболѣли, ако сметъта останеше между васъ. Ето защо, и вие днесъ трѣбва да благодарите на този великъ духъ, който носи грѣховетѣ на хората. Който и да сгрѣши днесъ — попътъ, владиката, царътъ, майката, бащата — все дяволътъ е виноватъ. А пъкъ азъ ви казвамъ: този дяволъ е отличенъ учителъ: Нѣкой пѣтъ го срѣщамъ, поздравлявамъ го и го питамъ. „Кѣдѣ си ходилъ?“ — Живѣя между тия културни хора, които само се биятъ, избиватъ се; азъ ги уча на едно, тѣ вършатъ друго, а послѣ се оплакватъ на Баща си, че все азъ съмъ билъ виноватъ за тѣхнитѣ грѣшки“.

Христосъ казваше: „Видѣхъ сатана, какъ падаше отгорѣ надолу като свѣткавица“. Азъ ще кажа: видѣхъ, какъ слънчевитѣ лѣчи падаха отгорѣ надолу. Какво означава падането? Ако слънчевитѣ лѣчи не бѣха падали, какво щѣше да стане съ земята? Съврѣменниятъ християнски свѣтъ е пленъ съ противорѣчия и заблуждения, а нѣма учители, които да обяснятъ правилно нѣщата, както сѣ въ природата. Напр., нѣкой говори, че трѣбва да бѣдешъ много мѣдъръ, много уменъ, за да станешъ царъ; другъ казва, че за да може да управлява човѣкъ, трѣбва да бѣде много богатъ; трети казватъ, че човѣкъ трѣбва да бѣде генералъ за да упривлява народа си. Но смисълътъ на живота не е въ всички тѣзи нѣща. Азъ познавамъ два вида царе, банкери и генерали. Познавамъ генерали, които воюватъ безъ да избиватъ хората, и ние, въ съврѣменното общество, имаме по-голѣма нужда отъ тѣхъ. Нѣкои казватъ, че на насъ не ни трѣбватъ генерали. Не, трѣб-

ватъ ни, само че правилно да си изпълняватъ дълга. А който завижда на богатия и иска да вземе неговото мѣсто, това не е разрѣшеніе на въпроса. Двама или трима души не могатъ, споредъ мене, да носятъ една сабя, така че този, който е роденъ за генералъ, ще изпълнява своята служба. Въ окултнитѣ науки се казва, че на единъ столъ могатъ да седятъ едновременно нѣколко същества, безъ да се обезпокояватъ едно отъ друго. Ще [питате: „Какъ е възможно това“? Ще ви го обясня. Да допуснемъ, че имаме една тенекия, която събира най-много 10 к. гр. Да туриме въ нея едри куршуми, докато се напълни. Казваме, че тенекията е вече пълна, обаче, въ междинитѣ може да поставимъ още нѣколко килограма ситни сачми. И сега казваме, че е пълна, но въ по-малкитѣ междини може да туримъ ситенъ пѣсъкъ, докато се и тѣ запълнятъ. Въ същата тенекия може да налѣемъ също единъ килограмъ вода и пакъ ще остане още малко мѣсто, въ което може да налѣемъ около 100 грама отъ най хубавия спиртъ. Тѣй че тѣзи противорѣчиви елементи заеха мѣсто въ тази тенекия, която на пръвъ погледъ изглеждаше, че се напълни само отъ едри куршумъ. Тѣй че идеята, какво на моя столъ не може да седятъ много души, е неправилна; на моя столъ може да седнатъ 10-тѣ души, които взеха по единъ прѣдметъ отъ царя, даже и азъ, единадесетиятъ, мога да седна на същия столъ. Слѣдов., нѣма да има никакво противорѣчие. Азъ съмъ избралъ числото 11, защото кара хората да мислятъ. А това става, когато човѣкъ мине най-голѣми изпитания. Всички велики народи, съ характеръ, сѣ минали прѣзъ най-голѣми изпитания, прѣзъ огънь и вода. На героитѣ въ свѣта да се подражава, а не да се съжбяватъ. Такива хора сами си избиратъ своята съдба и тѣ носятъ леко своята раница. Героитѣ нѣматъ нужда отъ спасение, тѣ сами се спасяватъ. Сега и между васъ, българитѣ, има герои. Разправятъ за единъ голѣмъ ловѣкъ апашъ въ Англия. По едно врѣме английската полиция успѣла да го улови, затворила го и, за да не избѣга, вързали му краката и рѣцѣтѣ съ въжа. Стражарѣтъ, който му носилъ храна, забравилъ при него една вечеръ свѣщъти. Апашѣтъ веднага съобразилъ, че може да се спаси съ тази свѣщъ и затова, внимателно прѣгорилъ съ нея връвта на краката си, а послѣ — връвта на рѣ-

цѣтѣ си. Като се видѣлъ свободенъ отъ връзкитѣ на затвора, веднага изкочилъ отъ прозореца и излѣзълъ на свобода. Като се намѣрѣте затворенъ, като този апашъ, вие започвате да се вайкате и да казвате, че ви прѣслѣдва тежка съдба. Знайте, че дяволътъ, когато ви улови и завърже, всѣкога ви оставя една запалена свѣщъ, съ която можете да се спасите, и казва: Ха, да видимъ сега, герой ли си? Но вие стоите, разсѣждавате и си казвате: „Какъ може това нѣщо? Прѣдпочитамъ да стоя вързанъ, отколкото да се опаря“. Бжди герой, изгори вжжето и излѣзъ! Такава запалена свѣщъ всички имате, тя е човѣшкиятъ умъ. И да ви направи нѣкоя пакостъ дяволътъ, Господъ ще му заповѣда да ви остави една свѣщъ, съ която може да се спасите. Тогава дяволътъ казва: „Сега ще видимъ, дали си герой, т. е. човѣкъ за небето, или ще останешъ мой робъ. Достоеенъ ли си да се развържешъ и да пътувашъ по тѣсния пътъ на горѣ, или ще останешъ да орешъ на мене“. Защо днешнитѣ българи орать? Тѣ не сж могли да се освободятъ на врѣме, не сж могли да се развържатъ, и дяволътъ ги е впрегналъ и казва: „Дий, дии!“ Това е една алегория, за да мислите. Мнозина казватъ днесъ: „Тѣй е казалъ едно врѣме Платонъ, тѣй е писалъ Три-смегистъ на златната си плоча, тѣй е казалъ Кантъ“ и пр. Моитѣ почитания къмъ всички тѣзи труженици, но знаете ли, отдѣ сж взели тѣзи учени хора своето учение? Всички се възхищаватъ отъ тѣхнитѣ учения и ги тълкуватъ. Тълкуванията имъ приличатъ на тѣзи, които нѣкои съврѣменни богослови правятъ върху посланията на апостола Павла и др. за опрѣдѣления и неопрѣдѣления членъ, и казватъ: „Апостолъ Павелъ не е турилъ на мѣсто този или онзи членъ“. Въ това се състои тѣхната критика и тълкуване. Като пишете нѣщо вие не мислите, кждѣ да поставите този или онзи членъ, а гледайте мисълта ви да бжде правилна, съдържаніе да има. Апостолъ Павелъ е могълъ и безъ членове, и безъ запетай да изрази същата мисълъ. Като кроите една дреха, едната частъ ще бжде прѣдницата на дрехата, а другата частъ ще бжде гърбътъ. Който мисли за опрѣдѣления членъ, това показва, че той е опрѣдѣленъ членъ на нѣкоя църква, а който говори за неопрѣдѣления членъ, то значи, че той е оглашенъ. Никаква философия нѣма тукъ.

А дълбоката философия седи въ това, което природата е изработила. Въ едно цвѣте има много по-голѣмо съдържание, отколкото въ научния трактатъ на Питагора или въ „Чистия разумъ“ на Канта, или въ десетътъ правила на Трисмегиста, писани на златната плоча. Ти минавашъ по една поляна и стѣпквашъ едно цвѣте, което струва по вече отъ книгитѣ на тия хора, и продължавашъ да философствувашъ: „Тѣй е казалъ Кантъ“. — Да, приятелю, ти стѣпка цвѣтето и не прочете какво е написано върху него, въ неговата книга. Казвашъ: „Вѣрвамъ въ Бога“. — Не, приятелю, ти си най-невѣжественитѣ, ти си човѣкъ на стария завѣтъ, — митарь и грѣшникъ; дигналь си най-голѣма гюрултия за сѣботата и т. н. Свѣтътъ не е създаденъ за никакви сѣботи и нѣма опрѣдѣлена сѣбота за почивка. „Въ свѣта има само една сѣбота, тя е сѣботата на любовта и кръщението съ огънь. Който е герой на своитѣ добродѣтели, той има закона на любовта. Този, които се кръщава съ божествената любов и мъдростъ, той ще бѣде Синъ Божъ. Слѣдователно, любовъ безъ мъдростъ не значи нищо, и мъдростъ безъ любовъ — също. Тѣзи двѣ велики сили — любовта и мъдростта трѣбва да проникнатъ дълбоко въ васъ и да ги разберете въ всичката имъ широчина и дълбочина, т. е. тѣй, както се проявяватъ въ този широкъ божественъ свѣтъ. Само така ще се осмисли сегашното учение. Ако взема да разправамъ за сегашната алгебра и геометрия, тѣ ще оживѣятъ; ако се изучаватъ правилно рисуване и поезията, ще има съвсѣмъ другъ резултатъ. Въ днешната поезия обръщатъ главно внимание на римитѣ. Напр. „По плетъ се скитамъ и за тебе питамъ“ или: „Разъ, два три, генералтъ се скри“. Свѣтътъ е пѣленъ съ такава поезия. Ще кажете: „Опасно нѣщо е да се скрие генералъ“. — Нѣма нищо отъ това, че се скрилъ. Човѣкъ, който се крие, е много скромень, че иска да го виждатъ. Казватъ за нѣкого, че обича да изпѣква. Ако сравнимъ този човѣкъ съ единъ фенеръ, той ще служи за освѣтление: ако е нѣкой планински върхъ, ще може отдалечъ да опрѣдѣля посоката. Нѣма нищо отъ това, че обичалъ да изпѣква. Какво се разбира отъ стиха: „По плетъ се скитамъ“. То значи: изучавамъ законитѣ въ България. И за тебе питамъ“ — значи: и за тебе върша всичко това.

Ще кажете: „Този поетъ е написалъ много глупаво изречение“. Напротивъ, това изречение е много умно. Тъй че умно и неумно — това сж нѣща относителни. Отъ разказа, който ви прѣдадохъ за избиране по единъ отъ опредѣленитѣ прѣдмети отъ царя, най-много е спечелилъ този, който избралъ яйцето, отъ което излѣзълъ пѣтелятъ. Що е пѣтелятъ? — Той е законъ на самопожертвуването, т. е. постоянно да давашъ, а другитѣ да взиматъ. Благодарение на този великъ законъ на самопожертвуването, свѣтътъ върви напредъ, и всичкитѣ тия 10 прѣдмети: корона, перо, далекогледъ и т. н. дължатъ своя прогресъ на пѣтеля. Има нѣщо много по високо отъ пѣтала, а то е: при всички свои неуспѣхи да намѣришъ смисъла на живота.

Поставишъ на главата си царската корона, но не те задоволява и това положение, пѣтелятъ се провиква: „Кукуригу!“ Това значи: не наврѣме пропѣлъ — взе короната, но не намѣри същественото въ живота.

Търговецъ си, но се връщашъ дома обезсърденъ, недоволенъ, пѣтелятъ се провиква: „Кукуригу!“

Написалъ си книга, но тя нѣма голѣмъ успѣхъ, чувствувашъ се нещастенъ, пѣтелятъ се провиква: „Кукуригу!“

Челъ си нѣкаква книга на мъдростта, но не си разбралъ нищо отъ нея, пѣтелятъ се провиква: „Кукуригу!“

Сѣлъ си жито и други храни, но нѣмало плодородие, ти оставашъ разочарованъ въ надеждитѣ си, пѣтелятъ се провиква: „Кукуригу!“

Съврѣмениятъ пѣтель казва на хората при всичкитѣ имъ работи: „Кукуригу!“ Това кукуригане означава много нѣщо.

Азъ ще ви оставя да разсѣждавате върху думата „кукуригу“ до слѣдната бесѣда.

Бесѣда, държана на 25 май 1919 година.

Отхвърлениятъ камъкъ

„Камъкътъ, който отхвърлиха зидаритѣ, той е станалъ глава на жгъла“¹⁾.

Какво интересно може да има въ единъ отхвърленъ камъкъ? Ще ме запитате. „Какво съдържание, каква философия има въ единъ отхвърленъ камъкъ?“ Такива изоставени камъни има днесъ съ милиони въ България. При граденето на всѣка къща изоставятъ много такива камъни. Несчастието се състои именно въ това, че има много изоставени камъни, и тѣ прѣдставляватъ спънка въ живота. Като прочетете цѣлата глава, ще разберете съотношението, което съществува между прочетенія стихъ и останалитѣ стихове и ще разберете, защо сж казани тѣзи думи.

Ако нѣмаше зидари, не би се говорило за този камъкъ, тъй че зидаритѣ сж виновници. Като градятъ нѣкоя къща, зидаритѣ събиратъ камъни, разчупватъ ги, и затова има изоставени камъни. Слѣдователно, подъ „камъкъ“ разбираме процесъ на градежъ.

Онѣзи, които се занима атъ съ положителнитѣ науки, казватъ, че всички нѣща трѣбва да бѣдатъ видими, осезаеми, реални. Обаче, не всички осезаеми или доказани нѣща сж вѣрни или реални. Има хиляди нѣща въ свѣта, които не сж доказани, а сж вѣрни. Има хиляди философи въ свѣта, за които нищо не се знае, но това, което тѣ сж казали, е право. Има и много такива, за които свѣтътъ знае, че съществуватъ, но тѣхната философия не е права. Като чета нѣкоя философска книга азъ свалямъ 50% отъ истинността ѝ, послѣ изваждамъ още

¹⁾ Ев. Марка, 12; 10

25%, и само върху останалитѣ 25%, разсѣждавамъ. Числото 25 за мене е съдържателно число, то е законъ, съ който мѣря всички нѣща. Може да ми възразите, че днитѣ и нощитѣ се мѣрятъ съ единъ цикълъ отъ 24 часа, но въ сѣщностъ земята не прави своитѣ обръщания въ 24 часа точно, а въ единъ периодъ отъ около 25 часа. Числото 25 се отнася не само до земята, но и до човѣшкия животъ. Азъ разлагамъ това число тъй както дѣцата разлагатъ числата. Числото 25 е съставено отъ числата 2 и 5, които събрани, даватъ числото 7. Тѣй че тукъ имаме три числа: първото число е 2, второто — 5, а третото — 7. Ще кажете: „Нима не знаемъ, какво нѣщо е двойката? Знаемъ я още отъ училищния периодъ“. Всички ученици, студенти, цѣлъ свѣтъ вие отъ двойки плачѣтъ. Всички страдания, всички неволи, всички грѣхове, разрушаването и създаването на свѣтоветѣ, всичко започва съ числото 2. Имате благороденъ синъ, чистъ като дѣвица, и вие не сте пожзали никакви срѣдства, за да го възпитате и образувате. Обаче, нѣкоя мома вторачила очи къмъ него и иска да се съедини съ него, защото двойката безъ единицата е отражение на единицата. Всѣко число има свое отражение. Когато изучавате астрономията, ще видите, че и тамъ има извѣстни отражения. Въ физиката сѣщо има отражения, напр свѣтлината на земята е отражение. То е сѣнката на свѣтлината, която се състои отъ билиони трептения. Вие изучавате сега само тия нѣща, въ които има трептения, т. е. вие изучавате само сѣнкитѣ на отраженията. Дѣто има движения, тамъ е мѣстото на сѣнкитѣ. Не казвамъ, че сѣнкитѣ не сѣ реални нѣща, но сѣ нѣща прѣходни. Една сѣнка може да ни послужи врѣменно, но вие не можете да я направите основа на вашия животъ.

И защо, именно, числата 2 и 5 иматъ еднакво отношение къмъ насъ? Числото 5 е сборъ отъ произведението $2 \times 2 + 1$. Слѣдователно, човѣшкиятъ умъ не е нищо друго освѣнъ двѣ жени, оженени за единъ мъжъ. Човѣшкиятъ умъ се разговаря съ двѣтѣ си жени, като се спогажда съ едната си жена, а съ другата не може. Това е държача съ двѣ партии, отъ които едната е консервативна, а другата — демократическа. Споредъ скултистѣтѣ, едната наричатъ висшия умъ или висшия манасъ, а другата на-

ричатъ низшия умъ или низшия манасъ. А това азъ наричамъ умъ на двѣтѣ жени, но такъвъ умъ, споредъ сегашнитѣ закони на църква^{та}, е осъденъ на отлъчване. Нѣкои казватъ: „Да облзгородимъ, да възвишимъ ума си!“ Да, но за това той трѣбва да се научи да живѣе само съ една жена. Колко ще останатъ тогава? Като извадимъ 2 отъ 5, ще останатъ три. То е числото, отъ което може да започнемъ нашия животъ. Мжжъ и жена може да се каратъ, но когато започнатъ да се каратъ двѣ жени, дига се димъ и прахъ въ къщата. За да провѣрите това, прочетете историята на Якова, който се ожени за двѣтѣ дъщери на Лавана, по голѣмата и по-малката. Прослѣдете, какви сж били тѣхнитѣ отношения. Яковъ имаше 12 сина, единадесетиятъ отъ които бѣше Йосифъ. Защо продадоха Йосифа, който бѣше единадесетия по брой, а не другъ нѣкой? Ще кажете: „случайно съвпадение“. Съвпадението е единъ кармиченъ законъ, отмѣренъ законъ на дѣйствие. Нѣма да се спирамъ да обяснявамъ, защо Йосифъ трѣбваше да бѣде продаденъ. Между Яковитѣ синове бѣше този камъкъ, който трѣбваше да стане жгълъ, но зидаритѣ го отхвърлиха. Йосифъ бѣше продаденъ отъ братята си, но послѣ той стана глава на жгъла. Въ врѣме на голѣмия гладъ, който настана въ цѣлата ханаанска земя. Йосифъ бѣше пръвъ голѣмецъ въ египетъ и спаси отъ гладъ много хора, между които и своитѣ братя. Това не е история само съ евреитѣ, но е повседневна история съ всички. Нещастията въ всѣки домъ се дължатъ на отхвърлянето на този камъкъ. Той е числото 11.

Коя отъ двѣтѣ жени остава въ дома? — Тази, която е най умна и най практична, но, споредъ мене, тя не е и най добрата. Добрата жена въ ѣкога е готова да даде своего мѣсто на другитѣ. Съврѣменното общество, съврѣменнитѣ домове страдатъ отъ вътрѣшно раздвояване, защото тѣзи двѣ жени се борятъ, коя да има мжжа. Тѣзи двѣ жени се борятъ за единъ мжжъ. Вие знаете, какъ двѣтѣ жени на Якова го подкупваха. Единъ день синътъ на Якова бѣше пратенъ отъ майка си да донесе гъби, и майка му каза на Якова: „Тази вечеръ азъ те купихъ съ гъби, затова при мене ще дойдешъ“. Ще кажете: „Може ли по такъвъ начинъ да се подкупва единъ мжжъ?“ — Всички мжже се подкупватъ. Кажете ми, дали прѣзъ тази война остана

нѣкой неподкупенъ мъжъ? Всички вие, които ме слушате, било мъже или жени, може ли да турите ръката на сърцето си и да кажете, че не сте подкулени? Съ това не ви съдя, но казвамъ една истина. Въ едно отъ стихотворенията си Славейковъ пише: „Парице, парице, всесилна царице, съ тебе въ рая, безъ тебе на края“.

И всички духовни хора днесъ все за Господа декламиратъ и казватъ: „Господи, Господи, ти наша парице, на Тебе като се кланяме, ние сме въ рая, но напуснемъ ли Те, ние сме на края“. Парата — това е жена, която развращава съврѣменното общество, тя е домъ на блудодѣяние. И наистина, днесъ всички прѣстъпления се вършатъ само за парата. Жената се жени за мъжа само за неговитѣ пари, защото е силенъ, и неговитѣ мишии сж здрави, за да изкарватъ прѣхраната. Когато нѣкой каже, че идейно обича, той самъ себе си лъже. Така идейно и котката хваща мишката, така идейно и вълкътъ сграбчва овцата. Едно врѣме, когато Господъ създаде вълка, пратилъ го да пази овцитѣ, направилъ го тѣхенъ пастиръ. На първо врѣме вълкътъ започналъ да имъ използва вълната, послѣ млѣкото, докато най-послѣ започналъ да опитва и месцето имъ. За тази послѣдна простѣпка, Господъ изпѣдилъ вълка въ гората, а на негово мѣсто оставилъ кучето, което и до днесъ изпълнява ревностно тази служба.

Какъвъ е въ основата си този камъкъ, който задритѣ отхвърлиха и стана глава на жгъла? Какъ трѣбва да се подразбира това нѣщо геометрически — глава на жгъла? Защо да не е глава на линията? Вие, които сте изучавали геометрията, какво ще кажете за посоката на тази глава: накъдѣ трѣбва да бѣде тя, дали нагорѣ, дали надолу или настрана? Ако обърнемъ този жгълъ надолу, ние имаме една посока на движение, обърнемъ ли го нагорѣ, имаме друга посока на движение. Вашето тѣло, безъ ръцѣтъ ви прѣдставлява този камъкъ, а двѣтъ ви ръцѣ прѣдставляватъ жгъла. Азъ искамъ да изучавате живата геометрия. Човѣкъ е построенъ на геометрични начала. Може да ме запитате: „Жгълъ безъ линии не може ли“? — Не може, това е законъ. Жгълътъ показва двѣ противоположни сили, които дѣйствуватъ въ една и съща посока и иматъ единъ общъ центъръ. Между тѣзи сили всѣкога ще има извѣстно пространство, защото, като разнородни, между

тѣхъ се образува една плоскостъ, която въ геометрията се нарича жгълъ. Ако силитѣ сѣ еднородни, тѣ ще вървятъ по права линия. Ще кажете: „Знаемъ ги ние тѣзи нѣща“. Не, не ги разбирате още.

„Този камъкъ, който зидаритѣ отхвърлиха, станъ глава на жгъла“. Отдѣ сѣ го отхвърлил? Има едно прѣдание, споредъ което, когато въ Египетъ съграждали великата пирамида на Гиза, камъкътъ, съ който щѣла да се завършва тази пирамида, билъ издѣланъ най-напрѣдъ и оставенъ на страна. Тази пирамида се градила съ вѣкове, и затова зидаритѣ подритвали този камъкъ, като не знаели смисъла. Като се завършила пирамидата, дошълъ главниятъ майсторъ и положилъ отхвърления отъ толкова време камъкъ, като връхъ, като глава на пирамидата. И така, този камъкъ, станалъ глава на жгъла. Пирамидата показва човѣшката еволюция. Този камъкъ, който трѣбва да се постави на върха, за да завърши еволюцията на човѣка, се подритва отъ едно мѣсто на друго. Днесъ всички философи подритватъ този камъкъ. Знаете ли, каква е била голѣмината на тази пирамида? Въ нея имало материалъ близо 6 милиона тона. Хора, които се занимаватъ съ изучаването на старинитѣ, на разкопкитѣ, казватъ, че, за да се прѣнесе материалътъ на тази пирамида, се изискватъ 60,000 машини, всѣка отъ които да събира по 100 тона. Може да си прѣдставите, какви усилия на човѣчеството е коштувала тази пирамида! Ще кажете, „Какъвъ смисълъ има тази пирамида?“ —Тя има много голѣмъ смисълъ, защото е емблема на съврѣмения човѣкъ и въ нейнитѣ размѣри и мѣрки сѣ опрѣдѣлени всички събития, които сѣ станали и трѣбва да станатъ въ бъдеще. Въ нея се включва и астрономията съ всичкитѣ ѝ подробности. Върху тази пирамида може да се чете и миналото, и настоящето на човѣчеството, но малцина могатъ да четатъ по нея, защото нейниятъ езикъ е труденъ. Нѣкои съврѣменни учени хора прочитатъ редъ книги и започватъ да мислятъ, че много знаятъ. Не се лѣжете, че знаете. Споредъ мене, истинско знание има само този, който може да хване смъртта и да я обуздае. Тѣй че, вие може да сте философъ, богословъ, мистикъ или какъвъ и да е другъ, но мачка ли ви смъртта, вашата наука не е положителна, и вашиятъ камъкъ е от-

хвърленъ Писанието казва, че кривиятъ камъкъ е станалъ глава на този жгълъ. На кой жгълъ? — На любовта и мъдростта въ невидимия свѣтъ. Въ създаването на свѣта, въ цѣлия козмосъ, се крие една велика тайна. Вие мислите, че само сегашнитѣ хора се бърятъ, само днесъ има такива вражди. Това, което става сега, то е отражение на миналото. Тази злоба, тази умраза, тѣзи неразбранщини между хората, всѣчко това не е продуктъ на настоящето, а е продуктъ на миналото. Това мога да докажа съ редъ факти. Напр., явява се у нѣкой човѣкъ една болестъ, като разстройство на мозъка, стомаха или какво да е друго; тази болестъ се явява сега, но причинитѣ за явяването ѝ сж отъ прѣди 100, 200 1000 и повече години. Лѣкаритѣ признаватъ, че тази болестъ се е появила най много отъ прѣди 20 години. Тѣзи болести се причиняватъ отъ много натрупани остатъци, отъ много непотрѣбни утайки, които прѣдизвикватъ реакция и създаватъ анархия въ организма, вслѣдствие на което се явява температура, и ние съ ужасъ наблюдаваме, какъ температурата се повишава, отъ 38° на 39 5°, 40°, 40 5°, 41°, и краятъ приближава. „Колко страшно нѣщо!“, казвате. Азъ казвамъ: нѣма нищо страшно, освѣнъ повишаване на температурата. Човѣкъ може да остане живъ не само при 41°, но и при 100, 200, 2000 и повече градуса. Ще ме запитате: „Може ли да остане живъ при толкова градуса, както сме сега?“ Сегашнитѣ хора сж едно посмешище на човѣчеството по своя организъмъ. Ако имате възможностъ да разгледате човѣка подъ специаленъ микроскопъ, вие ще видите, каква е неговата красота. Ние смѣсваме въ ума си двѣ идеи: за духовното и за материалното. Ние живѣемъ съ духовни работи въ нашия умъ, но като се наядемъ, казваме: „Днесъ сме добрѣ“. Утрѣ, като огладнѣемъ, започваме отново да се безпокоимъ и замисляме пакъ за материалното. Жената, като се наяде, казва: „Е, слава Богу, днесъ съмъ доволна, нѣма дефицитъ“. Питамъ: каква наука има въ единъ животъ, който е пълненъ само съ дефицити? Днесъ мъже, жени, дѣца влизатъ въ кухнята и казватъ: „Колко хубаво мирише“,! Така постѣпватъ и владици, и учители, а послѣ казватъ: „Ние сме културни, идеални хора“. Да, културни хора на тиганя и на маслото. Нѣкои питатъ, защо не ви уча на

нѣщо по философско. Дайте ми нѣщо философско, за да видя каква е вашата философия.

Написвамъ единъ центъръ. Какво означава този кръгъ? — Той означава една велика идея, съ която е започнало битието. Този кръгъ показва, по какъвъ начинъ е започналъ свѣтътъ. Свѣтътъ най напърѣдъ е започналъ отъ единъ кръгъ безъ центъръ, който послѣ се опрѣдѣлилъ отъ само себе си, или тази първоначална причина се е подвигила въ тази посока, направила е едно кръгообразно движение и се е спрѣла. Слѣдъ това, отъ повърхността на това свое първо движение, първоначалното положение се изгубило и се образувало едно бездѣйствие или тъмнина както индуситѣ казватъ: образувалъ се периодътъ на Калийюга. Слѣдъ врѣме, въ центъра на този кръгъ се явила една малка точка, тъй както въ поставяте пергела въ центъра на кръга и описвате около нея окръжност. Тъй че тази сила, слѣдъ като спрѣдѣла своитѣ граници, до които ще работи, влиза въ центъра, разработва тамъ своя кръгъ, за да образува вселената. Това наричамъ забременяване на козмоса съ една велика идея. Тази малка точка е важната. Вие си казвате: „Нима е толкова важна тази малка точица?“ Да, тѣзи малки точки вършатъ всичко въ свѣта. Напр., у васъ се явява нѣкаква болестъ, но въ същото врѣме ви излиза и една малка палчица, която забира и съ това отвлача вниманието ви отъ другата болестъ. Значи, въ тази малка палчица се концентрира всичкото ви безпокойство. Когато у васъ се заражда извѣстна хармония, също трѣбва да се яви една палчица, една точица: вие виждате вашитѣ идеали въ центъра и казвате, че сега живота има смисълъ. Казвамъ: „Сега вашиятъ животъ е станалъ бремененъ съ една идея“. Питате: „Само съ идея ли живѣятъ хората?“ Да, съ храна хората вегетиратъ, а съ идея живѣятъ. Не трѣбва да се смѣсватъ съществуване съ вегетиране: това сѣ двѣ различни положения. Казвате: „Ще съществуваме ли?“ Било ли е врѣме когато да не сте съществували? Може ли частицата да каже, че не е съществувала въ цѣлото? Слѣдователно, всѣка частица е съществувала въ цѣлото. Когато частицата се индивидуализира вътрѣ въ цѣлото, то съ това започва и нейното индивидуално съществуване. Съществуване значи проявяване — отъ санскритската

дума „сатъ“, която значи да се проявишъ. Когато започнешъ да мислишъ, да се движѣшъ, да вършишъ добро или зло, ти съществувашъ. Въ това отношение доброто и злото въ свѣта сж двѣтѣ сили, които дѣйствуватъ.

Злото се състои въ това, че зидаритѣ отхвърлили този камъкъ. Когато човѣкъ отхвърли една велика идея отъ ума си или едно желание отъ сърцето си — и когато единъ народъ отхвърли своитѣ идеали и се подкупва за нѣкакви си пари, тѣ ѣ губи. Ако държавниците се вслушвзха въ идеалитѣ на народа, не бѣха правили грѣшки. Държавниците и духовнитѣ хора, като се индивидуализиратъ, мислятъ, че тѣхното благо стои вѣнъ отъ този камъкъ. Не, вие може да съградите цѣлото човѣшко тѣло, но ако този камъкъ седи извѣнъ това тѣло, нищо не струва. Може да сте кѣкой милионеръ, но безъ този камъкъ, вие сте човѣкъ безъ глава, т. е. човѣкъ безъ единъ положителенъ умъ или положителна душа, или положителенъ духъ. Умътъ, душата и духътъ сж три различни идеи. Кое е положително? — Това, което се промѣня, но не се измѣня. Положителното е господаръ на своята съдба и не се стреми да завладѣе свѣта. Въ положителното всѣкога има стремление да се съгласува съ великата хармония, която съществува отъ памети вѣка. Навсѣкѣждѣ — между мъже, жени и дѣца — въ всички домове трѣбва да има хармония. Нѣкои казватъ: „И да нѣма хармония между мене и мъжа ми, пакъ ще може да живѣемъ“. Не, не може така да се живѣе. Колко мъже съмъ виждалъ да бѣгатъ отъ такъвъ животъ! Знаете ли, на какво приличатъ тѣзи мъже? Единъ денъ Настрадаинъ Ходжа каралъ за дома си 10 магарета, натоварени съ дърва, то като се уморили, тѣ не искали да вървятъ. Настрадаинъ Ходжа се чудѣлъ какво да прави съ тѣхъ, за да ги накара да тръгнатъ. Миналъ покрай него единъ пътникъ и казалъ на Настрадаинъ Ходжа, че има цѣръ противъ тѣзи упорити магарета. Далъ му една лютива чушка и му казалъ да ги намаже около опашката. Настрадаинъ Ходжа послушалъ съвѣта, намазалъ магаретата и дѣйствително тѣ отишли у дома си. Не взимайте този примѣръ въ лошъ смисълъ. Същото нѣщо се прилага и по отношение на васъ. Заболи ви гърлото, възпали се силно и за да оздравѣете, даватъ ви нѣкой лютъ цѣръ. Взимате цѣра и си отивате у дома. За да се пос-

т.гне цѣлта, трѣбва да ви се даде нѣщо горчиво, нѣщо лютиво. Нѣкой мжжъ, слѣдъ като жена му го намаже съ своитѣ мисли, той избѣгва отъ дома си, отива въ нѣкоя кръчма или избѣгва въ странство. Това се отнася не само за мжжетѣ, но и за женитѣ. Не ви говоря това, за да ви укорявамъ. Азъ взимамъ числото двѣ, като форма. Това число съществува вѣтрѣ въ васъ, дѣто има извѣстно противорѣчие. Ние ще се освободимъ отъ противорѣчията въ живота, когато поставимъ този камъкъ глава на жгъла, защото само той свързва любовта и мъдростта, за да работятъ въ великата хармония, защото само чрѣзъ него може да се проектиратъ тѣлото, дробс-ветѣ и всички органи и така да се прояви целокупниятъ човѣкъ. Въ сѣрѣменното общество слушамъ да казватъ, че Господъ ще оправи свѣта. И азъ вѣрвамъ, че Господъ ще оправи свѣта, но въпросътъ е, дали ние ще можемъ да оправимъ нашиятъ свѣтъ. Когато дойде пролѣтъ, цвѣтята започватъ да цвѣтятъ, здравитѣ хора я посрѣщатъ весело и засмѣно, а болнитѣ хора посрѣщатъ по другъ начинъ слънцето и пролѣтътъ. Пролѣтътъ, която за здравитѣ хора е приятна, за болнитѣ хора е чистене, и наистина, дойдатъ ли мѣсецитѣ априлъ и май, за тѣхъ настѣпва криза. Българитѣ казватъ, че мѣсецитѣ мартъ, априлъ и май ликвидиратъ смѣткитѣ на болнитѣ, а на здравитѣ даватъ енергия и потикъ. Ние сме свързани съ всички сили, които дѣйствуватъ въ природата, понеже тѣ дѣйствуватъ и въ нашето тѣло. Ние сме зидаритѣ, които отхвърляме този камъкъ, туй разумно разбиране, и казваме: „Трѣбва да дойде едно общо оправяне“. Това оправяне е като пролѣтътъ. Важно е, дали азъ ще бъда въ състояние да го използвамъ. Казвате: „Първо трябва да се поправи човѣчеството“. Човѣчеството е отдавна поправено, но единицитѣ отъ него не сж поправени, били тѣ жени или мъже, безъ разлика на това, какви титли носятъ или дали сж учени или невѣжи. Азъ казвамъ, че на всички липсва по нѣщо. Дотогава, докато умираме, ние глава нѣмаме; докато страдаме, ние знание нѣмаме. Казвамъ: когато се появилъ центърътъ въ окръжността, вселената станала брѣменна, при което точката се подвижила и раздѣлила кръга на половина. Съ тсва вселената се самоопрѣдѣлила и родила първо жената, която най-напрѣдъ раздѣлила

свѣта. Затова едната половина на земята е свѣтла, а другата половина е тъмна. Мажътъ се разгнѣвилъ на тази жена, която раздѣлила свѣта, и затова днесъ той освѣтява само едната половина, и то тази частъ, която той обича. Тѣзи двѣ жени се гонятъ, но той всѣкога освѣтѣва само тази, която обича.

Тази жена, която се радва, наричатъ день, а която се сѣрди — нощъ. Или, съ други думи: жената, която се радва, е висшиятъ манасъ или денятъ, а тази, която се сѣрди — низшиятъ манасъ или нощта. Тѣзи два жгли сж двѣтѣ жени. Защо човѣкъ има по двѣ рѣцѣ, два крака; мозъкътъ е двоенъ, бѣлятъ дробъ е двоенъ, сърцето е двойно и т. н., всичко е раздѣлено, защото има двѣ жени. Ще кажете: „Тогава да махнемъ двойката“. Нѣма защо да махаме двойката, а трѣбва да разбираме нейната сжщина. Споредъ мене, материята е отражение на духа. Материята е пакъ жена. Тази жена не ражда постоянно. Ние сме попаднали въ обятията на тъмната майка, която постоянно ни мачка и казва: „Вие ще държите ли още съ този баща, който ми изневѣри? Оставете него и елате при мене, азъ ще ви дамъ щастие“. Тѣзи хора, които вѣрватъ въ реалността на свѣта, тѣхъ наричаме материалисти. Утрѣ, слѣдъ като вашитѣ очи, рѣцѣ, стомахъ, мозъкъ и пр. се разкапватъ, изгубва се и всѣка реалностъ. И нервитѣ се разкапватъ. Дѣ е реалността, дѣ е положителното въ свѣта? Ще кажете: „Ние сме вѣрващи хора; вѣрваме въ единъ Господъ“. Радвамъ се, но вие били ли сте при вашата свѣтла майка, ходили ли сте въ свѣтлата страна на земята? Нѣкои хора казватъ, че познаватъ земята. За да познаете земята, трѣбва да излѣзете 10,000 к. м. изъ пространството нагорѣ, за да видите, какво нѣщо е тя. Отъ гледището на културнитѣ хора, които живѣятъ по-горѣ отъ васъ, вие сте въ положението на риби, които живѣятъ на дъното на океана. Културнитѣ хора, които живѣятъ надъ васъ, ви изваждатъ съ вѣдицѣтѣ си и казватъ: „Да оставимъ ли този човѣкъ тукъ, или да го изпратимъ да се прѣроди?“ И смъртта не е нищо друго, освѣнъ една вѣдица, на която се туря нѣкоя глистя, за да се хване рибата. Господъ казва, че тази божествена мрѣжа ще се хвърля винаги, до скончаніето на вѣка; едни ще изважда отъ морето и ще ги туря на сушата, а

други ще хвърля отново въ него.

Въ всички прояви на природата ние трѣбва да виждаме положителни, неизмѣнни нѣща. Въ какво се състои неизмѣнното? Въ желанието да се зароди у насъ оная братска връзка и да разберемъ, че всички хора страдаме еднакво въ тоя свѣтъ, безразлично дали сме богати или сиромаси, учени или прости, родители или дѣца. Когато съзнаемъ тоя фактъ, че всички имаме едни и същи страдания и еднаква съдба, че спасението на едного е спасение и на другия, ние ще дойдемъ до една правилна философия на живота. Но не тъй, както свѣтътъ и църковниците разбъратъ. Защо? Защото, ако разрѣшението на една малка задача е правилно и вѣрно за единъ ученикъ, то не значи, че съ това се изчерпва и цѣлата математика. И въ геометрията изваждатъ много геометрически формули, но не ги доказватъ. Теоремата, че сборътъ отъ тритѣ ъгли въ единъ триъгълникъ е равенъ на два прави, не включва въ себе си цѣлата геометрия. Следователно, ние трѣбва да погледнемъ малко по сериозно на всички въпроси и да се замислимъ, какви трѣбва да бъдемъ въ сегашния моментъ. Ако кажемъ, че сега сме лоши, но за въ бъдеще ще бъдемъ добри, това не е правилно разрѣшене на въпроса. Сегашнитѣ ви лошавини сѣвашето минало, а сегашната ви добрина е бъдещето ви. Нашата добрина може да се изпита. Тя може да се провери тъй, както се проверява промѣната, която става въ гладния човѣкъ, слѣдъ като се нахрани. Такъвъ човѣкъ се ободравя, развеселява. Да мислимъ идейно значи да имаме за настоящето време такава съществена храна, която може да даде сила и потикъ на нашия умъ. Тази сила и храна може да взимаме отъ всякъдѣ. Споредъ мене всички писатели отъ какъвто калибъръ и да сѣ, сѣ цвѣтя и затова вие, като пчелитѣ, извадете си медъ отъ който цвѣтъ искате. Не мислете, защо сѣ създадени тѣзи или онѣзи цвѣтове, всички цвѣтове сѣ създадени съ опредѣлено прѣдназначение. Всѣмо нѣщо, било то добро или зло, всѣка мисль, всѣки ангелъ или демонъ, и тѣ си иматъ своето прѣдназначение въ козмоса. Какво нѣщо сѣ ангелитѣ и демонитѣ? Тѣ прѣдставляватъ движение въ двѣ противоположни посоки. Еднитѣ сѣ пълни кофи, които отиватъ нагорѣ, а другитѣ сѣ празни кофи, които сли-

затъ надолу. Ние искаме само пълни кофи. Добрѣ, ние искаме пълни кофи, но като се изпразнятъ тѣ, отдѣ и какъ ще се напълнятъ? Слѣдователно, праведниятъ, като отидѣ горѣ, ще стане грѣшникъ, а грѣшниятъ ще стане праведенъ. Съ това имаме движение на колелото, по което върви прогресътъ на човѣчеството. Човѣкъ трѣбва да съзнава, че може да бѣде и грѣшенъ, и праведенъ, но трѣбва да върши волята Божия. Човѣкъ, който гради, не може да не се оцапа. Не трѣбва да мислите, че нѣма да оцапате своя умъ. Насъ не трѣбва да ни смущаватъ законитѣ на държавата. Ние трѣбва да имаме въ себе си други закони, отъ които нашето битие се обуславя, защото когато България и всички държави изчезнатъ, земята и слънчевата система се прѣвърнатъ, ние пакъ ще съществуваме. Земята ще се промѣни, тя нѣма да бѣде такава, каквато я виждаме днесъ; затова България не опрѣдѣля вашето битие, а вие опрѣдѣляте битието на България. И тѣй, казвамъ: на земята, цѣлото зависи отъ своитѣ части, а въ духовния свѣтъ, частицитѣ зависятъ отъ своето цѣло. Ще ви изясня тази мисль. Двадесетъ милиона хора на земята може да се сплотятъ въ една обща идея и общи чувства и да образуватъ единъ народъ, обаче, единъ денъ, тѣхнитѣ идеи и чувства може да се измѣнятъ така, както се измѣня гжсеницата, когато прѣминава въ пеперуда. По сѣщия начинъ и вие нѣма винаги да бѣдете българи, ще се простите съ своята националность и ще измѣните начина на своя животъ. Една гжсеница прѣкарва това положение само 40 дни, а послѣ прѣминава въ пеперуда. Единъ народъ е поставенъ въ дадена форма само за 40 дни и прѣзъ това врѣме нему прѣдстои да изпълни всички свои задължения къмъ себе си и, слѣдъ това ще заживѣе съ други идеи и чувства. Тогава ние можемъ да замѣнимъ думитѣ българинъ, французинъ, германецъ съ съвсѣмъ други понятия. Като кажемъ думитѣ: ръка, кракъ, мозъкъ, бѣлъ дробъ, ние имаме известна прѣдстава. Значи всѣко нѣщо си има смисль въ своя организъмъ. Какво означава думата „българинъ“ въ общиѣ организъмъ? Азъ турихъ българитѣ въ черния дробъ, но трѣбва да знаете, че частицитѣ на черния дробъ, както и всички същества, еволюиратъ и постоянно се измѣняватъ. Така и българитѣ слѣдъ врѣме ще минатъ въ

друга форма на развитие. Тогава ще търсите българина по-горѣ въ организма.

Велика мъдростъ е да разберете смисъла на отхвърления камѣкъ. Камѣкътъ означава неизмѣнното, постоянното, непромѣнчивото. Ние принадлежимъ на извѣстна църква, а отхвърляме принципитѣ на природата, но трѣбва да знаемъ, че нашитѣ философи ще изчезнатъ, а принципитѣ на природата ще останатъ неизмѣнни. Каквото е създала майката-природа, то си остава. Замислете се, защо се раждате мъже или жени; защо въ едно сѣмейство се ражда първо момиче а нѣкога, обратно — момче; защо сте наклонни къмъ извѣстна философска система, защо сте приели християнството и т. н. Ще ми отговорите: „Защото християнството спасява хората“. Съгласенъ съмъ 50%, съ васъ. Тогава казвамъ: вие сте били болни и сте излѣзли вече отъ болницата. Въ такъвъ случай, какво отношение има болницата къмъ васъ, които сте оздравѣли и започнали да орете и сѣете? Или ще започнете всѣки день да ходите въ болницата и да благодарите не лѣкаря, че ви е излѣкувалъ? Единъ день лѣкарътъ ще ви каже: „Стига вече благодарности, защото имамъ и други болни“. Ще кажете: „Ние трѣбва да се молимъ на Бога“. Разбира се, че трѣбва да се молимъ, но не като болни хора, а като здрави. Като болни хора ще пиете лѣковетѣ, ще лежите на гърба си, ще се обръщате отъ едната страна на другата, ще калѣничите отъ болки, но като здрави, ще вземете ралото и мотиката и хайде на нивата и лозето, и ще правите поклони. Всѣки боленъ човѣкъ е християнинъ. Но ще кажете: „Азъ съмъ отъ друга партия“. Отъ каквато партия и да си, какъвто и да си по вѣроизповѣдание и възгледи, било будистъ, мохамеданинъ, теософъ, окултистъ и др., боленъ ли си, ти си християнинъ. Нѣкои ме питатъ: „Защо християнството не е поправило свѣта“? Отговарямъ: християнството е наука за болни хора и то е помогло на тѣхъ, доколкото е могло, а въ свѣта нѣма още наука за здравитѣ хора. Нѣкой козва: „Азъ искамъ да се занимавамъ съ велики идеи“. Питамъ: ти свърши ли съ всички лѣкарства, съ всички болни, прости ли се се съ всички сестри милосердни, излѣзе ли отъ болницата? Ако си се справилъ вече съ всичко това, ще може да влѣзешъ въ свѣта, ще научишъ закона на християнст-

вот и тогава можеш да намѣриш свѣтлата си майка. Вие, съврѣменнитѣ хора, сте християни, но не сте още синове Божии. Горко сега на този, който каже, че е синъ Божи; биха го обѣсили, биха го смѣтнали за еретикъ, за смахнатъ човѣкъ и т. н. Синъ Божи е човѣкъ, здравъ физически, душевно и умствено, и той не умира. Така го опрѣдѣлямъ.

Ние трѣбва добрѣ да разбираме Христовото учение. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да сторя не своята воля, а волята на Онзи, Който ме е изпратилъ“. Кой е Той? Още не Го знаете. Всички Го търсятъ пипнешката, и свѣщи Му палятъ, и тамянь кадятъ, и нагорѣ гледатъ, и ядатъ, и пиятъ, и четатъ, и никой не Го знае още. Горчива истина! „Това е животъ вѣченъ, да познаешъ Единго Истинаго Бога“. Какво значи Богъ? — Богъ значи движение въ права посока на твоето битие. Богъ е туй, което стимулира правилното движение у васъ. Движението азъ тълкувамъ или прѣвеждамъ съ думата любовъ, защото само любовта образува движение. Мома или момъкъ, като се влюбятъ единъ въ другъ движатъ се единъ къмъ другъ. Хората като се влюбятъ въ нѣкое учение, обикватъ всички. Слѣдователно, болнитѣ хора, които азъ наричамъ християни, сж отхвълили този кимъкъ на жгъла, защото не имъ трѣбва, Ние, като болни хора, лежимъ на гърба си и чакаме все на готово. Викатъ нѣкой лѣкаръ при единъ боленъ, и послѣдниятъ вика: „Охъ, г не докторе“, но като му сложалъ кѣфтета, яде. Яде той, но и пѣшка. Вашитѣ кухни сж за болни хора. Мжжътъ дойде отъ работа и започва да вика: „Защо не си сготвила, не знаешъ ли, че съмъ боленъ човѣкъ, че съмъ християнинъ“? Казвате: „Благородно е името християчинъ“. Да, но докато си въ болницата, а излѣзешъ ли отъ нея, вече не си християнинъ. Азъ разсѣждавамъ идейно, не ме разбирайте криво. За мене въ свѣта нѣма противорѣчия, всичко е ясно. Ако всички бихте разбирали въпроситѣ тѣй, както азъ ги разбирамъ, свѣтътъ въ единъ день щѣше да се оправи. Азъ си прѣдставлявамъ хората отъ сегашния свѣтъ завързани единъ за другъ, за да бѣдатъ по-сигурни въ живота. Азъ казвамъ: прѣстанете да се върватъ. Вързването е признакъ на болезнено съзнание, защото само болнитѣ се осигуряватъ. Старитѣ хора казватъ:

„Ние трѣбва да се осигуримъ“. То значи: ние трѣбва да се смиримъ, да станемъ християни на стари години, да заживѣемъ за Бога. Това сж всички хора, които отхвърлятъ живия камъкъ. Всѣки човѣкъ, който не изпълнява волята Божия, все остарява. Ще ви приведа единъ разказъ отъ Шекспира, взетъ отъ датския животъ. Единъ много мѣдъръ царъ искалъ да направи опитъ съ единъ прочутъ човѣкъ въ своята държава, нареченъ за своята святостъ и чистота „Антонъ Праведни“. Царьтъ повикалъ единъ день Антонъ Праведни при себе си и му казалъ: „Искамъ да те оставя извѣстно врѣме да управлявашъ вмѣсто мене, безъ да знае народътъ за отсъствието ми“. На първо врѣме Антонъ Праведни се отказвалъ, но послѣ се съгласилъ. Заелъ той царското мѣсто и понеже въ това врѣме имало много голѣмъ развратъ, издалъ строга заповѣдь: „Всѣки, който се улови въ прѣлюбодеяние, да се екзекутира“. Синътъ на единъ прочутъ датски велможа се провинилъ въ това прѣстѣпление. Извикалъ го Антонъ Праведни при себе си и му казалъ: „Ти си се провинилъ злѣ и, споредъ заповѣдта, ще трѣбва да бѣдешъ екзекутиранъ“. Младецътъ се уплашилъ много и рѣшилъ да изпрати сестра си, която била чудна хубавица и се готвела да постѣпи колугерка, да измоли живота му. Като видѣлъ тази хубавица Антонъ Праведни, ѿ казалъ: „За нищо друго нѣма да се съглася да простя брата ти, освѣнъ ако се съгласишъ да ми станешъ любовница, безъ да знае за това нѣкой“. Антонъ Праведни билъ жененъ и разведенъ съ жена си, а отпослѣ станалъ праведенъ. Сестрата се погнусила отъ това условие и казала на брата си, че той ще трѣбва да понесе наказанието си. Братътъ я запиталъ: „Какво лошо има въ това, ако се съгласишъ; поне ще се пожертвувашъ за мене“. Мѣдриятъ царъ узналъ тайно това, намѣрилъ разведената жена на Антония и ѿ казалъ да се прѣоблѣче въ дрехитѣ на красивата дѣвица и въ опредѣления день да му се прѣдстави. Като успѣлъ въ своето желание, Антонъ издалъ заповѣдь да екзекутиратъ младия момъкъ; съ това той искалъ да се ухитри. Мѣдриятъ царъ узналъ и това, и казалъ на началчика на затвора да не се екзекутира младия момъкъ. Слѣдъ туй повикалъ Антония на обяснение. Тогава Антонъ Праведни се изповѣдалъ и казалъ: „Всичко на свѣта можахъ да побѣда, но

прѣдъ очитѣ на красивата жена не можахъ да устоя и паднахъ“

Падането на всички съврѣменни хора е тамъ. Хора, които се свързватъ въ едно общество или братство, безъ да върватъ, извършватъ подобно прѣлюбодѣяние. Хора, които минаватъ отъ едно братство въ друго, които се женятъ за една, втора и третя жена, въ моитѣ очи сѣ като Антонъ Праведни, и тѣ нѣма да придобиятъ никаква мъдростъ. Мъдростъта е вътрѣ въ самата природа, вътрѣ въ насъ, и затова ние трѣбва да се вслушваме дълбоко въ онова вътрѣшно побуждение, да вървимъ въ посока на онзи камъкъ, който ще ни покаже, съ коя или съ кого трѣбва да се съединимъ. Ако човѣкъ придобие мъдростъ и има за цѣль да злоупотрѣбява съ нея, той прѣлюбодѣйствува. А този, който придобъе любовъ и злоупотрѣби съ нея, той прѣлюбодѣйствува. Всѣка благородна мисль или чувство, което се изопачава, е прѣлюбодѣяние.

Слѣдователно, цѣлиятъ свѣтъ е боленъ. Всички днешни болни хора сѣ християни. Най голѣмиятъ позоръ, който носи днесъ Христосъ въ свѣта, е християнството, съ което всички се кичатъ. Ако турите този позоръ на гърба си само за 24 часа, тогава ще изпитате най голѣмо отвращение въ свѣта, като видите, какъ всичко днесъ се върши въ името на Христа. Всичко най-лошо днесъ се върши въ името на религия, цивилизация, свети чувства. И колко мерзки сѣ подбудителнитѣ причини за всичко това! Ето защо ние трѣбва да се стремимъ всички да станемъ синове Божии. Сега ще изтълкувамъ думата „християнство“ въ обратенъ смисль. Христосъ е човѣкътъ, който е винаги здравъ, поставилъ е въ редъ и порядкъ своитѣ мисли и желания, побѣдилъ е страститѣ си и се нарича Синъ Божии. Само когато научимъ божествената мъдростъ, само тогава ние ще бъдемъ въ състояние да разбираме истината, да станемъ господари на положението, и само тогава ще прѣобразимъ свѣта. Тогава ще се наречемъ и синове Божии. А днесъ болнитѣ хора управляватъ свѣта и за това е такъвъ, затова въ него има повече ножове, лѣкарства, болнични легла, губерки за инжекции и др. Тази наука ще бѣде само за болнитѣ, но отъ нея тѣ по-вече ще се измъчватъ. Днесъ срѣщамъ хора отъ разни съсловия, които не могатъ да се споразумѣятъ. Днеш-

ниятъ човѣкъ е единъ кръстъ безъ окръжностъ, т. е. човѣкъ въ болницата и казва на другитѣ: „Трѣбва да си носимъ кръста“. На единъ англичанинъ, който ми каза: „To put Christ on“, азъ му отговорихъ „To put Christ in“, т. е. той ми каза: „Да се облѣчемъ въ Христа“, а азъ му отговорихъ: „Да възприемемъ Христа въ себе си“. И въ нѣкои пѣсни се пѣе: „Да се облѣчемъ въ Христа“. Азъ казвамъ: не трѣбва да се облѣчемъ въ Христа, защото обличането е врѣменно състояние, то е единъ прѣходъ, а да възприемемъ Христа вътрѣ въ себе си, да станемъ синове Божии, да станемъ здрави. Ако съврѣменното общество мисли така, ще научи правилно този законъ. Чрѣзъ страданията хората ще се научатъ на доброто. Въ земята е влѣзълъ единъ новъ елементъ, който ще оправи свѣта. Той е чистиятъ въздухъ. Изнесете единъ боленъ горѣ на планината, на чистъ въздухъ, и той, въпрѣки своята воля, ще оздравѣе. Иде моментъ, въ който безъ да съзнаваме, ще оздравѣемъ. Страданията сѣ потикъ, тѣ ни изкарватъ на високо мѣсто. Когато нѣкой сгрѣши, разболѣва се и казва: „Нѣма да правя повече така“. Значи, той ликвидира своята смѣтка. Когато ликвидираме съ грѣховетѣ си, ние трѣбва да възприемемъ любовта, мъдростта на здравето и на безсмъртието, и тогава ще бъдемъ близо до вратата на великия храмъ, въ който ще научимъ великата истина на живота. Ние се стремимъ къмъ животъ, който може да имате само тогава, когато излѣзете отъ тия болници.

Отсега нататкъ прѣстанете да казвате, че Христосъ ви спасява, а казвайте: „Ние ще живѣемъ за Христа, ще помагаме на болнитѣ да излѣзатъ отъ болницитѣ и ще ги заведемъ вънъ отъ градския животъ, защото той е нехигиениченъ“. Трѣбва да се излѣзе по нивитѣ и полята и тамъ да се оре и копае. Българинътъ като оре, казва, че България е уредена, а който не оре, безпокои се, докѣдѣ ще се даде земя на България; коя частъ отъ Македония, коя частъ отъ Добруджа и т. н. Това не е българщина, такъвъ българинъ не живѣе даже и въ черния дробъ на общия организъмъ, а се намира по долу отъ него. Вземете ралото, остена, орете и сѣйте безъ къклица, и кажете: „Ние сме здрави хора на новата култура и, слава Богу, че се освободихме отъ болницитѣ“. Още единъ при-

мѣръ: въ една болница имало двама болни парализирани, които считали за безвъзвратно изгубени и затова ги поставили сами въ едно отдѣление. За тѣхно щастие, единъ день болницата се запалила и, въ бързината, успѣли да изнесатъ вѣнъ всички болни отъ болницата, като забравили само двамата паралитици. Както лежали, тѣ усѣтили, че огъньтъ започналъ да ги понапича. Въ този критичинъ моментъ за живота си, тѣ забравили, че сѣ болни и изкочили навѣнъ отъ болницата. Като се видѣли здрави, тѣ благодарили на Бога, че болницата се запалила, за да оздравѣятъ и да се освободятъ отъ това велико робство. И вие кажете сега: Да изгори тази болница, за да излѣземъ ние, паралитицитѣ, и да кажемъ: Слава Богу, можемъ да мислимъ вече, тъй както Богъ иска, а не както хората искатъ.

Бесѣда, държана на 1 юний 1919 година.

Гърбавата жена.

„И положи на нея ржцѣ и тозъ часъ се изправи жената и славѣше Бога“, ¹⁾

Първото положение въ живота е да се прѣдстави истината въ нейната дѣйствителна форма Има истини реални и отвлѣчени, или положителни и отрицателни. Ако се движите по цѣвѣта на целзиевия термометъръ, отдолу нагорѣ, както се повишава температурата, вие ще имате положителна истина, но движите ли се отгорѣ надолу, ще имате отрицателна истина. Въ първия случай топлината ще се увеличава, а въ втория случай ще се намалява. Ще кажете: „Какво отъ това, дали се увеличава или се намалява топлината?“ — Това нѣщо е отъ голѣмо значение. Въ природата само чрѣзъ топлината се произвеждатъ всички растителности и всички плодови дървета. Този законъ е вѣренъ и за човѣшкия умъ и сърце. Думата „топлина“ прѣвеждамъ съ думата благородни чувства. Най-благороднитѣ мисли, чувства и дѣйствия се раждатъ отъ топлината.

Ще ме попитате: „Какво отношение има това, че Христосъ е положилъ ржцѣтъ си върху тази жена“? — Жената е основа въ свѣта. Свѣтътъ не може да съществува безъ жени. Ако можеше свѣтътъ безъ жени, Господъ не би ги създалъ. Нѣкои ще ми възразятъ, че Господъ е направилъ най-напрѣдъ Адама. Да но кой Адамъ? Който бѣ направенъ отъ прѣстъ ли? Господъ създаде мъжкия и женския полъ заедно. Мъжкиятъ и женскиятъ полъ подразбиратъ една противоположностъ въ свѣта, но и това разногласие е велика наука. Христосъ искаше да постави та-

¹⁾ Ев. Лука 13; 13

зи жена на нейната висота. Тази жена бѣше гърбава. Какво означава гърбицата? Тя бѣше сгърбена по мисли, чувства и дѣйствия. Върху тази жена Христосъ положи рѣцѣтъ си. Рѣцѣтъ означаватъ великото и възвишеното въ свѣта. Съврѣмениятъ човѣкъ страда отъ безволие, а човѣкъ безъ воля не е човѣкъ. Навѣрно всички ще ми възразятъ, че иматъ воля. Бихъ ви далъ една малка задача, за да опитате вашата воля. Ще ви дамъ единъ килограмъ тежестъ да го дигнете отъ земята. Ще кажете: Какъ да не можемъ единъ килограмъ да подигнемъ? Да, въ даденъ моментъ вие може да го подигнете, но въ другъ моментъ — не можете. Какъ ще подигнете този килограмъ, ако той е нагрѣтъ до 1000°? Не само вие, но никой човѣкъ не би могълъ да го дигне, и дори ще отстоите десетъ метра далечъ отъ него. Тѣй че — ще приложатъ това правило — между единъ килограмъ, който и дѣцата може да дигнатъ, и единъ килограмъ който и цѣлиятъ свѣтъ не може да дигне, има голѣма разлика. Ако тебе може всѣки да те подигне, това показва, че нѣмашъ въ себе си воля, сила.

Четемъ, че Христосъ положилъ рѣцѣтъ си върху тази гърбава жена и тя се изправила. Питамъ: можете ли вие да турите рѣцѣтъ си върху вашия гърбавъ умъ, върху вашето гърбаво сърце и да ги оправите? Ще ми отговорите: „Нашитѣ сърца и умове сж прави“. Не, вашитѣ сърца и умове не сж прави. На всички духовници, министри, учители и др. сърцата и умове сж гърбави. Ще кажете: „Защо ни обиждашъ?“ Не ви обиждамъ, но говоря една положителна истина, за да се избѣгнатъ илюзиитѣ, че сме нѣщо, когато въ сжщностъ не е така. Въ прочетения стихъ, обаче, има и друго психологическо отношение. Христосъ положи рѣцѣтъ си върху тази жена, за да стане и слави Бога. Кажете ми: колко пѣти майката трѣбва да положи рѣцѣтъ си върху своето дѣте, като го кѣпе, за да може то да се изправи и проходи? Ако майкитѣ не правѣха това, щѣха ли дѣцата имъ да проходятъ? Вашитѣ дѣца сж гърбави жени, и затова трѣбва всѣки день да полагате рѣцѣтъ си върху тѣхъ и да ги кѣпете. Знаете ли какво означава кѣпане? Колко проста истина е кѣпането, а никой отъ съврѣмениятъ учени не може да я разрѣши. Съврѣмениятъ хора поил чатъ на

оня гръцки философъ, който искалъ да изучи свѣта, и гледалъ само нагорѣ. Като вървѣлъ по пътя, падналъ въ една дупка. Излѣзълъ философътъ отъ дупката, но се разсърдилъ и започналъ да вика, да се сърди на хората, които поставили на пътя му такива прѣпятствия. Успокоилъ се, и продължилъ по нататъкъ пътя си, обаче, за още по-голъмо негово очудване, падналъ отново въ друга дупка. Този пътъ той още повече се разсърдилъ и започналъ да вика противъ хората, които му поставяли прѣпятствия на пътя, за да не може да открие истината. Не господине, когато търсишъ истината, трѣбва да гледашъ отпрѣдъ си, а не нагорѣ. Всички съврѣмenni контета и дами гледатъ все нагорѣ. Идете на нивитѣ, и вижте какъждѣ гледатъ празнитѣ и какъждѣ гледатъ пълнитѣ класове. Всички празни класове гледатъ все нагорѣ. Ако земеделѣецътъ види, че всичкитѣ класове сж изправени нагорѣ, той би се отчаялъ. А ако види класовете съ наведени глави, ще каже: „Слава Богу! Бихъ желалъ всички да сте наведени“.

Христосъ видѣлъ гърбавата жена и по сжщия законъ положилъ рѣцѣтъ си отгорѣ ѿ; тя станала и започнала да слави Бога. Нѣкои ще попитатъ: „Защо да славимъ Бога? Азъ не ви говоря да славите онзи Господъ, въ чието име ставатъ сега всички раздори и църквитѣ отъ 2000 год му служатъ; не ви говоря за тоя Господъ, на когото държавитѣ служатъ, бога на войната. Не отричамъ, че тѣ сж богове, но богове за себе си, а не за човѣчеството. Но азъ ви говоря за единъ Господъ, Когото вие можете да намѣритѣ навсѣкѣждѣ, Който е въ васъ, въ Когото живѣете, движите се и чувствувате. Този Господъ не е на държави и на партии. Него азъ наричамъ Богъ на страждущитѣ, на гърбавитѣ въ свѣта

Тѣзи отъ васъ, които сте учили Питагоровата теорема, знаете, че тя гласи: квадратътъ, построенъ върху хипотенузата на даденъ триѣгълникъ, е равенъ на сбора отъ квадратитѣ, построени върху двата катета на сжщия триѣгълникъ, т. е. пространството, което се включва въ квадрата, построенъ на хипотенузата, е равно на пространството, което се включва въ другитѣ два квадрата. Тѣй че жената, върху която Христосъ прострѣлъ рѣцѣтъ си, прѣдставлява хипотенузата, на която е билъ построенъ

квадратътъ т. е. неутралната зона, която раздѣля квадрата на два тригълника. Така използвани геометрията и математиката, ще се намѣри извѣстно съотношение между тѣхъ и живота. За да се излѣкува човѣкъ, да се излѣкуватъ неговитѣ умъ, сърце и воля, трѣбва да има най-малко три условия. Не може да се излѣкува човѣкъ, на когото дробоветѣ, мозъкътъ и стомахътъ сж развалени. Ще ми възразите: „Ами какъ е излѣкувалъ Христосъ толкова болни хора и то отъ различни болести“? — Христосъ е лѣкувалъ само тѣзи хора, които сж имали извѣстни прѣпятствия въ живота си, а дробоветѣ, стомахътъ и мозъкътъ имъ сж били на мѣстата си. Азъ взимамъ стомаха като емблема на физическия животъ, дробоветѣ като емблема на умствения животъ, а мозъка — на духовния животъ на човѣка. Следователно, ако не сте свързани съ силитѣ на тия три свѣта, вашата гърбица не може да се оправи. За да може да стане дѣтето, върху което майката полага ръцѣтъ си, трѣбва и то само да има това желание, трѣбва да има извѣстна мисль. Тази аналогия се отнася и до отдѣлнитѣ народи. Всѣки народъ е подобенъ на едно дѣте. За единъ народъ казватъ, че е младъ, а за другъ, че е старъ. Ако единъ народъ е младъ, то майка му трѣбва дълго време да го кѣпе въ коритото и да полага ръцѣтъ си върху него, докато проходи. При това, извѣстно ви е, че дѣтето, което прохожда за пръвъ пътъ, минава прѣзъ много перипетии; има много падания, ставания, но това нищо не значи. Ще ме запитате: „Какво отношение има този стихъ къмъ днешния животъ“? — Слънцето проектира своитѣ лъчи всѣки день надъ насъ, тѣ сж божественитѣ ръцѣ. Но какво се крие въ тѣхъ? Христосъ всѣка сутринъ проектира своитѣ ръцѣ чрѣзъ тѣзи лъчи. Ако мозъкътъ, стомахътъ и дробоветѣ ви сж здрави, вашата гърбица непрѣмѣнно ще се изправи. Ще ми възразите, че това не е съобразно съ днешната църква. Коя църква? Която хората сж образували, или която Богъ е създалъ? Ако е Божията църква, това е природата. И въ нейния символъ азъ вѣрвамъ. А онѣзи, които искатъ да държатъ изпитъ за свещеници, владици, трѣбва така да го издържатъ, че като си положатъ ръцѣтъ върху една гърбава жена, да ѝ се оправи гърбицата. Колко такива свещеници и владици има въ Българія? Ето вече се

изминаха 2000 год. слѣдъ Христа, и какви ли не ученици и проповѣдници дохождаха, а гърбицата на цѣлото човѣчество и на българския народъ въ частностъ, стои. Защо? Защото тѣ не вѣрватъ въ това, което Христосъ е училъ. Разговарялъ съмъ съ много свѣтски лица и съмъ забѣлѣзвалъ че тѣ сж по-възприемчиви за великитѣ истини, отколкото нѣкои духовни. Това не е осжждане или упрѣкъ. Ако учительтъ ви даде една задача да я рѣшитѣ, и вие не можете да я рѣшите правилно, учительтъ казва, че задачата не е разрѣшена. „Но какъ така, господинъ учителю, азъ се мъчихъ много, докато я рѣша. Освѣнъ това моятъ баща и дѣдо сж богати, добри хора, възможно ли е да не мога да я рѣша“? Всичко друго може да е така, но задачата не е рѣшена. Като не успѣятъ съ това, започватъ да носятъ цвѣтя, пари и др. нѣща на учителя, но задачата остава пакъ нерѣшена. Не, знайте, че училищата, гимназиитѣ, университета сж основани за знания, а не за подкупъ. Гледамъ, всички съврѣменни хора носятъ свѣщи въ църквитѣ, палятъ ги, но задачата остава пакъ нерѣшена. Ти може да си царъ, но твоята душа, сърце и воля оставатъ гърбави. На такъвъ човѣкъ казвамъ: ти нищо нѣма да направишъ въ свѣта и винаги ще бъдешъ робъ на условията, въ които живѣешъ. Съврѣменнитѣ хора се оправдаватъ съ условията, че тѣ сж били тежки, неблагоприятни. Ако поставя нѣкой човѣкъ въ едно хубаво здание, и му създамъ всички най-добри условия за работа, а той внесе всичкия боклукъ отвънъ въ стаята, какво ще стане съ тѣзи добри условия, които му се дадоха? Такъвъ човѣкъ ще се оплаква отъ лошитѣ условия на живота си, а кой ги създаде? — Той самиятъ. Какво трѣбва да направи? — Да ги измѣни, но не да събори къщата, а да я изчисти. Не спазвашъ ли добритѣ условия, които ти се дадатъ, ти ще приличашъ на онѣзи гарджета, които, слѣдъ като изцапали гнѣздото си, започнали да се молятъ на майки си да се прѣмѣсти въ друго гнѣздо, защото това било много нечисто. Майката ги запита: „Ами и вие ли ще дойдете въ новото гнѣздо“? — „Разбра се“. — Тогава в е и новото гнѣздо ще изцапате“. Ще ви приведа подобенъ примѣръ за вълка. Единъ вълкъ отишълъ да се оплаче на лисицата отъ хората, че сж много лоши, защото постоянно го прѣслѣдвали. „Ще отида при други добри,

благородни хора“, казалъ той. Лисицата го запитала: „Ами жбитъ си ще вземешъ ли“? — „Разбира се, може ли безъ жби“? — „Тогава и тѣзи хора ще те гонятъ“. Човѣкъ трѣбва да разбира основния законъ, споредъ който да се поставя всѣко нѣщо на мѣстото му. Ако имашъ жби, трѣбва да знаешъ, какъ да ги употребявашъ. Съ това Христосъ искалъ да покаже, че всички хора, които вѣрватъ въ Него, трѣбва да иматъ воля, да исправятъ живота си. Жена, отъ санскритската дума „зео“, на български означава животъ. Животътъ на тази жена е станалъ гърбавъ, но за да се поправи той, божествената воля трѣбва да го направлява въ тази посока, че да се прояви разумно. Какъ би се проявилъ божествениятъ животъ? — Голѣма грѣшка е това, да мислите, че много знаете. Не отричамъ, че имате познания, но бихъ ви попиталъ, като сте учили алгебра, геометрия, за какво бихте си послужили съ тѣзи формули? Разглеждамъ учебници по алгебра, геометрия и виждамъ, какви велики истини сж скрити въ тѣзи формули, но тѣ оставатъ неразбрани въ дълбокия имъ смисълъ и за учители и за ученици. Тия сѣмена не сж посѣти още въ науката. У насъ има една апатия къмъ дълбоката истина, Има само едно механическо вѣрване: ние чакаме да дойде Богъ, та Той да оправи всичко, Той да ни научи на всичко, безъ да седнемъ сами ние да работимъ и да издирваме. Така ние приличаме на онзи богатски синъ, който наслѣдилъ голѣмо състояние отъ баща си. Ходилъ той по концерти, балове, разхождалъ се отъ градъ на градъ, обиколилъ всички по забѣлжителни мѣста въ свѣта и като се върналъ, най послѣ, казалъ: „Нѣма никакъвъ смисълъ въ този животъ“. Такъвъ човѣкъ, който, като туристъ, обикаля градоветъ или събира знания въ училището безъ да ги приложи, азъ го считамъ като просякъ, който ходи съ своята торба отъ къща на къща да събра подаяния и ги трупя на едно мѣсто. При това, нѣкъдѣ го приематъ добръ, а другадѣ го нахукватъ, докато у него се убие всѣко честолюбие. Това е израждане на човѣка. Всѣки, който очаква на другитъ, ще се изроди. Въ Писанието се казва: „Вѣрвай, надѣвай се и люби“, а това значи — имай воля. Да проявишъ воля, значи да се противопоставишъ на цѣлия свѣтъ, ако е противъ твоитъ убѣждения, които ти си провѣрилъ и искашъ да прокарашъ.

Може да ти кажатъ, че е глупаво да устоявашъ на това, но ако имашъ воля ти нѣма да се откажешъ по никой начинъ. Ще кажешъ: „Вѣрвамъ и нищо по-вече“. Ще кажете, че е глупаво да вѣрва човѣкъ. Може би, но азъ не съмъ срещналъ човѣкъ, които да не вѣрва, само че нѣкои мислятъ, че не вѣрватъ, т. е. иматъ само отражение на вѣрата въ себе си, слизатъ надолу и губятъ своята топлина. Нѣкои вѣрватъ, че ще изгубятъ живота си, че жената имъ е лоша, че нищо нѣма да излѣзе отъ тѣхъ и т. н. Това не е знание, а само вѣрвания. Ако казвате, че имате знания, бихъ ва попиталъ: „Защо ви говоря върху този стихъ“? Ще отговорите: „Прѣдполагаме, вѣрваме“. Ще приличате на онѣзи селяни, на които единъ свещеникъ излѣзълъ да проповѣдва и ги запиталъ: „Братя, знаете ли, какво ще ви говоря“? — Не знаемъ. „Е, като не знаете, нѣма защо да ви говоря“. — „Не, знаемъ, знаемъ“! Е като знаете, тогава нѣма защо да ви говоря“. Азъ не поставямъ така въпроса, но класифицирамъ християнитѣ на такива, които иматъ общъ центъръ и които нѣматъ, т. е. на такива, които се движатъ по правлини кръгове и на такива, които се движатъ по криви, хиперболични линии. Нѣкоя комета се покаже въ пространството, приближи се до слънцето и послѣ изчезва. Защо се е проектирала тази комета въ свѣта? Ако нѣкой човѣкъ иска отдалечъ да ви поздрави, да ви хвърли едно далекобойно оръдие, нѣкоя граната, той има за това нѣкаква цѣль. Азъ смѣтамъ, че и кометитѣ излизатъ отъ своето мѣсто, съ цѣль да поздравятъ слънцето; минаватъ покрай свѣта, и нѣкой път се пукатъ и послѣ пакъ отминаватъ въ пространството. Всѣка комета има точно опрѣдѣлена мисия, и нейното появяване може да се разгледа отъ физическо, отъ астрономическо или отъ духовно гледище. Първо прѣдстои да се разгледа нейното движение, защо е дошла и т. н. Така, и много отъ васъ сѣ комети, които слѣдъ хиляди години ще се изгубятъ изъ пространството. Вие се явявате и не се движите въ кръгъ, но въ хипербола; движите се вънъ отъ пространството, като мѣните мѣстото си, докато дойде друга нѣкоя планета да измѣни вашия центъръ и да ви тури въ кръгъ

Христосъ дойде да измѣни тази хипербола въ кръгъ и да ви тури въ центъра, да измѣни пътя ви. Така Хри-

стосъ измѣни орбитата на тази жена. Като стана тя се намѣри въ единъ мѣдъръ свѣтъ, започна да слави Бога, т. е. да учи и разбира живота си. Нейното положение е като на човѣкъ, изваденъ отъ затворъ и поставенъ въ най хубавитѣ мѣста на природата, да се радва на чиститѣ извори; да вкуси отъ най хубавитѣ ѱ плодове и да се наслаждава отъ неизказанитѣ ѱ прѣлести. За да изправимъ живота си, намъ е потрѣбна положителна божествена наука. Мнозина отъ васъ, като ме слушатъ въодушевяватъ се и казватъ: „Всичко можемъ да направимъ, за да поправимъ живота си“ До края на седмицата обаче, това въодушевление мине, и вие си казвате: „Не, не можемъ да направимъ тсва нѣщо. Пъкъ вие надали сте проучили този въпросъ, както трѣбва“ Нѣма въпросъ, който билъ той отъ социално или духовно гледище да не съмъ проучилъ. Разбирамъ го по форма, по съдържание и по смисълъ, както по дѣйствието на божествената воля и по дѣйствието на божествения Духъ. Азъ разбирамъ по воля и по духъ това божествено тѣло, което въ свѣта не се мѣни, т. е. онѣзи идеи, които сж неизмѣнни, които сжществуватъ вѣчно, и дѣйствиата, отъ които свѣтътъ се гради, — това божествено тѣло, въ което волята се проявява. Подъ духъ разбирамъ божествената душа. Отъ тази божествена душа произтича това, което наричаме любовъ. Духътъ ражда любовта, защото любовта е плодъ на този духъ. На български езикъ думата „духъ“ произлиза отъ духане на вѣтъръ, но съ това почти е изгубенъ смисъла на тази дума. Духътъ е онова висше разумно начало, чрѣзъ което въ съприкосновение, непрѣмѣнно ще разберете смисъла на живота и ще заживѣете по всички негови правила. Съврѣменната наука обяснява пр чистѣ на всички аномалии въ обикновения животъ. Първата причина се дължи на неестествената храна, която туряте въ стомаха си. Богъ е направилъ човѣка да се храни съ плодове, а вие ядете месо. Местната храна е внесла такива отрови въ вашия организъмъ, че днесъ той прѣдставлява сборъ отъ нечистотии. Това го доказва и самата наука. Ако бихте имали непокварено обоняние, вие бихте странѣли далечъ единъ отъ другъ, — тѣкъвъ смрадъ се носи отъ ония, които ядатъ месо. Като ми каже нѣкой, че боледува, първото условие за подобрене е да промѣни храна.

ната си. Ще кажете: „Ами съ какво да се хранимъ“? — Съ плодове. — „Скѣпи сѣ“. На първо мѣсто трѣбва да измѣните условията на живота си. Приемате ли, че има единъ Господъ, който е създалъ всичко въ свѣта, готови ли сте да жертвувате за Него всичко? Този великъ лѣкаръ, Който е вътрѣ въ васъ и на Когото съврѣменнитѣ лѣкари сѣ асистенти, казва: „Живѣй естествено“! Азъ разглеждамъ този въпросъ въ много широкъ смисълъ. Плодната храна както и месната, съдържатъ различни елементи, поради което тѣ прѣдизвикватъ двѣ различни състояния въ нашия организъмъ. По сѣщия законъ, всѣка мисълъ, всѣко чувство у насъ може да произведатъ двѣ различни състояния, които въ далечното бъдеще на нашия животъ ще произведатъ два различни резултата.

Забѣлѣжете, че Христосъ положи двѣтѣ си рѣцѣ върху тази жина, а то значи, че положи десетѣтѣ си прѣста. Знаете ли какво значи да положишъ рѣцѣтѣ си върху нѣкой човѣкъ? Нѣма по велико благо отъ това простиране на рѣцѣтѣ върху главата на нѣкого. Казва се въ Писанието: „И дигна Христосъ рѣцѣтѣ си, благослови ученицитѣ си и имъ духна отгорѣ“. И днесъ вие страдате отъ това, че не си простирате рѣцѣтѣ. Това е молитва. Но казвате: „Азъ не се моля“. Да се молишъ, то значи да простирашъ рѣцѣтѣ си, а тамъ, дѣто има правилно движение, то е движение на духа. Молитвата е движение въ всѣка посока. Както краката се движатъ правилно, тъй и сърцето, волята, всичко трѣбва да се движи въ своя пѣтъ. Какво ще почувствувашъ тогава? Въ такъвъ моментъ ще почувствувашъ, че ти си господарь на своя свѣтъ, че всичко имашъ и не ще имашъ нужда отъ другитѣ. Може да те поставятъ въ затворъ и пакъ да се чувствувашъ щастливъ, а може да си въ царски палати, и пакъ да бъдешъ нещастенъ, като гърбавата жена. Единъ ученъ българинъ ми казваше, че искалъ пари; а то значи, че иска да бѣде като гърбавата жена. Не отричамъ и паритѣ, защото Богъ и тѣхъ допуска, но не трѣбва да ги изискваме отъ Бога, защото всичко си имаме. И азъ съжелявамъ, че всички българи искатъ да бѣдатъ гърбави жени, защото искатъ къщи и пари. Всичко, което имаме, трѣбва разумно да го използваме. Не ви казвамъ да напуснете този животъ, да напуснете мъжетѣ си, защото вие не сте

герои. Какво разбирамъ подъ думитѣ: да напуснете мъжете си. Жената уподобявамъ на директоръ на затвора, която слѣди постоянно, кждѣ отива мъжътъ и, какво прави, какъ прилага нейното учение, и за всѣка най-малка грѣшка го бие. Като казвамъ: „Жено, напусни мъжа си“! това значи, остави го на свобода, остави свободно да разрастатъ ранитѣ му. Днесъ всички хора се държатъ единъ за другъ, като кърлежи, и трѣбва сила, за да ги отдѣлишъ. Днешната религия се е обърнала на паразитизъмъ. Ако съмъ се събралъ съ нѣкой човѣкъ, за да го изсмуча, да се нахраня отъ него, това е изнудване. Владиката не е станалъ такъвъ за да се прѣхранва само отъ занаята си и да се грижи за ниви и къщи. Като говоря за свещеницитѣ, то не е да ги прѣзирате, а да изхвърлите изъ църквата всичко което е нечисто. Важна е идеята, която е вложена. Такива свещеници и владци азъ наричамъ гърбави.

Като дойде Христосъ трѣбва да положи рѣцѣтъ си върху всички попове за да се оправятъ гърбицитѣ имъ. Свещеницитѣ проповѣдватъ Словото Божие, но като излѣзатъ отъ църква, казватъ: „Ние проповѣдваме и говоримъ това, защото ни е такъвъ занаята, но въ същностъ другоаче мислимъ. Сега тъй ще вървимъ, а ще се оправимъ въ другия животъ“. Ако бихъ говорилъ тъй прѣди 500 години, биха ме изгорили за това. Не, азъ не съмъ отъ тѣзи които могатъ да бждатъ горени. И вие, които не искате да умираете, елате на това мѣсто, въ което азъ живѣя, станете негови граждани, то е толкова широко, въ него има много свѣтлина, ще ви дадемъ най-хубави къщи и най-хубава храна. Не мислете, че като влѣзете въ този свѣтъ, за който ви говоря, ще бждете бездѣтни. Чудни сж хората, като мислятъ, че като влѣзатъ въ другия животъ като станатъ свети, нѣма вече да раждатъ. Не, и тогава ще раждате само праведни синове и дъщери, а не грѣшни, както е било до сега. Да си светъ, да си чистъ човѣкъ, значи да не си гърбавъ. Споредъ този законъ, всѣки, който влѣзе въ това царство и се ожени, ще има само двѣ дѣца, едно момче и едно момиче. И тѣзи дѣца, като се оженятъ, ще иматъ сжщо само двѣ дѣца, а не както Якова — дванадесетъ.

Христосъ положи рѣцѣтъ си върху главата на тази

гърбава жена и кази: „Благословението на твоятъ синъ и дъщеря да почива върху тебе, тѣ те спасиха“. Ако ви разправя миналото на тази гърбава жена, ще видите, че тя прѣдставлява една велика история. За тази гърбава жена всички пророци сѣ говорили. Разтворете стария завѣтъ и навсѣкѣдѣ ще срѣщнете писано за нея: тя е описана въ всичкитѣ ѿ форми. И въ откровението се говори за нея: Въ първата ѿ фаза тя се прѣдставлява като жена, която седи на седемъ хълма, а въ втората фаза — тя е бременна жена, която ражда. Дѣтето ѿ се взема и се отнася на небето, а тя отива въ пустинята. Значи, гърбавата жена, като се освободи отъ гърбицата сѣ, ще роди мъжко дѣте, сиречь, умътъ ти ще се събуди да мислишъ, и сърцето ти — да чувствувашъ. Тогава ще кажешъ: „отъ сега нататѣкъ азъ ще живѣя за своя синъ, т. е., за ума, и за него всичко ще жертвувамъ“. Азъ взимамъ ума не като органъ, а като божествена сѣщина. Не взимамъ човѣшкия умъ въ неговото израждане, защото той днесъ е станалъ посмѣшище. Като казвате, че много знаете, кажете ми, какво ще стане съ васъ слѣдъ една година; дали ще бъдете на физическия свѣтъ, или ще бъдете нѣкѣдѣ на курортъ; дали слѣдъ една година ще има миръ и какво ще бѣде положението на България; ще плаща ли данѣкъ, или безъ такѣвъ ще мине. Всички тѣзи нѣща иматъ извѣстно съотношение. Ако днесъ плащаме нѣкакѣвъ данѣкъ, то е това, което отъ хиляди години дължимъ. Смѣшно е, когато хората се плашатъ, че България ще плаща контрибуция. Ами знаете ли, какви голѣми контрибуции сѣ плащали до сега хората, безъ да сѣ замислювали за това нѣщо? Колко живота сѣ минали опропадени и за какво и кому сѣ плащали тия контрибуции? Поради тѣхъ досега нищо още не е излѣзло отъ вашия животъ. Въ васъ, наистина, има нѣщо, но нѣтътъ ви е изкривенъ.

И когато дойде Христосъ да постави върху васъ рѣцѣтъ си, вие ще започнете да славите Бога, ще познаете че се движите въ единъ центъръ. И тогава всичкитѣ събития, които ставатъ около васъ, ще иматъ друго значение. За да въздигне българския народъ, Господъ е изпратилъ своятъ дѣца въ тази малка земя на пансионъ. Всички народи сѣ пансиони, дѣто квартируватъ добритѣ, божестве-

ни дѣца. Реномето на всѣки пансионъ се опрѣдѣля споредъ храната, обстановката, чистотата и реда, които владѣятъ въ него. И въ всѣки народъ ще се родятъ талантиливи хора, писатели, поети, гении, а послѣ светии, и сетнѣ ще дойдатъ Синовеѣ Божии, които ще се върнатъ назадъ, за да се благослови този народъ. Най-големата награда за този пансионъ ще бѣде тази, че въ него е живѣлъ еди-кой си царски синъ като пансионеръ. Ще кажете: „Христосъ е правилъ толкова много чудеса между евреитѣ и тѣ не поумнѣха, та отъ светии и велики хора ще поумнѣятъ!“ Че и българитѣ не сж по-умни отъ евреитѣ. Ако Христосъ би дошълъ днесъ между французитѣ, англичанитѣ, германцитѣ или между българитѣ, то и тѣ биха постѣпили съ него тѣй, както и евреитѣ. Днешнитѣ войни показватъ, какви сж християнскитѣ народи. Христосъ трѣбва да простре рѣцѣтѣ си върху тѣзи гърбави народи, за да се исправятъ. Никому не казвамъ днесъ, че е културенъ човѣкъ, всички сж гърбави. И ние се нуждаемъ отъ друга, по-възвишена култура. Условиата на сегашната култура трѣбва да се измѣнятъ, за да подготвятъ явяването на божествената култура, за която всички сме призвани. Нашето бѣдаше ще се опрѣдѣли отъ мислитѣ ни, а не отъ това, което прѣдставляваме външно. Може ли въ даденъ моментъ своята мисль, която възприема нѣщо отъ невидимия свѣтъ, да не го изопачава? Кои свѣтли лѣчи идатъ направо отъ слънцето и кои сж прѣчупени? Само тази свѣтлина и топлина, които идатъ направо отъ него, могатъ да ни направятъ здрави. И когато Христосъ прострѣ рѣцѣтѣ си върху гърбавата жена, тя се изправи, като започна да слави Бога. Въ десетѣтѣ прѣсти на рѣцѣтѣ е всичката сила. Числото 10 означава да живѣешъ заедно съ Бога и да вършишъ Неговата воля. Единицата е Богъ въ свѣта, а нулата — условията, при които човѣкъ може да се развива. Трѣбва да имашъ тия условия въ слизането и качването къмъ Бога и да носишъ своитѣ благословения на страждущето човѣчество, на всички, които сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Трѣбва да се знае значението на всички прѣсти на рѣцѣте, за да знаемъ, какво е искалъ да каже Христосъ съ полагане рѣцѣтѣ си върху гърбавата жена. Съ това той ѝ казалъ: „Жено, на тебъ ти трѣбва воля“.

Палецътъ означава: дръжъ се съ божествения свѣтъ, не прѣзирай Божията воля и умъ; показалецътъ — бѣди чиста и пази правотъ, което Богъ ти е далъ; срѣдниятъ — отсѣждай всѣко нѣщо съ божествената мѣрка, за да бѣдешъ винаги справедлива и милостива къмъ всѣкого въ всички свои дѣйствия; прави това, което искашъ и другитѣ да правятъ на тебе; безименниятъ — обичай божествената наука: истината, хубавото и красивото въ природата, въ търговията не лъжи хората; кутрето или най-малкиятъ прѣстъ се отнася за търговията и иска да каже: „Изпридай добрѣ своята прежда и тъчи добрѣ“. Такова е значението на прѣститѣ на едната рѣка, а значението на прѣститѣ на другата рѣка ще оставя за другъ пътъ.

И когато положи Христосъ рѣцѣтъ си върху гърбавата жена, тя веднага стана и каза на Христа: „Разбирамъ смисъла на всичко, което ми каза и което е дълбоко скрито въ душата ми“. Можете ли и вие, като гледате прѣститѣ си, да кажете, че ще изпълните това, което се крие дълбоко въ тѣхъ по смисълъ и съдържание? Свещеникътъ благославя съ двата си прѣста и казва: „Въ името на божествения свѣтъ, въ името на нашата религия и справедливостта, възъ основа на науката и на материалния животъ, азъ ви благославямъ и — дай сега паритѣ“. Така постѣпвате и вие: направите най малкото добро и веднага казвате: „Дай сега паритѣ!“ Христосъ не каза на гърбавата жена да Го послѣдва, но и каза: „Жено, иди и отглеждай своитѣ дѣца по всички правила на божествената наука“, И отъ тази гърбава жена произлизатъ всички, които днесъ славятъ Бога. Тѣ сж синове и дъщери на тази гърбава жена, върху която Христосъ положи рѣцѣтъ си. Хиляди майки сж простирали рѣцѣтъ си върху своитѣ синове, но отъ тѣхъ излѣзли само нехранимайковци и вагабонти, защото майкитѣ не сж знаели, въ кой моментъ да простратъ рѣцѣтъ си върху тѣхъ. Ако единъ земледѣлецъ простре рѣцѣ и посѣе своето сѣме на нивата не въ опрѣдѣленото за това врѣме, нѣма да има никакъвъ резултатъ отъ неговата сѣтка. Това показва, че за всѣко нѣщо въ свѣта има опрѣдѣлено врѣме прѣзъ което трѣбва да се простиратъ рѣцѣ. Обикновено майкитѣ кѣпятъ дѣцата си сутринъ и вечеръ и по този начинъ ги масажиратъ, разтриватъ, простиратъ рѣ-

цѣтѣ си върху тѣхъ, като иматъ за това и своитѣ съображения. Всичко е добрѣ, но тѣ не знаятъ, какъ трѣбва да правятъ това. Най-великото, божествено изкуство е да знае майката, какъ да къпе, какъ да масажира своето дѣте, и ако знае това, отъ него би излѣзълъ великъ гений или светия. Нужни сѣ училища за младитѣ моми, за да се научатъ, какъ да къпятъ и масажиратъ дѣцата си. Днешнитѣ майки гледатъ да извършатъ това нѣщо какъ и да е, за да бѣдатъ по свободни. И за въ бѣдеще, ще ви дамъ единъ методъ, какъ да къпете дѣцата си. Този стихъ азъ свързвамъ съ много други стихове, тѣй го тълкувамъ и го подписвамъ отдолу, защото, като го подписва, думитѣ му иматъ сила. Ще ме питате; „Какво означава подписването?“ — Когато посѣнешъ нивата, ожънешъ житото, съберешъ го въ хамбара — това е подписъ. Когато напише човѣкъ нѣщо и се подпише подъ него, то значи, че трѣбва да устоява на думитѣ си. А днесъ ние лесно подписваме и малко изпълняваме Христосъ само единъ пѣтъ прострѣ рѣцѣтѣ си върху гърбавата жена, и тя се изправи. Христосъ иде сега, и ще простре рѣцѣтѣ си върху цѣлата бѣла раса, тогава ще имаме една жена, единъ новъ животъ въ Европа, ще стане цѣло възрождение. Това брожение, което днесъ съществува въ свѣта; тия перипетии, които ставатъ, азъ ги уподобявамъ на оня процесъ, който става въ тѣлото. Може точно да ви опрѣдѣля, какъвъ вътрѣшенъ процесъ произвежда всѣка партия върху организма на отдѣлнитѣ хора. Следователно, въ организма на всѣки народъ, въ който живѣе божествениятъ. Духъ, има отъ вѣкове наслоени известни мисли, съ които трѣбва да се боримъ. Когато единъ народъ придобие добри качества, това е благословение за него, но ако придобие лоши качества, то е ужасъ и тероръ за добритѣ хора. Добритѣ качества сѣ като рѣка, която носи само добри благословения, а лошитѣ качества сѣ рѣка, която влѣче и разрушава. Азъ ви говоря не като на българи, а като на човѣци, мислещи същества, у които има зачатъкъ отъ божествения Духъ, душа и воля, за да може да се съединятъ у васъ тѣзи три елемента и да станете свободни граждани въ свѣта. Ще кажете: „Да имамъ властъ азъ бихъ направилъ това — онова“. Не, не искайте властъ, защото имате достатъчно, за да напра-

вите всичко, което пожелаете, Онази майка, която е окъпала добръ дѣтето си, тя е наложила вече своята власт. Ако всички майки биха простирали ръцѣтъ си разумно върху своитѣ дѣца, тъй, както Христосъ направи, то и тази война не щѣше да стане. Ще питате: „Добръ, но какво ще стане въ бъдеще“? Христосъ, този разуменъ принципъ простира ръцѣтъ си огъ слънцето и, ако вие възприемете неговитѣ мисли, желання и воля: ако всичко това произведе промѣна въ васъ, за да съзнаете, че всички сте братя, че щастието на едного е щастие и на другото, веднага вашиятъ животъ ще се прѣвърне въ една права линия, която се движи около единъ центъръ. Днесъ всички хора — богати, учени и пр. — иматъ различни центрове и съ толкова различни центрове искатъ да образуватъ едно общество. Това не е наука, а дисхармония. И азъ съмъ дошълъ до това заключение. Въ обиколкитѣ си изъ България отъ прѣди 10—15 год. азъ се занимавамъ съ изслѣждане главитѣ на българитѣ, измѣрвалъ съмъ ги съ кръгове, пергели, правилъ съмъ изчисления и съмъ дошълъ до извѣстни заключения. Като ме гледатъ, че правя такива изчисления, мнозина ме питатъ: „Какво правишъ“? — Уча се да смѣтамъ. Научилъ съмъ вече, отъ какви въпроси се интересуватъ българитѣ. Като пътувамъ за нѣкъдѣ, тѣ ме запитватъ: „Отдѣ идешъ и накѣдѣ отивашъ, съ каква цѣль пътувашъ и т. н.“? Веднѣжъ казахъ: „Отъ слънцето ида, да правя наблюдения въ България. „Можешъ ли да ни повѣришъ нѣкои отъ твоитѣ изслѣдвания“? — Това не повѣрявамъ. „Съ какво друго се занимавашъ“? — Бесѣдвамъ. „Плащатъ ли ти за това“? — Не, даромъ. „Какъ тъй, не си ли жененъ, колко дѣца имашъ; баща ти и братята ти живи ли сѣ, българинъ ли си“? — За сега съмъ българинъ. И слѣдъ туй слушамъ да казватъ: „Плащатъ му отнѣкъдѣ, за това е ученъ човекъ. И азъ ставамъ ученъ, ако ми плащатъ“. И вие трѣбва съ пергела си всѣки день да измѣрвате главитѣ си. Азъ съмъ измѣрвалъ и наблюдавалъ много очи, уши, вѣжди, носове и съмъ дошълъ до заключение, какво означава дългиятъ носъ, широкиятъ носъ, дебелитъ вежди, високото широкото и низкото чело и т. н. Съ тѣзи заключения азъ съмъ дошълъ до Питагоровата теорема и виждамъ хора, у които хипотенузата е обърната нагорѣ, но такива хора

не обѣщаватъ много, отъ тѣхъ нищо не може да очаквате. Ще кажете: „Какво да се прави съ такива хора“ — Да се обърне хипотенузата надолу, а не нагорѣ, т. е. върхътъ на триагълника да е нагорѣ. А това значи, мозъкътъ на човѣка трѣбва да е построенъ на квадратъ, а не на хипотенуза. Иначе, ще имате човѣкъ, у когото прѣдната частъ на главата, дѣто сѣ умственитѣ способности, ще бѣде съвсѣмъ слабо развита, а ще прѣобладава само единъ егоизъмъ, една животинска натура. Такъвъ човѣкъ ще бѣде способенъ да извърши всички прѣстъпления, безъ да знае, какво го очаква за въ бѣдеще. Дохождатъ при мене нѣкога двама млади, момъкъ и мома, които мислятъ да се оженятъ и ме питатъ, дали се схождатъ, дали сѣ единъ за другъ? Казвамъ: хипотенузата на твоята възлюбена е обърната нагорѣ, не сте единъ за другъ и, ако се вземете, ще ви биятъ, защото взимате чужда половина. И когато Христосъ прострѣ ръцѣтъ си върху жената, хипотенузата ѝ бѣ обърната надолу. Прострѣнитѣ ръцѣ трѣбва да бѣдатъ хоризонтални. Всички разстояния отъ върха на челото къмъ ухото трѣбва да бѣдатъ еднакви. Турете този човѣкъ, у когото тия разстояния не сѣ еднакви, въ каквото искате общество, той не може да използва благата на живота, но измѣнятъ ли се отношенията, измѣнятъ се и всички прояви у човѣка. Това нѣщо може да провѣрите съ всѣко животно. Поставете нѣкое свирѣпо, жестоко животно при най благоприятни условия, то не може да се измѣни. Много хора иматъ човѣшка форма, но тѣхната глава трѣбва да бѣде построена по всички правила на рационалнитѣ числа въ математиката и геометрията, а не на ирационалнитѣ числа. Учили ли сте рационални уравнения? Има рационални корени въ свѣта. Тѣ сѣ божественитѣ основи, турени дълбоко вжтрѣ въ нашия битъ. Когато разберете тѣзи математически съотношения, като видите една правилна геометрическа фигура, вие веднага ще познаете божественитѣ условия, вложени въ нея. Когато видите единъ цвѣтъ съ петъ, шесть, седемъ листа и повече, знаете ли, какви сѣ тия числа, рационални ли сѣ или ирационални? Знаете ли, какви задачи сѣ скрити въ тия числа на цвѣтята? За тази математика азъ търся езикъ на българитѣ, съ който да изразя съотношението между тѣзи числа въ листенцата и цвѣтоветѣ на цвѣтята.

Тия линии и форми трѣбва да оживѣятъ въ васъ. Така трѣбва да оживѣе математиката, и учителятъ трѣбва да знае, върху какви числа е построена всѣка глава. Вие трѣбва дълбоко да разбирате тѣзи нѣща, та като видите нѣкой човѣкъ, веднага да познаете какъвъ е той по неговитѣ вѣжди, очи, уши, носъ, косъмъ, дали косъмътъ е тънъкъ или дебелъ и т. н. Нѣма нищо случайно въ свѣта. Ако космитѣ на една жена сѣ дебели, тя на дебело преде, а отъ жена сѣ тъчки косми, много нѣщо може да излѣзе. Ще ме питате: „Нима всичко това е скрито въ тази гърбава жена“? — Да, въ нея е скрито всичко. Ако изучите всичко това, ще разберете цѣлия индивидъ и цѣлия свършенъ общественъ, политически и духовенъ животъ. Ще се познаваме по външнитѣ признаци, тѣй както днесъ лѣкарьтъ по външни признаци у болния познава, каква е болестта му. Лѣкарьтъ дойде, погледне езика ви и знае, че въ организма ви има нѣкакво отравяне; погледне очитѣ ви и види, че сѣ жълти, това показва, че черниятъ дробъ не дѣйствува добрѣ. Лѣкаритѣ прѣпорѣчватъ на болнитѣ здрава, силна храна, но съ това положението на болния се влошава. На болни хора азъ прѣпорѣчвамъ поне 2—3 деня гладъ, а слѣдъ това може да хапне малко чорбица отъ сливи слѣдъ нѣколко часа пакъ, но съ малко хлѣбъ. Като се позасили малко болниятъ, ще му дамъ една хубава ябълка да я сдѣвчи добрѣ съ кората, за да поеме всичкитѣ ѝ сокове, и чакъ слѣдъ тсва ще пристѣпи къмъ обикновената храна, която той употребява. Когато заболяе нѣкой бѣденъ и нѣма възможность да вика лѣкарь, той или оздравява самъ по себе си, или заминава за онзи свѣтъ. Това показва, че този човѣкъ е осъденъ да замине, и затова нека се приготвява. Единъ пътъ писахъ на единъ мой приятель, който се готвѣше да замине, слѣдното нѣщо: „Твоята къща е вече разнебитена, тя е съставена отъ много ирационални числа, и ти трѣбва да заменишъ, за да си доставишъ хубави материали за построяване на новата си къща“. Гърбавата жена, върху която Христосъ положи рѣцѣтъ си, веднага съблѣче старото си тѣло, както се съблича змията и както гжсеницата се прѣвръща въ пеперуда. По сѣщия законъ и вие трѣбва да минѣте. Не стане ли нѣкакъвъ корененъ прѣвратъ, който да ви измѣни, вие не ще може да се ползвате отъ хра-

ната, която ви дава природата. Въ най голѣмитѣ нещастия има най-изобилна храна. Знаете ли, колко храна е складирана въ Витоша? Ако би могла днесъ да се използва, би се нахранила цѣла България. Но грѣшни сте, ще злоупотрѣбите. Това нѣщо може да стане само въ бъдеще, когато хората се подготвятъ да не злоупотрѣбятъ. Програмата за бъдещата култура е прѣдвидена, опрѣдѣлена е работата и за мъже, и за жени, и за дѣца. Тогава хората ще се познаватъ отдалечъ, ще ходятъ безъ шапки и ще работятъ само два часа на день. Социалистите искатъ въ програмата си 8 часа трудъ, а азъ турямъ въ бъдещата програма само два часа физически трудъ. Ще ми възразите: „Ами ако слънчасатъ? Освѣтъ това“ нали апостолъ Павелъ казваше, женитѣ да не ходятъ гологлави? — Какво значи да си гологлавъ? — Да приемешъ Благословение, а за женитѣ апостолъ Павелъ е казалъ да ходятъ съ покрити глави, само когато сж прѣдъ мъжетѣ си, а вънъ, ще хвърлятъ намѣталото си, за да чуятъ гологлави какво ще каже Христосъ. Излѣзешъ ли вънъ, подъ открито небе, ще хвърлишъ всичко отъ главата си, за да може да възприемешъ Божията благодать и да чуешъ, какво говори Христосъ. А днесъ хората сж си турили голѣми шапки и подъ тѣхъ има такова силно брѣмчене, че не могатъ да чуятъ нищо отъ това, което говори Христосъ. Сегашчитѣ хора си турили голѣми шапки, за да станатъ министри, милионери и какви ли не още, та какъ ще разбератъ Божията воля. Ние всички сме толкова богати, че нѣма какво повече да желаемъ, но трѣбва да дадемъ свобода на всички наши братя, да развиятъ и тѣ своитѣ богатства и да не имъ правимъ никакви прѣпятствия. На българитѣ особено прѣпорѣчвамъ да не развалятъ. Наблюдавалъ съмъ ги повече отъ 20 год. и виждамъ, че тѣ развалятъ това, което другъ е съградилъ, а послѣ си казватъ: „Чудно нѣщо, защо не ни върви!“ — Не събаряйте, а градете върху това, което другъ е градилъ вече. Така е и съ мене, вече толкова години работя върху едно и сѣщо нѣщо, а поповетѣ се мъчатъ да съборятъ това, което азъ уча. Ако това, което говоря, е мое, то и азъ бихъ го съборилъ; понеже то е божествено и слѣдъ мене другъ нѣма да говори така, то българитѣ трѣбва да построятъ живота си върху това

учение. Азъ не искамъ да разруша църквитѣ, да измѣнямъ общественя строй, но ви казвамъ да изхвърлите отъ църквата, отъ разнитѣ партии, само това, което е негодно. Слѣдъ това, всички проповѣдници, учители, партизани подайте си рѣка и започнете да градите взаимно; помагайте си единъ на друго и продължавайте работата на живата природа. Ако е за разрушение, и азъ съмъ майсторъ за това. Не мислете, че добриятъ човѣкъ не може да разваля. Ева каза само една дума на змията и за тази дума вече 8000 год. какъ страда цѣлото човѣчество. Ева каза на змията: „Наистина, слѣдъ като изямъ плода, който ми прѣдлагашъ, ако стана като Бога, азъ обѣщавамъ всичкитѣ мои синове и дъщери да ти служатъ“. Ето защо жената, която Христосъ спаси, бѣше гърбава. Христосъ положи върху нея рѣцѣтъ си и ѿ рече: „Жено, внимавай, другъ пътъ да не давашъ такива обещания. А сега, иди си и раждай“. Вънъ отъ Бога нѣма животъ, вънъ отъ божествената наука нѣма наука. И благодарение на тази гърбава жена, която започна да слави Бога, ние днесъ имаме вече нова култура. Да простра ли и азъ рѣцѣтъ си върху васъ, или да ги държа още скръстени? — Нѣма да си простра рѣцѣтъ си върху този, на когото умътъ, сърцето и стомаха страдатъ. Сега азъ говоря въ името на Бога. Когато завъртя божественя кранъ, всичкото благословение ще дойде върху васъ, но ако не го завъртя, вие ще копаете кладенци. Като завъртя този кранъ, вие ще имате въ такова изобилие вода, че не ще плащате нищо за нея. Затова Христосъ казва: „Ако би знаела, кой е този, който ти говори, ти би поискала, и той би ти далъ жива вода“. И тази гърбава жена Го разбра. Азъ бихъ желалъ българитѣ да не бждатъ гърбави. Ще почакамъ още нѣколко години, за да видя, дали духовенството и учителитѣ ще дойдатъ въ съзнание. Ако тѣ не дойдатъ, въ съзнание, ще туримъ въ торба всички тѣхни ирационални числа и ще ги заставимъ да ги изчисляватъ. Това е Божието рѣшение: знанието ще се даде само на ония, които не ще злоупотрѣбятъ съ него. Днесъ ние виждаме, какъ въ Русия се злоупотрѣбява съ най-свѣтитѣ, съ най-религиознитѣ идеи на човѣчеството. За въ бждеще тѣзи нѣща не ще се търпятъ.

Като прострѣ рѣцѣтъ си, Христосъ каза на гърба-

вата жена: „Жено, разбери и пази Божия законъ. Когато се обръщашъ къмъ Бога, ръцѣтъ ти трѣбва да бждатъ винаги чисти“. Като се обърнешъ къмъ Бога, Той ще погледне устройството на прѣститѣ ти, рационални числа ли сѣ тѣ или ирационални, и ще каже, дали да те прѣматъ или да те върнатъ назадъ. Това е една велика наука, която като се проучи отъ всички, тогава и партии, и отдѣлни личности ще се прѣобразятъ и ще започнатъ да славятъ Бога. Тогава всички партии ще бждатъ основани на рационалнитѣ числа въ математиката, когато днесъ сѣ основани на ирационалнитѣ числа. Числото 10 е рационално, а 5 е ирационално. Мужътъ е числото 5, затова не му върви. Той трѣбва да се съедини съ жената, за да станатъ двамата числото 10, което е рационално число. Тогава законътъ е двѣ ирационални числа, събрани въ едно, образуватъ едно рационално число. Съчетанията на тия живи числа ще дадатъ бждещия животъ. Тѣзи нѣща, които ви говоря, сѣ неразбрани за васъ, но нищо отъ това. Благодарете на Бога и за това, което не разбирате, както благодарите за това, което разбирате. Отъ това, което разбирате, ще опрѣдѣлите това, което не сте разбрали.

И тъй, като се върнете дома, разгледайте ръцѣтъ си отдолу и отгорѣ, направете упражнение и все ще ви дойде една свѣтла идея. Като станете сутринъ, поставете ръката си петъ минути срѣщу слънцето, както се грѣете на печката. Ако имате разположение, въ тия 5 минути ще научите много повече нѣща, отколкото бихте разбрали прѣзъ цѣлъ единъ глупавъ животъ. Ако разбирате добръ гѣзи нѣща, бихте видѣли, че въ ръцѣтъ е скрита всичката енергия и воля, и чрѣзъ тѣхъ ние ставаме болни или здрави. Започне ли човѣкъ да скрива палеца между другитѣ прѣсти, нѣма да му върви на добръ. Когато човѣкъ си свива ръката на юмрукъ, то значи, „бой ще ядешъ“. Нѣкои хора държатъ четиритѣ си прѣста на ръката заедно, а най-малкиятъ отворенъ. Това значи: „моитѣ интереси се отличаватъ отъ хорскитѣ“. Хората трѣбва да се научатъ какъ да си държатъ ръцѣтъ. Много оратори не знаятъ, какъ да държатъ ръцѣтъ си, смущаватъ се. Това показва, че у тѣхъ сърцето, умътъ и волята не сѣ въ съгласие. Спусни спокойно ръцѣтъ си надолу и кажи: „Го-

сподъ ще ми помогне“, послѣ подигни рѣцѣтъ сѣ нагорѣ, и у тебѣ ще се роди извѣстна идея. Нѣкой казва, че е честенъ човѣкъ, а си затваря очитѣ и гледа надолу. Не, отвори очитѣ си и кажи, че си честенъ човѣкъ. Ние днесъ говоримъ нѣща противоположни на добрия животъ. Дѣтето казва, че ще слуша, а гледа надолу. Дѣте, което човърка въ ухото или носа си, не е добро. Когато нѣкой иска да му помогнешъ, а се почесва зацъ ухото, това показва, че той нѣма опрѣдѣлена идея. Като положи 10 тѣ си прѣста Христосъ съ това изрази науката, на която всички резултати сѣ изчислени математически. Молитвата е наука, и вие дълго врѣме трѣбва да се учитѣ, какъ да държите правилно рѣцѣтъ си, какъ да движите езика си. У нѣкого погледътъ е страшенъ. Защо? — Защото у такъвъ човѣкъ свѣтътъ е неустроенъ. Другъ погледъ е жестокъ или на жгълъ. Защо? — Защото жгълтъ на Питагоровата теорема е изкривенъ. Очитѣ ти трѣбва да сѣ меки, винаги отворени, въ почиваще състояние; да бждатъ готови да възприематъ Божествената Истина.

Това е говорилъ Христосъ на гърбавата жена, това ви казвамъ и азъ, за да ви се исправятъ гърбицитѣ. Всичко у васъ — вашитѣ очи, уши, носове, чела, прѣсти, трѣбва да сѣ рационални числа, за да се исправятъ гърбицитѣ ви. Тогава ще разберете, има ли въ свѣта Истина, Мѣдростъ, и Любовь. Азъ казвамъ: има добродѣтели, абсолютна правда, мѣдростъ, любовь, истина има; вие живѣете въ единъ божественъ свѣтъ, който трѣбва да възприемете. И кога ще дойдатъ новитѣ дѣца на новото поколение? Много сѣщества сѣ приготвили този свѣтъ за васъ, сложили сѣ трапеза и ви чакатъ. Но вие може да намѣрите причина да се откажете и да отговорите. „Купихъ си нива, отивамъ да я обиколя; купихъ сѣ петъ чифта волове, отивамъ да ги опитамъ, или, оженихъ се, искамъ да се повеселя съ жена си и не мога да дойда“. Така отговориха ученитѣ хора въ врѣмето на Христа, но днесъ вие не трѣбва така да отговаряте. Вие може да работите на нивата си, може да опитвате петътѣ чифта волове, може да се жените и пакъ да служите на Бога.

И тъй, пожелавамъ ви да се исправятъ гърбицитѣ ви. Моитѣ думи се отнасятъ до тѣзи, които иматъ гърбици. Ако на нѣкой гърбицата е изпрвена, ще ме извини.

Който нѣма гърбица, а се докача, това показва, че той има гърбица. Като се върнете дома, прочетете този стихъ, размишлявайте върху него и върху казаното, за да си създадете своя философия, която ще бѣде основа за по-добро разбиране на Христовото учение,

Бесѣда, държана на 8 юний 1919 година.

Учитель и Господъ.

„Вие ме викате Учитель и Господъ,
и добръ казвате, защото съмъ“. ¹⁾

Външно думитѣ Учитель и Господъ нѣматъ нищо ново, тѣ сж толкова обикновени. Но въ свѣта, тѣзи двѣ думи — учитель и господаръ сж двѣ противоположности. Въ български езикъ съ думитѣ господаръ, господинъ, госпожа или госпожица се именуватъ хора, които сж господари на положението, които сж управляващи, високопоставени лица. Обаче, въ първоначалния езикъ, тѣзи двѣ думи означаваха два велики принципа, които съграждатъ човѣшкия животъ. Ще трѣбва да се опрѣдѣли положението на учителя и на господаря, който въ този смисълъ е взетъ като Господъ. Думата Господъ въ първоначалния езикъ е употребена въ множествено число и е означавала господари. Първиятъ принципъ „Учительтъ“ има отношение къмъ човѣшкия умъ и воля, а вториятъ принципъ „Господъ“ има отношение къмъ човѣшкото сърце и душа.

Имайте прѣдъ видъ, че въ това, върху което ще ви говоря, всѣка дума има особенъ смисълъ. Когато употребявамъ извѣстна дума, азъ търся нейнитѣ вибрации, защото думитѣ се опрѣдѣлятъ тѣй, както се опрѣдѣлятъ слънчевитѣ лъчи. Не може да произведете извѣстенъ цвѣтъ, ако не произведете вибрациитѣ, които му съотвѣтствуватъ. Слѣдователно, като се говори за добродѣтель, напр., трѣбва да произведете вибрации, съотвѣтни на добродѣтеля, и тогава ще разберете съотвѣтния смисълъ на тази дума. Само така ще имате една обективна, реална истина или истина, която се изявява въ

¹⁾ Ев. Иоана 13; 13.

живота. Въ свѣта има и неизявени истини. Земята е пълна съ богатства, скрити въ центъра ѝ, но тѣ не ви интересуватъ, защото не сѣ изявени. Васъ ви интересуватъ богатствата въ каситѣ на богатитѣ, златото по коронитѣ на царскитѣ глави и т. н. Има знание, скрито въ слънцето, но какво ви интересува то, щомъ не е изявено, щомъ е прѣдположение? Богатството, което е въ книгитѣ, ви задоволява. Азъ ви говоря за знание, което е изявено въ Учителя. Когато говоря за Учителъ, азъ разбирамъ сѣщество, което нагласява вселената, т. е. нагласява ученицитѣ си, защото вселената съставлява сборъ отъ мислещи сѣщества, които сѣ атомитѣ на този великъ, разуменъ свѣтъ. Като питате, що сѣ духовнитѣ хора, трѣбва да знаете, че тѣ сѣ мислещи сѣщества. Нѣкои поставятъ духовния човѣкъ като противоположностъ на свѣтския. Вие ще кажете, че свѣтскиятъ човѣкъ се познава по външността си: той се облича съ фракъ, цилиндъръ, носи особени вратовръзки, яки, манжети, рѣкавици и мебелировката му въ къщи е по извѣстна система. Нима това е лошо въ свѣтскитѣ хора? Лошавини има и въ духовния свѣтъ. Тамъ, дѣто има дисхармония, сѣществуватъ и лошавини. Тогава азъ си задавамъ въпроса: ако духовниятъ свѣтъ бѣ чистъ отъ грѣхъ и ако ние излизаме отъ Бога чисти, какъ е възможно да правимъ грѣхове? Този въпросъ би останалъ необяснимъ. Значи, и въ духовния свѣтъ сѣществуватъ възможности за погрѣшки. Възможностъ за погрѣшки и грѣхъ сѣ две различни нѣща. Ще разясня тази мисль. Да вземемъ два кръга съ различни центрове. Пергелтъ ще направи по една окръжностъ. Тѣзи двѣ окръжности така да сѣ описани, че всѣка една отъ тѣхъ да минава прѣзъ центъра на другата. Ако тѣзи двѣ окръжности съставляватъ два разумни свѣта или, по-научно казано, ако едната отъ тѣхъ прѣдставлява положително, а другата отрицателно електричество, когато тия два тока започнатъ да дѣйствуватъ така, че силата на отрицателното електричество да минава отъ периферията къмъ центъра, а на положителното — отъ центъра къмъ периферията, най-послѣ ще дойде положение, когато двѣтѣ окръжности ще се прѣсекатъ въ двѣ точки и ще стане точно това, което днесъ става на земята. Това, което става днесъ, не е нищо друго, освѣнъ кръгътъ на духов-

ния свѣтъ минава прѣзъ центъра на физическия и обратно. Ще кажете: „Това е голѣмо противорѣчие“. Да, това е противорѣчие въ онѣзи ограничени умове, които не разбиратъ нито миналото, нито настоящето, нито бъдещето. Отъ гледището на единъ възвишенъ духъ, въ свѣта нѣма никакви противорѣчия. Хората искатъ свѣтъ безъ страдания. Чудни сж тѣ: това не е философия на живота. Въ противорѣчието всѣкога има страдания, но и въ хармонията има зачатъкъ на страдания. Вашето щастие въ свѣта почива въ страданията на тия малки същества, които ви служатъ. Вие, които минавате за много благородни, питайте малкитѣ същества, какво ще кажатъ тѣ за вашето благородство. Всички овци, волове, агнета, кокошки, патици, всички малки птички, които иматъ отношение съ васъ, и тѣ си иматъ особено мнѣние за човѣка. Всички по-малки същества съ единъ гласъ казватъ, че човѣкътъ е ужасно жестоко същество. Ако попитате дърветата и тѣ същото казватъ: Ужасенъ е, безпощаденъ е човѣкътъ. И тогава вие питате: „Защо Господъ създаде свѣта такъвъ?“ — Не, Господъ е създалъ свѣта много добъръ, но ние и всички други прѣди насъ го развалихме. Тѣй както днесъ е разваленъ външниятъ свѣтъ, той се отразява вътрѣ въ насъ. Свѣтътъ е направенъ така, че като страда господарьтъ, страдатъ и слугитѣ, и обратно. Христосъ казва: „Вие ме зовете Учителъ и Господъ и добръ казвате, защото съмъ“. За да обясня моята идея — Учителъ и Господъ — ще ви разкажа слѣдния примѣръ. Въ древността живѣлъ единъ младъ царъ, на 33 години, възраст, която само умнитѣ и мѣдритѣ хора иматъ. Той написалъ една прочута книга за живота, която посочвала, какъ трѣбва да се живѣе. Въ него се влюбили двѣ царски дѣщери. Ще кажете: „Колко честитъ билъ той!“ Когато видя двама млади, които се обичатъ, азъ казвамъ, че се занимаватъ приятно. По-приятно забавление отъ любовта нѣма въ свѣта. И когато виждамъ че хората се любятъ, казвамъ: тѣ се забавляватъ. Ще ми възразите, че любовта е нѣщо много сериозно. Нима когато нѣкой великъ цигуларъ изпълнява едно хубаво музикално парче, извършва нѣщо много сериозно? Сериозни положения сж, когато имащъ да давашъ на кредитори, или когато хирургътъ те постави на масата и започне

да прави операция. И тъй, ние често казваме, че трѣбва да сме сериозни. Сериозни хора наричамъ ония, които иматъ дългове. Докато не се освободите отъ вашитѣ дългове, не можете да разберете Словото Божие въ дълбокия му смисълъ. Когато отидешъ на църква и дойде при тебе кредиторътъ, да ти напомни, че трѣбва да му платишъ, дѣ ще остане твоята сериозностъ? Първата царска дъщеря, която се влюбила въ царския синъ, изразявала своята любовъ въ това, че носила на всѣкъде портрета на своя любимъ, по цѣль день го цѣлувала, направила му параклисъ, да му служатъ хора, палила му кандило и т. н. Другата царска дъщеря, взела „книгата на живота“, която написалъ царскиятъ синъ и, отъ любовъ къмъ него, се заела съ изучаването ѝ, като се стараела да прилага всички принципи, които били вложени въ нея. Започнала да посѣщава болни, страдащи и по този начинъ провѣрявала всичко писано въ книгата. Съ това тя още повече се привързвала къмъ царския синъ, защото виждала добритѣ резултати отъ неговото учение. Тѣзи двѣ царски дъщери образували два различни култа. Култа на едната царска дъщеря ще видите изложенъ въ всички храмове на свѣта; нему служатъ всичкитѣ будисти, брамини, жреци, турскитѣ ходжи и християнскитѣ свещеници. Другиятъ култъ се среща дълбоко въ сърцата на нѣкои хора, които само прилагатъ, безъ да знаятъ, че служатъ на нѣкакъвъ култъ. Първитѣ хора сж тъй нареченитѣ правовѣрни, тѣ мислятъ, че Христосъ ще дойде въ плътъ и Го чакатъ въ тоя образъ. Какъ мислите, коя отъ двѣтѣ царски дъщери е разбрала царския синъ и е изразила по добръ любовта си къмъ него? Първата култура наричамъ култура на егоизма, дѣто човѣкъ иска само да обсеби нѣкого, да го владѣе. Днесъ момъкъ или мома, като се обичатъ, искатъ да се владѣятъ единъ другъ, да се обсебватъ. Докато сж млади, какви хубави работи си говорятъ, но като се оженятъ, не минатъ петъ години, и всичката имъ любовъ се изпари, нищо не остане отъ нея. Когато ви говоря, азъ не искамъ да ме разбирате по първия начинъ; азъ бихъ желалъ да разберете правилно втория принципъ и да го прилагате въ живота си.

И тъй, Учителътъ има отношение къмъ човѣшкия умъ и воля. Той носи въ душата си ония вибрации, които

може да дадатъ потикъ на ума и волята ви. Вие изпращате дъщеря си на училище при нѣкой учитель по музика, но тя се влюбва въ него и по този начинъ не може правилно да схване потика, който учителятъ дава на нейния умъ и воля. Музиката и поезията сж опасни занятия за младитѣ моми и момци, особено за слабохарактернитѣ. Като се влюби въ учителя си, ученичката започва да му носи всѣки день цвѣта, безъ да изучава упражненията си. Въ такъвъ случай вашата дъщеря нѣма да свърши музика. Ако този учитель е момъкъ и може да се ожени за своята ученичка, добрѣ, но ако е жененъ, какво ще произлѣзе отъ това? — Ще се яви многоженството, което се срѣща навсѣкждѣ въ свѣта. Подъ „многоженство“ се разбира раздвояване въ живота. Раздвояването е всѣкога въ врѣда на единството. Ученикъ, който отива при учителя си, трѣбва да научи сжщественитѣ принципи, да разбира качествата на законитѣ, силитѣ, да разбира своя мозъкъ, стомахъ и дробове. Стомахътъ, дробсветѣ и мозъкътъ си искатъ своето. Заболи ви стомахъ, скоро викайте лѣкаръ да ви направи нѣколко инжекции. Но какво иска да ви каже този разуменъ стомахъ съ разстройството си? Той е едно разумно сжщество. Нѣкой пѣтъ усѣщате едно стѣгане въ гърдитѣ си, въ стомаха си, и у васъ веднага се явява безпокойствие. Нѣма нищо опасно въ тѣзи стѣгания, тѣ не сж нищо друго, освѣнъ смѣна на енергиитѣ. Въ свѣта има двѣ противоположни течения на енергии, които произвеждатъ два различни резултата. Едната енергия стѣснява формитѣ, а другата ги разширява. Въ това се проявява животътъ. Туй може да се наблюдава и въ природата. Азъ не се спиралъ на съврѣменнитѣ теории, но ще обясня: за да се образува дъждъ, необходими сж двѣ противоположни течения — топло и студено. За да се образуватъ роснитѣ капки, отрицателната енергия ги дига, топлината ги разширява и прѣвръща въ въздухообразни. Положителната енергия държи воднитѣ капчици долу на земята. Слѣдователно, отрицателната енергия на земята и положителната на слънцето се привличатъ, и тамъ, дѣто се събиратъ тѣзи двѣ енергии, двата кръга, се започва противоположенъ процесъ, вслѣдствие на което се образува дъждъ, който послѣ отново пада на земята. Това е философско разглеждане на въпроса. Тѣзи изпарения,

които ставатъ въ природата, ставатъ сѣшевръменно и въ насъ. По отношение на природата, вашиятъ мозъкъ заема мѣстото на слънцето; стомахътъ ви заема мѣстото на земята, а дробоветѣ ви сѣ съединителната нишка между земята и слънцето. Прѣзъ дробоветѣ минаватъ двѣтъ течения: артериялното и венозното. И въ природата има венозно течение, което отива нагорѣ, и артериялно, което слиза надолу. Венозното течение, което отива нагорѣ, има направление къмъ мозъка, т. е. къмъ слънцето. Най-напрѣдъ венозната кръвъ трѣбва да мине прѣзъ сърцето и дробоветѣ, да се прѣчисти и тогава да отиде нагорѣ. Това е една необходимостъ, която става и въ насъ, както и въ природата. Кръвта трѣбва да се озонира и да се подигнатъ вибрациитѣ ѝ. Всички нечистоти, които се намиратъ въ венозната кръвъ, трѣбва да се прѣмахнатъ и така да се подигнатъ вибрациитѣ въ свѣта. Всички болести въ свѣта произлизатъ отъ неразбиране на този великъ Учитель, Който ни учи. Нѣкога имашъ извѣстно стѣгане на главата си. Умътъ казва: „Ти имашъ нечиста кръвъ, прати я да се прѣчисти“. Нѣкога ви боли стомаха. Той казва: „Имашъ нечиста кръвъ, изпрати я нагорѣ да се прѣчисти“. Като не знаете това, вие взимате нѣколко дози или хапчета отъ нѣкакво лѣкарство, за да се възбуди стомахътъ и да прѣстане болката. Сѣщото нѣщо става и въ сѣмейния животъ. Като се събератъ мъжъ и жена да живѣятъ заедно, единиятъ отъ тѣхъ трѣбва да бѣде Учитель, а другиятъ ученикъ. Но вие ще започнете да се борите за първенство. Ако мъжътъ ви има тѣзи вибрации, които могатъ да подигнатъ вашия умъ, дайте нему мѣстото на учителъ. Жената ще каже въ този случай: „Азъ не обичамъ да се подчинявамъ“. Знаете ли какво значи думата „подчинение“? — Да се подчинявашъ, значи да възприемешъ енергията, да я обработвашъ. То е култура. Това значи да изработвашъ извѣстенъ прѣдметъ. Единъ цигуларъ или художникъ приготвява съ часове своята композиция или картина, за да обработи въ себе си този прѣдметъ. По сѣщия законъ азъ считамъ, че всѣко учение, ви ограничава, подчинява. Ето защо и думата религия не трѣбва да схващате въ ограниченъ смисълъ, а да я разбирате въ широкъ ѝ смисълъ, за да имате резултатъ въ вашия личенъ животъ. Който носи извѣстна ре-

лигия или извѣстно учение като портретъ въ себе си и само го поглежда отъ врѣме на врѣме, нѣма да има никаква полза отъ него. Не казвамъ, че трѣбва да изхвърлите този портретъ отъ паметъта си, но да го поглеждате единъ пѣтъ въ годината или въ мѣсеца и да го прилагате по-вече. Защо Господъ ни държи далечъ отъ Себе си? — Той е избралъ толкова високо мѣсто, защото знае, че ще го безпокоимъ. Господъ казва: „Азъ искамъ да изпълнявате моята воля, да живѣете тѣй както азъ съмъ наредилъ свѣта, за да бъдете щастливи“. Нѣкои питатъ: „Кога ще отидемъ на небето“? — Когато се научите да живѣете споредъ книгата на този мъдрецъ, царския синъ; когато дойдете въ втората култура и научите законитѣ. И тѣй, въ думата „Господъ“ се включва майката. Учителътъ е бащата. Учителътъ, т. е. бащата, е прѣводъ отъ една велика идея. Богъ се прѣвръща на баща и взима извѣстно съотношение къмъ насъ, Учителътъ е число, повишено въ трета степенъ, то е кубътъ на живота. Учителътъ е една разумна сжщностъ, която разглежда нещата отъ три направления, а именно — по права линия, по плоскостъ и по височина. Ще кажете: „Какво значение има тукъ, по каква линия или по какво направление се върви въ живота?“ Това има голѣмо значение. Ако вие минавате въ свѣта само по права линия, какво щѣхте да разберете отъ този свѣтъ? Ако направите една екскурзия прѣзъ цѣлата слънчева система съ експресъ и се движите съ бързината на свѣтлината, ще ви бъдатъ необходими 31,000 години, за да изминете тая права линия. Слѣдъ като сте се движили съ тази бързина и се върнете на земята, какви познания ще имате? — Никакви. Ще кажете: „Славно, чудесно е“, ще се спрете на общи опрѣдѣления. Вие сте минали прѣдъ слънцето съ свѣткавична бързина и мислите, че сте минали прѣзъ цѣлата вселена, че много нѣща знаете, а въ сжщностъ нищо не останало у васъ. На такъвъ философъ казвамъ, че много малко знае, защото се движи съ много голѣма бързина. За да може да проучишъ този свѣтъ, трѣбватъ ти толкова години, или едно число съ 15 нули на края. Ще кажете: „Нулитѣ може много лесно да се турятъ“. Да, но за мене тѣзи нули иматъ голѣмо значение. Напр., като туримъ при единицата една нула, двѣ нули или три

нули, между полученитѣ числа има голѣма разлика. Азъ правя разлика между първата, втората и третата нула. Втората нула показва, че числото 10 е взето въ квадратъ; третата нула показва, че числото 10 е взето въ кубъ. Ако има четвърта нула, тя показва, че числото 10 е взето въ четвърта степенъ; петата нула показва, че числото е взето въ пета степенъ и т. н. Нѣма да отида до 15-та степенъ, защото това не е за човѣшкия умъ. Човѣшкиятъ умъ може да открива тайнитѣ на природата само до четвърта степенъ. Геометрията може да разрѣшава задачи само до тесерака. Тесеракътъ е една малка фигура, на която изучаваме само отдѣлнитѣ ѝ части. Кубътъ е една малка отсѣчка отъ тесерака. Тѣзи линии, плоскости, кубове иматъ отношение въ нашия животъ. Ако разгледаме нашето лице, ще забѣлѣжимъ, че то е съчетано отъ много прави линии, отъ плоскости и отъ кубчета. Въ съврѣменната геометрия правата линия се опрѣдѣля така: най кѣсото разстояние между двѣ точки е правата линия. Азъ опрѣдѣлямъ правата линия така: тя е най-малката отсѣчка отъ единъ кръгъ. Това не е противорѣчие. Ще кажете: „Диаметрътъ на кръга е също права линия“. — Да, но той е малка отсѣчка отъ другъ по-голѣмъ кръгъ. Така и сегашниятъ нашъ животъ е една малка отсѣчка отъ единъ по-голѣмъ кръгъ на миналото ни. Слѣдователно, и вашиятъ бъдещъ животъ ще бѣде една малка отсѣчка отъ сегашния ви животъ. Въ вашите животи има слизане и възлизане. По закона на слизането, вие се научавате да се намалявате, а по закона на възлизането се учите да се увеличавате. Тѣй че ние трѣбва едноврѣменно да знаемъ да се смаляваме и да се увеличаваме. И съврѣменнитѣ хора страдатъ отъ това, че не знаятъ да се увеличаватъ и да се смаляватъ. Търговецъ, който не знае добръ да балансира губи въ смѣткитѣ си. Напр., той има само 1000 лева злато ефективъ, а пише 100,000 и върху тѣхъ прави своитѣ сдѣлки. Не, всѣки трѣбва да поставя точно толкова отъ своитѣ пари, колкото има въ касата си. Природата не търпи фалшиви смѣтки. Ако не провѣрите своитѣ пари, колко въ наличностъ имате въ даденъ моментъ, дохождате да ви критикуватъ. Като знаешъ по себе си, че си писалъ повече, отколкото имашъ, мислишъ че и другитѣ пос-

търпватъ по сѣщия начинъ и не имъ вѣрвашъ. Това сме и ние, сѣврѣменнитѣ хора, прѣпорѣчваме се, че имаме по-вече ефективъ, когато въ сѣщностъ нѣмаме толкова. Като се смѣкнатъ нѣколко нули, ще дойдемъ до самата истина.

Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ и Господъ и добръ казвате, защото съмъ“. Той е говорилъ много важни работи, незаписани въ евангелието. Да, Христосъ дойде да ви научи, какъ да живѣете. Нѣкои казватъ: „Достатъчно ви е това, което Христосъ е говорилъ“. Да, за спасението ви е достатъчно, но не и да ви научи какъ да живѣете. А Йоанъ казва, че Христосъ е говорилъ толкова много, че ако би се написало всичко, то книгитѣ на цѣлия свѣтъ, не сѣ въ състояние да побератъ това. Азъ зная, че и отъ това, което Христосъ е говорилъ, е прѣдадена една много малка частъ. Азъ черпя своитѣ принципи отъ една много голѣма книга, на която всѣко камъче, листче, клонче, цвѣтче, съставляватъ азбуката. Азъ постоянно прѣвеждамъ отъ тази велика книга. Като взема единъ листъ отъ нѣкое дърво, азъ започвамъ да го разглеждамъ и чета по него, дѣ и при какви условия се образувалъ този листъ; дѣ е расло това дърво, защо е остарѣло, какви сѣ били тогава хората, въ какви врѣмена е живѣло, какво е било състоянието на слънчевата система и т. н. Всичко това азъ провѣрявамъ по отпечатъцитѣ на всѣки листъ и клонче. А вие се спирате прѣдъ дърветата, разглеждате ги и си мислите, че тѣ нѣматъ свои прѣживѣвания, че не говорятъ и не виждатъ. Колко красиво говорятъ и виждатъ цвѣтята и дърветата! Всѣки листъ има свое очице, чете всичкитѣ ви мисли, и като седнете подъ нѣкое дърво да размишлявате, всѣка ваша мисълъ се отпечатва върху дървото и отдѣлнитѣ листа. Слѣдъ врѣме вие ще можете да четете по дърветата вашия животъ, както и този на вашитѣ прѣдшественици. Колко пѣти, като съмъ се спиралъ подъ нѣкое дърво, то ми е разказвало мислитѣ и дѣйствиата на разни философи, свещеници и други хора, които се спирани подъ него! Трѣбва да знаемъ, че прѣдъ Бога всичко е открито, нѣма нищо скрито въ тоя свѣтъ. Вие казвате, че дърветата сѣ безсловесни сѣщества, а човѣкътъ билъ словесно сѣщество. Азъ съмъ противъ това: нѣма безсловесни сѣщества въ

природата, но по различен начинъ говорятъ. За мене всичко е словесно. Като казвамъ за мене, не подразбирамъ онзи царски синъ, чийто портретъ носи царската дъщеря, а другиятъ, който носи въ себе си божественитѣ истини за този свѣтъ. Христосъ казва: „Наричате ме Учителъ и прави сте“. Но Христосъ не е Учителъ като Мойсея, който проповѣдваше: око за око и зѣбъ за зѣбъ. Днесъ вие служите на Христа, но служите и на много други учители, служите и на Мойсея. Вие казвате: „Азъ съмъ християнинъ, православенъ“, но ако ви обиди, докачи нѣкой малко, вие веднага започвате дѣло противъ него. Това е старото учение, което прилагаме въ живота, а говоримъ за новото. Когато говоримъ за материализмъ, азъ разбирамъ, че служимъ на този свѣтъ, влюбваме се въ образа на царския синъ, и казваме, че това, което виждаме, то е реалното въ живота. А всичко друго, което е дѣйствително реално, истинското въ живота, него изхвърляме. Всички отношения, които сж много по-реални, и съдържатъ смисъла на живота, могатъ да се провѣрятъ. Като говоря за смисленостъ, не разбирамъ тази, която вие може да схванете. Азъ всѣкога мога да провѣря, какъ вие разбирате нѣщата и често си правя забавления, които изчислявамъ, какъвъ процентъ отъ васъ ще ме разбере, колко ще ме слушате и колко ще изпълните. Азъ имамъ прѣдъ видъ, отдѣ идете. Вие ме слушате и казвате: „А сега ви разбрахме!“ И азъ турямъ въ книгата си: „И азъ ви разбрахъ много“. Когато хората разбиратъ и азъ разбирамъ, но когато тѣ не разбиратъ и азъ не разбирамъ. Когато дойдете въ моята гостилница, и азъ ви нахраня, приема ви добръ и вие ми заплатите и благодарите, тогава и вие разбирате, и азъ ви разбирамъ. Ако излѣзете безъ да ми заплатите, азъ оставамъ безъ пари и не ви разбирамъ. Неразбирането е празна кесия и празенъ стомахъ. Всѣка торба, всѣка кесия и вашиятъ стомахъ сж все отношения въ свѣта, които не съществуватъ. Вие сте изложени на страдания, мъчения, гонения. Защо? — Защото кесията ви е празна. Ако никой не ви приема въ къщата си, ако всички ви изоставятъ, азъ изваждамъ лошо заключение за васъ. Това значи, че не сте постѣпили по закона на любовта, опѣлчили сте цѣлия свѣтъ противъ себе си. Това показва, че не сте послушали Учите-

ля си, че Господъ ви оставя да се учите отъ своята опитностъ. Ще ми възразите: „Азъ съмъ училъ толкова нѣща отъ математиката, зная много формули, теореми“. Питамъ ви. „Като сте учили толкова формули, като знаете толкова теореми, можете ли да ги приложите, като построите вашето тѣло съобразно съ тѣхъ, съобразно съ Питагоровата теорема?“ Ще ми възразите, че между васъ и тѣзи нѣща нѣма никакво съотношение. Има голѣмо съотношение между всичко това, защото вашиятъ животъ е единъ кръгъ, който може да се изчисли, защото произтича отъ две величини: едната по-голѣма, а другата по-малка. По-голѣмата величина е тази на духа, която дѣйствува извънъ вашия животъ и не може да се изчисли. Ще кажемъ, че тази сила е една дробъ, която върви до безконечностъ. Но ще доиде день да я изчислите. Такъвъ е законътъ, по който дѣйствува тази сила. При сегашнитѣ условия тя излиза извънъ вашия животъ и не може да я изчислите. Това, обаче, не показва, че нѣма да дойде день, когато ще се изчисли тази дробъ.

Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ, но азъ не съмъ Учителъ като Мойсея, защото азъ ще ви уча на закона на разширението, а Мойсей ви учеше на закона на смяляването“. Като слѣдете тѣзи два закона въ единъ, ще намѣрите начинъ за свободата. Христосъ казва: „Като те ударятъ отъ едната страна, обърни си и другата; ако ти взематъ горната дреха, дай си долната“. Какво разбираше Христосъ подъ долна и горна дреха? Това има приложение къмъ физическия и къмъ духовния свѣтъ. Това значи: ако твоята горна дреха лѣтно врѣме ти тежи, хвърли я и я остави някъдѣ. Ако кожухътъ ви е билъ необходимъ зимно врѣме, хвърли го отъ себе си лѣтно врѣме. Ще кажете: „Какво ще правимъ зимно врѣме безъ кожуха си, ако го хвърлимъ прѣзъ лѣтото?“ Ами ти отдѣ знаешъ, че ще дочакашъ слѣдната зима? При тѣзи условия хвърли кожуха. Да хвърлишъ горната си дреха, Христосъ подразбира да не влизашъ въ съприкосновение съ хора, които искатъ да богатѣятъ. При това, въ духовния свѣтъ нѣма зима. Нѣкой човѣкъ иска да направи двѣ или повече къщи; другъ иска да се учи; трети иска да разхубавѣва и т. н. Не влизай въ съприкосновение и не прѣпятствувай на тия хора: който иска да забогатѣе, дай му

и твоето, помогни му да съгради къщата си, нека се учи и нека бъде красивъ. Остави ги да вършатъ това, което желаятъ, поощрявай хората за доброто. Първоначално всички наши стремежи сж били добри, но послѣ се изопачили и станали лоши. Напр., ти си въ гората и почнешъ да декламирашъ нѣщо, да пѣешъ и играешъ свободно. Направишъ ли сжщото нѣщо и въ града, тамъ ще те взематъ за лудъ. Ето какъ първиятъ твой потикъ въ гората, изразенъ въ града, се изопачава. Ако въ гората, между дърветата, си пѣешъ и играешъ, тѣ нѣма да те критикуватъ, но дойдешъ ли между хората, между културнитѣ, словеснитѣ същества, тѣ нѣма да те оставятъ свободно да издигнешъ гласа си. Щомъ си въ обществото трѣбва да издигнешъ ржката тѣй, щото да се образува счупена линия. Питатъ тогава: „Има ли смисълъ въ този животъ?“. Много пжти, като излизамъ да говоря казвамъ си: ако почна да говоря високо и да махамъ съ ржцѣ, веднага ще дойдатъ при мене и ще ми кажатъ: „Какво правишъ, не знаешъ ли, не въ едно общество не е позволено да говоришъ, както искашъ и да махашъ така съ ржцѣ?“. Тогава азъ започвамъ да правя изчисления, какъ да говоря, какъ да си махамъ ржцѣтѣ, за да не засегна нѣкого. Знаете ли колко е мъчно да опрѣдѣля човѣкъ посоката на движенията си? Трудни сж тѣзи изчисления, които трѣбва да се направятъ, докато дойдемъ до една разумна бесѣда. Мнозина като слушатъ, казватъ: „Ако излѣза да говоря азъ, ще гозоря по-добрѣ“. Тогава ние се намираме въ положението на младия и стария конь. Единъ старъ конь билъ впрегнатъ въ една кола пълна съ грънци. Той слизалъ по единъ наклонъ и затова вървѣлъ много внимателно. Единъ младъ конь го гледалъ и си казвалъ: „Да дадатъ на мене този товаръ, веднага ще го сваля долу, а стариятъ конь едва-едва пристжпва“. Не минало много врѣме, младиятъ конь билъ впрегнатъ въ колата пълна съ грънци, Трѣбвало да мине по сжщия пжтъ. Но той не вървѣлъ внимателно като стария конь, който мислѣлъ за глупавъ, а се затичалъ силно по наклона и изпочупилъ всичкитѣ грънци. Нѣкои ми казватъ: „Кажи нѣщо по-сериозно“. Какво искаге, като младия конь ли да постжпвамъ? Ако вървя по наклонъ, ще бъда сериозенъ, бавно ще се движа; ако вървя нагорѣ, ще пшкамъ

съ трудъ ще се издигамъ, а ако съмъ на равно мѣсто, ще философствувамъ. Като знаете това, изчислете тѣзи двѣ положения въ живота — когато трѣбва да вървите нагорѣ и когато ви се прѣдставя случай да слизате надолу.

Ще се върна къмъ първата си мисль. Казахъ, че въ вашия мозъкъ има набрана много енергия Жената се сърди и казва: „Докога ще робувамъ на мъжа си? Азъ искамъ свобода, затова ли се оженихъ, да му готвя“? Мъжътъ сжщо е недоволенъ и казва: „Ти не ме разбирашъ“. Слугата е недоволенъ отъ господаря си и иска да се освободи отъ него. Това сж двѣтѣ положителни енергии въ свѣта, които се отблъскватъ и вслѣдствие на това се явява сбиване и недоразумения. Дохождатъ хора да ги успокояватъ и казватъ: „Не правете така, не постѣпвайте противъ евангелскитѣ правила“. Не, приятелю, нѣма какво да съвѣтвашъ, ами прѣвърни едната енергия въ отрицателна, а другата да си остане положителна. Ще попитате: „Какво ще се образува тогава“? — Ще се образува дъждъ. Когато жената плаче, нека благодари, че има сълзи, защото този моментъ е най-благоприятенъ, за да прѣвърне своята енергия въ отрицателна. Нека каже на мъжа си: „Виждамъ, мъжо, че ти имашъ право“. А въ живота, обикновено, и двамата иматъ право, затова и двамата сж криви. Ако единиятъ е правъ, другиятъ ще бѣде кривъ. Затова търсете такива хора, съ които да сте противоположни по енергия. Така е и въ свѣта; половината свѣтъ сж прави, добри или положителни, а другата половина сж криви, лоши или отрицателни. Лошитѣ хора сж едно благословение, тѣ иматъ запасъ отъ енергия, тѣ носятъ условията за бѣдещата култура. Добритѣ хора ще дойдатъ въ бѣдеще; тѣ ставатъ негативни и ще започнатъ да обработватъ енергията, която иматъ. Добриятъ поетъ, като дойде въ свѣта, създава нова поезия отъ лошия животъ на хората; учениятъ ще създаде нова наука, музикантътъ — нови мелодии и така ще се поставятъ основитѣ на нова култура. Когато видишъ единъ страждущъ, ако си писателъ ти би могълъ да създадешъ такава хубава поезия, съ която да подигнешъ ума и сърцето на хората къмъ благородни и възвишени нѣща

Христосъ казва: „Азъ дойдохъ въ свѣта, за да ви науча да познавате доброто въ лошото и лошото въ доб-

рото“. Доброто има своята лоша страна, както и лошото има своята добра страна. До скоро мислѣха, че слънцето е съвсѣмъ чисто, обаче, днесъ е извѣстно, че по него се намиратъ черни петна. И слънцето е опетнено. Знаете ли? каква тревога се дига по нѣкога въ слънцето? Всѣкога тревогата на слънцето се отразява и на земята. Когато на слънцето е тихо, и на земята е тихо. Слѣдователно, едната половина на нашата земя е обърната къмъ Бога, тя е по-близо до Бога и слънцето я освѣтява, а другата половина е тъмна. Тази половина, която е обърната съ лицето си къмъ Бога, събира енергията си. Всѣки отъ васъ може да дойде до това състояние. Когато кажете, че нищо не може да направите, вие сте въ положителната енергия на земята. Когато вашата земя се обърне къмъ слънцето, вие сте въ отрицателната енергия на земята и тогава дохожда културата. Ще ме попитате: „Какъ тъй, една и съща слънчева енергия нѣкога е добра, а нѣкога лоша“? Сутринъ слънчевата енергия прѣдставлява майчината любовъ, а слѣдъ обѣдъ, когато мине меридиана, енергията се изражда, става лоша. При вечеръ тази енергия се отразява още по злѣ и за това вечеръ ставатъ сбивания, убийства, и т. н. Защо ставатъ тѣзи нѣща между хората? — Защото се събиратъ все положителни енергии. За да не ставатъ такива нѣща, жената трѣбва да напише като законъ на мъжа си, да се връща въ къщи два часа прѣди залѣзъ слънце. Ако се върне слѣдъ залѣзъ слънце, главата му непременно ще пострада. Същото нѣщо става и въ насъ. Когато замислимъ нѣщо хубаво, благородно, ние сме въ отрицателната енергия, въ свѣтлата страна на земята; замислимъ ли нѣщо лошо, ние сме въ положителната страна на земята, въ положителната енергия. Господъ е положителенъ. А когато се обърнешъ къмъ Бога, енергията ти е пасивна, съзнателна. Дойдешъ ли да воювашъ съ по-силния, ще бѣдешъ смазанъ. Господъ се противи на горделивитѣ хора. Когато кажешъ, че ще се противишъ, Господъ ще заповѣда да те прѣвържатъ и да те заведатъ въ нѣкоя болница. Като се намѣришъ въ болницата, ще кажешъ, че си ходилъ да се биешъ за отечеството си. Никакво отечество не си освобождавалъ. Твоето отечество по другъ начинъ се освобождава. Извади сабята си, т. е. твоята воля, и вижъ, дали

тя е достатъчно калена, за да освободи хората. Като ти представят една двѣ торби съ злато, ти се изкусяваш и започваш да говориш, че нѣма смисъл да се бие човѣкъ, това не е човѣшко и т. н. Защо? — Защото златната торба е задъ гърба ти. Това не е идеалъ. Богатитѣ казватъ: „Нѣма смисъл да се биемъ, трѣбва да живѣемъ въ миръ“. Защо говорятъ така? Защото сж богати и нѣматъ нужда отъ нищо. Много сиромаси пъкъ казватъ: „Искаме да се биемъ“, защото иматъ нужда. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да разрѣша въпроса, който смуцава човѣчеството. Азъ съмъ Учителъ и ще ви покажа, какъ трѣбва да познавате учителя си и господаря си въ себе си“. Ако слушашъ твоя Господъ, който е дълбоко въ тебе, ти ще можешъ да направишъ нѣщо, но ако не слушашъ твоя Учителъ, ти ще бъдешъ въ противорѣчие.

Човѣкъ трѣбва да познава и учителя си, и господаря си. Въ всѣки човѣкъ има Господъ. Вие често тълкувате много криво думитѣ ми. Искате да се проявите и съ това правите голѣми грѣшки. Азъ ви уча едно положително учение, което може да прилагате и мога да направя опитъ съ всѣкиго, стига вие да сте искренъ. Това е привилегия на моята философия, че може да се прилага въ живота. Моето най-голѣмо желание е навсѣкждѣ въ домоветѣ да има отношения, каквито сж между учителитѣ и господаритѣ; дѣцата да бъдатъ и добри ученици, и добри слуги. Ученицитѣ да слушатъ учителя си, а слугитѣ — господаря си. Научишъ ли на това нѣщо дѣцата си, внесешъ ли между тѣхъ тази идея, дъщерята ще слуша майка си, а синътъ ще слуша баща си. Дъщерята не може да слуша баща си, и синътъ не може да слуша майка си. За да може синътъ да слуша майка си, трѣбва въ слѣдното поколение той да се прѣвърне на жена; тогава ще може да слуша майка си. Сжщото нѣщо ще бѣде и съ дъщерята. Въ природата енергията трѣбва да се прѣвърне. Спрѣмо вашитѣ енергии азъ може да съмъ положителенъ, но спрѣмо други енергии може да съмъ отрицателенъ. Това е законъ. Енергията е велика сила, която прониква въ насъ и строи живота.

Отъ 2,000 години се проповѣдва, че Христосъ е великъ Учителъ и е дошълъ да ни спаси отъ грѣха, за да се покаемъ и да станемъ добри членове на църквата. Че

вие и сега имате членове: имате синове и дъщери, които, като станатъ на 21 година, казватъ на родителитѣ си, че сж оглупѣли. Какви ученици сж тѣзи ваши синове и дъщери? Вие мислите, че много знаете. Често Господъ ви изпраща главоболие, като казва: „Дайте тази задача за разрѣшение на човѣчеството. Защо ги боли глава?“ Вие отговаряте: „Прѣяли сме“. — Не, друга е причината за вашето главоболие. Боли ви главата отъ това, че много знаете. Нѣкой пѣтъ те заболи коремъ. Това показва, че Господъ ти изпраща тази задача за разрѣшение. Който не знае, на какво се дължи главоболието, коремоболието и други нѣкои болѣсти, той нищо не знае. Коремоболието показва, че енергията въ стомаха трѣбва да се прѣвърне отъ положителна въ отрицателна. Главоболието показва, че енергията въ главата ти, която е положителна, трѣбва да се прѣвърне въ отрицателна по отношение къмъ другитѣ енергии. Умътъ ви трѣбва да се занимава съ възвишени работи. Като те заболи глава, иди при нѣкоя бѣдна жена да ѝ помогнешъ. Заболи те глава или коремъ, започни да работишъ. Тѣй казва Господъ. Вие казвате: „Като ме боли глава, азъ не мога да работя“. — За това, именно, те боли глава, защото нищо не работишъ. Слѣдователно, главоболието е единъ стимулъ, който те заставлява по необходимостъ да мислишъ и да работишъ. Ако чуятъ това нѣщо лѣкаритѣ, ще кажатъ: „Опасна теория е тази, да работишъ въ врѣме на главоболие“. Лѣкаритѣ обясняватъ само слѣдствията на болестъта, но тѣ не знаятъ, отъ какво сж прѣдшествувани болеститѣ. По новитѣ лѣкари казватъ, че главоболието се явява отъ пикочна киселина, която се наслоила въ организма, въ мозъка. Крѣвта се сгъстява, организмътъ започва да дѣйствува усилено и т. н. Но какъ се е появила пикочната киселина, това лѣкаритѣ не обясняватъ. Тѣ не мѣгатъ да обяснятъ цѣлъ редъ причини, които сж прѣдшествували появяването на пикочната киселина. Слѣдователно, причината на всѣка болестъ трѣбва да се търси много отдалечъ. Живѣемъ ли по този божественъ начинъ, ще дойде день, когато моментално ще се изчисти тѣлото ни отъ всѣкакви утайки, които днесъ прѣдизвикватъ болестъта; Нѣкои физици допускатъ, че ако се употреби електричество отъ 10—20 хиляди или 100,000 волта върху човѣшкия организъмъ, той би се

обновилъ въ много кратко врѣме би приелъ дѣтска младостъ. Тогава ние бихме казали: „Слава Богу, дойде Царството Божие на земята“. Господъ изпраща смъртта и казва: „Повикайте това остарѣло дѣте и го поставете върху диска на смъртта, за да се обнови и заживѣе другъ животъ“. Тогава се завъртва колелото на живота съ 100,000 волта и не минаватъ 50 или 100 години, и същиятъ човѣкъ отново дохожда, но вече, обновенъ съ нова енергия и ново име. Това е законътъ на прѣбраждането — смѣна на енергиитѣ. Душата може да възприеме много хиляди форми. Вие не сте изучавали, какво нѣщо е човѣшката душа. Ако бихъ казалъ всичко, каквото зная за нея, то би било девето чудо на свѣта — толкова много нѣща има да се говорятъ за нея.

Христосъ казва: Вие ме наричате Учителъ и Господъ, и право е. защото съмъ“. Като прочетете надолу главата, ще видите, защо се нарича така. Искамъ двѣтѣ думи Учителъ и Господъ да останатъ у васъ. Учителътъ е една положителна енергия. Всѣко разстройство, всѣка дисхармония на мисли и желания е положителна енергия, която трѣбва да се прѣвърне въ отрицателна, защото само отрицателнитѣ енергии въ свѣта творятъ. Това е вѣрно и по отношение на електричеството. Ако вие сте ясновидецъ, ще видите, че свѣтлината се явява само на отрицателния полюсъ. Когато кажатъ за нѣкой човѣкъ, че е привлѣкателенъ, то значи, че той има отрицателна енергия въ себе си — това е магнетизъмътъ. Такъвъ човѣкъ има да дава и да взима нѣщо отъ хората. Човѣкъ не трѣбва да бѣде само любезенъ къмъ хората, но всѣка негова дума трѣбва да бѣде пълна съ съдържание. Никога не казвайте празни думи. Нѣкои питатъ: „Защо не ни кажешъ, че ни обичашъ“? — Щомъ съмъ те поканилъ на трапезата и те нахраня, то значи, че те обичамъ. Ако ти кажа много думи, а не те нахраня, обичамъ ли те тогава? Ако те поканя съ бира, бонбончета или пасти, това не е любовъ. Ние трѣбва да живѣемъ само съ хлѣбъ, съ житни зърна и всѣкакви плодове.

И Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ и Господъ и добрѣ казвате, защото съмъ“. Когато този Учителъ дойде, въ вашия домъ ще има хармония, музика, поезия, всички ще бѣдатъ на своитѣ мѣста; нѣма да има

раздори между мъжа и жената, между слуги и господари между дъщери и синове, между учители и ученици. Сега Го нѣма Христосъ въ свѣта. Ще кажатъ нѣкои, че Христосъ е дошълъ. Не, той не идва, защото има вече опитност. Ако дойде днесъ между хората, тѣ пакъ ще Го разпнатъ. Който е стоялъ на кръста, той знае какво нѣщо сѣ тия гвоздеи, съ които е билъ прикованъ. Христосъ пита сега своитѣ послѣдователи. „Има ли още гвоздеи?“ — Има. Тогава не е за мене още да дохаждамъ. Свещеницитѣ проповѣдватъ „братство и любовь“. Христосъ не се залъгва и отъ тѣзи думи и пакъ пита: „Има ли гвоздеи на земята?“ — Има. — „Още не е за мене“. Нѣкои казватъ: „Изяви се, Учителю, ние ще те разберемъ и оцѣнимъ“. — Да, вие сте приготвили вашитѣ гвоздеи и искаете да дойде Учителътъ, за да ги забиете въ него. И това азъ виждамъ всѣки день. Вие взимате всичко, каквото можете, отъ хората. Гледамъ въ градината двама млади се разговарятъ, а до тѣхъ стоятъ нѣколко агънца и си казватъ: „Културни сѣ тѣзи хора, но нищо не имъ прѣчи въ единъ моментъ да ни одератъ кожата“. Тѣ много добрѣ знаятъ помислитѣ на тѣхнитѣ господари. Сега ще кажете, че много добрѣ говоря. Да, азъ добрѣ говоря, а вие добрѣ слушате. Но азъ бихъ желалъ да се създадатъ въ България учители, които да учатъ на благостъ и търпение. Азъ не съмъ срещналъ въ България търпеливи хора. Срѣщалъ съмъ такива, които нссятъ неволята си, но търпеливи не съмъ срѣщалъ. Да имашъ търпение, то подразбира воля и умъ, сир, да знаешъ причинитѣ и послѣдствията на нѣщата. А нетърпението ражда подозрение къмъ всичко и къмъ всички. Не съмъ срѣщалъ хора, които да убѣдя, че въ нашето дѣло нѣма нищо подозрително. Българитѣ нѣматъ търпение, и затова подозрението не ги напуска. Второто нѣщо е да прѣмахнемъ прѣдубѣждението. Всѣки день се боримъ съ нечисти мисли, които ни накацватъ като оси. Съзнагелно или несъзнагелно, навсѣкѣдъ виждамъ една атмосфера на подозрѣние, и слѣдъ всичко това хората искатъ да минатъ за културни. Трѣбва да се ограждаме отъ тия мисли, които сѣ остатъкъ отъ миналото; тѣ сѣ излишъци, отъ които всички трѣбва да се очистите. Подозрѣнието е проникнало въ ума, сърцето и душата ви и трѣбва да се освободите отъ

него. Какво има да подозирамъ? Нѣкой дойде при мене и иска да ме поизлъже. Азъ му казвамъ: „Приятелю, ако не се опитвашъ да ме лъжешъ, азъ бихъ сторилъ повече за тебе, а така ще сторя по-малко. Азъ и така съмъ длъженъ да направя нѣщо за тебе. Съ това не искамъ да кажа, че съмъ добъръ, но че съмъ длъженъ да направя за всѣкого по нѣщо. Защо да прѣдставяшъ работата тѣй, както не е? Затова нѣкога казватъ, че не приемамъ гости. „Защо днесъ не приемашъ гости“? — Защото не съмъ изработилъ нищо, и не мога да ви дамъ нищо. И за васъ е сѣщиятъ законъ: не си разположенъ днесъ духомъ, не приемай гости. Кажи: „Имамъ да рѣшавамъ извѣстна задача, която Учителтъ ми е далъ“.

И тѣй, вложете двѣ нѣща: търпѣние и отмахнете вашето подозрение. Подозрението го виждамъ написано на вѣждитѣ на българина и у нѣкой е толкова голѣмо, че е необходимъ цѣлъ животъ, за да се освободи отъ него. Тоя знакъ на нашето мѣстото си: Господъ го е турилъ тамъ. А подозрението е отсѣгъствие на безкористна любовъ, отъ него се раждатъ всички болѣсти. Като срещнете нѣкои хора, вие казвате: „Този е лошъ, онзи е лошъ“, за васъ нѣма добри хора. Мислете, че всички хора сѣ добри, но у тѣхъ има само положителна енергия, която вие не можете да използвате и затова стойте на страна отъ тѣхъ, за да я използватъ другитѣ. Двама мъже, които иматъ положителни енергии, се отблъсватъ. Днесъ има магнетизатори, които могатъ да прѣврѣщатъ енергиитѣ. Отивамъ нѣкъдѣ, дѣто се биятъ мъжъ и жена. Азъ вдигамъ ръцѣтъ си, послѣ ги спускамъ надолу, и мъжътъ става положителенъ, а жената отрицателна. Постоя малко при тѣхъ, и тѣ започватъ да се извиняватъ, че сѣ направили грѣшка. Тѣ не сѣ съзнали закона, по който единиятъ става положителенъ, а другиятъ отрицателенъ. И наистина, слѣдъ като се смѣнятъ енергиитѣ имъ така, че да има и отъ двата вида енергии, тѣ прѣставатъ да се каратъ. Казвамъ: „Приатели, единиятъ трѣбва да бѣде горѣ, а другиятъ долу“. Когато се заеме да лѣкува нѣкого, магнетизаторътъ прѣкарва ръката си отгорѣ надолу върху болния. То значи: жената да бѣде долу, а мъжътъ горѣ, т. е. мъжътъ да чупи камъни, а жената да гради. Това е училъ и Христосъ. Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ

и Господъ“. Учителътъ е горѣ на планината, а господарьтъ е долу, и той гради тамъ. Значи, ако искате да градите, слѣзте долу. Ако разбирате това нѣщо така, нѣма да има никакво противорѣчие. Като слушате, ще кажете, че азъ ви уча да се откъснете отъ свѣта. Не ви уча да се отречете отъ свѣта, но ви казвамъ да прѣвърнете вашата енергия въ отрицателна и да започнете да градите. Когато си нѣщо разтревоженъ, дигни ръцѣтъ си нагорѣ, а послѣ ги свали надолу. Тогава кажи на стомаха си: „Слушай, приятелю, нека мозъкътъ бѣде горѣ, а ти долу; прѣпрашай материалъ за него, за да работи“. Изобщо, дѣто има главоболие, тамъ страда и стомахътъ и обратно. Това показва, че всѣкога — законътъ е вѣренъ — между стомаха и главата има тѣсна връзка. Това нѣщо може да го провѣрите. Вие или тѣзи отъ васъ, които иматъ развита воля, може да се лѣкувате по слѣдния начинъ: ще се обърнешъ къмъ Господа и ще се помолишъ, като на Учителъ и Господъ, да те научи, да управлявашъ главата и стомаха си. Вие ще кажете: „Не ми трѣбва мене стомахъ и глава, азъ искамъ да имамъ ангелско тѣло и китара въ ръка, да свиря и пѣя на небето“. Това е криво разбиране на Христовото учение. Трѣбва да разбирате право. Това е форма а ти трѣбва да имашъ извѣстенъ резултатъ. Не искамъ да създавамъ антагонизъмъ между еднитѣ, които не разбиратъ правилно Христовото учение, и тѣзи които го разбиратъ по-добрѣ. И нѣма да кажа, че еднитѣ сѣ на правата страна, а другитѣ — на кривата, но казвамъ, че тѣзи, които не мислятъ правилно, сѣ положителна енергия. Докато у насъ подозрителността взима върхъ надъ всичко, никой не може да оправи свѣта. Прѣди да заминемъ, ние трѣбва да изпълнимъ волята Божия. Българитѣ иматъ бѣдеше като народъ, затова трѣбва да станатъ търпеливи и да прѣмахнатъ подозрението. Българитѣ не сѣ толкова добри, но въ тѣхъ има условия за добъръ животъ, а дѣто има условие за животъ, Богъ е тамъ. Отъ българитѣ ще излѣзе нѣщо, а не отъ България, защото тя е ретортата, въ която ставатъ опититѣ, и като такава, ще изпълни ролята си. Съдържанието, което е въ ретортата, — българскиятъ народъ — е и творческата сила. Когато българитѣ отиватъ да живѣятъ между американци и други народи, тѣ сѣ учтиви, любезни,

но щомъ се върнатъ въ България, ставатъ груби, недоволни отъ всичко. Това недоволство се дължи на малкото земя, съ която разполагатъ. Българинътъ има творчески духъ и затова му е тѣсно. Дайте работа, широкъ замахъ, на българина, той ще работи. Разхождамъ се единъ день покрай семинарията и срѣщамъ единъ полковникъ на конь. Гледамъ по едно врѣме коньтъ му се спрѣлъ ѝ не иска да върви. Слиза полковникътъ отъ коня, и той тръгва. Коньтъ иска съ това да каже: „Безъ полковника ще вървя, но съ него ще спирамъ“. Тази черта има и у всѣки българинъ. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да науча хората, да даватъ широкъ просторъ на всѣка душа и да поощряватъ всѣко добро начало въ всичко“. Ако всѣки даде свобода на близкитѣ си, както и той се нуждае отъ такава, ще има широкъ просторъ на дѣйствия и мисли. Ако бихте приложили тѣзи закони, които се криятъ въ моитѣ думи, много нѣщо бихте разбрали. Азъ взимамъ всичко отъ природата и го прѣвеждамъ. Всички закони, които съмъ провѣрилъ отъ природата, сж 75%, вѣрни, а оставатъ 25%, които ще трѣбва да провѣря. Внесете тази вѣра въ себе си и знайте, че у всѣкиго се крие нѣщо велико. Нѣкой иска да стане ангелъ, но и ангелъ да стане ще вижда само началото на нѣщата, но не и края имъ. Ти ще виждашъ само главата си, а опашката си нѣма да виждашъ. Като ти отнематъ опашката, ти ставашъ атомъ и се въртишъ около една окръжностъ, за да придобиешъ равновѣсие. А въртенето около единъ центъръ показва, че човѣкъ е изгубилъ своето равновѣсие. Понеже сме се освободили отъ периферията, трѣбва да изучаваме тѣзи два свѣта — между Учителя, който е горѣ, и майката, която е долу. Това, което е вѣрно за слънцето и земята е вѣрно и за мозъка и стомаха, за духа и душата. Приложете търпѣнието, т. е, развийте ума и волята, махнете подозрѣнието и го замѣстете съ творческата любовъ. Бъдете тѣй силни, че каквато обида да ви се хвърли, да не ви докосне и скоро да се освободите отъ нея. Нѣма по-голѣмо изкуство отъ това, да се поставишъ по-горѣ отъ всѣка обида и да я замѣстишъ съ добри мисли. Всички вие може да свършите много работа, да вършите голѣми добрини. Това което свири учителятъ въ дадения моментъ, може да го научи и ученикътъ. Всѣки, който

иска да бъде нѣщо повече отъ другитѣ, трѣбва да се съединява съ живия Господъ, съ онази велика връзка на хармония, и да учи закона на мълчанието. Както казватъ окултиститѣ бѣдете слушатели на Великия Учитель, който говори. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ мълчанието. Бихъ желалъ да съмъ на ваше мѣсто вие да говорите, а азъ да слушамъ, защото ще разбера всичко, което говорите. Сега, като слушатъ нѣщо, хората не само че не си плащатъ, ами започватъ да критикуватъ, че това не било хубаво. Христосъ казва: „Азъ съмъ гостиничарътъ и дойдохъ да нахраня хората“. Христовото учение ни показва, че ние имаме условия да станемъ светии, и ангели, и гении, А сега какво сме? — Ние сме любящитѣ дѣца на Бога, който ни обича, не защото сме толкова добри, а защото е милостивъ къмъ насъ. А то е най-великото въ свѣта, съ което можемъ да се кръстимъ. Ние трѣбва да оправдаемъ тази любовъ, да я заслужимъ и никога да не дърпаме коситѣ си прѣдъ Неговото лице. Щомъ чуемъ, че Учителътъ, Бащата, Господъ иде, веднага да се спремъ. Отъ днешната бесѣда искамъ щото всички, които иматъ положителна енергия, да я прѣвърнатъ въ отрицателна, всички, които сж горѣ на планината, да слѣзатъ долу да градятъ, а които сж господари, да станатъ слуги. Отъ господари нѣма нужда. Господъ казва: „Ситъ съмъ вече на господари, искамъ слуги, тѣ да оправятъ свѣта“. Христосъ казва: „Сега свѣтътъ ще се оправи отъ ученицитѣ, синоветѣ и дъщеритѣ, а не отъ майкитѣ и господаритѣ. Ученицитѣ, синоветѣ и дъщеритѣ сж бѣдешето на тоя свѣтъ“. Майката се занимава съ туалети, бащата пие, а синоветѣ и дъщеритѣ виждатъ, че родителитѣ не вървятъ въ правия пѣтъ и затова тѣ се заематъ за сериозна работа. Сега заемете положението на синове и дъщери, на ученици и слуги, а не казвайте, че сте учители, свещеници, майки, бащи, царе, князе, господари и др. подобни. Да ви пази Господъ отъ такива грѣхове! И менъ да пази Господъ отъ този грѣхъ. И да ни даде да бѣдемъ ученици и слуги на този Великъ Учитель и слуги на този Великъ Господъ въ свѣта! А Той е живъ Господъ.

Бесѣда, държана на 15 юний 1919 година.

Малкиятъ законъ

„И тъй: който наруши една отъ най-малкитѣ тѣзи заповѣди, и научи така човѣцитѣ, най-малъкъ ще се нарече въ царството небесно, а който стори и научи, той ще великъ да се нарече въ царството небесно ¹⁾“

Има голѣми и малки заповѣди, голѣми и малки закони. Христосъ казва: „Който наруши една отъ най-малкитѣ заповѣди или закони, най-малъкъ ще се нарече въ Царството Божие, а който изпълни закона, най-великъ ще се нарече“.

Имайте прѣдъ видъ, че тѣзи закони, за които говори Христосъ, не се създаватъ, а вѣчно съществуватъ, и всѣка култура, всѣко мирово проявление се дължи на тѣхъ. Споредъ разбирането на тия закони, такъвъ е и нашия моралъ. Съврѣменнитѣ философи казватъ, че схващанията на хората за нѣщата сж относителни, споредъ тѣхнитѣ понятия. Това отчасти е вѣрно, но ако нашитѣ разбирания сж слаби, това не показва, че въ свѣта не съществуватъ абсолютни закони, които регулиратъ отношенията на хората. Правото въ всички вѣкове е право; доброто въ всички вѣкове е добро; любовта въ всички вѣкове е любовъ и т. н. Ние може да имаме различни разбирания за доброто, за правото, за любовта, но тѣ ще бждатъ по отношение на насъ, а не по отношение на великата вселена, която съдържа всичко въ себе си. Злото започва оттамъ, отдѣто започватъ малкитѣ закони. Ние може да мислимъ, че всички страдания се явяватъ, като резултатъ отъ нарушение на малки и голѣми закони, обаче,

¹⁾ Ев. Матей, 5; 19.

казва съ лишение отъ наслѣдство, изключване отъ обществото или отъ нѣкое дружество. Навсѣкждѣ има принудителни мѣрки за изпълнението на закона. Ще кажете: „Ами нали всѣки народъ има свои схващания и разбирания“? Да, всѣки човѣкъ отдѣлно, или всѣко сѣмейство, всѣко общество може да си има свои схващания, но тѣ не измѣнятъ онзи божественъ законъ, върху който почива нашето растене. Докато сме въ съгласие съ тоя законъ, за който говори Христосъ, у насъ ще има растежъ, ще има подѣемъ на нашитѣ мисли и чувства, замахъ или разширение на нашата воля, и тогава ние лесно ще може да се разберемъ. Това ще бѣде всѣкога, докато сме въ връзка съ малкитѣ и голѣмитѣ закони. Обаче, отъ момента, когато нарушимъ съзнателно или несъзнателно единъ отъ тѣзи закони, малкъ или голѣмъ, нарушава се и равновѣсието въ насъ. Ние не може да разберемъ причината на безпокойствието ни, криво ни е, недоволни сме и търсимъ причината у другитѣ хора. Това безпокойствие може да произлѣзе отъ нѣща. Напр., ти си духовенъ или културенъ човѣкъ, минавашъ покрай нѣкой овчаръ, който си пасе овцетѣ и си казвашъ: „Какво хубаво ядене може да се приготви отъ тѣзи агънца“! Взимашъ едно отъ тѣхъ и го заколишъ. Не мнѣ много врѣме и у тебе се заражда една необяснима тѣга. Или единъ богатъ човѣкъ вижда едно дѣте и казва: „Отъ това бѣдно дѣте ще стане нѣщо“ и го издържа въ училището. Азъ взимамъ агнето, като емблема на всички наши криви постѣпки, а не говоря за месоядството. Ние се мисламъ много културни хора, а въпрѣки това цѣль свѣтъ сграда, и евреитѣ отъ страдания не може да се освободятъ. Днесъ всички се запитватъ, кои сѣ причинитѣ на страданията. Едни мислятъ, че виновници за страданията на човѣчеството сѣ богатитѣ хора; други мислятъ, че виновници сѣ управляващитѣ и т. н., а въ сжщностъ причината на нашитѣ страдания сѣ ония агънца, които ние сме яли. Щомъ изядете едно отъ тѣзи агънца, всички въ сѣмейството ви, ще имате много неприятности прѣзъ цѣлия си животъ. Нарушили сте една отъ малкитѣ заповѣди и ще бѣдете най-малкъ въ Царството Божие. Ще ме запитате: „Ами какво да правимъ ние, които сме изяли толкова агънца“? — Ще бѣдете най-малки въ Царството Божие. „Нѣма ли поне едно изключение“? — Нѣма.

А онзи, който е изпълнилъ най-малкитѣ заповѣди, който не е пожелалъ нито едно агне, той ще бѣде най-голѣмъ въ Царството Божие. Азъ взимамъ думата „пожелание“ въ лошъ смисълъ. Всички страдания въ свѣта сѣ резултатъ на лоши пожелания, защото пораждатъ лоши мисли, а лошитѣ мисли злѣ влияятъ на нашия мозъкъ, сърце, и се отразяватъ изобщо врѣдно върху организма ни. Въ такива случаи лѣкаритѣ се произнасятъ, че е станало нѣкакво отравяне на кръвта и т. н. Това е право, но храната, която приемаме, опрѣдѣля качеството на всички наши дѣйствия. Нѣкой ще ми възрази: „Може ли човѣкъ да живѣе безъ желанія“? — Не казвамъ, че не трѣбва човѣкъ да желае, но въ желаніята той трѣбва да научи великия законъ, по който да постѣпва. Той, трѣбва да знае, дали това, което желае, е добро за него, за неговитѣ близки, за народа му, за цѣлото човѣчество и тогава да пожелава. Не е важно да се създава врѣменно живиятъ организъмъ. Вие давате животъ на едно дѣте, но не минаватъ и двѣ—три години, и Господъ ви взема това дѣте. Плачете и се чудите, защо умрѣ вашето дѣте? — Причината за това нѣщо сѣ вашитѣ желанія, нарушенията на най-малкия законъ, които сѣ ви направили най-малки въ Царството Божие. Подъ думата „малъкъ“ се разбира слабъ човѣкъ, който се поддава на всѣкакви изкушения, на всѣкакви влияния. Въ слабия човѣкъ нѣма опрѣдѣленъ и устойчивъ моралъ и затова той казва: „Какъ и да е, ще се прекара този животъ“. Нима може да се нарече животъ този на свинята, турена въ кочината и на която господарьтъ носи храна 3—4 пѣти на день? Тя мисли, че отъ нейния господарь по добъръ нѣма и отъ нейния животъ по хубавъ нѣма. Питамъ: „Какъвъ е сегашниятъ нашъ животъ по отношения на бѣдещия“? За да станемъ велики въ Царството Божие, у насъ трѣбва да се зароди силно желание да се подигнемъ като мислещи същества и да изпълнимъ великия Божественъ законъ въ всичката му пълнота. Всички съврѣменни писатели казватъ, че, за да стане човѣкъ великъ, трѣбва да има силна воля, докато не изпълни най-малкия законъ въ всичката му пълнота, безъ да го наруши. Често ние изпадаме въ положението на онзи американецъ, който билъ поставенъ да отваря и затваря движещия се мостъ, когато минавали и заминавали треноветѣ. Той живѣлъ

на една кула, всрѣдъ моста. Единъ день той отворилъ моста и не го затворилъ; много тренове се събрали и чакали пакъ. Той казалъ: „Днесъ азъ съмъ господарь на положението, и когато кажа да минатъ треноветъ, тогава ще тръгнатъ“. Какъ сж постѣпили съ този американецъ? — Изпратили хора да го свалятъ отъ моста и, вмѣсто него, поставили другъ който да затваря моста. Така правимъ и ние: отворимъ моста и не го затваряме, като казваме, че ние сме господари на положението и отъ насъ зависи всичко. Слѣдъ врѣме, обаче, Господъ ще изпрати своята делегация, която ще ви смъкне отъ това мѣсто. Тогава вие сте най малкитъ въ Царството Божие. Кой е най малкъ? — Този, който не изпълнява волята Божия ни по сърце, ни по умъ, ни по душа, ни по духъ. Чули ли сте какъ се разговарятъ двама млади, прѣди да встѣпятъ въ бракъ, когато сж всрѣдъ природата? Тѣ си обѣщаватъ много хубави нѣща, говорятъ си сладки думи. Моятъ слухъ е много развитъ, възприемалъ съмъ цѣлия имъ разговоръ. Ако тѣзи млади хора приложатъ всичко, което обещаватъ, Царството Божие ще се въдвори въ тѣхния животъ въ всичката си пълнота. Но щомъ се оженятъ, какво става? — Обърнатъ другиятъ листъ на живота, забравятъ всички дадени обѣщания, започватъ да нарушаватъ малкитъ заповѣди, явяватъ се нещастия, и животътъ имъ се разваля. Коя е причината за тѣзи нещастия? — Не сте изпълнили онова, което обѣщавате въ градината. Не, извадете всички ваши поменици въ които стоятъ написани обѣщанията ви. Жената, като се ожени казва: „Излъгала съмъ се азъ, никога не мислѣхъ, че той билъ такъвъ дяволъ“. Мжжътъ отъ своя страна казва: „Е, каква добра бѣше тя по-рано, цѣлъ серафимъ, а днесъ ми се прѣдставя по-страшна отъ най-лошия пѣкленъ духъ. Какъ ще изпълня своитѣ обѣщания? Питамъ: какъ е възможно женитбата да прави хората отъ ангели на дяволи? Ако това е така, по-добрѣ никой да не се жени. Това не е било съчетание по любовъ, любовъ по Бога. Азъ говоря принципиално и не взимамъ прѣдъ видъ вашия личенъ животъ. Този законъ засѣга еднакво и мене, и васъ, и всички ангели; той е еднакъвъ за всички. Азъ подържамъ възгледа, че човекъ е добъръ само въ момента, когато дѣйствува добрѣ; правъ е въ момента, когато постѣпва право, любещъ — само

въ момента, когато проявява любовта и т. н. Прѣстане ли да върши това, той не е нито добъръ, нито праведенъ, нито истиннолюбивъ и т. н. Докато се съобразявашъ съ тѣзи закони, мислитѣ ти ще вървятъ гладко, пластично. Въ такъвъ случай, ако си художникъ, писателъ или домакиня, всичкитѣ ти работи ще вървятъ правилно, съ широкъ замахъ. Но въ момента, когато измѣнишъ на своитѣ мисли, ще слѣзешъ отъ по-високо въ по-низко поле. Азъ си прѣдставлявамъ че тѣзи полета се намиратъ въ единъ безграниченъ кръгъ и колкото по-вече слизаше надолу, толкова по-вече този кръгъ се стѣснява, като приема форма на конусъ. Нѣкои казватъ, че тѣзи полета сѣ седемъ, а азъ намирамъ, че тѣ сѣ на брой 7 милиона по 7 милиона. Вие слизате все по-надолу и по-надолу въ този конусъ и си казвате: „Да слѣземъ по-долу, за да видимъ, какво има тамъ“. Ще дойдешъ до най-долното поле на този конусъ, въ центра му, и тамъ ще спрешъ; ще се прѣобърнешъ на едно микроскопическо същество и ще кажешъ: „Господи, защо станахъ толкова малъкъ“? — Защото си единъ отъ великитѣ философи и си дошълъ тукъ да научишъ изпълнението на малкия законъ въ живота.

Процесътъ на развитието е обратенъ, т. е. да се издигнешъ отъ това поле, въ което си падналъ, ти нѣма да минешъ вече по сѣщия пътъ. Сега ти ще започнешъ, като минешъ прѣзъ тѣсната врата на единия конусъ въ другия, който допира върха си о другия и ще почнешъ своята еволюция. Така ще минавашъ отъ поле въ поле, докато дойдешъ въ новия свѣтъ. Едва си влѣзълъ въ този новъ свѣтъ, ще те срѣщне нѣкой философъ и ще ти каже: „Защо ние, хората, не живѣемъ тъй, както си искаме? Защо да не се проявяваме самостоятелно и независимо отъ всички закони?“ Ти ще го попитаешъ: „Слизалъ ли си ти въ конуса на живота?“ — Не. „Слѣзъ да видишъ, какъ се живѣе тамъ. Азъ слизахъ единъ пътъ и втори пътъ за нищо въ живота си нѣма да слѣза“. Мнозина ще слѣзете въ този конусъ и когато минете прѣзъ тѣсната врата, ще си спомнитѣ моитѣ думи. Всѣки, който е миналъ единъ пътъ прѣзъ тѣсната врата на конуса, той става великъ въ Царството Божие; а който се е спрѣлъ въ първия конусъ, ще се нарече най-малъкъ въ Царството Божие. Този който се е спрѣлъ въ първия конусъ, се

намира въ положението на една мравка, която е попаднала въ конуса на нравоядеца. Той я хваща постепенно ту за едното, ту за другото краче, докато свърши съ нея.

И тъй: „Който наруши една отъ най малкитѣ заповѣди и научи така хората. най малкъ ще се нарече въ Царството Божие; а който стори и научи, най великъ ще се нарече въ Царството Божие“.

Азъ ви говоря върху този стихъ, защото всѣка душа има свои стремежи. Не казвамъ за всички, че нито сте добри, нито сте лоши, защото хиляди пѣти прѣзъ деня постѣпвате и добръ и злъ; хиляди пѣти прѣзъ деня се смѣняватъ вашитѣ желанія. Ставате сутринъ и си казвате: „Днесъ вече ще живѣя добръ“. Но като се върнете вечерта дома и си дадете смѣтка за всичко, казвате си: „Не стана така, както мислѣхъ, защото при днешния животъ, при хората, които ме обикалятъ, не може да се живѣе честно. Търговецътъ казва че днесъ не може да се живѣе безъ лъжа. Земледѣлецътъ казва, че не е възможно при орането и разработването на земята да не унищожимъ живота на много червеи. Политикътъ казва, че при днешнитѣ условия на живота не може да се води честно политиката. Сѣщо така говори и духовникътъ. Всички говорятъ че не е врѣме за добръ и чистъ животъ. А кога ще дойде това врѣме? Когато дойде новата култура тогава щѣлъ да се подобри животътъ. Живѣешъ ли въ своитѣ мисли, ти си въ своето минало. Слѣдователно, живѣемъ ли съ своя миналъ животъ и искаме това — онова да стане, ние живѣемъ въ първия конусъ, а въ него е лошиятъ животъ. Добриятъ животъ е въ втория конусъ. Азъ ще уподобя първия конусъ на малкото дѣте, което по рано е било стариятъ човѣкъ, но се е смалилъ. Едно врѣме това дѣте е било нѣкой философъ, нѣкой браминъ, жрецъ, патриархъ, ученъ, който днесъ се нуждае отъ вашата помощ. Сега то крѣщи, иска да го прѣкарате прѣзъ тѣсното отвѣрстие на конуса. Питате: „Защо това дѣте се е явило въ този домъ“? — Господъ го е пратилъ да му покажете вратата. Майката е вратата. Тя го взема и казва: „Много интелигентно е моето дѣте.“ Знаете ли, въ какво положение се намиратъ съврѣменнитѣ майки? Като пораснатъ дѣцата имъ, тогава едва разбиратъ какви сж,

защото тогава се проявяватъ. За обяснение на своята мисълъ, ще ви разкажа слѣдния примѣръ: Въ една гора живѣлъ единъ отшелникъ цѣли 20 год. и билъ извѣстенъ съ своя чистъ и благочестивъ животъ. Дяволътъ намислилъ различни начини, за да го изкуси, но не успѣлъ. Най-послѣ той рѣшилъ да влѣзе въ стомната му и тамъ да остане, докато отшелникътъ го изпие. Отшелникътъ, обаче, го затворилъ тамъ, прѣкръстилъ стомната и го оставилъ затворенъ въ нея. Като се изминали 10 год., той си казва: „Чакай да измия стомната и да си служа съ нея“. Отишълъ на изворчето, излѣлъ водата и си налѣлъ чиста вода. Като излѣлъ водата забѣлѣзалъ въ извора едно много красиво дѣтенце. Отшелникътъ взелъ това дѣтенце и го отгледалъ грижливо. Расло дѣтенцето и станало такова интелигентно, че поразявало всички съ своя умъ и знание. Единъ день дѣтето казва на пастрюка си: „Ще ти дамъ да управлявашъ голѣмо царство, а не въ гората да живѣешъ. Свѣтътъ има нужда отъ тебе, ще те науча какъ да живѣешъ и ще те направя царски зетъ“. Бащата се съгласилъ и неговиятъ синъ го завелъ въ друго царство, дѣто го сродилъ. Не се минало много врѣме, синътъ открадналъ всичкитѣ скъпоцѣнности на царя и отишълъ да му съобщи, че зетътъ е крадецътъ. Царътъ издалъ заповѣдь да се улови зетътъ и да се накаже съ обѣсване. Синътъ на отшелника отива при него и му казва, че срѣщу него има голѣми улики, затова да се пази. Отшелникътъ не можалъ да се упаци и трѣбвало да го обѣсятъ. Когато го качили на вѣжето, синътъ му се доближилъ до него и му казалъ тихичко: „Погледни далечъ въ пространството и вижъ, какво ще ти се яви, Виждашъ ли нѣщо?“ — „Да, виждамъ три магарета“. „Друго не виждашъ ли?“ — „Виждамъ че сѣ натоварени“. „Какво носятъ?“ — „Тѣ сѣ натоварени съ царвули“. Тогава синътъ му отговорилъ: „Това сѣ царвулитѣ, които скѣсахъ, докато те кача на вѣжето“. Така е и съ васъ: дойде ви нѣкоя мисълъ, тя ви се вижда идеална и вие започвате да работите за нейното осъществяване. Но осъществите ли я, закачватъ ви на вѣжето. Ето защо, ние трѣбва да изпълняваме божественитѣ закони, които градятъ нашето благо и благо то на всички около насъ. Животътъ е създаденъ така, че всѣко добро, всѣка наша

мисъл или дѣйствиe, e конкретно свързано съ всички хора, растения, съ цѣлото органическо царство, съ невидимия свѣтъ и всичкитѣ му иерархии и съ Бога. Всѣка наша мисъл и наше желание понякога се свързватъ съ клонетѣ на това велико дърво на живота, а по нѣкога съ коренитѣ му. Нѣма да обяснявамъ, какво значение иматъ коренитѣ, клонетѣ и цвѣтоветѣ на дървото. Една българска поговорка казва: „Коренитѣ на знанието сѣ горчиви, а плодетѣ му сѣ сладки“. Ако направите едно добро, ще получите божие благословение. Мойсей казва: „Господъ въздава прѣстѣпленieto на бацитѣ върху чедата до четвъртия родъ, а благословението до тисязи родове“. Слѣдователно, за реализирането на добритѣ нѣща се изисква единъ дълъгъ периодъ отъ години. Същото нѣщо e и за реализирането на една лоша мисъл. Обаче, като се стимулиратъ лошитѣ мисли, злото дохожда много скоро. Това показва, колко силни сме въ злото. Много светии, много идеалисти като знаятъ, че тѣхнитѣ добри мисли и желания не ще останатъ нереализирани, казватъ: „Ние сме готови да умремъ, да се жертвуваме за народа си, та макаръ и слѣдъ хиляди години да видимъ осществени нашитѣ идеали“. Ако единъ безбожникъ и безвѣрникъ се жертвува за доброто на човѣчеството, въ очитѣ на Бога той стои много високо, защото, безъ да го познава, e направилъ добро. Има много хора, които вѣрватъ въ Бога, четатъ символа на вѣрата, разбиратъ Христовитѣ истини, но когато имъ дойде нѣкоя добра мисъл, не сѣ въ състояние да я изпълнятъ. Затова азъ ще обърна Христовото учение така: „За въ бъдеще безбожницитѣ и безвѣрницитѣ ще наслѣдятъ Царството Божие, а съврѣменнитѣ вѣрващи ще бѣдатъ изпѣдени отъ Царството Божие“. Съврѣменнитѣ християни приличатъ на онзи слуга, когото господарьтъ накара да отиде на нивата да оре. Слугата казалъ: „Господарю, почакай, азъ ще ти покажа по-лесенъ начинъ за изораване на нивата“. Минало седмица, две, но нивата още не била изорана. Християнитѣ мислятъ, че съ молитвитѣ си и съ вѣрата си въ Бога, ще прѣкаратъ по-лесенъ животъ макаръ и да не работятъ толкова много. Съврѣменнитѣ хора сѣ смѣшни въ своитѣ изисквания отъ живота. Тѣ стоятъ по кафенетата, купуватъ си лотарийни билети и

чакатъ да излѣзе тиража, за да видятъ дали печелятъ. Четатъ вестниците, и виждатъ че не печелятъ, но това не ги отчайва. Тѣ съ спокойствие дочакватъ второто теглене, та дано този пътъ спечелятъ. Не, Господъ е пратилъ този слуга на земята да работи и по този начинъ да печели, а той иска по лекъ начинъ, безъ трудъ да печели. Дава умъ на Бога. Този слуга казва: „Азъ ще увелича този талантъ, който Господъ ми е далъ, като го туря въ лотария“. Ще го увеличишъ, но единъ день ще ти донесатъ червенъ листъ, че си фалиралъ. Вие ще кажете: „Така се стекоха обстоятелствата и затова той изгуби“. Това е, защото въ миналия си и въ сегашния си животъ той не е ималъ добри мисли и желанія. Въ небето има специални комисии, които разглеждатъ смѣтките и дѣлата на хората. Който иска повече да се освѣдоми, нека се позанимае съ окултнитѣ науки. Ти може да се молишъ по четири-петъ пѣти на день, но ако въ миналото не си мислилъ и вършилъ добро, ако и сега не работишъ, не поливашъ своята градина, не помагашъ на хората и животнитѣ, то като отидешъ на онзи святъ, никой нѣма да те погледне. Всѣки, който те види, ще рече: „Чакай да видя, вложилъ ли си нѣщо въ мене, за да ти помогна“. — Нѣма нищо вложено. — Дай ми отъ излишъка си! Да, но въ природата нѣма никакъвъ излишъкъ. Такъвъ човѣкъ ще се намѣри въ положението на онзи царски синъ, който се сгодилъ за една много красива мома, но се заразилъ и ще умре отъ тази болѣсть. Въ отчаянието си, той се молилъ Богу да продължи живота му поне съ единъ часъ, за да може да се види съ възлюбената си. Тогава Господъ изпратилъ единъ ангелъ при такива отчаяни хора, които искали да се самоубиятъ и да умратъ — за да ги пита: могатъ ли да пожертвуватъ единъ часъ отъ своя животъ, за да се продължи съ толкова живота на царския синъ? Ангелътъ си припомнилъ, че една стара бабичка често се молила Богу да ѝ вземе часъ по-скоро душата защото ѝ дотегнало да живѣе въ толкова несгоди. Отишълъ при нея ангелътъ и ѝ прѣдложилъ да даде единъ часъ отъ своя животъ за единъ младъ момъкъ. Тя му отговорила: Да, азъ едно врѣме искахъ да умра, но сега вече измѣнихъ намѣрението си. Ангелътъ си спомнилъ тогава другъ случай. Единъ

богаташъ, слѣдъ като изпиталъ всичко въ живота, намѣрилъ, че нѣма смисълъ повече да се живѣе и молилъ Бога да го вземе. Отишълъ ангелътъ при него и му казалъ същото, каквото и на бабата. И богаташътъ отказалъ да даде единъ часъ отъ своя животъ. слѣдъ този си невспѣхъ, ангелътъ отишълъ при младия момъкъ и му казалъ: „Отъ толкова хиляди хора на земята не можяхъ да намѣря нито единъ, който да пожертвува единъ часъ отъ живота си за тебе, за да видишъ своята възлюблена“. Днесъ въ съврѣменното общество често се говори за ада, за рая. Злото е, че ние сме свалили ада и рая тукъ на земята и ги опитваме тъй, както намъ е угодно.

Стиха, който ви прочетохъ, Христосъ е отправилъ къмъ тѣзи отъ слушателитѣ си, у които имало развито съзнание. Той не е говорилъ на ония, които не разбирали. Христосъ имъ казва: „Вие, които отъ хиляди години се измѣчвате, трѣбва да съзнаете, че страданията ви се дължатъ на това, че сте нарушили една отъ най-малкитѣ заповѣди“. Нѣкои питатъ: „Защо Господъ е толкова щедъръ и снисходителенъ къмъ мене“? — Защото си изпълнилъ най малкия законъ. Нѣкои казватъ, че азъ говоря хубави нѣща. Не е важно, какво говоря азъ, но е важно да приложите този законъ, защото въ приложението на това учение е вашата радостъ, и смисълътъ на вашия животъ е въ повдигането ви. Когато вие сте радостни или скръбни, и околнитѣ ви иматъ същото разположение. Когато имате нѣкоя рана, най много ще страдатъ близкитѣ до нея клѣтки, а по-отдалеченитѣ ще изпитватъ състояние на състрадание само чрѣзъ рефлексия. Когато вие страдате на земята, и свързанитѣ органически съ васъ ще страдатъ. Тъй че тѣзи същества, които сѫ извънъ нашитѣ сфери, като по-отдалечени, само ще съжаляватъ, че ние сме нарушили единъ законъ и затова страдаме. Тѣ ще ни посочатъ начини, по които да избѣгваме за въ бъдеще тѣзи страдания. Обществото трѣбва да приложи тѣзи два велики закона въ политиката, въ живота. Всички вѣрващи трѣбва да ги приложатъ, защото тия малки закони сѫ общи за всички и отъ приложението имъ зависи спасението на цѣлото човѣчество. Онзи, който може да изпълни малкия законъ, може да изпълни и великия. Онзи, който не може да изпълни малкия законъ, не може да изпълни

и великия. Това е правило. Ако вие не проявите любовъ къмъ една малка бубулечка, къмъ една малка мушица, вие не може да проявите любовта си и къмъ човѣка. Ако нѣкой ти каже, че те обича, а прѣди малко е откъсналъ главата на една мушица или главата на нѣкое агънце, той не говори право. Мушицата, която е пострадала отъ тебе или отъ кого и да е друго, знае колко можешъ да обичашъ. Жена или мъжъ, които късатъ главитѣ на мушичкитѣ, които рѣжатъ главитѣ на агънцата, не могатъ да обичатъ, не могатъ да любятъ, не могатъ да иматъ и добра воля. Азъ не вѣрвамъ въ невѣрието на хората, не вѣрвамъ въ глупостта имъ, не вѣрвамъ въ беззаконието на хората. Да вѣрвамъ въ невѣрието на хората, то значи да вѣрвамъ въ единъ законъ който не съществува. Невѣрието на хората е човѣшко изобрѣтение, то е създадено отъ нашия умъ. Всички търсятъ Царството Божие, всички искатъ да го възстановятъ, затова, който иска да стане членъ на това Царство, трѣбва да му служи. Младитѣ момъкъ и мома искатъ да възстановятъ Царството Божие, говорятъ си като гургуличкитѣ, но само докато се оженятъ. Послѣ започватъ по старому и животътъ имъ не върви добрѣ. У гълъбнитѣ не е така: азъ съмъ ги наблюдавалъ, какъ добрѣ започватъ и свършватъ. Гугутката снесе яйцата си, послѣ ги мъти, слѣдъ това се излюпватъ отъ тѣхъ малкитѣ имъ и нѣматъ никакви разпръви. У хората започва добрѣ, а свършва злѣ. Родятъ имъ се дѣца, радватъ имъ се, но, като порастнатъ дѣцата, родителитѣ плачатъ. У хората, сгаритѣ гугутки плачатъ и казватъ: „Малкитѣ гугутки ни накараха да плачемъ. Това излѣзе отъ нашитѣ дѣца, на които толкова много се надѣвахме и на които толкова много се радвахме“! У птичкитѣ дѣцата никога не каратъ родителитѣ си да плачатъ, както става у хората. Същото е и въ училището. Виждалъ съмъ, какъ хубаво започватъ отношенията на учители и ученици въ училищата. Отначало сладко, приятно си гукатъ, но не mine много врѣме, и тѣ започватъ да се оплакватъ едни отъ други. Ученицитѣ казватъ „Несправедливи сѣ нашитѣ учители“. Учителитѣ казватъ: „Нѣма днесъ никакво уважение и почитание на ученици къмъ учители и родители“. Така всички се оплакватъ, всички казватъ, че не съществува Богъ, че

истината, доброто, любовта сж нѣща относителни, всичко въ живота е относително.

Дѣцата казватъ, че всичко въ училищата е относително и учителятъ е нѣщо относително. Учителитѣ плачатъ, протестиратъ, отчайватъ се но азъ казвамъ, че и тѣхнитѣ сълзи сж нѣщо относително, защото ние мислимъ, че малкиятъ и голѣмиятъ законъ сж нищо. Не, тѣ сж велики истини. Тѣ сж абсолютни и всѣкога и въ всички врѣмена ще произвеждатъ единъ и сжщъ резултатъ. Често съмъ слушалъ съ часове, какъ пѣятъ славейчетата и гугуткитѣ и съ наслаждение съмъ ги изслушвалъ и съмъ си казвалъ: „Много хубаво пѣете, и ако хората разбиратъ вашия езикъ и биха могли да приематъ вашата култура, въ свѣта не би имало толкова страдания, колкото сега. Славейчетата и гугуткитѣ ми отговарятъ: „Да, и ние бѣхме едно врѣме хора, и като не ни задоволи тѣхната култура, напуснахме я и днесъ прѣдпочитаеме птичата култура прѣдъ човѣшката“. Ако съмъ проповедникъ, ще трѣбва да заоб калямъ истината, да не ви я кажа въ очитѣ, за да не ви об дя. Е добръ, слънцето блесне, но очитѣ на хората сж болни, та имъ се отразява злѣ. Виновно ли е слънцето за това? Виновно ли е слънцето, че остъта на земята се завъртѣла преждеврѣменно, и слънцето я огрѣло? Тогава въ какво съмъ виновенъ азъ, че тази свѣтлина, която ви давамъ, е толкова силна, че не можете да я понасяте? Кажете на земята да спре колелото и тогава свѣтлината ще бѣде по-малка, но щомъ се върти колелото, непрѣмѣнно ще виждаде всичкитѣ фази на добро и зло. Нѣма сега да ви обяснявамъ защо въ това въртене има постоянна борба между свѣтлината и тъмнината, между доброто и злото, между реалното и сѣнкитѣ на живота. Много отъ васъ ще запитатъ: „Можемъ ли да изпълнимъ Христовия законъ?“ — Да, може да го изпълните.

Ако нѣкой ми изгори или продаде къщата, която струва 200,000 лева, въ менъ ще се зароди голѣма борба отъ това зло, но ако побѣдя себе си и не отмъстя, ще се нарека великъ въ Царството Божие. Ако съмъ виденъ държавникъ и ме свалятъ отъ поста, който заемамъ, макаръ и несправедливо, и азъ не отмъстя за това нѣщо, за въ бъдеще ще съмъ добъръ човѣкъ, Изсѣщо всѣки,

който не отмъщава даже и за най голѣмото сторено. не му зло, той е добъръ човѣкъ. На земята ние може да направимъ нѣкого такъвъ, какъвто искаме. Напр., може да направимъ едного министъръ, друго държавникъ, трети проповѣдникъ, четвърти учителъ и т. н. Въ това отношение ние приличаме на онази българка, която дала на мъжа си едно котле съ вода, китка босилекъ и го изпратила да рѣси; направила го по свое желание, попъ. Нашитѣ длѣжности, които заемаме тукъ на земята, не сѣ нищо друго, освѣнъ произведение на подобни длѣжности отъ единъ другъ свѣтъ, който е надъ насъ.

Всички, които сѣ изпълнили малкия законъ, сѣ станали велики въ свѣта. Ако художникътъ е изпълнилъ малкия законъ, той ще започне да рисува велики картини. Всички ние може да станемъ велики художници. Ще ме запитате: „Какъ е възможно това?“ Ако единъ день прѣдставимъ на свѣта своето лице, вече усъвършенствувано и завършено, не ще ли прѣдставлява то най-великото произведение на художника? А не забравяйте, че върху това лице вие работите вѣкове. Днесъ въ цѣлия свѣтъ има изложби на картини, на нашитѣ лица, но нито една още не е приета отъ Бога. Огъ какъ свѣтътъ сѣществува, само двѣ картини сѣ приети въ стария завѣтъ: тази на Йеноха и на Илия, затова тѣ живи сѣ заминали горѣ на небето. Досега въ България, на колко души сѣ приети горѣ картинитѣ? Рисуваме, рисуваме цѣлъ животъ и ни кажатъ най послѣ, че тази картина и сега не може да се приеме. Дойде попътъ, опѣе тази картина и я заровятъ. Опѣването не е нищо друго, освѣнъ че тази картина не е направена по всички правила на изкуството. Комисията, която разглежда картинитѣ, в жда, че тая картина не е направена споредъ божествения законъ: очитѣ, ушитѣ, устата, носътъ, зѣбитѣ не сѣ на мѣстото имъ; отъ друга страна, умътъ, сърцето, мислитѣ, чувствата не сѣ на мѣстото имъ. Вие, които ме слушате, мислите ли, че вашитѣ мисли и чувства сѣ на мѣстото си? Азъ виждамъ хиляди хора, на които мислитѣ и чувствата не сѣ на мѣстото имъ. Не ви обвинявамъ за това нѣщо, не сте вие виновни, но ви обръщамъ внимание да поработите съ този великъ законъ. Трѣбва да си зададешъ за цѣлъ да изпълнявашъ всѣки день и най малки-

тѣ пожелания, които ти дойдатъ, безъ нѣкаква погрѣшка и безъ да се подадешъ на никаква съблазънь. Ако биха ми прѣдложили да стана министъръ въ България, бихъ прѣдложилъ да отида да помогна на нѣкоя бѣдна вдовица, и по скоро бихъ се отказалъ отъ този постъ, отколкото да оставя тази бѣдна жена безъ моята помощъ. Вие се готвите за единъ голѣмъ балъ, концертъ или журфиксъ, но въ това врѣме идва при васъ единъ бѣденъ човѣкъ, и вие го връщате, защото нѣмате свободнo врѣме да се занимавате съ него. Не, вѣе трѣбва да се откажете отъ бала, за да спазите този великъ законъ, който е създаденъ отъ Бога. Ако бихме се научили да бъдемъ любящи, да бъдемъ въ миръ съ себе си, да разберемъ, че може да живѣемъ сами съ себе си, тсгава свѣтътъ би се оправилъ. Даже ако хората не ни обичатъ и безъ тѣхъ можемъ да живѣемъ. Сега ние се намираме въ положението на онѣзи зловрѣдни бацили, които, като влѣзатъ въ нашия организъмъ, намиратъ материалъ да живѣятъ и тамъ се загнождватъ. Изчезне ли материалътъ, свършва се и тѣхниятъ животъ. Затова Христосъ казва: „Който изпълни най-малката заповѣдь, най-великъ ще бѣде въ Царството Божие“. Въ какво се състои тази малка заповѣдь? Онази работа, която Провидѣніето ти е опрѣдѣлило, не трѣбва да я отлагашъ. За всѣка мисълъ, за всѣко желание има опрѣдѣлено врѣме, което като пропуснешъ веднѣжъ, нѣма вече връщане назадъ. Вашитѣ младини вече не могатъ да се върнатъ. Този животъ, който сега живѣете, втори пѣтъ нѣма да го прѣкарате. И доброто и злото, което сега сте минали, оставятъ отпечатъкъ въ вашия животъ. Втори пѣтъ вие ще минете прѣзъ съвсѣмъ друго мѣсто, прѣзъ съвсѣмъ другъ животъ, въ който ще има само отражения отъ първия. Нѣкои казватъ: „Ами нали земята минава все единъ и сѣщъ пѣтъ, обикаля около слънцето“ значи има повторения въ живота?“ — Да, но никога земята не минава прѣзъ едно и сѣщо пространство; пѣтътъ, прѣзъ който е минала прѣдишната година, е другъ; сега минава въ друга областъ и опитността ѝ е различна. Това мѣсто, прѣзъ което е минала земята единъ пѣтъ, е вече безвъзвратно изгубено. Животътъ, който веднѣжъ сте прѣкарали, е вече безвъзвратно изгубенъ. Ще попитате: „Не може ли да поправимъ грѣшки-

тѣ си?“ Никой не може да поправи изгубеното. Псалмопѣвецътъ казва: „Само единъ е въ състояние да заличи нашитѣ грѣхове и беззакония“. Само Господъ има тая прерогатива да слѣзе въ тѣзи дълбини, дѣто сте направили прѣстѣпления и да ги заличи съ своята четка. Докато слѣзе Господъ въ тѣзи мѣста да заличи вашия грѣхъ, вие ще трѣбва дълго да плачете, да проливатѣ сълзи. Вашитѣ сълзи сѣ потрѣбни на Господа, за да напълните съ тѣхъ цѣла бутилка, която Господъ пази. Когато се напълни бутилката, Господъ ще я вземе и ще слѣзе на мѣстото на прѣгрѣшения, на прѣстѣпления, за да поправи живота ви, като отъ врѣме на врѣме ще разквасва устата си съ събранитѣ ваши сълзи. Само така ще може да се измѣни вашиятъ животъ. Това е алегория, но ако вникнете дълбоко въ нея, ще разберете, че тя е една велика истина въ характера на Бога. Казвате: „Защо Господъ мълчи и не отговаря на нашитѣ страдания?“ — Господъ мълчи, защото не се е напълнила още бутилката; като се напълни, Той ще дойде да оправи живота ви, ще запата коя година е извършено прѣстѣплението, по кое врѣме и т. н. Като измие грѣховетѣ ти, ще каже: „Сега си свободенъ, но втори пътъ не грѣши“. И Христосъ плака, докато напълни една бутилка. Той се нае да оправи свѣта, да вземе на себе си грѣховетѣ житейски, но като видѣ, че тази работа е много тежка, плака, да му дойде Господъ на помощъ, и само така успѣ. Като се напълни бутилката Му, Христосъ рече: „Свърши се вече, бутилката е пълна, дойде спасението на човѣчеството“. Безразлично е дали си голѣмъ или малкъ въ свѣта: всѣки трѣбва да мине прѣзъ сълзитѣ, за да измие грѣховетѣ си, както и тѣзи на близкитѣ си. Ще ми кажете: „Защо ни безпокоишъ съ тѣзи твои мисли, защо не ни кажешъ нѣкои утешителни думи?“ Именно това послѣдоното правя азъ. Нима този, когото болятъ краката, не усѣща никаква болка? И не трѣбва ли да му се направи малка разтривка, въпрѣки болкитѣ? Въ извѣстни случаи той може да не усѣща никаква болка, но ако го нападне неприятелъ и започне да го гони, какво ще бѣде неговото положение? Той не ще може да се спаси, нѣма да може да избѣга, и неговата болка ще бѣде по силна, отколкото всѣки другъ пътъ. Ако азъ се загрижа за този човѣкъ и започ-

на да разтривамъ неговитѣ крака, за да оздравѣятъ, ще съжалява ли той за болката, която му причинихъ съ разтриването? Напротивъ, той ще каже: „Слава Богу, че оздравѣхъ, за да мога да бѣгамъ съ всички други наредъ при случай на опасност“. Това е истинска философия. Животътъ на обществото е такъвъ, какъвто и на отдѣлнитѣ индивиди. Между единъ народъ и неговитѣ членове има извѣстно съотношение, но и всѣко същество си има свои индивидуални чувства, мисли и желания. Народътъ не живѣе като личност. Като казвамъ българскиятъ народъ, разбирамъ българитѣ. Споредъ тѣхнитѣ взаимни мисли и чувствування ще се опрѣдѣли тѣхното политическо, духовно, културно и умствено отношение — бъдещия имъ животъ. Споредъ тѣхнитѣ мисли отъ миналия животъ се опрѣдѣля тѣхното настояще, а споредъ сегашнитѣ имъ мисли и желания се опрѣдѣля бъдещето имъ. Тѣзи два божествени закона сж поставени у човѣка така: първиятъ, великиятъ законъ е поставенъ въ ума, а малкиятъ — въ сърцето. Слѣдователно, когато искате да изпълните малкитѣ работи въ свѣта, трѣбва да ги изпълнявате съ сърцето си. Съ други думи: безъ любовъ къмъ този законъ не може да изпълните малкитѣ работи. Минавамъ покрай една вадичка и гледамъ, нѣкаква мравка се дави, но понеже съмъ заетъ съ нѣкоя философска мисълъ, минавамъ покрай нея и не и обръщамъ внимание. Не, трѣбва да се спра, да ѝ помогна. Трѣбва да се спираме прѣдъ най-малкитѣ и да имъ помогнемъ. Като имъ дадемъ помощта си, да не искаме отъ тѣхъ цѣль животъ да ни се отплатятъ, защото ние въ този случай не сме били нищо друго за тѣхъ, освѣнъ едно Провидѣние. Имаме ли желание да помагаме на малкитѣ, то ще създаде условия да помагаме и на по голѣмитѣ. Не помогнемъ ли на тази малка мравчица, за въ бъдеще това ще бѣде условие за лошъ животъ. Ще кажете: „Малко ли мравки се давятъ“? Вѣрно е, много мравки се давятъ, но тази, която азъ видя и за която се породилъ желание да избавя, трѣбва да я спася. Тя е особена мравка. Ако не ѝ помогна, тази мравка слѣдъ 100 години може да ми причини най-голѣмото нещастие. Споредъ постѣпката ми въ този моментъ, когато се е зародило съзнанието въ менъ, Господъ ще опрѣдѣли моя бъдещъ животъ. Тази мравка подразбира

нѣкое агне, гълѣбче, дѣте, момиче, момче, нѣкоя бѣдна вдовица, нѣкой боленъ или кой и да е другъ човѣкъ. Мравката е една математическа формула. Прѣдстави ли ти се такава формула за разрѣшение, ти ще се спрешъ да помислишъ, какъ да я разрѣшишъ. Дойде нѣкой при тебе и ти каже, че е много отчаянъ, иска да се самоубие. Ти ще се замислишъ, по какъвъ начинъ да му помогнешъ. Кажешъ ли, че не можешъ да му помогнешъ. въ слѣдния животъ тази твоя постѣпка кармически носи лоши послѣдствия. Законътъ е единъ и сжшъ: ще се спрешъ, въ този малкъ законъ, и ще помогнешъ. Ако ли не помогнешъ, ще опрѣдѣлишъ въ тоя моментъ своята лоша сѣдба. Когато сгрѣшишъ по този начинъ, потърси другъ начинъ, по-добъръ за поправяне на погрѣшката си. Ако всички българи обмисляха добръ всѣка своя постѣпка, всѣко свое дѣйствие, то щѣха ли днесъ да ядатъ хлѣбъ съ купони, захаръ съ купони, щѣха ли да воюватъ? Българскитѣ държавници не се грижатъ за давящата се мравка, а за голѣмитѣ граници на България, но тѣ не знаятъ, че сѣдбата на България се опрѣдѣля отъ сѣдбата на тая мравка. Българскитѣ държавници се интересуватъ отъ България дотолкова, доколкото сж засегнати тѣхнитѣ кесии. Това не сж родолюбци, това сж прѣдатели, тѣ играятъ ролята на Юда съзнателно или несъзнателно, съ пари или безъ пари. Азъ ви говоря върху тѣзи два велики закона, защото ако се приложатъ тѣ, и ако точно се изпълняватъ, тѣ ще спасятъ и поправятъ човѣчеството. Сега българитѣ отварятъ разни училища, но не мислятъ за мравкитѣ, за подобренieto на тѣхния животъ. Тѣ мислятъ за печалби и казватъ: „Да имаме пари, ние ще намѣримъ добри учители, добри работници“. Покажете ми едно общество, което е работило съ пари и да е успѣло много. Не искамъ да кажа, че всички дружества трѣбва да спратъ своята дѣйностъ, но трѣбва да измѣнятъ начина на живота си. Прѣдпочитамъ да посветя цѣль животъ за единъ човѣкъ, който възприема това, което казвамъ, отколкото да работя за хиляди хора, които нищо не възприематъ. Всѣки, който започва една работа, трѣбва да работи съ присърце, а не да ходятъ по десетъ пѣти въ къщата му да го викатъ да направи едно или друго. Човѣкъ, който проповѣдва едно учение, трѣбва да разбира неговитѣ закони и да ги

прилага. Казвате: „Да възпитаеме нашата младеж“. Ами какъ ще я възпитате, какъ ще обуздате нейнитѣ по-
стъпки? Азъ не вѣрвамъ въ никакво възпитание, т. е. въ
дресирането, а вѣрвамъ, че всички хора иматъ условия да
станатъ добри, стига да искатъ. Азъ вѣрвамъ, че всички
хора опрѣдѣлятъ своя ж вотъ споредъ момента, въ който
дѣйствуватъ, защото слѣдъ този моментъ идатъ други
условия. Това е възпитание. Слѣдъ този моментъ ти ще
възприемешъ храна, наука, които ще бѣдатъ споредъ
плоскостта, по която се движашъ. Земледѣлецътъ изуча-
ва условията за своитѣ посѣви; всѣки изучава условията
за своята работа. Като казвамъ, че не вѣрвамъ въ ни-
какво възпитание, не взимайте това въ кривъ смисълъ.
Азъ не вѣрвамъ въ онова криво, външно възпитание, което
хората даватъ на своитѣ дѣца, но вѣрвамъ въ истинското
възпитание, което даватъ двата велики закона въ свѣта.
Не вѣрвамъ и въ съврѣменната наука, но вѣрвамъ въ ве-
ликата божествена наука: не вѣрвамъ въ съврѣменната
глупава любовъ и въ съврѣменната глупава мъдростъ и при-
видна истина тука на земята, т. е. въ лъжата, която хо-
рата сѣ облѣкли въ формата на истина. Азъ казвамъ:
всичко туй е велика лъжа, Истината е вътрѣ въ васъ. Ве-
ликиятъ законъ е въ вашия умъ, а малкиятъ законъ е въ
сърдцето ви. Всѣко благородно желание, което се породи
въ васъ, колкото и микроскопическо да е то, ще опрѣдѣли
вашето щастие за въ бѣдеще. Това желание ще обърне
отъ този день краи на вашъ животъ и оттогава и зе-
мята, и небето ще работятъ за васъ. Колелото на живота,
като се движи къмъ една или друга посока, ще произведе
съотвѣтно дѣйствие. Готови ли сте да бѣдете вѣрни на
онѣзи ваши малки желания, които отъ хиляди години сѣ
вложени въ васъ, готови ли сте да подадете сламката на
мравката, която се дава, вие ще започнете стлѣво къмъ
дѣсно, иначе ще започнете отдѣсно къмъ лѣво, т. е. на-
долу къмъ конуса. Тогава, ако си християнинъ и слизашъ
прѣзъ тѣзи 7 по 7 милиона полета и те питамъ, дѣ си
сега, ще отговоришъ, че си въ низшитѣ полета на астрал-
ния свѣтъ. Ако си окултистъ, ще кажешъ: „Стигнахъ
най-послѣ до дъното на този конусъ“. Ами сега какво
мислишъ да правишъ? — „Въ моята философия се казва,
че като стигна до дъното, ще направя единъ подъемъ на-

горѣ“. Криво си разбралъ тази философия. „Е, ами какво да правя сега“? — Ще минешъ прѣзъ тѣсното отворстие на другия конусъ и оттамъ ще се издигашъ нагорѣ, понеже енергиитѣ въ тия конуси вървятъ точно въ противоположни посоки. Сега вече ще вървишъ по енергията на втория конусъ. Като минешъ прѣзъ този вторъ конусъ, ще прѣминешъ прѣзъ всичкитѣ 7 милиона по 7 милиона полета, ще ги изучишъ и ще кажешъ: „Имамъ вече една философия, разбирамъ нѣщата издълбоко и виждамъ, че това не сж 7 полета. Ще кажешъ за духовния свѣтъ велики нѣща: свѣтове, свѣтове, сжщества безъ граница и безъ брой Цѣлото пространство, въ което живѣемъ и се движимъ, е пълно съ сжщества отъ разни категории и култури. Слънчевата свѣтлина се движи съ 180,000 мили въ секунда, за да измине само диаметъра на нашата вселена, който за да се прѣмине, трѣбватъ 31,000 години. Цѣлото пространство е пълно съ свѣтове. Когато нашата земя се движи въ пространството на тази вселена, ние се намираме подъ влиянието на тѣзи сжщества, съ които дохождаме въ съприкосновение. И цѣлото това грамадно пространство съ всичкитѣ сжщества иматъ единъ отгласъ въ нашитѣ сърца, умове и души. Нѣкой пѣтъ ви дойде една мисълъ, тежко ви е, но тази мисълъ не е ваша; вие сте чувствителни, и като тѣй долавяте тжгата на нѣкое малко сжщество нѣкъдѣ въ Нью Йоркъ, което въ даденъ моментъ не е изпълнило своя дългъ, не е изпълнило волята Божия, този великъ Божи законъ. Другъ пѣтъ изпитвате радостъ. Защо? — Защото другадѣ нѣкъдѣ по свѣта, въ нѣкой будийски храмъ, въ Китаи, нѣкое малко сжщество изпълнило своя дългъ, както трѣбва. И тѣй, всѣки день, като се мѣнятъ мислитѣ ви, азъ се радвамъ, защото виждамъ, какво става по свѣта и отъ всичко, което се върши, забѣлѣзвамъ двѣ нѣща: нѣкъдѣ едни хора изпълняватъ, а други не изпълняватъ Божия законъ. Слѣдъ това се връщамъ въ живота, гледамъ тамъ какви нѣща ставатъ; връщамъ се къмъ миналото и гледамъ, кога сж замислени тѣзи нѣща, та днесъ вече се реализиратъ, Минаватъ хиляди години въ минутата и виждамъ, кога сж замислени тия събития и кога сж взели това лошо направление. Слѣдя и виждамъ, че прѣди 2000 години единъ български жрецъ е завъртѣлъ крана на живота въ крива посока, и

нему днесъ се дължатъ тия послѣдствия: Ето защо, днесъ всички проповѣдници, свещеници, управници въ България мислятъ като този жрецъ и така дѣйствуватъ. Ще кажете: „Кой е този жрецъ, за да го обѣсимъ“? Не, не го търсете да го обѣсите, но завъртете крана въ обратна посока на тази, въ която сега дѣйствува. Ако вие не сторите това освѣнъ че нѣма да станете велики, но и ще изгубите много. За това съмъ азъ въ България — да завъртя крана на колелото на живота и слѣдъ 2000 год. ще ме търсите, ще искате да знаете, кой е сторилъ това нѣщо. Господъ ме е изпратилъ въ България да завъртя колелото на живота въ обратна посока, и азъ ще го завъртя по всички правила на божественния законъ, за да опитате всички блага на живота. Когато завъртя колелото въ обратна посока, българитѣ ще разбератъ, че може да изпълнятъ и този малкъ законъ, ще се въдвори между тѣхъ отлична, възвишена култура и ще станатъ единъ великъ народъ, който ще принесе своята лепта. Нѣма да се гордѣте. Колелото още не е завъртено, нужни сѫ много усилия, за да се завърти. Всички вие ще вземете участие въ въртенето на голѣмото колело, ще хвачете по едно отъ малкитѣ колелца и ще въртите, не както сега, отдѣсно къмъ лѣво, а отлѣво къмъ дѣсно. Това е Христовото учение: да завъртите колелото на малкия законъ. Ще ме запитате: „Какъвъ споменъ ще ви оставя“? — Ще ви завъртя колелото отлѣво къмъ дѣсно; тогава всички ангели, всички добри хора ще заработятъ, и вие ще се ловдигнете.

Турете сега въ мисълта си: „Можемъ да изпълнимъ най малкия божественъ законъ“. И слѣдъ 2000 год. ще провѣрите, вѣрно ли е това, което ви казвамъ или не — ще провѣрите резултатитѣ. Слѣдъ 2000 години вътрѣшнитѣ условия на живота ще бждатъ десетъ пѣти по-добри, отколкото сегашнитѣ. То е слизание и качване нагорѣ въ животъ. Блажени сѫ тѣзи отъ васъ, който съ вѣра дочакатъ това врѣме. Тия 2000 години сѫ два божествени дни — дни на велико благословение. По напрѣдналитѣ отъ васъ може и слѣдъ двѣ години да провѣрятъ това, а нѣкои даже слѣдъ десетъ години. Но за това се иска чистъ, възвишенъ и благороденъ животъ — единственото наслѣдство на човѣка на земята.

Бесѣда, държана на 22 юний 1919 година.

Стариятъ книжникъ.

А Той имъ пакъ рече:
„За това всѣки книжникъ, който се
е училъ за царството небесно, по-
добенъ е на човѣкъ домовитъ, който
изважда отъ съкровището си ново
и вехто“.¹⁾

Христосъ опрѣдѣля учения книжовникъ по двѣ неговичества: той изважда отъ съкровището си ново и вехто. Въ прочетения стихъ Христосъ вмѣтва думитѣ: „Който се е училъ за Царството Божче“. Подъ „Царство Божче“ въ широкъ смисълъ Христосъ подразбѣра всички ония велики закони, които направляватъ човѣшкия животъ, защото всичко въ природата е тѣсно свързано съ човѣка, и човѣкъ е тѣсно свързанъ съ природата. Всички явления или сили въ свѣта, които нагледъ като че нѣматъ нищо общо съ нашия животъ, ние ги наричаме физически или неорганически. Всички тѣзи сили, обаче, иматъ съотношение не къмъ личния, а къмъ колективния човѣкъ. Въ такъвъ случай изваждането на новото и вехтото отъ съкровището има извѣстенъ смисълъ. Вехтото означава миналото, а новото — бъдещето. Вехтото означава погрѣшкитѣ на човѣка, а новото — това сѣ благата, които му се даватъ. Учениятъ книжникъ, който изучава природата и живота на хората, намира стари нѣща, погрѣшки на хората, и внася нѣщо ново въ свѣта. Слѣдователно, въ такъвъ смисълъ, ние може да опрѣдѣлимъ положително и добринитѣ и злинитѣ, които произтичатъ, като резултатъ, отъ тия послѣдствия на миналото. Тѣй че вехто е всѣко нѣщо, което е въ дисхармония, т. е. износено, негодно за работа. Опази.

¹⁾ Ев. Матей, 13;52.

материя, която е изгубила силата си, считаме я за негативна, т. е. като такава, въ която не може да се прояви никаква сила. Всѣки отъ васъ е изпиталъ тѣзи двѣ състояния въ себе си: да вади ново и вехто отъ съкровището си. Когато човѣкъ изгуби вътрѣшното равновѣсие между сърцето и ума си, той започва да изважда вехтото и съ това настава у него недоволство. Такова е положението на болния, който винаги е недоволенъ отъ окръжаващитѣ, които му услужватъ. Здравиятъ, който има сила въ себе си, е доволенъ отъ всичко. Законитѣ, които регулиратъ едното и другото състояние, състоянието на доволство и недоволство, сѣ въ хармония, защото въ дадения моментъ вашето негативно състояние съотвѣтствува на едно положително състояние на нѣкой здравъ. Въ даденъ моментъ, когато вие най много страдате, друго нѣкое сѣщество, което има нѣкаква връзка съ васъ, изпитва най-хубаво разположение на духа. Това е единъ законъ, който сѣществува вътрѣ въ природата. Небето и ада сѣществуватъ като два полюса. Небето е новото нѣщо, а адътъ е вехтото. Тѣй че всѣки отъ васъ прѣзъ живота си ще се качи и ще слѣзе въ едното и другото състояние. Азъ не ви говоря за ада и небето тѣй, както вие ги знаете, но ви говоря върху едни положителна истина, която ви се вижда отвлѣчена. Тѣзи двѣ състояния сѣ необходимими за човѣшкия духъ. Вие питате: „Защо е необходимо, да остарява човѣкъ и да се подмладява“? — Това е процесъ, който става и въ самата природа. Вие не питайте, защо става този процесъ, но гледайте, каква полза може да извлѣчете отъ него. Какъ бихте опрѣдѣлили младостта или старостта? Въ древността единъ мъдрецъ е казалъ: „Ако търсишъ сила, търси я у младитѣ, у новитѣ хора, а ако търсишъ мъдростъ, търси я у старитѣ хора“. Мъдростъ и сила не сѣ едно и сѣщо нѣщо. Силата включва въ себе си човѣшката воля, а мъдростта — човѣшкия умъ. Слѣдователно, вие имате два противоположни полюса: умътъ е горѣ, на небето, а волята — долу, на земята. Ако искате да бъдете стари, мъдри, трѣбва да сте горѣ, на небето, а ако искате да бъдете млади, трѣбва да сте долу, на земята. Затова, когато размѣнимъ отношенията на нѣщата и поставимъ стария човѣкъ на физическото поле, а младиятъ поставимъ на небето, ние произвеждаме

дисхармония. Въ такъв случай вие ще извадите неправилно заключение и ще мислите, че всички хора на небето са все стари, а всички хора на земята са млади. Но това не е вярно. Подъ „младост“ азъ не разбирамъ само външнитѣ отношения, но разбирамъ вътрѣшния растежъ у човѣка. Сжщото нѣщо се забѣлѣзва и въ природата. Отъ 9 мартъ се забѣлѣзва единъ растежъ, който започва да намалява къмъ 20 юни или къмъ началото на юли, и въ природата започва едно състояние на почивка. Каквито смѣни ставатъ вътрѣ въ природата, такива смѣни се извършватъ и въ нашия животъ. Ако ние не разбираме това, което става въ насъ, като индивидъ, т. е. ако не разбираме своя умъ и воля, то въ живота често влизаме въ противорѣчия, които наричаме „сждба“ и споредъ нея, едни биха били щастливи, а други — нещастни. Нѣкой мислятъ, че на едни помагатъ нѣкакви сили, а други мислятъ, че сжщитѣ сили имъ противодѣйствуватъ. Разбира се, като вървите по посока на течението, то ще ви способствува, но ако вървите противъ течението, то ще ви противодѣйствува, защото вървите въ разрѣзъ съ него. Това течение нѣма нищо противъ васъ, но то иска да ви каже, че щомъ вървите въ разрѣзъ съ него, ще страдате, защото силитѣ, които направляватъ вашия животъ, са въ разрѣзъ съ самитѣ васъ. Когато нѣкому не върви въ живота, това показва, че мисълта му е въ разрѣзъ съ неговата воля. Това е и за индивидуалния, и за общественния животъ на човѣка. Азъ говоря за събития, които ставатъ сега въ Европа, и които са опрѣдѣлени отъ прѣди хиляди години. Съврѣменното човѣчество е дошло въ разрѣзъ съ движението още отъ прѣди милиони години. Слѣдователно, съврѣмечната европейска култура е попаднала въ разрѣзъ съ това течение, и тя се мачи да си пробие път. Вслѣствие на това се води една упорита борба, въ която ще паднатъ много жертви. Колко жертви ще паднатъ, дали единъ, два или повече милиони, това е безразлично за природата. Казвамъ, че това е безразлично за природата, защото за нея са безразлични нашитѣ играчки. Когато ние създаваме градове, правимъ къщи и храмове, мислимъ, че това е култура, но природата не иска да знае за тази наша култура, въ единъ моментъ тя може да я разруши. За всички наши най-фини дори материи, природата е съз-

дала молцитѣ, прахъ, които ги разрушаватъ. Вънъ отъ това, тя е създадала много врѣдни елементи, които постоянно рушатъ нашия организъмъ. Въ миналото, прѣди отклонението на човѣчеството отъ правата посска на своята култура, хората сж имали много правлни понятия за законитѣ, които направляватъ растежа на нашия животъ. Този растежъ може да се опрѣдѣли математически, съ пергелъ. Напр., взимамъ пергелъ и съ него най-точно измѣрвамъ носа на едного и виждамъ; че е 4 с. м., на друго е 5 с. м., и т. н. Слѣдъ това пакъ съ пергелъ измѣрвамъ брадата на едного, на втори, на трети и виждамъ, че всички иматъ различна голѣмина. По сжщ я начинъ измѣрвамъ челото на едного и виждамъ, че е напр. 3 с. м., на друго 4 с. м. или 5 с. м., 6 с. м. и т. н. Ще попитате: „Какво съотношение има тука“? Има голѣмо съотношение, защото ако видите, че носътъ на еднъ човѣкъ е късъ и широкъ, това показва, че енергиитѣ въ неговия организъмъ сж въ напрегнато състояние и отъ най малкото побутване ще е въ състояние да прѣдизвика експлозия. Ако неговата брада е много широка и дълга, това показва, че енергията на този човѣкъ не е само много възбудена, но и много активна, затова дѣто мине, той ще произведе разрушение. Отъ долната частъ на брадата, тазъ, която е подъ носа, ще се опрѣдѣли каква е човѣшката воля и какъ би се проявила тя на физическото поле. Наблюдавайте това нѣщо у великитѣ пълководци, у генералитѣ. По брадата може да опрѣдѣлите, дали нѣкой човѣкъ е младъ или старъ. Само младитѣ хора воюватъ, а старитѣ не. Отношението на стария човѣкъ къмъ младия е 1:100. Една армия отъ млади хора може да надвие една армия отъ 100,000 стари хора. Когато казвамъ, че бъдещето на земята е въ ръцѣтѣ на младитѣ, правъ съмъ, защото този свѣтъ е създаденъ за хора, които обичатъ да воюватъ, Небето е създадено за стари, мъдри хора. Въ горния свѣтъ, 1000 стари хора се равняватъ на 100,000 млади хора, значи отношението тукъ е обратно. Ще ме запитате: „Какво отношение има между младитѣ и старитѣ хора“? Въ духовния свѣтъ, старитѣ хора сж само опорната точка, около която се движи махалото на младия човѣкъ, като въ часовника. Докато младиятъ човѣкъ извърви 100 километра, стариятъ не е извървѣлъ нито

единъ километъръ. Тѣй че младитѣ хора сѣ стрѣлкитѣ въ часовника. Старитѣ хора въ този свѣтъ не се движатъ, затова отъ тѣхъ не очаквайте никаква култура на земята. Умствена и духовна култура, за каквато се говори тукъ на земята, не може да съществува. Най голѣмъ подѣемъ въ културата може да се постигне само тогава, когато се пуска кръвъ на хората. Колкото повече кръвъ се пусне, толкова по-голѣма култура се заражда. Хората на XX вѣкъ започнаха да мислятъ, че сѣ много културни, и казватъ: „Ние, съврѣменнитѣ хора, не пускаме кръвъ, това сѣ прави само хората на миналото“. Обаче, съврѣменната война опроверга тази теория и показва, че младитѣ хора всѣкога пускатъ кръвъ, и колкото сѣ по-млади, толкова по-вече кръвъ пускатъ. Днешнитѣ хора, понеже сѣ много млади, затова правятъ и най-голѣми опустошения. Сегашнитѣ хора може да се уподобятъ на гѣсеници, които всѣчко опустошаватъ.

И този книжникъ, който се училъ за Царството Божие, изважда отъ съкровището си новото и вехтото и казва: „Така казва Христосъ“. Защо му е това ново и вехто? Когато вие изваждате старитѣ дрехи отъ нѣкоя възглавница или гардеробъ, нали имате нѣкаква цѣль, нали мислите да искарате нѣщо отъ тѣхъ? Когато изваждате новитѣ дрехи, нали правите това съ цѣль да видите да не сѣ проядени отъ молци? Като вади новото и вехтото книжникътъ има нѣкаква умна мисль. Той не се занимава съ нѣкаква глупава задача, както е постѣпилъ единъ царь. Единъ царь искалъ да намѣри човѣкъ, който да му разкаже нѣкаква приказка безъ край. Търсилъ той различни философи, които да задоволятъ желанието му. Обѣщавалъ голѣми награди, но не се намѣрилъ човѣкъ, който да му разкаже приказка безъ край. „Дохожда най-послѣ единъ мъдрецъ, който казва на царя: „Азъ ще ти разкажа една приказка безъ край“. „Добрѣ, ето човѣка, когото търся“. Мъдрецътъ започналъ: „Въ древността имало единъ царь, който разполагалъ съ хиляди, хиляди декари земя. Тази земя била засѣта съ жито, и понеже годината била много плодородна, нивитѣ му родили извънредно много. Царьтъ заповѣдалъ да се съгради голѣма каменна житница, въ която да се побере житото, и по този начинъ да се запази. Обаче, зидаритѣ оставили една малка дупчица въ

този хамбаръ; единъ шурець успѣлъ да се промъкне прѣзъ тази дупчица и изнасялъ едно по едно житнитѣ зрънца. Щурецьтъ изнесълъ едно житно зрънце, занесълъ го въ своята дупка и се върналъ да вземе второ. Взелъ второто зрънце, занесълъ го въ дупката си и се върналъ да вземе трето. Взелъ него и се върналъ за четвърто“. — „Стига вече това, продължавай нататкъ, нѣма ли край това прѣнасяне на житото, па и цѣлата приказка“, рекълъ отекченъ царьтъ. — „Чакай де, да се прѣнесе всичкото жито отъ хамбара, че тогава и приказката ще се свърши“.

Свърѣменнитѣ хора искатъ да знаятъ края на нѣщата, но азъ казвамъ: „Чакайте да се прѣнесе всичкото жито, че тогава“. Книжникътъ, който изучава Царството Божие, не се занимава съ такива глупави теории. Прѣповтарянето на едно и сѣщо нѣщо не е знание. Ние казваме: трѣбва да опитаме нѣщата и така да се учимъ отъ своята опитностъ! Достатъчна ни и тази опитностъ, която имаме, защото и милиони зрънца да извадимъ отъ Хамбара нѣщо повече нѣма да научимъ. Вие си казвате: „Чакай да видимъ, какво ново ще ни каже днесъ Учителътъ. Прави сте. Размѣритѣ на вашия носъ ще опрѣдѣлятъ обема на вашитѣ чувства, дължината на брадата ви — силата на вашата воля, а височината на челото ви — качеството на вашия умъ. Нѣкои казватъ, ако човѣкъ има малко чело, пакъ може да бѣде уменъ. Това не е вѣрно. Какво отношение иматъ въ геометрията правитѣ линии, остритѣ ъгли и т. н.? Ако въ устата ви се тури острието на единъ жгълъ, нали тя ще се разтвори? Слѣдователно, по отвора на вашата уста ще се опрѣдѣли степенята на вашия апетитъ. Колкото повече си отваряте устата, толкова по гладни сте. Ако пъкъ жгълътъ е обърнатъ съ остроето на вънка, това показва, че вие сте въ почивка. Като сѣдимъ по това, дали носътъ е правъ, наклонъ е вдлъбнатъ или изпъкналъ — навънъ или навътрѣ къмъ челото, по сѣщия законъ се опрѣдѣлятъ и нашитѣ чувства. Ако носътъ е широкъ, сърцето ще има едно състояние, а ако е сплеснатъ, ще има друго състояние. Ако вашитѣ устни сѣ тънки или дебели, вашиятъ стомахъ ще се намира въ едно или друго състояние. Състоянието на вашия стомахъ може да се опрѣдѣли и по вашитѣ бузи, дали тѣ сѣ вдлъбнати или изпъкнали. Тѣй че, външниятъ човѣкъ е изразъ на вът-

рѣшния. Всѣка ваша мисълъ се опрѣдѣля на лицето ви. По лицето ви може да се опрѣдѣля и добродѣтелята ви, — тя е поставена отгорѣ на устната ви. Ако очитѣ ви сѣ разпогледни въ двѣ противоположни посоки, това показва, че въ вашето естество има раздвояване. Ако жгълтъ на зрѣнието ви е насоченъ нагорѣ или надолу, това сѣ двѣ различни състояния. Ако очитѣ ви сѣ много отворени, това показва, че имате голѣма впечатлителностъ, а ако сѣ малко отворени, впечатлителността ви е по малка. Дали очитѣ ви сѣ по-близо или по-далечъ отъ носа, и това има значение. Очитѣ на всѣки човѣкъ сѣ поставени отъ Бога съ геометрическа точностъ. Всѣки човѣкъ е направенъ по скица, която е опрѣдѣлена отгорѣ. Всѣки носи съ най-малкитѣ подробности на лицето си свидѣтелството, което опрѣдѣля не само сегашния неговъ животъ, но и миналия, и бѣдещия.

И ако съврѣменнитѣ хора биха могли да четатъ по тѣзи свидѣтелства, по тази божествена книга на лицето, която всѣки носи съ себе си, хиляди нещастия биха се избегнали. На всиѣки свои послѣдователи Христосъ прѣпоръчва да се повърнатъ отъ своитѣ погрѣшки на миналото. Нѣкой казва: „Да изпитаме своя животъ“. — Фотографирай се и изпитвай лицето си, вижъ дали се харесвашъ. Съврѣменнитѣ фотографии цѣлятъ да прѣдставятъ човѣка по-хубавъ, съ по-загладени чѣрти, отколкото има въ дѣйствителностъ, като рисуватъ и ретуширатъ лицето му. Не затривайте божественото писмо! Не трѣбва така да се заглаждатъ чѣртатѣ, защото стариятъ човѣкъ не може да стане младъ, и обратното „Това сѣ нѣща несъвмѣстими“, казва Христосъ. Само учениятъ, който разглежда нѣщата тѣй, както той може да разбере отношенията които съществуватъ между отдѣлнитѣ части. Въ математиката има извѣстни формули, по които да се прѣвършватъ едни величини въ други. Напр., топлината, която се отдѣля отъ 100 тона въглища, може да се прѣвърне въ динамическа сила, но трѣбва да се знае методътъ за това. Тази наука е скрита отъ съврѣменнитѣ хора, защото, ако тѣ биха я знаели, щѣха да си играятъ съ хората и да принесатъ хиляди нещастия на човѣчеството.

За какво нѣщо ни сѣ тѣзи знания? Ако познавахме човѣка отгорѣ, ние бихме разбрали, още щомъ го видимъ,

че неговата енергия е въ̀ напрегнато състояние. Тогава ние бихме го избегнали, безъ да подклаждаме по-вече огънь, или бихме пуснали парата да излѣзе навънъ, за да се намали малко енергията у него. На хора, у които енергията е намалѣла, трѣбва да употребимъ малко гориво, за да я наладимъ отново. Какъ се доставя гориво въ физическия свѣтъ, това знаемъ. За доставяне на гориво въ умствения и духовенъ свѣтъ има много начини, които ние не знаемъ, но може да научимъ. Има хора, които сж изгубили смисъла на живота и искатъ да бждатъ винаги млади, само въ младостта намиратъ смисълъ. Когато проучвате дълбоко окултнитѣ науки, ще видите, че човѣкъ не е създаденъ само отъ единъ видъ материя, но отъ различни видове материя и състояния. Значи, въ всички атоми и йони, които го съставляватъ, има градация. Такива състояния на атомитѣ въ физическото поле за сега има 49. Всѣко състояние може да произведе извѣстенъ резултатъ на чувства и мисли. И колкото повече коефициентътъ на вашето състояние се измѣня, толкова повече вашитѣ чувства и мисли ставатъ по активни. Днесъ хората сж много нервни, но това не е нищо друго, освѣнъ повишение на енергията имъ, затова тѣхната енергия трѣбва да се трансформира и прѣпрати въ едно по-висше състояние на материята.

Често вие говорите за възпитание на дѣцата си. Българската дума „възпитание“ значи да отхранишъ. Така и пчелитѣ се грижатъ за отхранване на своитѣ царици. Когато искатъ да отхранятъ царици, тѣ имъ даватъ единъ видъ храна; когато искатъ да отхранятъ работници, избиратъ имъ другъ видъ храна, а за търтеитѣ даватъ особенъ, трети видъ храна. Търтеитѣ сж свирачи въ кошера. Безъ търтеи не може, както не може и безъ свирци. Тѣ сж единъ видъ музиканти. Вие казвате, че и безъ търтеи може. Не, неможе безъ свирци. Вие казвате, че и въ нашия животъ има много търтеи, но азъ ги наричамъ свирци. Всѣка неприязнена мисълъ е единъ свирецъ, една неприятна музика. Вие питате: „Защо ни сж толкова неприятни тѣзи мисли и страдания, които тѣ ни довеждатъ?“ — Защото сте болни, но когато оздравѣете, вие ще обичате тѣзи свирци, а тия страдания сами по себе си обновяватъ човѣка.

Сега да се повърна къмъ Христовата мисълъ. Книжникътъ е онзи учителъ, който знае законитѣ. Какво знаятъ днесъ нашитѣ учители и духовници за хората? Учителитѣ трѣбва да използватъ математиката, за да може да познаватъ хората по челата, носовѣтъ и т. н. Тѣзи, които се занимаватъ съ математиката, нека изучатъ тия формули, а съ геометрията — да опрѣдѣлятъ и изучатъ отъ най-малкитѣ до най-големитѣ ъгли, да проучатъ значението на кривата линия и т. н. Казва се, че кривата линия се образува отъ въртението на една линия около осъта си, а като се завърти кривата линия, образува се сферата. Какво означава тази сфера? Сферата е разширение на вашитѣ мисли и чувства. Ако живѣхте въ единъ свѣтъ, който върви само по една посока, вие не бихте имали никакво развитие. Това е свѣтъ само на единъ кръгъ отъ едно измѣрване. Ако се срещнатъ двѣ същества, тѣ не могатъ да се разминатъ. Това е така, защото всѣко отклонение разбира разширение. Какъ ще прѣкарате тогава тѣзи двѣ същества? — Едното отъ тѣхъ трѣбва да мине по гърба на другото. Затова българитѣ казватъ за нѣкого, който се влѣче, че трѣбва да търпи, когато другитѣ минаватъ по гърба му. Това сж хората, които се движатъ само по едно измѣрване. Това, обаче, не може да ни покаже истинския пътъ на живота. Въ всѣка своя мисълъ Христосъ е скрилъ нѣщо. Той е казалъ: „Много нѣща мога да ви кажа, но сега не може да носите“. Тия нѣща ще се кажатъ на хората, когато станатъ културни, за да ги разбиратъ. Американцитѣ сж напреднали въ разбирането на тѣзи закони. Напр., когато ще встъпватъ въ бракъ, тѣ не прашатъ сватове, които да имъ уреждатъ работата, а прашатъ младитѣ при нѣкой френологъ, за да ги изслѣдва и да се произнесе, могатъ ли тѣ да живѣятъ и да встъпятъ въ бракъ. Слѣдъ това ги прашатъ при нѣкой физиономистъ, послѣ при нѣкой астрологъ, и ако всички свѣдения се сходятъ въ благоприятенъ за тѣхъ смисълъ, тѣ встъпватъ въ бракъ и образуватъ една щастлива двойка. Тѣй че, когато хората се женятъ, центровѣтъ на тѣхнитѣ мозъци трѣбва да иматъ извѣстно съотношение. Ако между центровѣтъ на женския и мъжкия умъ не става правилно прѣплитане на енергиитѣ, непременно ще се образува едно нервно състояние. Причи-

ната на това е, че отъ едната или другата страна остава излишна непласирана енергия, и тя произвежда злото. Затова жена, която е недоволна отъ своя мъжъ, нека потърси другъ мъжъ, въ когото да вложи, да пласира своята излишна енергия и по този начинъ да стане обикновена, за да нѣма загуба. Но това трѣбва да става по единъ духовенъ начинъ между тѣзи двама души и така, като вложатъ излишната си енергия да възстановятъ хармонията помежду си. Като не разбира положението на жена си, мъжътъ ѝ казва: „Не може да имашъ приятелски връзки съ другъ мъжъ“, и започватъ разправиятѣ и раздоритѣ. По сѣкия начинъ постѣпва и жената съ мъжа си, когато той, за да вложи своята излишна духовна енергия, търси друга по-възвишена жена извънъ сѣмейството, съ която би могълъ да влѣзе въ духовно общение. Започватъ и двамата по стария начинъ на разправии. Казвамъ на такива хора: „Вие сте започнали злѣ и ще свършитѣ злѣ, защото като книжника, не видѣхте, какво имате въ торбата“. Мъжътъ и жената сѣ двама книжници, които не разбиратъ законитѣ, а трѣбва да постѣпватъ като книжника. Затова, като се женитѣ, извадете старото и новото, което имате на разположение. Момъкътъ и момата, прѣди да се оженятъ, казватъ, че всичко въ тѣхнитѣ торби е въ редъ и порядъкъ, но като се оженятъ, отворятъ торбитѣ и не излиза така, както е говорено. Всичко туй се отнася до съвременния животъ и ако българитѣ искатъ да поправятъ живота си, трѣбва да се съобразятъ съ тия закони. Нѣкой пакъ си казвамъ: защо ти разочоплювамъ болнитѣ мѣста на хората, та по този начинъ си създавамъ неприатели? Добрѣ, но ако вашиятъ кракъ е навехнатъ и вие извикате нѣкой опитенъ масажистъ да го разтрива, колкото внимателно да го ризтрива той, все ще ви причини болка. Виновенъ ли е тогава той, че за да ви излѣкува ви е причинилъ нѣкаква болка? Послѣ ще благодарите на масажиста, че ви е излѣкувалъ крака. Болни сте и викате лѣкарь да ви прѣгледа. Той ви даде едно горчиво лѣкарство, но вие не обичате такива горчиви лѣкарства и затова гледате на лѣкаря като на вашъ неприятель. Ето защо и дѣцата, които сѣ употребявали горчиви лѣкарства, не искатъ ни да видятъ, ни да чуятъ лѣкаря. Излѣзе ви нѣкой цирей, и вие викате единъ хирургъ да го прѣгледа.

Той взима своитѣ инструменти, разрѣзва го и го изтискава. Съ това се причинява болка на болния, но лѣкарътъ не е виновенъ. Азъ бихъ желалъ да бъдете въ това отношение всички масажисти, хирурзи, но да изпълнявате вашата работа най-добрѣ, по всички правила на изкуството. Ако мъжътъ има излишна енергия, нека я пласира въ друга жена, но разумно; ако пъкъ жената има излишна енергия, нека я пласира въ другъ мъжъ, но достойно и разумно. Необходимо е да става навсѣкждѣ духовна обмѣна, за да има растене, миръ и хармония. Българитѣ знаятъ този начинъ за обмѣна на енергията и затова правятъ сборове. Събиратъ се хора отъ 10—20 села и тамъ се кръстосватъ: сподѣлятъ, изразходватъ своята излишна енергия и така се лѣкуватъ. Всѣки си отива дома доволенъ. Нѣкои казватъ: „Ние не искаме стари нѣща, искаме нови нѣща“. Но новото нѣма такъвъ резултатъ. Азъ съмъ наблюдавалъ старитѣ българи: като варятъ бобъ, изхвърлятъ първата му вода и въ втората варятъ боба. Първата вода не е хубава, но сега казватъ, че това е просто, не трѣбва да се хабятъ дървата. Единъ германски или английски лѣкаръ прѣпорѣчва същото: първата вода да се изхвърли, като нездравословна. Азъ бихъ желалъ българитѣ да се върнатъ къмъ старитѣ народни обичаи, които сж почивали на много важни психологични закони и иматъ добри резултати.

Христосъ казва, че учениятъ книжовникъ е подобенъ на онзи домовитъ човѣкъ, който изважда отъ съкровищницата си старото и новото. И съврѣменната наука върви по същия пътъ. Всички нови открития, които ставатъ въ науката, не сж още добрѣ проучени, въ тѣхъ не сж открити тѣзи истини, които сж били извѣстни отъ най-стари врѣмена на старитѣ народи. Напр., въ послѣдно врѣме е откритъ елемента радий, но причинитѣ на неговитѣ особености още не сж извѣстни. Още не е открита тази жизнена енергия, която се съдържа въ природата, както и въ всички елементи, и се нарича отъ индустѣ „прана“ или животворно електричество. Такива енергии се съдържатъ въ нашъ организъмъ, въ елементитѣ водородъ и кислородъ, но не сж водородъ и кислородъ. Кислородътъ и водородътъ сж само носители на тѣзи енергии. Като нѣмаме правилни понятия за всички явления и промѣни, които ставатъ въ природата, ние създаваме ед-

на крива култура. Постоянно критикуваме, че този или онзи не живѣятъ правиленъ, добъръ животъ, че този или онзи е невъзпитанъ човѣкъ. Питамъ: кои сѣ правилата, по които трѣбва да се живѣе, за да ги приложимъ. Какво нѣщо е възпитанието? Въ християнството не трѣбва да има критика, а трѣбва да има знания и добродѣтели. Критиката трѣбва да се обуславя отъ такова вътрѣшно разбиране, което би било въ състояние да измѣни и поправи нашия животъ. До тогава европейцитѣ трѣбва да направятъ най-малко стотини опити, за да приложатъ новата култура и новитѣ форми на управление. Отношението на слугитѣ къмъ господаритѣ е произлѣзло отъ отношенията на синоветѣ къмъ родителитѣ. Бащи и синове, майки и дѣщери създаватъ всичката дисхармония въ сеѣта. Ако майката изнасилва дѣщеря си, и послѣдната се отнася по сѣщитѣ правила къмъ нея. Дѣщерята послѣ ще се отнася и съ слугитѣ си по сѣщия начинъ, както и майката съ нея. По тази иерархия се образували слугитѣ и господаритѣ, защото не сѣ разбирали този великъ законъ. Башата заема мѣстото на онзи старецъ мъдрецъ, а синътъ — мѣстото на силния. Башата ще каже: „Азъ ще заема мѣстото на опорна точка, около която ти ще се въртишъ и движишъ въ хиляди и милиони направления. Може да правишъ всичко, каквото искашъ но не се отдѣляй отъ опорната точка“. Ако синътъ каже, че башата е глупавъ и поиска да се отдѣли отъ него, всичко се разваля. Въ такъвъ случай башата не е силенъ и съ това, и синътъ изгубва. А синътъ е силенъ, но не е уменъ. Дѣцата иматъ стремежъ къмъ своитѣ родители, защото се нуждаятъ отъ тѣхната мъдростъ и опитностъ. Затова родителитѣ трѣбва да започнатъ да изваждатъ старото и новото отъ своитѣ торби, за да видятъ, какво да имъ дадатъ. Родителитѣ трѣбва да знаятъ, каква храна да дадатъ на дѣцата си въ понеделникъ, въ вторникъ и т. н., защото храната създава хората. Вземете най-културния човѣкъ и започнете да го храните съ най-грубата храна, вие ще видоизмѣните живота му. Хранете нѣкои грубъ човѣкъ съ най-деликатна храна, въ 10 години той ще измѣни начина на живота си. Азъ се радвамъ сега, че започнаха вече да се явяватъ разни течения по близки до природата, напр. вегетариан-

ството, макаръ че и това не е правилно схващане за диетата, защото природата е създала всевъзможни храни, и всѣки трѣбва да се храни съ специална за своя организъмъ храна. Всѣки човѣкъ, всѣки народъ, всѣко общество, трѣбва да си избере подходяща храна, която да дава най-добри резултати. Чрѣзмѣрното избиване на млѣкопитаещитѣ животни създава аномалия въ природата. Повечето болести се дължатъ на избиването на млѣкопитаещитѣ и на птицитѣ. Понеже съ това избиване се спира тѣхната еволюция, всички сили, които трѣбва да образуватъ тѣхното благо, оставатъ неизползувани, и съ това се явява единъ хаосъ, който е причина за разнитѣ болести. Знаете ли, какво става слѣдъ безразборното изтичане на тази животинска кръвъ? — Отъ изпаренията ѝ се образуватъ разни серуми и култури за врѣдоноснитѣ бацили, отъ които дохождатъ всичкитѣ злини въ органическия свѣтъ. За да се тури равновѣсие въ природата, тя трѣбваше да отдѣли около 100,000,000 кгр. кръвъ, за да се балансира тази на животнитѣ. Но днесъ, въ тази война се пусна около 200,000,000 килограма човѣшка кръвъ. Нѣкои ще искатъ да докажа това нѣщо. Азъ имамъ редъ доказателства за това и виждамъ, че законитѣ въ природата сѣ вѣрни и по отношение на вашия животъ. Ако биете, нагрубявате баща си, провѣрете слѣдъ това, дали ще имате такова разположение на духа, каквото сте имали и по-рано. Особено, ако този човѣкъ е поетъ, нека се опита слѣдъ това да напише нѣщо хубаво. Също и нѣкой драматургъ или писателъ, който бие жена си, може ли слѣдъ това да съчини нѣкаква пиеса или книга? Жена, която е правила опити да отрови мъжа си, изгубва своята хубостъ. Ако момъкъ и мома си дадатъ обѣщание да се оженятъ, но тѣхното обѣщание се окаже глупаво, то тѣ не трѣбва да турятъ въ изпълнение този догсворъ. Ако азъ дамъ обѣщание да се срещна днесъ съ 100 души и да водя съ всички единъ интеллигентенъ разговоръ, немислимо е да изпълня обѣщанието си. Желанието, което имаме да удържимъ нѣкое обѣщание; което не може да се изпълни, е продиктувано отъ честолюбието на нѣкой честенъ човѣкъ. Честенъ човѣкъ е, обаче, този, който мисли и дѣйствува правилно.

Сега, вие, мъже и жени, сте този ученъ книжникъ,

и това старо и ново, което вадите отъ съкровището си, сж вашитѣ синове и дъщери. Ако майката роди неспособно, сприхаво дѣте, то е вехтата дреха. Ако разбираше закона, тя щѣше да роди умно дѣте, което е новата дреха. Но на физическото поде това умно дѣте се намира въ неподходяща срѣда за него. То иска да работи, да се прояви, но майка му не му дава да работи, не му позволява да се срѣща съ други дѣца и т. н. Нима не можешъ да дадешъ работа на своето малко момче или момиче? Дай на момиченцето кукли да си играе и да извлѣче отъ тѣхъ поука. Често бащата казва: „Нѣмамъ врѣме да се занимавамъ сега съ дѣца, трѣбва да приготвя своитѣ проповѣди и задължения“. Вие може много да проповѣдвате, но отъ всѣка проповѣдь трѣбва да извадите извѣстна поука. Когато усѣтите нѣкакво неразположение въ стомаха си, това показва, че между хората около васъ има нѣкаква дисхармония. Когато усѣтите въ дробовѣтъ си нѣкаква тежестъ, това показва, че сте въ дисхармония съ сърцето на другитѣ. Усѣтите ли нѣкакво стѣгане въ главата си, това показва, че сте въ дисхармония съ мислитѣ на окръжаващитѣ. Когато си въ стаята и си неразположенъ, излѣзъ вънъ да промѣнишъ мѣстото си, а съ това ще се измѣни и състоянието ти. Попаднешъ ли въ едно общество и почувствуващъ скука, излѣзъ оттамъ и иди на нѣкой сборъ или хоро, и не мисли, че хората сж лоши. Казвате: „Религиозни хора сме, не е по Бога това, да се заловимъ на хоро“. Ами когато дойде лѣкарътъ съ една губерка, когато те накара да вземешъ хининъ, когато вземешъ да рѣжешъ месо за кѣофтета, когато мъжъ и жена се каратъ, това по Бога ли е? Кое е по Бога? Всички нѣща, които вършимъ, не сж по Бога, т. е. не сж разумни, а ние се мислимъ за идеалисти. Горѣ идеалисти, а долу материалисти. За Бога говоримъ, кесията си пълнимъ; на болни четемъ, себе си осигуряваме. Свещеници, учители, съдии — всички мислятъ, че сж на мѣстото си, но, като книжника, сж изгубили тоя великъ законъ да познаватъ нѣщата. Добъръ новѣкъ ще нарека само този, който, като ме срещне, ще бѣде въ състояние да измѣни моето неразположение на духа. Напр., срещна нѣкоя жена и започна да разговарямъ съ нея; ако тя има излишна енергия и отъ този разговоръ се измѣни

моето лошо разположение, тя е добра. И тогава, ако тази жена е произвела въ васъ добро разположение, това значи, че е имало правилна обмѣна на енергиитѣ по междуви. Ако се срещнатъ двама негативни, нищо нѣма да излѣзе отъ тѣхъ, тѣ не сж единъ за другъ. Правете своитѣ заключения и наблюдения между религиозни хора. И азъ сега провѣрявамъ този законъ съ математическа точностъ. И затова Христосъ казва: „Този, учениятъ книжникъ — вие трѣбва да знаете, какво ражда вашия умъ, сърце и стомахъ“. Нѣкои религиозни хора казватъ, че „Господъ трѣбва да разруши тѣрбуха“. Да, тѣрбухътъ е нѣщо необуздано, но стомахътъ е много хубаво концe, което трѣбва да се храни съ много хубава храна. Но съврѣмениятъ нашъ стомахъ е голѣмъ нещастникъ, защото го насилваме. Единъ българинъ, Иванъ, отишълъ на гости у единъ селянинъ. Селянинътъ го приелъ много добръ, далъ му да пийне, но Иванъ отказалъ. Селянинътъ настоявалъ и му казалъ: „Не може да отказвашъ, Иване, ще пиешъ за хатѣра на жена ми“. Пилъ Иванъ за хатѣра на жена му. Послѣ, по настояване, трѣбвало да пие за хатѣра на дѣцата му и т. н., докато толкова много се напилъ, че едва се дигналъ и едва можалъ да ходи. Отишълъ Иванъ послѣ да напои коня си на водопоя. Конятъ пилъ, колкото му трѣбвало и прѣстаналъ вече да пие. Господарътъ му започва да го кара още да пие, но конятъ не искалъ повече. Тогава той си казва: „Брей, конятъ е по-уменъ отъ мене! За никакъвъ хатѣръ не пие по-вече, а азъ пихъ толкова много“. Ние трѣбва да ядемъ, да пиемъ, да мислимъ, да чувствуваме, да дѣйствуваме толкова, колкото е необходимо. И това е бждещата наука: да се даде свобода на човѣшкия умъ, мисълъ, чувства и воля. Вие, майкитѣ, които сте мили толкова пѣти ушитѣ на вашитѣ дѣца, можете ли по тѣхъ да познавите, колко врѣме ще живѣятъ вашитѣ дѣца? Като ви погледна ухото, азъ познавамъ по него, колко години ще живѣете, отъ какви болѣсти ще страдате и отъ какво ще умрете. Сжщото нѣщо мога да позная и по нокъта — всички болѣсти се показватъ. Той е написана книга. Нѣкой пѣтъ се гледате на огледалото и не харесвате устнитѣ си, защото сж блѣди, — това показва, че сте анемични. у нѣкои устнитѣ сж червени, и лѣкаритѣ казватъ, че иматъ

повече червени тѣлца. Тънкитѣ устни показватъ, че си фалиралъ по чувства, или пъкъ си скѣперникъ. Нѣкой път момата си прави нарочно устнитѣ тънки, свива ги. Момъкътъ си мисли, че това е по-добрѣ, защото нѣма да даде другиму чувствата си. Тънкитѣ устни сѣ едно зло, а дебелиятъ — друго. Споредъ ръста трѣбва да има съотвѣтствие между широчината на гърдитѣ, на устнитѣ и на челото. Ако ние носимъ божественитѣ идеи въ нашия умъ, щѣха да се създадатъ поколения по всичкитѣ правила на науката, и дѣцата щѣха да ни обичатъ. И затова Христосъ казва: „Този книжникъ започна сега да изважда“. Какво означава дебелиятъ вратъ? Ако човѣкъ е низкъ, а има дебелъ и късъ вратъ, това показва, че скоро ще плати на попа. Понаяде ли се нѣкоя вечеръ повече, току вижъ, на другия день се чуе, че умрѣлъ внезапно. Ако нѣкой е високъ 175 с. м., а вратътъ му е 34 с. м., такъвъ човѣкъ страда отъ слабогърдие. Нѣкой казва: „Моята годеница има тънъкъ вратъ“. — Добрѣ е да има по-дебелъ вратъ, иначе тя не трѣбва да се жени: не може да стане майка. Ще ме попитате: „Какво отношение иматъ тѣзи нѣща къмъ християнството?“ Тѣ иматъ голѣмо значение, защото това е християнството — да знаемъ да четемъ въ себе си и хубавото, и лошото. Подъ вехто се разбиратъ всички грѣшки, които сѣ вложени у насъ, а подъ ново — всичко добро, което е въ насъ, и като знаемъ тѣзи нѣща, ние ще може да ги комбинираме, за да създадемъ добъръ животъ, съобразно тѣзи познания. За въ ождеще трѣбва да се създадатъ училища, въ които да се изучаватъ очитѣ, ушитѣ, горната и долната частъ на главата; челата, носовѣтѣ, брадитѣ, послѣ дробовѣтѣ, стомаха, какви сѣ тъканитѣ, каква е нервната система, дали е отзивчива и т. н. Та като имаме всички тѣзи данни, ние ще може да създаваме добри хора. Като се знае всичко това, ще може да избираме, какви хора да ни шиятъ дрехи или да ни правятъ обуца и др. Има хора, на които енергията е много тягосна и затова на такива хора не бихъ далъ да ми шиятъ дреха. Такава дреха ще създаде лоши настроения у този, който я носи. Има хора, които, като градятъ къща, оставатъ въ нея най-лоши мисли и чувства, затова всички, които живеятъ въ нея, умиратъ. Учителъ или свещеникъ, който

има такива мисли, не бихъ го пусналъ въ къщата си и не бихъ му позволилъ да чете молитви. Това не сж само върдения, а сж резултати отъ наблюдения. Дай да ти ушие дреха онзи, когото обичашъ. Когато влѣзешъ въ нѣкой магазинъ, ще купишъ отъ него нѣщо, само ако ти се харесва търгрвецътъ. Стариатъ българинъ, който има нѣколко снахи, казва: „Искамъ най младата снаха да ми омѣси хлѣбъ“. Защо? — Той знае, защо иска отъ най-младата снаха хлѣбъ. Снахата, като мѣси хлѣба, ще внесе своята жива енергия въ него и ще го обгърне съ хубави мисли. Направи ли старата снаха хлѣбъ, стомахътъ на свекъра ще се разстрои. Ако домакинята на къщата се е демагнетизисала и ще има само разстройства въ къщата, мъжътъ трѣбва да пазари една здрава жизнена слугиня, която да върши всичката домашна работа, а жена си да изпрати на курортъ, докато възтанови силатѣ си. Никога не поставяйте нервенъ, сухъ човѣкъ да ви готви, а поставяйте за тази работа пълненъ, здравъ, веселъ човѣкъ. Това значи този книжникъ, който изважда отъ своята съкровищница новото и вехтото и показва, на какво се дължатъ страданията на нашия животъ. Тѣй че когато момъкътъ се жени за нѣкоя суха мома, да знае, че нѣма да излѣзе нищо. Аналогичта е същата и въ духовния свѣтъ. Хорѣ, които сж много сухи, нѣматъ онова възвишено духовно разбиране, не сж отъ божествения свѣтъ по простата причина, че съдържатъ много киселини, отъ които се проявява чрѣзмѣрна активностъ. А пълнитѣ сж като основи. Сухитѣ сж активни, а пълнитѣ — пасивни. Свѣтътъ, обаче, не е създаденъ само отъ основи или отъ киселини, а има и нѣщо срѣдно: това сж дѣцата. Започнете сега да изваждате новото отъ вехтото. Прѣди това, прѣмѣрете носа; брадата, долната и горната си устна, разгледайте си очитѣ и вижте, защо нѣкога сж по широко отворени, другъ пътъ по-малко, защо нѣкога сж по-ясни, а нѣкога по-тъмни и т. н. Между всички тѣзи нѣща има извѣстно съотношение. Ако разглеждате така нѣщата, ще дойдете до положението да разбирате вътрѣшния смисълъ на живота. Окултиститѣ казватъ за чувствата на нѣкого: астралното му тѣло не е въ правилно съотношение съ физическото му тѣло, или пъкъ менталното тѣло не е въ правилна връзка съ физическия му мозъкъ. Ме-

нталното тѣло замѣнямъ съ мозъка, астралното съ дробоветѣ, а физическото съ стомаха и казвамъ, че отношението между стомаха, дробоветѣ и мозъка не е правилно.

И тъй: наблюдавайте ушитѣ на хората дали иматъ много гънки, широки или тѣсни сж; наблюдавайте и очитѣ на хората, достигнали до дълбока старостъ и у младитѣ сжщо. И като се приложатъ правилно тѣзи възпитателни методи и въ сѣмейния животъ, веднага всички мъже и жени ще се разбератъ помежду си. Това е учението, което Христосъ е завѣщалъ на съврѣменното човѣчество. Мъже и жени, които ще се женятъ не трѣбва да иматъ еднакъвъ темпераментъ, еднакъвъ мозъкъ, прѣститѣ и носоветѣ имъ не трѣбва да бѣдатъ еднакви. Туй е новото и старото въ свѣта. Ако прѣститѣ на мъжа сж по-дълги, на жената трѣбва да сж по-къси. Когато избирате слугиня, ще гледате да сжществуватъ сжшитѣ отношения между господарката и нея. Всѣки човѣкъ е роденъ за извѣстна работа, която ще отговаря на това, съ което се заема. Американцитѣ добрѣ съзнаватъ това нѣщо и като избиратъ слугиня, прѣдставятъ я на френологъ за изслѣждане. Той се произнася, дали е годна или не. Така и всички часѣкоми, животни сж създадени отъ Бога за извѣстна специална работа. Когато човѣкъ намѣри своето мѣсто, за което е опрѣдѣленъ, той е щасливъ, въ противенъ случай той е нещастенъ. Затова въ бѣдеше трѣбва да има такива училища, които да изслѣдватъ хората, съ които започваме нѣкакво прѣдприятие, и съ това ще се избегне голѣма частъ отъ нещастията. Хора, които живѣятъ по тѣзи закони на природата, по малко страдатъ. А ония, които не живѣятъ така, сждбата ги гони. Спрете се върху този книжникъ и разсжждавайте за старитѣ и новитѣ нѣща. Цѣлия свѣтъ нѣма да повдигнете, но на вашия свѣтъ и на вашитѣ близки можете да помогнете. Ако устнитѣ ти сж блѣдни, моли се да се зачервятъ; ако носътъ ти е сплеснатъ, дишай дълбоко, за да се разшири; ако очитѣ ти сж мъжделиви, моли се да се изяснятъ. Негативната страна трѣбва да стане положителна. Ако усѣщашъ сърцебиене, това показва, че въ твоитѣ чувства има нѣкакво раздвояване. Тури повече любовъ въ сърцето си, пусни свободно чувствата си, сърцебиенето ще изчезче.

Ограничението на чувствата прѣдизвиква извѣстна

промѣна въ мѣзъка, мозъкътъ — въ кръвообрѣщението, кръвообрѣщението — въ стомаха и т. н. Сърцебиенето е резултатъ на борба между двѣ чувства. Прѣмахнете борбата и сърцебиенето ще изчезне. Имашъ главоболие, махни мисълта, която те мъчи, примири противнитѣ мисли, и главоболнето ще изчезне. Нѣкой фалиралъ търговецъ започва да се безпокои, и глава го заболи. Прѣмахнете противодѣйствието въ мисли и чувства, и вие ще бъдете здрави. Това е наука, воля, християнство, култура, религия: да владаме себе си и да помагаме на ближнитѣ. Като срещнемъ нѣкой нервень човѣкъ, ние го избѣгваме. Не, по другъ начинъ трѣбва да му въздѣйствуваме. Така постѣпватъ и при случаи, когато нѣкой се провини въ нѣщо. Веднага го осѣждатъ на затворъ. Не, съденето трѣбва да става по правилата на този книжникъ, който изважда старитѣ и новитѣ нѣща. Трѣбва да реформираме въ тѣзи духъ и училищата, и сѣдилищата, и съврѣмения строй, за да може да подмладимъ всичко — и сѣмействата, и всички да бъдемъ радостни. Това иска Господъ. Едно врѣме сѣ мислили, че религиознитѣ хора трѣбва да ходятъ съ наведени глави. Който държи надолу главата си, показва, че тя е много пълна, има да плаща. Който прилича на въпросителна или на запетая, значи, че има много да дава. Който вдига на горѣ главата си, това показва, че тя е празна. Отъ него нѣма и какво да се взема. Хокането е признакъ на стари хора. Днесъ хората само се хокатъ и каратъ. Въ трамвая всѣки день се каратъ, кой да седне, кждѣ да седне и т. н. — това значи, прѣвзематъ позиции и слѣдъ малко пакъ ги напущатъ. Това е новото учение: да не изразходваме безразборно своята енергия, а да я пласираме точно на мѣсто ѝ. Иначе, ще влиза лѣкарьтъ въ такава къща и ще нарече тѣзи хора неврастеници, хистерстеници, манияци т. н. Такива хора, споредъ мене, сградатъ отъ недоимѣкъ, отъ изтичане на енергията имъ. Това е малокръвието.

Турете въ съгласие вашитѣ мисли, вашитѣ чувства и вашата воля и старайте се отъ новото и вѣхтото да създавате вашия бѣдещъ животъ.

Бесѣда, държана на 29 юний 1919 година.

Двамата свидѣтели.

„А и въ вашия законъ е писано, че на двама чловѣка свидѣтелството е истинно“ ¹⁾.

Всѣко външно свидѣтелство е проявление на единъ вътрѣшенъ разуменъ потикъ на душата. Защо именно на двама души свидѣтелството е вѣрно, а не на единия, и кои сѣ тия двамата? Ако въ съвременнитѣ сѣдилища двама сѣдещи се повикатъ двама, трима или десетъ души свидѣтели, които обачатъ да лъжатъ, или които не обичатъ да говорятъ истината, сѣдитѣ нѣма да взематъ подъ внимание тѣхното свидѣтелство. Мисля, праведнитѣ ще ме подкрѣпятъ въ това твърдение. Имайте прѣдъ видъ, че говоря принципиално; не засѣгамъ никой човѣкъ: за менъ човѣшката личностъ е нѣщо относително въ своята проява. Нѣкои може да помислятъ, че въ бесѣдитѣ си за тѣхъ говоря; ни най-малко. Питамъ ви, кое е реалното въ свѣта, цвѣтътъ или плодътъ, листътъ или клончето, плодътъ или сѣмката? Тѣ сѣ относителни реалности. Ако въ свѣта вие играете ролята на листъ, ако играете ролята на цвѣтъ, на клонче или на плодъ или на сѣмка, това сѣ все различни положения, които въ математиката се наричатъ вариации, пермутации и комбинации. Разбирате, какво значи вариации въ математиката. Може нѣкой пътъ да се позанимаете съ тѣхъ. Вариация значи нареждане, пермутация — размѣстване, а комбинация — съчетание. Но ако вие сте една вариация или нареждане въ живота, по какво ще се отличавате? Въ вашия свѣтъ влизатъ извѣстни величини, които образуватъ извѣстни

¹⁾ Ев. Иоана, 8; 17.

съединения, и вие сте една група или едно съединение отъ тия величини. Величинитѣ — това сѣ елементи на проявения вашъ животъ. Математицитѣ казватъ, че вариациитѣ сѣ съединения, въ които не влизатъ всички елементи и иматъ класове. Послѣ тѣ казватъ, че пермутациитѣ сѣ размѣствания, въ които влизатъ всички елементи, слѣдователно, нѣматъ класове. Комбинациитѣ пъкъ сѣ съединения, въ които не влизатъ всички елементи, иматъ класове и класъ отъ класъ се отличава поне съ единъ нсвъ елементъ. Къмъ коя категория мога да ви класирамъ? Може вашиятъ животъ да върви само по нареждане, може да върви само по размѣстване и може да върви по едно съчетание на нѣщата, на величинитѣ. Въ тия математически опрѣдѣления се криятъ дълбоки истини, които сега нѣмамъ врѣме да обяснявамъ, защото тѣ сѣ сухи кости и трѣбва много години да работя надъ тѣхъ, за да имъ дамъ животъ. Такъвъ е законътъ на природата. Има сѣмки, които израстватъ въ шесть мѣсеца, като напримѣръ тиквата, и даватъ плодъ, а други сѣмки, дърветата, които цвѣнуватъ въ 100 години веднажъ. Не можемъ да измѣнимъ реда на нѣщата, който Богъ е положилъ въ природата, защото, ако го измѣнимъ, сѣдбата на нашия животъ се измѣня и се ражда кармата. Кармата не е нищо друго, освѣнъ отклонение отъ правия пътъ на човѣшкото развитие, а изкупването на кармата е влизане наново въ правия пътъ на човѣшката еволюция. Слѣдователно, би било полезно за онзи, който обича математиката, да се позанимае съ тия вариации, пермутации и комбинации. Трѣбва не само да мислитѣ, че много знаете, но и да опитате знанията си; не само да ги опрѣдѣляте, но да боравите съ тия величини и елементи. Да кажемъ, има нареждане отъ комитета да се даде на човѣкъ по единъ килограмъ захаръ; то е една вариация. Може да чакашъ дълго врѣме, а може и да се върнешъ съ счупено ребро, слѣдователно, ще кажешъ, че вариацията е излѣзла несполучлива. Колкото по-скоро вземешъ захарта, безъ да изгубишъ врѣме, толкова вариацията ще излѣзе по сполучлива. Разбира се, тази вариация нѣма нищо общо съ онази въ математиката; тя е само едно отражение на онзи великъ духовенъ законъ, който работи въ нашата душа.

Ще се повърна на прѣдмета. Кои сж тѣзи двама, които свидѣлствуватъ? Когато българинътъ иска да съгради нѣкоя колиба, забива, първо, два колеца — тѣ сж двамата свидѣтели — и Господъ му казва: „Сега можешъ да съградишъ колибата“. Отгорѣ на дзата колеца той поставя единъ тригълникъ и започва градежа. Когато вие искате да насновете платно, пакъ трѣбва да имате двама души, двѣ жени, една въ началото, друга въ края, да навиятъ платното. Едната жена ще увие наснованото около кръста, а другата ще почне да го навива на кросното и това трае 3—4 часа' докато образуватъ тази пермутация, туй размѣстване на нѣщата. Ще ви се види много смѣшно, че тия двѣ жени нѣматъ съгласие: едната тегли назадъ, а другата напрѣдъ, като рака и щуката. Само тѣй може да върви работата. Нѣкой път, да кажемъ, мъжътъ е опналъ платното, а жената увива, и казватъ: „Защо тегли мъжътъ, та не слуша жената“. Тегли, защото инѣкъ нѣма да се наснове платното. Въ този моментъ той не трѣбва да слуша жената, докато се наснове то. Нѣкой път жената тегли, а мъжътъ насновава — зависи кой навива кросното. Азъ ви нахвърлихъ една мисълъ нагледъ проста, но инѣкъ дълбока.

Двамата свидѣтели пѣкъ въ природата сж свѣтлината и топлината. Тѣхното свидѣтелство е всѣкога вѣрно, защото тамъ, дѣто тѣ проникватъ, има животъ и растение, а тамъ, дѣто не дадатъ своето свидѣтелство, нѣма никакво движение, никакъв изворъ, никаква растителност, никакъв животъ. Това е въ природата. А въ човѣка, тия двама свидѣтели сж нашиятъ умъ и нашето сърце. Тамъ дѣто нашиятъ умъ и нашето сърце говорятъ заедно, тѣхното свидѣтелство е вѣрно, както и въ вашия законъ е писано, че свидѣтелството на двама души е вѣрно. Христосъ навежда тази мисълъ и казва: „Азъ съмъ който свиѣтелствувамъ за себе си и Отецъ е, който свидѣтелствува за менъ“, Въ духовния свѣтъ двамата, които свидѣлствуватъ, сж Отецъ и Синъ, и тѣхното свидѣтелство е вѣрно. Въ ангелския свѣтъ двамата, които свидѣлствуватъ, сж духътъ и душата. Въ човѣшкия свѣтъ сж умътъ и сърцето. Въ природата сж свѣтлината и топлината. Имате една лѣстница на възлизане. Слѣдователно, когато ние искаме да измѣнимъ нашия животъ, трѣб-

ва да разберемъ нѣщата по-обстойно. Ако се движимъ отгорѣ надолу, ние трѣбва да имаме прѣдъ видъ топлината и свѣтлината, понеже тѣ сж отражение на божественния свѣтъ; слѣдователно, нашиятъ умъ трѣбва да бѣде всѣкога въ съгласие съ свѣтлината, а сърцето съ топлината. Тамъ, дѣто нѣма свѣтлина, умътъ не мисли, а тамъ, дѣто нѣма топлина, сърцето не бие. Това не сж само положения, твърдения, но великъ законъ. И когато ни запитатъ, коя е мѣрката или кое е доказателството, съ което ние можемъ да докажемъ извѣстни истини въ природата, ще употребимъ свѣтлината и топлината; ако доказваме истини въ човѣшкия животъ, ще употребимъ ума и сърцето; ако доказваме истини въ духовния свѣтъ, ще си послужимъ съ духа и душата; ако доказваме истини въ божественния свѣтъ, ще се отнесемъ къмъ Отца и къмъ Сина. Не си бъркайте умоветѣ съ онѣзи философско богословски заключения, които казватъ, че Синътъ е проявление на Отца. То е, споредъ моето схващане, едно криво опрѣдѣление на съврѣмения нашъ животъ, защото, ако Синътъ е проявление, то е една сѣнка. Да се прояви нѣщо, то е външната страна, а Синътъ е нѣщо повече отъ проявление. Сърцето не може да бѣде проявление на ума, нито пъкъ умътъ — проявление на сърцето. Тѣ могатъ да си съдѣйствуватъ въ проявленията, но това сж вариации, пермутации и комбинации — нареждания, размѣствания и съчетания. Мисълта още не ви е ясна: сега се снове платното и не виждате нищо изтъкано. Христосъ се обръща и казва, че и въ вашия законъ свидѣтелството на двама души е вѣрно. Ние трѣбва най-първо да отстранимъ всѣко съмнѣние отъ нашия умъ. Съмнѣнието въ истинския животъ не носи никакво добро. И въ съврѣмения животъ има хиляди причини, да се яви съмнѣние у насъ. Какъ може да очакваме отъ другитѣ хора това, което тѣ не могатъ да проявятъ въ даденъ моментъ? Може ли вие да очаквате отъ ябълката зимно врѣме плодове? Ще ѝ се разсърдите ли, че тя не е била достатъчно милостива и учтива къмъ васъ? Нѣма защо да ѝ се сърдите, защото тя ще ви каже: „Не наврѣме сте ми дошли на гости“. Нѣкои отъ съврѣменнитѣ хора живѣятъ въ пролѣтѣта, други въ лѣтото, трети въ есенѣта, а четвърти въ зимата. Нѣкои казватъ, че всички

хора сж еднакви. Не сж всички еднакви. Нѣкои образуватъ група отъ вариации, други отъ пермутации, а трети отъ комбинации. Сжщото се казва и въ вашия външенъ законъ, който е подобие на вътрѣшния, понеже долното, земното, е подобие на небесното. Ако вашето сърце и вашиятъ умъ говорятъ за единъ прѣдметъ едно и сжщо нѣщо, приемете тази истина безъ никаква резерва, безъ колебание: всѣко колебание ще бѣде въ ущърбъ на вашия прогресъ. На съврѣменното общество, именно, това му липсва — то нѣма достатъчно вѣра въ себе си, вѣра положителна, вѣра безъ съмнение. Едно врѣме, когато Господъ създалъ свѣта, тогава вѣрата и знанието, които били двѣ богини и сестри горѣ въ божествения свѣтъ, рѣшили да слѣзатъ долу, да помогнатъ на човѣцитѣ. На небето тѣ се позчавали и се обичали, но като слѣзли на земята, едната влѣзла въ ума и тамъ се облѣкла споредъ закона на ума, а другата влѣзла въ сърцето и се облѣкла споредъ закона на сърцето. Като ги впрегнали хората на работа, тѣ мили паници, кълцали лукъ, готвѣли месо, и лицата имъ станали толкова грозни, че сестритѣ не могли да се познаятъ. Казва нѣкой: „Азъ имамъ вѣра“. Да, вѣра, която готви лукъ, която пържи месо, която мие паници, която се бори съ съмнѣние. Тѣй и тия двѣ сестри, вѣрата и знанието, не се познали и почнали да се каратъ и да се прѣпиратъ: коя е първа, вѣрата или знанието? И така цѣлиятъ свѣтъ се раздѣлилъ: едни взели страната на вѣрата и станали религиозни, а други хора взели страната на знанието и станали материалисти. И започнали бомбардирането: „азъ съмъ ученъ, ти си невѣжа“; — ти имашъ вѣра, но си първокласенъ глупакъ“. И сега имаме хиляди томове написани върху материалистична философия и вѣрата, но тия двѣ сестри още не сж се помирили. Когато Господъ видѣлъ, че се скарали, пратилъ Сина си да ги помири. Казватъ нѣкои: „Какъ ще се помирятъ?“ — Чрѣзъ самопожертвуване.

Нѣкои питатъ: „Кой е мъжътъ и коя е жената?“ Жената е вѣрата, а мъжътъ — знанието. Като се каратъ, мъжътъ и жената не се познаватъ. Жената казва: „Азъ искамъ да бѣда мъжъ“. На небето вие сте били двѣ сестри, богини, слѣзли сте отъ небето, за да поправите свѣта: едната се прѣвърнала на жена, кълца лукъ,

а другата — на мъжъ, отворила дюкяни, продава дини, тикви, лукъ и т. н. Тѣ не само не могли да оправятъ свѣта, но сѣ го развалили толкова, че и Господъ не може да го познае. Трѣбва право, дълбоко, искрено мислене. Мъжътъ и жената, като се съединятъ и дадатъ свидетелство въ живота, тѣхното свидетелство ще бѣде вѣрно, само ако бѣде съ мъдростъ и любовъ. Любовта е онази велика сила, която може да почесе най голѣми страдания, безъ падане на духа. То е вѣрата. А мъдростта е онази сила, съ която може да се разрѣшатъ най-труднитѣ задачи въ живота. Всички съврѣменни мъчнотии сѣ задачи, които ние трѣбва да разрѣшимъ, а не да казваме: „Господи, махни ги, не ни трѣбватъ“. Майката казва: „Измъчи се моето дѣте: толкова задачи му е задалъ учителятъ; то отслабна, горкото, не може да си отспи“. Господъ не е пратилъ вашето дѣте на земята да спи. Той го е пратилъ да се учи. Безъ съмнѣние, сънътъ е потребенъ за врѣменна почивка. Може да почива петъ минути, десетъ минути, два часа или седемъ часа, но повече отъ седемъ часа почивка не му се позволява.

И въ вашия законъ е казано, че свидетелството на двама души е вѣрно. Нѣкой пътъ въ сѣдилището дойдатъ тия двама свидетели и казватъ: „Мъжътъ е кривъ, жената е права“. Мъжътъ се обръща и казва: „Протестирамъ, г. сѣдия, тия двама свидетели сѣ заинтересовани, махнете ги, азъ ще повикамъ други свидетели“. и докарва други двама свидетели. Тогава жената казва. „Азъ протестирамъ, г. сѣдия, тия двама свидетели сѣ заинтересовани“. Най-послѣ, сѣдията се намѣри въ чудо и отлага дѣлото. Затова най голѣмото изкуство въ правото е да можешъ да отлагашъ дѣлото, когато не можешъ да го спечелишъ. И вие сте адвокати, които отлагате дѣлата си, а това значи, че оставяте вашитѣ задачи въ живота неразрѣшени — за по-благоприятно врѣме. „Сега“ — казвате като сѣдията — „съмъ малко неразположенъ“.

Не хвърляйте вината на вашия умъ, че билъ слабъ; не казвайте: „Азъ съмъ слабоуменъ“. Никога не казвайте, че сърцето ви е покварено. Вие може да цитирате отъ писанието, че умътъ е покваренъ; това сѣ само философски тлърдения ва пророцитѣ, но вие трѣбва да раз-

берете дълбокия смисъл на тѣзи думи. Ако сърцето бѣше покварено, ако то не струваше нищо, Богъ никога не би казалъ: „Сине мой, дай ми сърцето си“. Той не казва: „Дай ми живота си“. Трѣбва да го дадешъ на Бога, за да те научи на великата истина, че твоето сърце е нѣщо възвишено и благородно, че въ него се криятъ източниците на твоя сегашенъ и бѣдещъ животъ. Никой не може да живѣе, когато сърцето му е неспокойно. Дори съврѣменната медицина прѣпорѣчва сърцето да бѣде спокойно. На повърхнината му може да има малки вълнения, но долу, въ основата, трѣбва да бѣде тихо и спокойно. Може да има течение, но никога това течение да не вълнува сърцето. Когато вашиятъ умъ и вашето сърце се обърнатъ къмъ Бога. Той слуша молитвите ви и рѣшава правилно съдбата ви. Сърцето и умътъ сѣ двѣ величини, два елемента на тази група, наречена астрално-менталенъ свѣтъ споредъ окултизма, а азъ го казвамъ вѣро-философенъ — да изкова нова дума — свѣтъ вѣро-философенъ. Следователно, свидѣтелството на тѣя двама, този законъ вѣро-философенъ, се взема за истина въ божествения свѣтъ, както е вѣрно свидѣтелството на топлината и свѣтлината въ физическия свѣтъ. Свѣтлината е качество на мъдростта, а топлината е качество на любовта, неотдѣлна отъ послѣдната. Обаче, не тази топлина, която усѣщате. Вие често пѣти усѣщате неприятните вибрации на топлината. Когато имате опитността на единъ мистикъ, да паднете въ екстазъ, само при такова състояние вие можете да опитате тази вътрѣшна божествена топлина — качеството на любовта. Такава топлина може да разтопи и прѣчисти всичко. Трѣбва да повишите вашата топлина не споредъ целзиевия термометъръ, но като изучите алхимията и проучите вибрациите на тази топлина. Тя е толкова интензивна, че всички нечистотии, които смушаватъ живота ви, веднага ще се прѣчистятъ. Това може да постигнете, ако изпѣдите съмнѣнието отъ вашето сърце и отъ вашия умъ. Или нека употребя другъ изразъ: извадете съмнѣнието отвънъ, наемете му стая, плащайте му наемъ, но не го дръжте въ дома си.

Каго полага този великъ законъ Христосъ казва: „Азъ съмъ, който свидѣтелствувамъ за себе си, и Отецъ

за менъ“. Кой е важниятъ въпросъ, за който сме се събрали днесъ? Азъ не разрѣшавамъ въпроса, дали слѣдъ една седмица ще ви дадатъ по единъ килограмъ захаръ; азъ не разрѣшавамъ въпроса, който комитетътъ може да разрѣши; азъ не разрѣшавамъ въпроса, какъвъ миръ може да се склучи. Може да се повдигнатъ много подобни въпроси, които не сж съществени за насъ. Важното е, за какво е дошълъ човѣкъ на земята: имате ли душа или нѣмате; имате ли умъ или нѣмате, имате ли сърце и въ съгласие ли сж вашитѣ сърца и вашитѣ умове и т. н. Често пѣти сърцето ви се смущава и търсите приятель да ви прѣмахне смущението, но прѣдсгавете си, че и той се намира въ сѣщото положение. Събиратъ се група хора, образуватъ общество и казватъ: „Ние сме песимисти“, и почватъ философски да го доказватъ. Тѣ гледатъ особено на свѣта, намиратъ че не билъ отъ най добритѣ, и почватъ да доказватъ научно, че този свѣтъ е най лошъ. Ето аргументитѣ имъ: лошъ билъ, понеже колѣли кокошкитѣ, воловетѣ, имало землетресения, войни и тѣмъ подобни. „Ако билъ добъръ, той щѣлъ да бѣде другояче“, казватъ тѣ. Но азъ казвамъ: „Вие, г. г. песимисти, сте онѣзи мъже и жени, които сега навиватъ кросното — и двамата теглятъ назадъ, но щомъ насноватъ платното, жената вземе платното. Мажътъ совалкитѣ и казватъ: „Свършихме работата“ и нѣма вече дърпане — противорѣчия въ живота. Тѣхната работа става свидѣтелство, че сж работили заедно, въ съгласие. Често ние казваме, че мажътъ и жената се теглили като рака и щуката, но това сж тия мъже, които сж въ две посоки: отъ центъра къмъ периферията и обратно. Ако мажътъ отива къмъ една посока, жената отива къмъ друга. Кой е правъ? И двамата сж прави, защото се движатъ отъ центъра къмъ периферията. Когато и двамата дойдатъ въ периферията и почнатъ да се движатъ, тогава сж въ Пѣтя. Когато изучавате астрономията, ще забѣлѣжите, че земята и слънцето иматъ дѣѣ противоположни движения: слънцето се движи по една посока, а земята по друга. И всѣкога земята прѣсича пѣтя на слънцето. Но пѣтятъ на земята е по-дълъгъ отъ пѣтя на слънцето. Когато на нашето слънце, за да направи едно обръщение около центра на своя кръгъ, сж необходими 52 милиона години, земята трѣбва

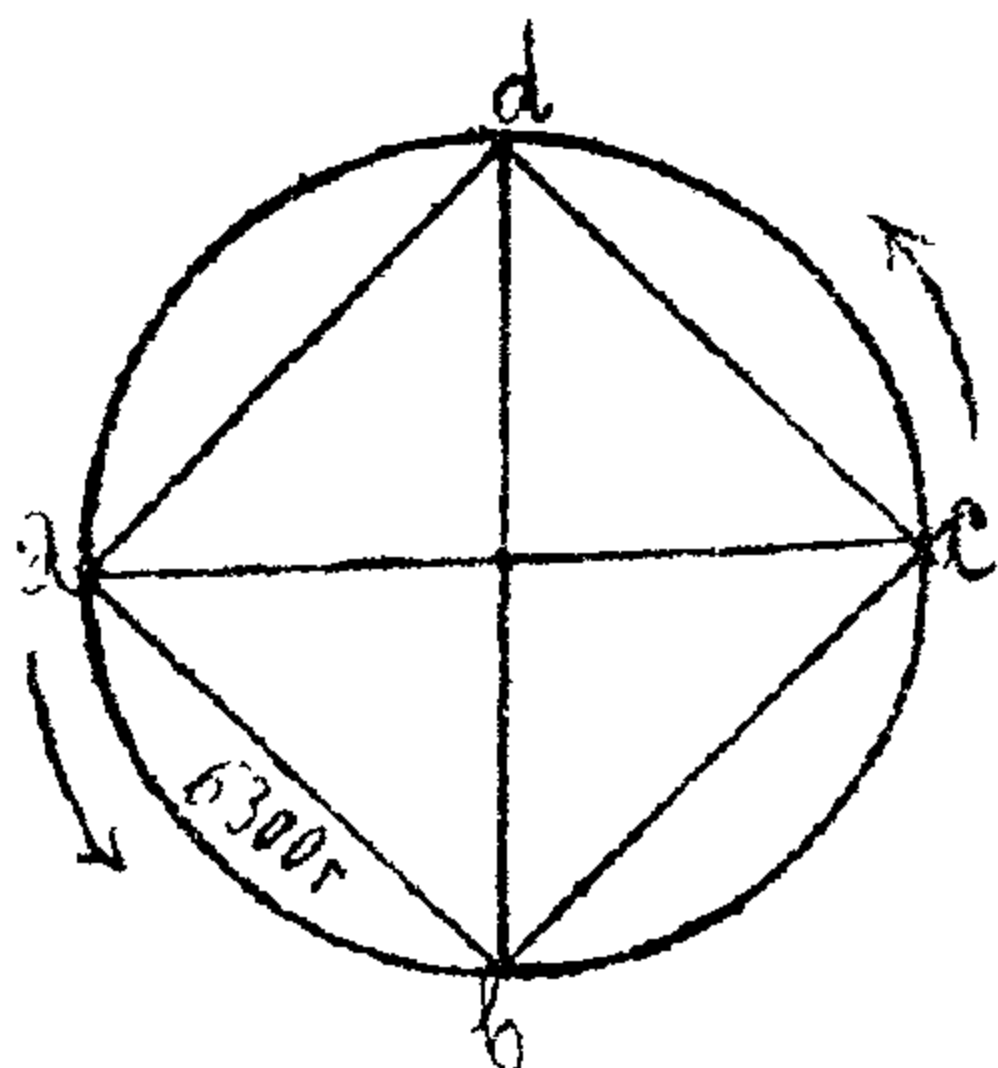
да се обърне 25 мил. пъти около слънцето и плюсъ това да направи съ слънцето заедно единъ голѣмъ кръгъ. Кой върши по голѣма работа? И двамата вършатъ добръ работата си. Слънцето изживява по-голѣма енергия, а земята — по-вече врѣме. Въ физиката има единъ законъ, че всѣки, който иска да спести енергия, трѣбва да изживява врѣме; слѣдователно, ако въ едно отношение вие искате да спестите енергията на вашия умъ, ще изживите енергията на вашето сърце; и наопаки, ако искате да спестите енергията на вашето сърце; ще изживите енергията на вашия умъ. Защото врѣмето се познава по посоката на движението. Азъ не разисквамъ философски, какво е врѣмѣто въ самата си сущина, но казвамъ: врѣмето е единъ факторъ, който опрѣдѣля самото движение, посоката на вашия животъ. А енергията е потикъ на това движение отвътрѣ. Ако изживимъ енергията на ума, пестимъ енергията на сърцето, и наопаки, ако изживимъ енергията на сърцето, пестимъ енергията на ума. Въ всѣки даденъ моментъ вие ще се спрете върху двамата свидѣтели. И въ сѣдилищата това е вѣрно — двама свидѣтели не могатъ да говорятъ едновременно: когато единиятъ говори, другиятъ трѣбва да мълчи; когато единиятъ говори, другиятъ трѣбва да мълчи; когато единиятъ хаби енергия, другиятъ трѣбва да седи тихо и спокойно. Ако почнатъ да говорятъ изведнѣжъ двамата, сѣдията ще имъ каже: „Чакайте“! Единиятъ, значи ще опрѣдѣля врѣмето, другиятъ енергията. Слѣдователно, когато единиятъ свидѣтель вътрѣ въ васъ говори, вие, ако сте сѣдия, ще кажете на другия да мълчи, за да дадете врѣме на вашия умъ да се произнесе. Не го смущавайте нека се изкаже докрай, и слѣдъ туй ще дойде вашето сърце да каже и то своето свидѣтелство. Сѣщо и при възпитанието, трѣбва да туримъ ума и сърцето въ най нормални отношения и да ги оставимъ, да не ги спъваме съ нѣща, които не сѣ реални. Най-първо на васъ говоря, но подъ думата „на васъ“ подразбирамъ туй грамадно мнозинство хора, защото всѣки човѣкъ е колективно същество отъ милиони и милиони души заедно. Всички тия души сѣ разумни и слушатъ тази бесѣда. Разбирате ли? Даже нѣкой път забѣлѣзвамъ, че вашитѣ очи по-добръ ме разбиратъ, отколкото вашитѣ мозъци. Най схватливи въ свѣта сѣ очитѣ.

Като погледнешъ единъ човѣкъ, по очитѣ ще забѣлѣжишъ, дали те разбира или не. Когато не те разбира, очитѣ му сж мѣтни. — „Ахмедъ бурада, акжлъ дишарда“, както казватъ турцитѣ, т. е. Ахмедъ е тука, но умѣтъ му е отвѣнка. Когато човѣкъ ви разбира, вие виждате неговия проницателенъ погледъ фиксиранъ и долавяте, че той разбира всичко и че има връзка съ отношенията на нѣщата. Всѣки отъ васъ знае туй. Мнозина казватъ: „азъ го усѣщамъ“. Хубаво, но трѣбва и да го далавяшъ съ ума си. Ако ти си слушалъ само свидѣтелството на твоего сърце, а не и свидѣтелството на ума, ти си на кривъ пѣтъ на развитие. Ако свѣтлината въ тебе работи повече, отколкото топлината, пакъ си на кривъ пѣтъ. Нѣкой пѣтъ у васъ чувствата сж интензивни. Като дойдатъ въ извънмѣрна радостъ дѣцата почватъ да скачатъ, слѣдъ туй настане въ тѣхъ прѣходно състояние, и тѣ почватъ да плачатъ; тази радостъ не е естествена. При възпитанието трѣбва да се създаде едноврѣменно работа и за сърцето, и за ума. И азъ ви моля, когато нѣкой човѣкъ говори, никога да не го спирате съ своитѣ мисли. Ако не искате да го слушате, отдалечете се. Дъщерята каже на майка си; „Азъ не искамъ да те слушамъ“, или майката каже на дъщерята: „Азъ не искамъ да те слушамъ“. Този, който не иска да слуша, повтарямъ, нека се отдалечи. Много пѣти се случва и друго: дѣтето се въодушевило отъ това, което учителятъ е разправилъ при урока, дохожда въ къщи и почва да го разправя на майката, а тя изведнажъ рече: „Махни се — не искамъ да слушамъ твоитѣ глупости“. Въ този случай майката прави голѣмо прѣстъпление. Тя трѣбва да изслуша своето дѣте, да чуе какво му е казалъ учителятъ: то дава, своето свидѣтелство. Слѣдъ като го прѣкъсне така грубо 10—20 пѣти, дѣтето сигурно ще хване кривия пѣтъ въ живота — това е отношение на ума. Нѣкой пѣтъ пѣкъ сърцето на дъщерята се е въодушевило, но майка ѝ, като се оженила станала философка, ще я спре съ думитѣ: „Не се води по глупоститѣ на твоего сърце, не го слушай! — Парички, парички! Желанията на сърцето сж илюзии на мадежъта — трѣбва месце за ядене“. И днесъ спиратъ крѣжката душа на дъщерята — това не е важно. утрѣ онова не е важно — и тя стане като майка си и почне да казва: „Това е глупаво,

реално 'е еди-ка̀кво'. Реално бѣше това, което чувствува̀ше това момиченце, дъщерята, въ своето сърце, по-реално отъ него нѣма. Какъ искате да опитате нѣщо: съ езика си, или съ сърцето си? Ще приведа пакъ онзи примѣръ, който съмъ привеждалъ и другъ пѣтъ. Единъ турчинъ кѣлцалъ кафе въ единъ голѣмъ камененъ хаванъ съ голѣмъ дървенъ чукъ и като чукалъ казвалъ: „Хж“! Минавалъ край дюкяна му единъ човѣкъ и му казалъ: Азъ съмъ безъ работа, прѣдлагамъ услугитѣ си, искамъ да ти помогна въ тази работа. Ти ще чукашъ съ чука, а азъ ще казвамъ: „Хж“! — Почнали работата. Турчинътъ вдигалъ и слагалъ чука, а помагачътъ викалъ: „Хж“! Счукали кафето. Турчинътъ почналъ да прави кафета у като вземалъ пари, турялъ ги въ касата и нищо не давалъ на съдружника си. Послѣдниятъ се докачилъ, завелъ дѣло за неизпълне- договора на съдружието Сѣдията попиталъ, какъ стои работата и като му разправили, порѣчалъ да направятъ една тенекия и казалъ на кафеджията: „Като взимащъ пари, ще ги пуцашъ въ тенекиета, и тенекията ще каже: „Тинъ“! Това ще бѣде заплатата на съдружника ти, който казваше: „Хж“! Вие, които слушате вкуса на вашия езикъ, то е както се казва на турски: „нефесъ-орта“. Тѣй че, и въ вашия законъ е писано, че свидѣтелството на тѣзи двама души е вѣрно.

За да можете да разберете философията на живота, трѣбва да имате чисто сърце и чистъ умъ. Най-първо трѣбва вашитѣ умъ и сърце да бѣдатъ въ такова положение, щото умътъ да схваща нѣщата, когато трѣбва, и сърцето да ги чувствува, когато трѣбва. Но ще каже нѣкой философъ: „Вие не може да чувствувате и мислите като ангелитѣ“. Когато дойдете до тѣхното положение, ще чувствувате като тѣхъ. Въ живота има рѣзни стадии на развитие; всѣка минута, всѣка секунда носятъ своитѣ качества и сили. Не се стремете всички да бѣдете еднообразни, еднакви. Когато Богъ първоначално е създалъ свѣта, всички души, които излѣзли отъ центъра на битието и тръгнали по рѣзни посоки, като слънчевитѣ лъчи, всѣка отъ тѣхъ е понесла по нѣщо отъ този божественъ центъръ — рѣзни дѣрби, рѣзни чувства и пр: Нѣма двѣ души еднакви въ свѣта, и не може да бѣдатъ еднакви, макар разликата между едната и другата да бѣде малка.

Когато изучаваме астрологията, ще видите, че се намирате на извѣстенъ градусъ отъ една или друга четвъртина на кръга, а тази дъга отъ 90° е равна на четвъртината отъ тъй наречената платоническа или полярна година, сир. на единъ промежутахъ отъ 6300 години.

Двама души може да ги дѣли една дъга отъ 90° , или все едно единъ периодъ отъ 6300 години. Да кажемъ, че единиятъ *a* е въ началото на кръга, а другиятъ *b* на 90° отъ него, който периодъ е равносиленъ на 6300 години. Душата *b* е съ 6300 години по стара отъ душата *a*;

слѣдочително, тя има повече знания и опитност отъ *a*. Душата *c*, която е на сѣщия диаметръ съ *a*, но на противоположенъ полюсъ, е още по стара и по напрѣднала. Докато *a* има да извърви низходящата половина на кръга, *c* се движи по възходящата му половина. Тѣ ще извървятъ равенъ пътъ, но знанията, които ще придобѣятъ, не ще бѣдатъ еднакви. Едната частъ на кръга означава слизане, а другата възлизане; въ възлизането се придобива едно знание, а въ слизането друго. Слѣдователно, когато отъ висотата на ума ние слѣземъ къмъ сърцето, умътъ придобѣва едни знания, а когато сърцето се движи отдолу къмъ ума, придобѣва други знания и чувствувания. И тогава формулата е слѣдната: умътъ, като слиза надолу, придобѣва умочувствувания, а сърцето, като върви нагорѣ, придобѣва сърцемисления. Ще кажете: „Каква е разликата?“ Разликата е тази, че когато прѣодолява сърцето, има по голѣма топлина, а когато прѣодолява умътъ, има по-голѣма свѣтлина. Когато зрѣе плодътъ, житото, непрѣмѣнно трѣбва да има топлина, която помага на узрѣването. Когато трѣбва да стане растенето въ насъ, непрѣмѣнно трѣбва да прѣодолява умътъ. Онзи, който иска да расте правилно, умътъ му трѣбва да има надмощие. Растенето и знанието сѣж отъ ума, а развитието — отъ сърцето. Това сѣж два велики процеса на нашето развитие и, слѣдователно, тѣхното свидѣтелство е необходимо и вѣрно. Господъ казва: „Да работите съобразно съ

вашиятъ сърца и улове; тогава ще имате велико развитие въ свѣта“. А сега четете философски книги, какво казалъ Кантъ и др. Какво означава тази крауша? Цѣвчала и дала плодъ, Какво прави котката? Мяучи. Въ това мяукане тя може да иска месце или да търси своитѣ дѣца. Ще рече, има разлика между мяукането. Нѣкои говорятъ, ама какво говорятъ? — Глупости. Що е глупостъ? Ако влѣза при умопобъркани. отъ тѣхно гледище азъ ще бѣда глупавъ, макаръ да съмъ философъ. Въ едно общество отъ материалисти, религиозниятъ човѣкъ ще бѣде глупавъ, и обратно. Азъ казвамъ, че и двамата сж умни: и материалистътъ, и духовниятъ човѣкъ; и онзи, който служи на вѣрбата, и онзи, който има знания. Ние имъ туряме веднага етикетъ „той е глупавъ човѣкъ“, или: „той е безвѣрникъ, не го слушайте“. Нито единиятъ, нито другиятъ иматъ правилно разбиране за Бога. Ще ме извините, Богъ въ моето схващане не е никакво понятие, никаква идея. Ние имаме понятие за нѣщата, които Богъ е създалъ, за неговитѣ проявления, но за самия Него нѣмаме никакво понятие. За Божиата любовъ и за Неговата мъдростъ имаме понятие, но той е по-вече отъ любовта и мъдростта, които се проявяватъ. Вие може да имате понятие за тѣхъ, но ако искате да кажете, че сте добили дълбоки познания за Бога, правите си само илюзия и ще се самоопровергате. Отъ хиляди години р. Искъръ е правила пакости на околнитѣ села. Колко къщи и мѣстности е наводнявала и отнасяла! Шопитѣ, като се давѣли, казвали: „Така е писано“. Сегизъ-тогизъ ще впрѣгнатъ водата за воденица, докато придойде рѣката и я отнесе. Но съврѣменнитѣ хора излѣзоха по умни, тѣ впрѣгнаха Искъръ — произвеждатъ електрическа енергия, съ която освѣтяватъ къщи и каратъ трамваи. Виждате каква енергия има този пакостенъ Искъръ. Той е казвалъ на хората: „Впрегнете ме на работа, азъ ви нося много нѣщо. ако не ме впрегнете, ще правя пакости“. Ще ме запитате. защо ви говоря за Искъра. Вашето дѣте е като Искъра. Казвате: „Аманъ отъ това дѣте! Защо ми го даде Господъ? Прави ми толкова пакости“. Направете както сте направили съ Искъра: пробийте тунелъ, турете турбини, пуснете водата и ще произведете електричество, което ще тури въ движение кола и ще освѣтява къщи. Уче-

нитѣ педагози казватъ: „трѣбва да възпитаваме дѣцата да станатъ религиозни, да иматъ знание, да почитатъ баща си и майка си“. Разбирате ли това? Нито вие, нито онѣзи педагози сж разбрали. Отъ 8000 години все това се говори, да се възпитатъ хората и да вѣрватъ въ Бога. И който не вѣрва, ще бѣде безвѣрникъ, а Христосъ казва: „Свидѣтелството на тия двама е вѣрно“. Само оно-ва свидѣтелство въ насъ е вѣрно, което сърцето и умътъ ни дѣватъ едновременно. Само ония нѣща въ природата говорятъ истината, които сж немѣняеми. И когато нѣкой казва нѣщо отъ своята опитностъ или цитира, кой философъ и математикъ какво е казалъ, споредъ моята математика, изключвамъ отъ казаното първо 50%, и послѣ още 25%, и слѣдъ това ще се позамисля, къмъ коя група спадатъ останалитѣ 25%, дали къмъ вариация, къмъ пермутация или къмъ комбинация — нареждане, размѣстване или съчетане.

Какви сж нашитѣ отношения къмъ Бога? Нѣкои казватъ: „Да ни помогне Господъ да се наредимъ, да наредимъ дѣцата си, да уженимъ дъщеря си, послѣ да имаме дѣчица, да имаме пълни хамбари, волове, туй да ядемъ, онуй да приемъ и т. н.“ Всѣки день нареждаме и ни-послѣ умремъ. Попътъ дойде и започне: „Благословенъ Господъ Богъ нашъ“ и свърши: „Успокой, Господи. Този, който иска да го нареди Господъ, трѣбва да мине прѣзъ всички тия вариации, пермутации и комбинации, а не да остане само въ нареждането. България сега издава само прѣдписания и нареждания. Това не е нищо друго, освѣнъ прѣтоварване на камилата: турятъ провизии и стоки, докато ѝ се счупи гърбътъ. Онова, което Богъ свидѣтелствува вътрѣ въ насъ, то е Духътъ, който говори, и ние, като чада Божии, трѣбва да умѣемъ да се вслушаме въ Неговия гласъ. Прѣди нѣколко деня доиде при мене единъ младежъ, запасенъ офицеръ, и ми разправи, че се разболѣлъ отъ неизлѣчима болѣсть. Той билъ на умирање, но попада му на ржката една книжка за лѣкуване чрѣзъ гладъ, струва ми се, отъ нѣкой си д-ръ Мюлеръ. Рѣшава и той почва да гладува и това продължава 22 деня. Разправи ми опитността, която е получилъ въ първия, втория, третия день и резултатътъ билъ, че неизлѣчимата болѣсть изчезнала. Тогава отишълъ въ Пловдивъ при лѣ-

харя, койго по-рано му казалъ, че болестъта му е неизлѣчима, и казалъ: „Изслѣдвайте ме“. Докторътъ го изслѣдвалъ и му казалъ: „здравъ си“. Този човѣкъ приложилъ глада съ своя умъ и сърце. Слѣдъ туй се прояснява умътъ му и отъ материалистъ той става духовенъ. Той разбира, че въ свѣта има и друго нѣщо освѣнъ онова, което хората познаватъ. Отъ това се разбира, че той е прогледналъ, станалъ е до извѣстна степенъ ясновидецъ. отива той при единъ вѣрващъ и казва, че духътъ го навелъ на тази идея, но той си казалъ: „умътъ му е малко слабъ“. За тѣхъ е вѣрващъ само онзи, който вѣрва въ кълцаното месо, въ пиенето, въ паритѣ — неговиятъ умъ е на мѣстото, а да вѣрвашъ въ духове, считатъ те умопобърканъ. Отъ тѣхното гледище едни сж умни, други глупави, обаче, отъ моето гледище всички сж добри. Вѣстниците пишатъ: „Този е изедникъ, онзи е разбойникъ, да се накажатъ тия изедници, разбойници, кърлежитѣ народни и т. н. Тѣ гледатъ на нѣщата едностранчиво, а трѣбва да иматъ вѣра само въ положителнитѣ нѣща. Видимитѣ нѣща трѣбва да се изхвърлятъ навънъ, тѣ не сж въ божествения свѣтъ. Ние трѣбва да проникнемъ дълбоко въ нашитѣ души и сърца; да кажемъ въ себе си, че сме синове Божии, че сме излѣзли отъ божествения центъръ и затова ще вършимъ волята Божия. Нѣкои казватъ: „Искамъ да бъда добъръ“. Кривъ пътъ си хваналъ: никога нѣма да бъдешъ добъръ; ти трѣбва да вършишъ волята Божия. Ти може да си добъръ, ама, като не вършишъ волята Божия, ти си лошъ. Съврѣменнитѣ хора трѣбва да рѣшатъ да вършатъ волята Божия въ пълния смисълъ на думата. Но не тѣй, както я разбиратъ, защото това, което тѣ вършатъ, не е волята Божия, а служене на себе си. Да изпълняваме волята Божия значи, да почувствуваме единство съ Бога. Тогава ни обгрѣща радостъ и гледаме на всички хора тихо и спокойно, защото знаемъ причината и послѣдствията на тѣхнитѣ недостатъци. А ние, когато слугуваме на себе си, не се разбираме, и отъ това произтича злото въ свѣта. Ако вашето сърце спре за половинъ часъ то ще почне да мирише; тѣй и умътъ, ако спре да работи, ще се вмирише. Казватъ за нѣкого, че дишането му спрѣло. Лъжатъ: когато дишането и биенето на сърцето на физическото

поле спре, душата почва да работи. Това е опитност, която сж имали всички, които се занимаватъ съ духовнитѣ науки. Нѣкой пита: „Какво ще стане съ мене, когато спре сърцето ми да бие“? — Ще се пробуди твоята душа. „Какво ще стане, когато спре работата на моя умъ“? — Ще се пробуди божествениятъ духъ. Не ви прѣпорѣчвамъ и не ми е намѣрението да ви накарамъ да постите, 22 дѣня както онзи момъкъ, за който ви говорихъ, Съ това не се постига нищо, ако нѣмате вѣра; но ще кажа, че, споредъ мене, този момъкъ се е освободилъ отъ едно съмнѣние и е пробудилъ божественото въ себе си. Ако искате да изпълните всички ваши задължения, да прѣмахнете всички нещастия, постете 5 — 10 — 15 — 20 дѣня и тогава ще научите и причинитѣ на всичко. Но заедно, и сърцето, и умътъ да ви го подскажатъ. Тогава постете, и резултатътъ ще бѣде отлѣченъ. Но ако сърцето каже: „пости“, а умътъ „недѣй“, незапочвайте. Нѣкой ще каже: „И безъ постъ може“. Не може. Въ извѣстенъ моментъ на живота, когато трѣбва да усилимъ нашата воля, да я съединимъ съ волята Божия, да видимъ свидѣтелството на тия двама души, трѣбва да постимъ.

Сега, за влиянието на планетитѣ върху хората. Онѣзи, които се намиратъ подъ влиянието на земята, знаете ли какъ ще се отрази то върху тѣхъ? Ще ги направи алчни за имане, Когато констатираме извѣстна алчностъ у човѣка, то показва, че земята има влияние на него. Когато у васъ се породѣ желанѣе и движение да довършите или да създадете нѣщо, върху васъ има влияние Меркури. Когато вашето сърце почне да обича и да люби, вие сте подъ влиянието на планетата Венера. Когато Марсъ влияе върху васъ, у васъ ще се породѣ желание да се борите, да се покажете, че сте силенъ и мощенъ. Когато планетата Юпитеръ има влияние върху васъ, ще почнете да се въздържате, ще станете малко по умѣренъ, мълчаливъ и ще се стремите къмъ свобода и братство. Когато Сатурнъ има влияние, ще се усили вашето чувствуване, вашето обоняние. Когато Уранъ има влияние, ще се усили вашето сърце. А пъкъ когато Нептунъ започне своето влияние, тогава у васъ ще се засили виждането, ще станете ясно-видецъ. Всички тия планети отъ слънчевата система съ своитѣ влияния прѣдизвикватъ у хората разни прояви. Ко-

гато едновременно дѣйствуватъ всички планети, които сѣ живи и разумни, тогава сме въ хармония. Когато кажете, че не обичате свѣта, подразбирамъ, че сте подъ влиянието на земята. Вие искате да имате всички богатства на този свѣтъ, но затова пъкъ ще се отдалечите отъ Бога. Не сте дошли на земята да бъдете богати, а да придобиете знания, да разбирате тия двама свидѣтели, за които ви говоря. Трѣбва да проучите вашето сърце и умъ. Тѣ сѣ двама професори, които ви учатъ. Сърцето е отличенъ професоръ; то е онази богиня, за която ви говорихъ; то е вѣрвата, то е любовта. А въ свръзка съ знанието то образува религията на земята: Разбрахте ли този професоръ, който е вътрѣ въ васъ? Казвате: „Моятъ умъ е глупавъ“. Това значи, че вашиятъ професоръ, който ви е училъ, е глупавъ човѣкъ и не разбиралъ професията си. Азъ ви казвамъ, че вие не разбирате, или не слушате ума и сърцето си. Нѣкой ще каже за друго, че не вѣрва въ Бога. Азъ пъкъ ще кажа, че той не вѣрва въ сърцето си. „Ама той не е уменъ човѣкъ“; азъ козвамъ: той не вѣрва въ ума си. Ония, които се отчайватъ отъ този свѣтъ, които искатъ да се самоубиятъ, не обичатъ свѣтлината. Никой не иска да се самоубие на високо мѣсто, на планина, а на нѣкое тъмно мѣсто, въ нѣкоя изба. Ония егоистични сили, които искатъ да ви попрѣчатъ на развитието, произвеждатъ въ вашия умъ затъмнѣния, за да може да се извърши прѣстѣпление и да кажатъ, че умътъ е извършилъ прѣстѣплението. Богинята, която е слѣзла отъ небето, не прави прѣстѣпления. Сжщо и сърцето, вашата вѣра, тази богиня, която е слѣзла отгорѣ, не върши прѣстѣпления. Слѣдователно, казвамъ на всички ви: „Вѣрвайте въ сърцето си, вѣрвайте въ ума си, тогава ще дойдете въ второто положение — ще повѣрвате въ душата и духа си, слѣдъ това въ Бога и въ Неговия Синъ. Само така вие ще придобиете истинска философия за разбирање великия законъ на природата“. Вие питате, какво е вашето прѣдначение. Софиянцитъ трѣбва по 4—5 пѣти да възлизатъ на Витоша лѣтно врѣме, да посѣтятъ всички водопади, да възлѣзатъ и на Мусала, и на Белмекенъ. Обуща трѣбватъ, а тѣ сега сѣ скѣпи“. Екскурзии, екскурзии нагорѣ, по планината! А тѣзи екскурзии сѣ стимулъ, който ще развие ума и сърцето на

човѣка. Трѣбва непрѣменно да се изкачвате на високи мѣста. Като казвамъ „изкачване на високо по планинитѣ“, употребявамъ единъ символъ. Който иска да развие своя умъ, трѣбва непрѣменно да се изкачва на високо мѣсто. Който иска да развие своето сърце, трѣбва да слиза къмъ низки мѣста. И едното, и другото е геройство. Колко пжтешественици сж изкачили да се изкачатъ на Хималаитѣ, но не сж успѣли, защото сж недосегаеми. Така и въ човѣшкото развитие има мѣста, дѣто човѣшкиятъ умъ не е могълъ да се качи. Въ България нѣкои даже не знаятъ Мусала, а кой знае, колко малко сж се изкачили на този връхъ. Азъ смѣтамъ, че на десетъ хиляди едва единъ е достигналъ горѣ, а понеже за менъ Монъ Бланъ е мѣрката, съ която се мѣри европейскиятъ умъ, ще кажа, че малцина сж достигнали върха на тази планина. Ще ми кажете: „Това сж ствлѣчени работи, които нѣматъ никаква връзка съ нашия комитетъ по прѣхраната. Знаете ли, въ какво трудно положение се намираме: масло, сирене и прочие продукти нѣма“. Комуто трѣбва масло, нека дойде при менъ, азъ ще му дамъ — ще му дамъ методъ да си изважда масло отъ природата. Вие може да имате масло, колкото искате, ако тия двама свидѣтели говорятъ въ васъ вѣрно. Елате, ще направимъ опитъ. Азъ поставямъ тази божествена наука на живъ опитъ: съ онѣзи отъ васъ, въ които тия двама свидѣтели говорятъ, ще направимъ опита. И знаете ли, какво ще бѣде тогава положението въ? Въ Индия единъ великъ учителъ, браминъ, ималъ крава, която била толкова красива, че мѣстниятъ князь искалъ да му я вземе; направилъ опитъ да я купи съ пари. „Не искамъ никакви пари“, отговорилъ браминътъ. — „Ама да ти дамъ толкова пари, колкото тежи кравата“. — „и пѣлиятъ свѣтъ да ми дадешъ, не си давамъ кравата“. — „Ще я взема насила!“ — „Опитай се!“ — Князътъ изпратилъ десетъ души стражари, да му взематъ насила кравата, но браминътъ махналъ съ рѣка, и тѣ се прострѣли на земята. Князътъ праща хиляда души, браминътъ пакъ махва съ рѣка, и тѣ сжщо се прострѣли. Пратилъ 20,000 души — всички се прострѣли на земята. Човѣкътъ не си давалъ кравата. Князътъ се убѣдилъ, че този човѣкъ е силенъ, отишълъ при него и му станалъ ученикъ. Той искалъ да проучи, какъ браминътъ добилъ

тази тайна сила. Започналъ той да живѣе като него: Проживѣлъ хиляда години, опиталъ се да му вземе кравата, но пакъ не можалъ. Прѣкаралъ и училъ други хиляда години и пакъ се опиталъ, но не успѣлъ. Прѣкаралъ още хиляда години, всичко три хиляди години, и видѣлъ, че станалъ по-силенъ отъ брамина, но сега вече си рекълъ: „Защо ми е неговата крава — не ми трѣбва“. Намѣрете тази крава, :я е вътрѣ въ васъ, и, като я намѣрите, вие ще имате и млѣчице, и масло, и всичко — медъ и млѣко ще потече, както се казва. Едно врѣме въ Палестина текло млѣко и медъ и двама души носѣли единъ гроздъ, а сега тамъ не тече нито млѣко, нито медъ. Има причини за това. Дайте мѣсто въ сърцето и ума си на всичко, каквото считате за добро въ свѣта — това е първото правило. „Всичко е добро“, казвайте. То не е тѣй, но кажете, че е тѣй, и ще стане тѣй. Кажете, че е добро, вие ще се обърнете къмъ друга посока. Кажете: „Не искамъ неговитѣ пари; защо ми е този товаръ“. Лошо е, когато желаете нѣщо и не можете да го имате, или да го носите. Въ дадения моментъ, напимѣръ, какво ще ви ползува богатството, когато утрѣ може да стане нѣкоя катастрофа? Сега се готвимъ, ужъ за другия свѣтъ, а не вѣрваме въ него. Ако почне нѣкой сега да говори за духове, другитѣ ще кажатъ, че му е изхвъркнала чивията. Въ Америка имало единъ проповѣдникъ, който като държалъ рѣчи, много обичалъ да прѣувеличава нѣщата. Той ималъ единъ приятелъ на име Жанъ. Извикалъ го и му рекълъ: „Ще ми направишъ услуга, кога чуешъ въ събранието, че прѣувеличавамъ нѣщо. Ще завъртишъ съ показалеца ей тѣй“. Проповѣдникътъ държалъ единъ день проповѣдь за Самсона, който хваналъ триста лисици, и почналъ да обяснява, че опашкитѣ на тѣзи лисици били извънредно дълги — по три метра. „И това е фактъ, защото го казва еди кой си авторъ“, казалъ той, — Привежда и цитира, неговиятъ приятелъ махналъ съ показалеца. „Но, продължилъ проповѣдникътъ, туй ми се вижда невѣроятно, азъ прѣдполагамъ, че опашкитѣ сж били дълги два метра“. Почва да цитира другъ авторъ, приятелътъ му пакъ махналъ съ показалеца. „Но и това пакъ ми се вижда невѣроятно, обаче, тѣ сигурно сж били единъ метъръ дълги“, и почналъ да го доказва пакъ съ цитати; приятелътъ му изново помахва съ пока-

залеца. „Но, казва проповѣдникътъ, и това ми се вижда неестествено, сигурно е, че опашкитѣ сѣ били дълги колкото на нашитѣ лисици — около 50—60 сантиметра“. Жанъ пакъ махналъ сѣ показалеца, но проповѣдникътъ скочналъ и извикалъ: „Жанъ, повече отъ това не съкращавамъ вече“. Опашкитѣ и въ самсоново врѣме сѣ били толкова дълги, колкото и въ наше врѣме. Какво има тукъ да се аргументира, че еди-кой си авторъ казалъ това или онова? И хората четатъ разни философи, четатъ, докато най-послѣ биватъ принудени да погледнатъ истината въ природата: какъ сѣ нѣщата дѣйствително въ живота — това, което говорятъ сърцето и умътъ. Бъдете върни на тѣзи два принципа, и вие ще имате подкрѣпата на невидимия свѣтъ, който е около васъ и помага на всѣкиго, който търси истината. Ние не сме сами на земята и нѣма защо да се грижимъ за своята прѣхрана, всичко е приготвено. Едно врѣме, когато Господъ изведе евреитѣ изъ Египетъ и ги прѣкара прѣзъ пустинята. даде имъ манна да ядатъ и имъ заповѣда всѣки день да събиратъ само за този день. Да не събиратъ за два, освѣнъ за сѣботата; обаче, евреитѣ, научени въ Египетъ, който прѣдставлява и сегашния свѣтъ, не послушали, събирали манна за два деня, но тя се разваляла. И ние, съврѣменнитѣ хора, въ стремлението си да трупаме за бъдещето, не даваме дори почивка на ума и сърцето си. Затова всичко въ нашия животъ се разваля. А знаете ли, какво значи това? Сѣщо както дѣтето иска да ангажира майка си прѣзъ цѣлия день. Ние казваме за такова дѣте, че е непослушно. Има врѣме и за дѣтето, а има врѣме и самата майка да посвети за себе си. Не мислете, че вашето врѣме е изключително за вашитѣ дѣца, нито тѣхното за васъ; частъ отъ вашето врѣме трѣбва да бъде посветено и на Бога, и на вашитѣ ближни. Всички хора трѣбва да посветятъ известно врѣме на това, да познаятъ какъвъ е великиятъ законъ. Трѣбва да се посвети известно врѣме на Бога. Но какво правите вие? Отивате и си гледате търговията или работите. И какво се случва? Изгубите десетъ пѣти повече врѣме. Ще каже нѣкой: Посочете, кждѣ има статистика въ свѣта да установи, какво се е случило на ония търговци, които не сѣ изпълнили закона, и на ония земледѣлци, които не сѣ постѣпили съобразно съ него, Дойде нѣкой.

път при търговица бѣденъ човѣкъ, който проси — това значи, че Господъ иска отъ човѣка да посвети извѣстно врѣме и Нему; нека му даде нѣщо, нека му каже блага дума; но често той му казва: „Махни се — имамъ работа“. Господъ тогава пише въ своя тефтеръ; че еди-кой не е посветилъ даденото врѣме Нему. Търговецътъ постѣпи така 3—4 пѣти и виждашъ — дошла криза, изгубилъ 100—200,000 л. Взема му ги Господъ, защото не изпълнилъ закона. Съ земледѣльца, който не изпълнява закона, какво става? Съе 2—3 години, но нивата не ражда — защото е отказалъ да посвети единъ малък моментъ на Бога. Свещеницитѣ пъкъ ще кажатъ, че всичкото врѣме човѣкъ трѣбва да посвети на Бога. Много добрѣ, но тѣ не правятъ това. Моисей, който е далъ закона за почивката, е билъ много по-уменъ — казалъ е: „Шестъ деня работи за себе си, за жена си, за дѣцата си, за приятелитѣ си, а седмия денъ е на Господа Бога твоего“. Тази почивка е необходима за тебе, за да влѣзешъ вътрѣ въ себе си и да прѣцѣнишъ опитността, която си ималъ прѣзъ деня на седмицата. Ще кажешъ на жена си и на дѣцата си: „Оставете ме свободенъ, днесъ да послужи на Господа“. Ама дѣцата се биели, жената била неразположена; оставете ги не ги прѣкомѣрно съжелявайте. Ако жалите вашитѣ близки и приятели въ този денъ, вие ще излѣзете вѣнъ отъ божествената хармония и ще изгубите единъ великъ моментъ отъ живота си. Дойдатъ хора при мене и ми се оплакватъ, че нѣма, какво да ядатъ. Азъ съмъ опиталъ всички методи на ядене, съ които хората се хранятъ. Ялъ съмъ по една ябълка, само бобъ, и пакъ съмъ проживѣлъ. Споредъ мене, само хлѣбецъ е най-хубавата храна. Ама това не било хигиенична храна. Месцето, масълцето, маслиниктѣ, пастърмата, супица, направена отъ ягнешки дробчета — тѣ сѣ още по нехигиенични. Казватъ: „Да се яде така, както прѣпорѣчвашъ, то е калугерска работа“, Заблудили сме се съ животински умъ и сме станали месоядци: заблудили сме се съ инстинкта на свинята и сме станали всеядци — свинята яде всичко, отъ нищо не се отказва. Веднѣжъ дойде при мене единъ попъ и като говорѣхъ така, той ми възрази: „Азъ имамъ здравъ стомахъ и всичко мога да ямъ“. — Дайте му, всичко, каквото иска да яде, рекохъ. Слѣдъ като яде, бе-

ледува цѣли два дѣня. Какво? — „Неразположенъ“. Приятелю, стомахътъ ти казва, че ти не си уменъ човѣкъ. Когато ядемъ, ние трѣбва да благодаримъ на нашата душа, че ни е дала всичко, каквото ни е необходимо. Не ни трѣбватъ никакви излишества; необходимото за насъ е да познаемъ нашия умъ и нашето сърдце: тѣ сж божествени. Търсете само необходимото въ свѣта, търсете го въ мисълта, въ сърцето, въ живота; то не остава въ васъ никакъвъ излишѣкъ, отъ който всѣкога оставатъ нечистотии у човѣка.

Само ако се обърнете къмъ ума и сърцето, вие ще можете да реформирате вашия животъ и обществото, ще разрѣшите едноврѣменно и двата въпроса. Всѣки ще работи това, което му е дадено; нѣма да работите едно и сжщо нѣщо, понеже службитѣ сж разнообразни; всѣки ще работи споредъ своето разбиране. Като влѣзатъ въ този великъ божественъ планъ, за който ви говорихъ, българи-нѣтъ и България ще уредятъ живота си. На България прѣпорѣчвамъ да направи опитъ — да послуша ума и сърцето си — и въ десетъ години отгорѣ ще се оправи. И всѣки българинъ нека направи опитъ — да слуша ума и сърцето си. Никой да не изнасилва друго. Така, ако приятелътъ на нѣкого не върви по правия пѣтъ, нека той насочи своя умъ къмъ него и по този божественъ пѣтъ ще му прати помощта си, и животътъ му ще се измѣни. Когато цвѣтето не е поливано дълго врѣме, то казва: „вода, вода!“ Когато има влага, казваме. трѣбва му свѣтлина и топлина. Тази влага, тази вътрѣшна топлина и свѣтлина е намъ потрѣбна. Нѣкой ще каже: „Това е мѣчно да се приложи“. За прилагане на това учение се изискватъ герои, а не страхливци. Не какво сж писали философитѣ на минало врѣме, не какво пишатъ сега ученитѣ, не какъвъ е сегашниятъ редъ и порядѣкъ, а това, което самъта природа ни учи, за какво сме създадени — това е за насъ важно. Нима сме създадени да ставаме жертва побойнитѣ полета? Нима да бждемъ палачи и да бѣсимъ хората? Ни най-малко. Богъ ни е създалъ съ велики цѣли. Ние минаваме за културни и като православни, протестанти и католици, ужъ служимъ на Бога, а всички еднаково колимъ кокошкитѣ и агнетата. Още не сме културни хора; отсега нататѣкъ бждещето е на истинската культу-

ра — културата на нашето сърце и на нашия умъ. Да нѣма двѣ чувства и двѣ мисли у хората върху нѣщата; да казваме всѣкога право; всѣкога да държимъ доброто въ нашето сърце и да бъдемъ готови да се самопожертвуваме за него. Азъ съмъ готовъ да се пожертвувамъ за онова, което вѣрвамъ; това азъ съмъ опиталъ. Азъ виждамъ това, което другитѣ не виждатъ. Прѣдпочтительно е да носи човѣкъ халатъ и да има свѣжъ умъ, да говори истината, отколкото да носи корона, да заема високо положение въ свѣта и да бъде послѣденъ лъжецъ.

Братя и сестри, знаете ли колко сте се заблудили вие! Едно врѣме, когато вие излѣзохте отъ Небето, какво ми казахте, знаете ли? Какви хубави идеали, каква велика програма, съ какви задачи излѣзохте отъ тамъ! Вие бѣхте красиви и мощни, както азъ ви зная, а сега като ви гледамъ, съжалявамъ ви. И ако можехъ да плача, бихъ ви оплакалъ. Бихъ плакалъ не за вашитѣ страдания, а за вашитѣ заблуждения, че не знаете, какъ да бъдете щастливи на земята и не искате да разберете, кѣдѣ ви е щастието. Животътъ въ сегашнитѣ му условия е робство, голѣмъ затворъ. Не си правете никакви илюзии, разберете положението и излѣзте отъ него. И вие, като сте въ затвора, мислите като хора, какъ да го реформирате, та затворницитѣ да живѣятъ добръ. А пъкъ азъ ви казвамъ: „Излѣзте отъ този затворъ!“ Нѣкои ще кажатъ: „Не му е дошло врѣмето“ и прѣдпочитатъ да живѣятъ съ хиляди години въ затвора. Не, петъ години сѣ се изменили, изтекли; срокътъ е миналъ, не е ли дошло врѣме да излѣзете изъ затвора? Хиляди години сѣ се минали, и вие още седите въ него. Вънъ отъ него! Ще повикте стражаря и ще му кажете: „Ние сме осѣдени, възъ основа на еди кои си законъ, да лежимъ толкова години. Срокътъ е вече изтекълъ, искаме да ни освободите“. Издигнете вашия умъ и вашето сърце и апелирайте къмъ Бога, повикайте го да ви освободи отъ затвора. Всичко това, което вие виждате сега, ще се срути издъно въ десетъ години, нѣма да остане нищо отъ тѣзи закони. Такъвъ ще бъде свѣшекътъ на този свѣтъ съ неговата сегашна извратеностъ. Ще настане нова култура, когато хората ще слушатъ своето сърце и своя умъ и ще живѣятъ братски, споредъ дълбокото разбиране на

онзи законъ, който казва — а и въ вашия законъ е писано — че свидѣтелството на двамата е вѣрно. Не ви казвамъ да станете песимисти, но бѣдете герои, работете между всички и казвайте на всички, че е дошло вече врѣме да живѣемъ човѣшки животъ на земята. Ама други не желаятъ. Ще ги убѣдите, защото правото е на наша страна. Ще се създаде общо братсво по цѣлия свѣтъ, ще се смъкне това робство, ще се приравнятъ богати и бѣдни, учени и прости, ще се приравнятъ всички по закона на мъдростта и любовта. Това ще бѣде новата култура. Въоръжете се съ тази мисълъ, бѣдете герои и не се плашете отъ нищо. Доста сте служили на дявола. Хората вѣрватъ на него повече, отколкото на Бога. Кажете: „Отсѣга нататкъ ние ще вѣрваме въ живия Господъ, Който движи свѣта и Който рѣшилъ да го реформира“. За това той е пратилъ своитѣ слуги. Ако вие не го извършите, камънитѣ ще оживѣятъ и ще прѣобразуватъ свѣта. Писано е: дърветата и животнитѣ ще станатъ, а вие, ако не станете, ще бѣдете послѣдни въ Царството Божие.

Ще кажете, че съмъ строгъ. Ще ме извините, това не е строгостъ. Казвамъ само, че вашитѣ отношения като братя и сестри, не сж каквито Богъ изисква. Казвамъ ви самата истина. Оставете ежбитѣ между васъ, защото нѣма причини за тѣхъ. Но казвате: „Азъ съмъ православенъ“, „азъ съмъ католикъ“, „азъ съмъ евангелистъ“, „азъ съмъ комучистъ“, „азъ съмъ теософъ“, „азъ съмъ спиритистъ“, „френецъ“, „българинъ“ и пр. Когато Господъ създаде свѣта, ние не бѣхме раздѣлени на разни зѣроизповѣдания и народности. Сега станахме и французи, и англичани, и италианци, и tutti quanti. Да се обърнемъ къмъ великата Истина, която ни сочи Богъ и ни зове къмъ велика работа. Турете сега ума си и сърцата си на работа, да създадемъ една велика вълна въ свѣта, която ще ви вкара въ пѣтя на съгласието и на великитѣ закони на природата, и бѣдете увѣрени, че бѣдецето ще бѣде ваше.

Бесѣда, държана на 16 ноември 1919 година.

Денътъ на доброто.

„За то е позволено да прави нѣ-
кой добро въ сѣботенъ день“ ¹⁾

Сѣботата е споренъ день или свещенъ день. Спор-
нитѣ нѣща, сѣ скѣпитѣ нѣща въ живота. Всичкиятъ
споръ въ свѣта се дължи на скѣпитѣ, хубавитѣ нѣща.
Много спорове ще има и за хубави моми, много глави
ще бѣдатъ разбити за тѣхъ. Защо? — Защото сѣ хуба-
ви, стройни, а за грознитѣ моми не става и въпросъ. Сѣ-
ботата е красива мома, азъ я наричамъ день на любовь-
та. И дѣйствително, този день, който трѣбваше да бѣде
благословение за човѣчеството, сега става спънка за не-
го. Онѣзи, които искатъ да признаятъ сѣботата, не ис-
катъ да я празнуватъ, си иматъ по една сѣбота. Всѣки
човѣкъ си има въ живота по една сѣбота, а тя е деньтъ
на почивката, на яденето, на пиенето, деньтъ, когато чо-
вѣкъ се облича добръ.

Какво е разбиралъ Христосъ подъ думитѣ: „Затова
е позволено да прави човѣкъ добро въ сѣботенъ день“?
На кой човѣкъ е позволено? — На онзи човѣкъ, който
стои по-горѣ отъ овцата, разумниятъ човѣкъ. Хората не
могатъ да разбератъ смисъла на сѣботата. Това е деньтъ
въ който да знаешъ какъ да промѣнишъ настроението
на ума, на сърцето си, да промѣнишъ настроението на
душата си и на духа си. Съврѣменнитѣ православни, ка-
толици и евангелисти празнуватъ недѣлята, а сѣботяни-
тѣ и еврейтѣ празнуватъ строго сѣботата. Евангелиститѣ
нищо не правятъ въ недѣля, а сѣботянитѣ въ сѣбота ка-
кто и еврейтѣ. Евреинътъ счита за грѣхъ даже да си

¹⁾ Ев. Матей, 12; 12

вакса обучащата, да си накладе огъня или да направи нѣкоя друга работа, но когато дойде да вземе нѣкому лихва 10, 15 или 20%, не счита това за прѣстъпление. Това е разбиране буквата на сѣботата, т. е. има сѣбота на буквата. Казано е въ Писанието: „Буквата умѣртвява, а духътъ оживотворява“. Подъ думата „буква“ всѣкога се разбира ограничение. Напр. когато нѣкой момъкъ се жени той казва на момата. „Азъ ще те оставя да празнувашъ сѣботата, т. е. въ дома ми ще бѣдешъ свободна. Азъ ще те любя, ще те обичамъ“. Но щомъ се ожени, той тури другата сѣбота и казва: „Това не е като у васъ“. Започва тя да работи въ кухнята, и оттамъ никѣдѣ другадѣ не може да излѣзе, не ѝ се позволява никаква сѣбота. Съврѣменнитѣ религиозни разбирания внасятъ сѣщитѣ идеи въ човѣшкитѣ умове, съ които се ограничаватъ, и сега спорятъ, дали сѣботата да празнуватъ или недѣлята. Не спорятъ, дали трѣбва да се обичатъ, а — дали да празнуватъ сѣботата или недѣлята. Турцитѣ празнуватъ петъка, а българитѣ иматъ три дѣня: вторникъ, петъкъ и недѣля, а понѣкога празнуватъ и половината отъ сѣботата. Защо българитѣ празнуватъ вторника, петъка като дни, въ които не се работи, а послѣ и недѣлята? Защото така е писано въ тѣхния обичаенъ законъ. Христосъ опрѣдѣля сѣботата като дѣнь, въ който е позволено човѣкъ да прави добро. Какъ е възможно човѣкъ да прави прѣзъ другитѣ дни добро, когато той е заетъ съ другитѣ си работи? Понеже седмиятъ дѣнь е на Господа, казва се, че е позволено нѣкому да прави добро въ сѣботенъ дѣнь. Не мислете, че празнуването на сѣботата става като нѣкъкъвъ механически процесъ, чрѣзъ който ще станете по-добри. Азъ наричамъ сѣботата дѣнь за наука, въ който човѣкъ трѣбва да работи и гради. Прѣзъ шестътѣ дни човѣкъ ще се мѣчи и труди, а прѣзъ седмия дѣнь ще работи. Въ първия дѣнь ще се мѣчи, въ втория ще се труди, а въ седмия дѣнь ще работи. Работата е най-възвѣшеното, най-благородното, най-великото нѣщо въ свѣта. Тя е най-великата наука на бѣдешето. Затова е дозволено да прави нѣкой добро въ сѣботенъ дѣнь „Не само че не е забранено, но е дозволено“, казва Христосъ. А въ оригинала означава, че човѣкъ трѣбва да прѣкара сѣботата само въ добро. Сега да опрѣдѣля, какво означава думата „добро“.

Думата „добро“ опрѣдѣля качествата на всички наши дѣйствия, то е плодътъ, а Христосъ казва: „По плодетѣ ще се познаятъ“. Не може да има добро въ човѣшкия животъ, ако нѣма плодъ. Слѣдователно, добродѣтелята не е нѣщо отвлѣчено, а реално, то е есенцията на човѣшкия животъ. Смисълътъ на човѣшкия животъ е добро. Правдата, истината, мъдростта, любовта сѣ силитѣ, които работятъ за доброто, за да се реализира то въ човѣшкия животъ. Както плодетѣ опрѣдѣлятъ качествата на дървото, така и доброто опрѣдѣля качеството на човѣка. За да обичаме плоднитѣ дървета, ние се ръководимъ отъ качеството на тѣхнитѣ плодове. Онази ябълка, която дава най-доброкачествени плодове, се ползува отъ нашитѣ най-голѣми грижи, най-голѣмо внимание и обичъ. Защо? — Защото плодетѣ ѝ сѣ хубави и вкусни. Ако тази ябълка прѣстане да дава плодове, нѣма смисълъ да я отглеждаме. Въ духовния свѣтъ човѣкътъ е дърво. Както плоднитѣ дървета сѣ необходими за човѣшкия животъ, така и човѣшкитѣ добродѣтели сѣ необходими за ангелитѣ, защото чрѣзъ тѣхъ тѣ се хранятъ. Ако ме запитате: „Защо ангелитѣ се интересуватъ отъ насъ“? — Защото иматъ нужда отъ плодетѣ на нашитѣ добродѣтели. За да може да разберете дълбокия смисълъ на това добро, трѣбва умътъ, душата и сърцето ви да бѣдатъ въ пълна хармония. Човѣкъ не може да прави добро, ако умътъ, душата и сърцето му не сѣ въ съласие. Щомъ мислите, дали трѣбва да се прави добро или не, вие сте отъ низка култура. Въ Небето нѣма двусмислие за доброто. Въ духовния свѣтъ никакъ не става въпросъ, дали трѣбва да се прави добро или не. Доброто е смисълътъ на живота. Когато прѣстанешъ да правишъ добро, ти си мъртавъ човѣкъ. Всѣка мисълъ и всѣко благородно чувство произтича отъ доброто, което вършимъ. Добритѣ желания и добритѣ мисли произтичатъ отъ доброто, тѣ сѣ процесъ на растене у насъ. Когато посѣемъ една сѣмка, ние имаме първия процесъ — поникването на растението, втория — на прорастване, третия — на цѣтене, а четвъртия процесъ вързване на плодове. Слѣдователно, доброто плодътъ въ човѣка, може да се яви само въ неговата душа, а въ окултизма наричатъ това причинно тѣло у човѣка. Всѣка сѣмка е една причина. Съврѣменната култура, движението на човѣче-

ството се дължи на тия сѣмки на доброто отъ миналото, а въ бъдеще тѣзи сѣмки ще дадатъ бъдещата култура. Всички други педагогически възгледи за възпитанието азъ наричамъ дресировка, т. е. безплодни растения. Такова е, напр., растението фикусъ. Има ли то нѣкакъвъ плодъ? — Нѣма. Много хора въ сѣврѣмения животъ мязатъ на фикуситѣ. На земята може да растатъ фикуси безъ плодове, но на Небето не може да има такива. Ако искашъ да бъдешъ небесенъ фикусъ, трѣбва да имашъ плодъ. Отъ какво се парализиратъ човѣшкитѣ добродѣтели? — Тѣ се парализиратъ отъ низшия умъ на човѣка и отъ неговитѣ страсти, защото сѣврѣменнитѣ хора сѣ роби на своитѣ страсти, които само разрушаватъ, а не създаватъ. За едно приятно удоволствие човѣкъ похарчва хиляди, пожертвува даже живота си и живота на другитѣ. А въ това приятно удоволствие нѣма никакъвъ плодъ. Ние мязаме на онази туристка американка, която, за да опита любовта на своя възлюбенъ, го накарала да се качи на една отвѣсна скала въ Алпитѣ и да ѝ откъсне оттамъ една отъ рѣдкитѣ алпийски рози. Той се качилъ на скалата, откъсналъ розата подалъ ѝ я. Тя я турила на гърдитѣ си и се усмихнала, а той слѣдъ това ѝ рекълъ: „Сбогомъ“! За едно свое удоволствие тя изложила живота му въ опасностъ. По сѣщия начинъ и ние излагаме Бога на изкушение. Ние казваме: „Господи, дай ни удоволствие, пари, къщи и пр.“, но като ни даде всичко това, Той ни казва: „Сбогомъ“! Тогава ние сме богати хора, всичко имаме, но Господъ не е при насъ. Мене ме очудва това положение на сѣврѣменнитѣ религиозни хора. По-твърдоглави, по упорити и своечравни хора отъ религиознитѣ не съмъ виждалъ. Азъ взимамъ думитѣ „религиозни хора“ въ най-широкъ смисълъ. Азъ считамъ сѣврѣменната религия като единъ костюмъ или парфюмъ, съ който прикриваме всички наши лоши постѣпки и всички наши грѣшки. Религията е едно модерно изобрѣтение. Никѣдъ въ евангелието не се споменава думата „религия“. Кога то хората сѣ изгубили смисъла на сѣботата и правенето на добро, тогава сѣ турили думата „религия“. И сега постоянно спорятъ, дали нѣкой е религиозенъ или не. Нѣма по-религиозенъ вѣкъ отъ сегашния. Вземете единъ човѣкъ, който принадлежи къмъ нѣкоя партия и вѣрва въ нея; той е готовъ да жерт-

еува живота си зарадъ нея. А колко пѣти той е излагалъ живота си и живота на цѣлото си сѣмейство зарадъ тази партия! Колко пѣти е пукана главата му за тази партия! Той си казва: „И нашата партия ще дойде на властъ“! Чака той партията си, а докато дойде тя, колко пѣти ще яде бой, колко пѣти ще се връща съ разбита глава въ къщи! Всички живѣятъ съ тази религия, качватъ се и слизатъ, чакатъ нѣкоя промѣна отъ нея. Никоя партия нѣма да донесе нѣкаква промѣна и облага въ живота, защото тя самата иска, а не дава. Наистина, тя ще намали съ 5—10% данъцитѣ, но затова отъ друго мѣсто ще ви ги вземе повече. Тогава ще запитате: „Какво да правимъ“? — Ще орете земята и ще молите Бога да ви даде повече жито, отколкото по рано сте имали, за да може да давате. Въ изобилието е спасението. Когато хората кажатъ, че искатъ да бѣдатъ културни, казвамъ, че всички трѣбва да се върнатъ къмъ земята, да оратъ и сѣятъ. Сега сме се събрали всички въ градоветѣ, разпрѣдѣлили сме се на занаяти, едни работятъ, а други очакватъ на готово. Затова сѣ тѣзи злини. Азъ нѣмамъ нищо противъ този редъ на нѣщата, той е много естественъ но тъй както ние го използваме, ние бѣдствуваме, и се душимъ въ тоя редъ. Ако посѣтите Лондонъ, ще видѣте, че той е толкова много прокопанъ, толкова много спущенъ, както никой другъ градъ. Седемъ милиона хора живѣятъ тамъ и очакватъ нѣкакво бѣдеще. Тѣзи хора се събрали тамъ и чакатъ случаи, какъ да се изнудятъ единъ другъ. Това е култура на изнудване! Лондонъ има такава тъмна страна, кѣкто никой другъ градъ въ свѣта. Всички култури сѣ прѣнесени тамъ отъ памти-вѣка, отъ разни епохи и врѣмена.

Христосъ подразбира новата култура като казва: „Позволено е на онѣзи хора, които ще дойдатъ въ бѣдеще, да правятъ добро въ сѣботенъ день“. Въ какъвъ смисълъ е позволено? — Позволено е на опитния хирургъ да прави операции, но на неопитния, на глупавия не е позволено. Напр., ти си религиозенъ човѣкъ и трѣбва да отидешъ да утѣшишъ нѣкого. Позволено ти е да направишъ това, ако знаешъ какъ, но ако ти нарушишъ мира му, кракътъ ти не трѣбва да стѣпва тамъ. Не мислете, че е лесно да правишъ добро, това е велико изкуство. Ако дойда въ вашата къща да ви проповѣдвамъ ново учение, съ цѣлъ.

да ми станете послѣдователи и послѣ ви обера, азъ се рѣководя отъ материални облаги, това не е добро дѣло, а търговска сдѣлка. Така ще дойде при тебе нѣкой търговски агентъ, много учтиво ще прѣдстави мостричкитѣ си, ще те почерпи, ще разговаря за едно, за друго, докато замае главата ти и направи сдѣлката си. И този човѣкъ билъ религиозенъ! Азъ не разбирамъ такава религия. „Спорътъ на всички религиозни секти е споръ търговски“, тъй казва невидимиятъ свѣтъ.

Това сж хората на миналата култура. А хората на бъдещата култура, които ще иматъ за девизъ да правятъ добро отъ любовъ въ сѣботенъ день, това сж новитѣ хора. И тѣ иматъ на челото си особенъ знакъ, а подъ езика си иматъ особено камъче. Езикътъ, очитѣ на тѣзи хора сж другояче устроени. Тѣхниятъ погледъ е дълбокъ, въ него нѣма никакво раздвояване. Въ очитѣ имъ има само една мисль, а тя е любовъ и безкористие. Празни думи сж „любовъ“ и „безкористие“, нали? Разбирате ли, какво нѣщо е безкористие, опитвали ли сте го поне единъ пѣтъ въ живота си? Опитали ли сте поне единъ пѣтъ прѣзъ живота си, какво нѣщо е любовъ? Единъ евангелски проповѣдникъ ми разказваше една своя опитность: дълго врѣме той се молилъ Богу да му даде възможность да опита Божествената любовъ. Единъ день го обхваналъ духътъ, и той се почувствувалъ като надутъ, легналъ на корема си, не могълъ да се побере въ себе си, боялъ се да не се пукне, толкова широко и пълно нѣщо го обладало. Започналъ да се моли на Бога да го освободи отъ тази широка любовъ, за която не билъ готовъ, легналъ на корема си и започналъ да рита. Защо риталъ? — Защото не искалъ да даде. Когато нѣкое дѣте вземе една ябълка, а майка му иска да я вземе, то рита. Защо? — Защото не иска да я даде. Конятъ рита. Защо? — Защото не иска да даде. Хората говорятъ лошо съ езика си. Защо? — Защото не искатъ да дадатъ. Затова е позволено на новитѣ хора да правятъ добро въ сѣботенъ день, за да повдигнатъ човѣчеството. Сѣботата е день божественъ, който ще ни повдигне и прѣобрази съвършено, а съ това и ние ще прѣобразимъ свѣта. Не казвамъ, че като дойде сѣботата, ние ще трѣбва да напуснемъ всички занаяти. Не, занаятитѣ ще се осветятъ и ще бждатъ добро за насъ,

ще бъдат обосновани на това, да правимъ добро въ съботенъ день. Не разбирайте, че азъ искамъ да разрушавамъ вашитѣ възгледи. Не, азъ искамъ да махна праха отъ очитѣ ви. Като дойда при васъ, най-напрѣдъ ще ви науча, какъ да си измивате очитѣ, ще ви дамъ вода за тази цѣль, а послѣ ще приказваме. Учили ли сте изкуството да си миете очитѣ? Азъ бихъ ви прѣпорѣчалъ да направите стѣдния опитъ: ако си неразположенъ, или не можешъ да разберешъ нѣкой прѣдмѣтъ, или нѣкой човѣкъ ти е неприятенъ, вземи единъ легень съ чиста изворна вода, подигни очитѣ си къмъ Бога, тури лицето си вътрѣ въ легена, отвори очитѣ си, направи нѣколко мигания въ водата, и кажи: „Искамъ моя умъ да бѣде чистъ като тази вода“, тогава вижъ дали си измѣнилъ настроението. Ако не си го измѣнилъ, тури лицето си още единъ пѣтъ въ водата. Направи това нѣколко пѣти, и вижъ какъвъ ще бѣде резултатътъ. Водата е емблема на живота. Ние трѣбва да вложимъ въ себе си мисълта, да правимъ добро. Всѣки отъ васъ трѣбва да си каже: „Азъ ще бѣда добъръ“. Но това да не става механически. Това показва, че ще трѣбва да посаждаме у насъ всички плодни дървета отъ райската градина. Когато дойдатъ новитѣ хора, тогава въ сърцата, душитѣ и умоветѣ имъ ще може да вирѣятъ тѣзи възвишени мисли и чувства. При сегашнитѣ ваши схващания не може да се разберемъ. Като ме слушате, вие ще кажете: „Този човѣкъ православенъ ли е, като говори така? — Ако е православенъ, вѣрно говори, но ако не е такъвъ, не го слушайте“. Ако ме слуша нѣкой евангелистъ, ще каже: „Евангелистъ ли е?“ Ако не е, ще каже: „Не го слушайте, не може да говори истината“. А нѣкой патриотъ ще каже: „Ако е патриотъ, вѣрно говори, но иначе не е вѣрно, това, което казва“. Нѣкои питатъ: „Свършилъ ли е нѣщо? Ако е свършилъ, ако е ученъ, вѣрваме му“. Ако ме слуша нѣкой учителъ, ще каже: „Ако е учителъ, вѣрваме му“. Започватъ всички хора да приказватъ, но не е тази божествената мѣрка, съ която може да мѣримъ нашитѣ постѣпки. Може да съмъ православенъ, евангелистъ, патриотъ, нѣкой ученъ или какъвъ и да е другъ, но това още не показва, че говоря право. Може да съмъ заинтересуванъ, може да проучвамъ евангелието отъ интересъ, за да видя, дали ще

мога да се прѣхранвамъ съ него и т. н. Евангелиститѣ ще кажатъ: „Православнитѣ свещеници изнудватъ“ Ами другитѣ не изнудватъ ли? Да, православнитѣ изнудватъ съ котлето на лице, а протестантитѣ по скритъ начинъ, отзадъ. Това на какво прилича? Единъ турчинъ си купилъ овенъ за байряма и го турилъ на гърба си, за да го занесе на ходжата, да му чете. По пѣтя овенътъ го риталъ много по гърба. Турчинътъ се ядосалъ и прѣзъ цѣлия пѣтъ го ругалъ, казвалъ му домузъ (свиня)‘ гяуръ и пр. Като стигналъ при ходжата, той му казалъ: „Азъ нося единъ овенъ да му четешъ; ще го коля за курбанъ, но изъ пѣтя го ругахъ много, защото той ме ритѣ по гърба. Става ли той за курбанъ?“ Ходжата му отговорилъ, че този овенъ е негоденъ и ще трѣбва да донесе другъ. Купува турчинътъ вторъ овенъ и го занася на ходжата. Изъ пѣтя овенътъ пакъ риталъ, но турчинътъ си мѣлчалъ, и си мислилъ: „И ти си като онзи, и ти риташъ, но нѣма да ти казвамъ нищо, защото ще трѣбва да купувамъ трети“. Азъ казвамъ: ако риташъ, и ти си отъ тѣхъ.

Затова е позволено човѣку да прави добро въ сѣботенъ день. — Човѣкъ трѣбва да излѣзе извънъ своя егоизъмъ, да отвори душата си на божественото слънце, да излѣзе изъ рамкитѣ на сегашнитѣ си възглѣди. Сегашното човѣчество е пълно съ лицемѣри. Гледамъ, мѣжъ и жена вървятъ тихо, благочестиво, но едноврѣменно и двамата се контролиратъ, да не би единиятъ или другиятъ да поглежда тукъ-тамъ. „Религия!“ Когато мѣжътъ го нѣма, жената е свободна да си поглежда дѣто иска, но дойде ли мѣжътъ, жената става благочестива. Така е и съ мѣжа. Това било „религия!“ Защо мѣжътъ или жената въ присѣйствието единъ на другъ да не сѣ свободни да поглеждатъ дѣто си искатъ? Какво лошо има въ това? Това ограничение произлиза отъ факта, че въ нашата душа нѣма сѣбота. Нѣкои ме зипитватъ: „Кога ще се облагороди човѣчеството, кога ще се запознаемъ съ новитѣ идеи?“ Казвамъ: новитѣ идеи не могатъ да дойдатъ, докато не дойде сѣботниятъ день, докато не се научимъ да правимъ добро въ сѣбота. Вземете всички съврѣмenni писатели, отъ какъвто калибъръ и да сѣ, и ми покажете единъ отъ тѣхъ, колкото виденъ и да е той, който да

посочи единъ начинъ, единъ правъ пътъ, по който трѣбва да живѣемъ. Всички иматъ една тактика, започватъ въведението, а като прочетешъ цѣлата книга, същественото остава неразрѣшено. Този авторъ пише въ книгата си, че разрѣшението на този въпросъ ще намириете въ книгата на еди-кого си. Отправяте се при другия авторъ, но и той не разрѣшава главния въпросъ и ви отправя при трети авторъ. Започвате и него да четете, но и той не ви задоволява. Ходишъ, ходишъ, отъ авторъ на авторъ, и виждашъ, че всички сж търговци. Единиятъ казва: „У менъ нѣма такава стока, каквато ми искашъ, иди при другъ“. Този вториятъ казва: „Азъ свършихъ, каквото ми искашъ, иди при другъ“. Отивашъ при трети, и той казва същото и т. н. Най-послѣ ти казватъ: „Ще остане до второ рѣзпореждане, и когато дойдатъ нашитѣ стоки, когато направимъ сдѣлките си, ще ти услужимъ“. Така е било, ще обикаляшъ дюкянитѣ. Но за бъдещата култура трѣбва да имаме поне 2 – 3 ръководни правила, които да прилагаме въ живота си: 1-во — Заради любовта на Бога мога ли да извърша това? 2-ро — За доброто на моята душа мога ли да направя това? и 3-то За благо на моя ближенъ мога ли да сторя това?

Азъ съмъ дошълъ да кажа една велика истина, какво говори Господъ, Когото познавамъ много добрѣ. Комуто съмъ казалъ тази истина, и я провѣрилъ, винаги е ималъ резултатъ. Всичко, което казвамъ, подлагамъ на строгъ наученъ опитъ. Всѣки, който иска да направи съ менъ опитъ, не може да се отърве тъй лесно. При менъ сж идвали нѣкои да ги лѣкувамъ. Азъ ги питамъ: „Вие сте обиколили всички лѣкари, готови ли сте сега да служите на Бога, да посветите на Него живота си? Ако сте готови, добрѣ, ще ви помогна. Някой иска знания. — Готовъ ли си да посвѣтишъ живота си на Бога? Ако си готовъ, ще ти открия нѣкоя велика тайна, а ако не си готовъ, ще ти говоря за ябълки, круши, листа, клончета и други подобни, но нѣма да ти кажа никаква тайна. И азъ си имамъ извѣсни ръководни правила, които никога не прѣстъпямъ. Ще ме потитате: защо ще постѣпя така? Отговарямъ: готовъ ли си да правишъ добро въ сѣботенъ день, готовъ ли си да служишъ на Господа, Когото азъ познавамъ, отъ Когото произтичатъ всичкитѣ блага, Кой-

то е направилъ всичко въ свѣта и Който е далъ живота на хората. Готовъ ли си да Му служишъ? — Тогава и азъ съмъ готовъ да ти служа. Но ако не си готовъ, азъ ще ти говоря само за лукъ. Това е категорично учение, и всички велики учители сж правили така.

И тъй, новата култура изисква да се прави добро въ сѣботенъ день. Ако бихте приложили новитѣ правила, голѣмъ резултатъ щѣше да има. Отъ толкова години въ Софiя, азъ си хабя езика, но резултатътъ е малкъ, защото нѣма сѣботата. Това, което изисква сѣботата, го нѣма. Азъ забѣлѣзвамъ това даже и между моитѣ най-близки. Щомъ се събератъ, стоятъ единъ до другъ, но се чувствува една натегната атмосфера помежду имъ, не се спогаждатъ. Казвамъ: празнувате сѣботата въ себе си, но азъ ще ви говоря за лука. Знаете ли, ча ако бихте отишли на Небето, само за единъ лошъ погледъ като тѣзи, които отправяте тука на земята, биха ви изключили за 10,000 години? Ако единъ ангелъ би погледналъ на криво ще го изключатъ за 10,000 години отъ Небето. Толкова строго е правилото! Нѣкои отъ васъ искатъ да отидатъ на Небето. Благодарете, че не сте тамъ при сегашното си състояние. Сега ви прощаватъ, защото сте на земята въ опитно училище. На земята е всичко позволено, но въ онова чисто мѣсто, за което се готвите, човѣкъ трѣбва да бѣде съвършенъ. Тамъ опити нѣма. Въ оня свѣтъ нѣма скърби и плачъ. И въ Писанието е казано: „Ще обърша сълзитѣ имъ, и скръбъ нѣма да има, всички ще бѣдатъ радостни и весели“. Знаете ли, какво е радостъ и веселие? Какво велико самопожертвуване е отъ страна на нѣкой ангелъ, който се занимава съ разрѣшаването на велики въпроси, и като види, че нѣкоя душа страда, веднага напуска работата си и отива да ѝ помогне, да я утѣши. Кой отъ васъ би направилъ това? Наистина, ние бихме направили много нѣщо за известни хора, ако тѣ ни сж симпатични. На симпатичния човѣкъ всѣки може да направи услуга. Единъ кавалеръ е готовъ да послужи на симпатичната мома съ всичко, отъ което тя се нуждае, но на грозна разноголеда камбуреста мома нея никой не поглежда. Питамъ: какви сж вашитѣ убѣждения, щомъ постѣпвате така?

Ако дойде Христосъ, на когото се надѣвате да опра-

ви свѣта, мислите ли, че той ще говори навредъ. Изпъдете този дяволъ отъ васъ, който е обсебилъ всинца ви. Достатъ вече 8,000 години слугуване и робство на него! Кажете на този дяволъ: „Вънъ! ще си вземешъ всичкитѣ си парташунни и пари“! — Да излѣзе на двора, но вътрѣ въ душата ви да не остане ни поменъ отъ него. Кажете му: „Ако ти не излѣзешъ, ние ще излѣземъ“. Много пѣти дяволътъ не се съгласява да излѣзе, и ти започвашъ да правишъ договоръ съ него, да се помръгвашъ. Не, свърши веднага съ него.

Защо Христосъ е раздѣлилъ този стихъ отъ прочетената глава, дали по случайно съвпадение? „Колко е подобъръ човѣкъ отъ овиата“! То значи: колко е по-добро доброто отъ сѣботата! И азъ турямъ сѣботата като емблема на любовта. Ако правите добро въ сѣботенъ день, всички болѣсти, всички нещастия ще изчезнатъ отъ васъ. Това може да го знаете като нѣщо положително. Ако дѣтето ти се разболѣе, прѣгледай коя сѣбота не си направилъ добро. Поправи грѣшката си, търговията ще ти трѣгне. Написалъ си нѣкоя книга, не ти върви продажбата ѝ, поправи грѣшката си, работата ще ти трѣгне. Сѣботата ти бърка въ всичкитѣ работи, затова бѣди изправенъ къмъ нея, всичко ще ти бѣде добръ. Този въпросъ за мене е много ясенъ. Нѣкой ме пита: „Защо да правимъ добро“? Безъ да правимъ добро, не може да направимъ крачка напредъ, това е математическа аксиома. Ако трѣгнешъ на пѣтъ безъ хлѣбъ, накѣдъ ще отидешъ? Направете опитъ, колко километра може да извървите безъ хлѣбъ. Може да извървите напр 50—60, най много 100 километра, но послѣ ще спрете. Следователно, доброто е силата, храната, чрѣзъ която човѣшката душа може да се движи и еволюира въ този свѣтъ. Всѣко знание, всѣка мъдростъ ще се обосновава върху плодоветѣ на тази добродѣтель. Затова трѣбва да правимъ добро, ако искашъ да забогатѣешъ и да се развиешъ въ най широкъ смисълъ.

Всѣки день има свое прѣдназначение. Но хората като не разбиратъ това, не отдаватъ истинския смисълъ, които днитѣ иматъ въ човѣшкия животъ. Запримѣръ, въ първия день Богъ казалъ: „Да бѣде видѣлина и видѣлъ Богъ, че видѣлината е добро. И станало вечеръ, и станало утро — день първи. Това е недѣлния день, денътъ на

видѣлината. На втория день Богъ разлѣчилъ водата отъ вода, т. е. раздѣлилъ висшия животъ отъ низшия, понеже водата, както казахъ, е емблема на живота Той създаде твърдѣта като граница между тия два живота, и понеже еволюцията на този день не е завършена, Богъ не се е произнесълъ върху него. И станало вечерь, и станало утро — день втори. Въ третия день Богъ заповѣдалъ да се събере водата, която била подъ небето, т. е. низшиятъ животъ, въ едно мѣсто и да се яви сушата, която е емблема на човѣшкия мозъкъ и на човѣшкия умъ. И нареклъ Богъ събраната вода — море, а сушата — земя. И видѣлъ Богъ, че това е добро и затова рекълъ на земята да произведе всички видове растения, като подразбиралъ — да се явятъ всички добри мисли въ свѣта. И станало вечерь, и станало утро — день трети. А въ четвъртия день Богъ рекълъ да се явятъ двѣтъ голѣми свѣтила на твърдѣта небесна, за да разлѣчатъ деня отъ нощта. Той е подразбиралъ: първото свѣтило, голѣмото, е умътъ, а второто — сърцето, чрѣзъ които човѣкъ да прави разлика между доброто и злото, т. е. да разграничава едно състояние отъ друго. И тъй четвъртиятъ день е день, въ който трѣбва да се създадатъ условията за развиването на човѣшкия умъ и човѣшкото сърце. И направилъ Богъ всичкитѣ звѣзди, които означаватъ всичкитѣ сили вътрѣ въ човѣшкия животъ, поставилъ ги на твърдѣта небесна, която подразбира човѣшката душа, за да свѣтятъ на земята, заедно съ голѣмото свѣтило — умътъ и малкото свѣтило — сърцето, да владѣятъ на деня и нощта и да разлѣчатъ видѣлината отъ тъмнината. И видѣлъ Богъ, че е добро, и станало вечерь, и станало утро — день четвърти. И рекълъ Богъ въ петия день — водата да произведе всички видове гѣдини одушевлени и птици, да летятъ надъ земята, подъ твърдѣта небесна, а тѣ означаватъ всичкитѣ стремежи и ламтежи на човѣшкия животъ. И понеже това давало насока и смисълъ на човѣшкото развитие на земята, Богъ видѣлъ, че е добро и ги благословилъ, да се плодятъ и множатъ. Затова и нашитѣ желанія постоянно, всѣки день се плодятъ и размножаватъ. И станало вечерь, и станало утро — день пети. И въ шестия день Богъ рекълъ да направи човѣка, т. е. разумното по образъ и подобие свое, да владѣе надъ морскитѣ

риби — надъ своитѣ земни желанія, надъ небеснитѣ птици — надъ своитѣ мисли и надъ скотоветѣ на всичката земя, значи — на своитѣ пориви, надъ всичкитѣ гадове, които пълзятъ по земята, т. е. надъ своитѣ страсти, които пълзятъ въ неговия мозъкъ. И слѣдъ това Богъ вдъхналь на човѣка Своего дихание, далъ му е разумната душа да Го познава въ всичкитѣ си пѣтища, и да работи и дѣйствува тѣй, както Богъ е работилъ.

И така, когато искашъ да посѣтишъ нѣкого, да освѣтлишъ живота му, ще отидешъ при него само въ недѣлята, защото тя е день на видѣлината, ще му занесешъ, значи видѣлина. Когато искашъ да посѣтишъ нѣкой боленъ, ще направишъ това въ понеделникъ, защото този день носи животъ въ себе си и пр.

А въ седмия день Богъ си починалъ. Това подразбира; че седмиятъ день е день на доброто, въ който Богъ е починалъ да проявява Своята любовъ къмъ човѣка. За това го е поканилъ да участвува въ това велико божествено дѣло на божествения животъ.

И тѣй, приложете сѣботата въ живота си, по новия начинъ, опитайте това, което ви казвамъ. Доброто и любовта трѣбва да бѣдатъ празнични дни за човѣка. Това трѣбва да бѣде почивката му прѣзъ цѣлия му животъ.

Бесѣда, държана на 21 декември 1919 година.

